

31.3.09 תמצית דוחות כספיים

Q1

3	דוח הדירקטוריון
82	סקירת הנהלה
94	צהרת המנכ"ל
95	צהרת החשבונאי הראשי
96	סקירת המבקרים
97	תמצית דוחות כספיים
104	ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

בישיבת הדירקטוריון, שהתקיימה ביום 31 במאי 2009, אושרו הדוחות הכספיים המאוחדים, הבלתי מבוקרים, של בנק דיסקונט לישראל בע"מ לשלושת החודשים הראשונים של השנה, שהסתיימו ביום 31 במרס 2009. הדוחות הכספיים ביניים נערכו לפי אותם כללי חשבונאות לפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2008, פרט לאמור בביאור 1 (ב) לתמצית הדוחות הכספיים. הדוחות הכספיים ביניים ליום 31 במרס 2009 נסקרו על ידי רואי החשבון המבוקרים של הבנק. הסקירה האמורה היא בהיקף מצומצם, בהתאם לנהלים שנקבעו לצורך זה על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, ואינה מהווה ביקורת לפי תקני ביקורת מקובלים, ועל כן לא חיוו רואי החשבון המבוקרים את דעתם עליהם.

נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים המאוחדים רווחיות

לשלושת החודשים שהסתיימו			
ביום 31 במרס			
שינוי	2008	2009	
באחוזים	במיליוני ש"ח		
(11.7)	1,065	940	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
171.0	93	252	הפרשה לחובות מסופקים
(29.2)	972	688	רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
27.8	561	717	הכנסות תפעוליות ואחרות
9.0	589	642	מזה: עמלות תפעוליות
(0.8)	1,357	1,346	הוצאות תפעוליות ואחרות
(66.5)	176	59	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
237.2	43	145	רווח מפעולות רגילות לאחר מסים
300.0	35	140	רווח נקי
0.7	145	146	רווח נקי בניטרול רכיבים מסויימים*
	0.04	0.14	הרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.ג.
	1.5	6.5	תשואה נטו להון, ב-%
	6.4	6.8	תשואה נטו להון, ב-%, בניטרול רכיבים מסויימים*

* לפרטים בדבר הרכיבים שנוטרלו, ר' סעיף "רווח ורווחיות" להלן.

מאזן

שינוי באחוזים					
לעומת					
31.12.08	31.3.08	31.3.08	31.3.09		
במיליוני ש"ח					
6.1	13.9	182,248	169,771	193,377	סך כל הנכסים
3.3	16.4	116,800	103,654	120,620	אשראי לציבור
14.0	(2.1)	31,535	36,711	35,948	ניירות ערך
5.3	14.6	139,232	127,969	146,629	פקדונות הציבור
2.1	(1.6)	9,023	9,355	9,208	אמצעים הוניים, לרבות זכויות בעלי מניות חיצוניים
1.9	(2.5)	8,797	9,194	8,965	הון עצמי

יחסים פיננסיים

31.12.08	31.3.08	31.3.09	
באחוזים			
5.0	5.5	4.8	אמצעים הוניים ביחס לסך כל הנכסים
10.27	10.97	10.42	יחס הון לרכיבי סיכון
0.64	0.34	0.79	ההפרשה לחובות מסופקים ביחס לאשראי לציבור
64.1	61.1	62.4	אשראי לציבור ביחס לסך כל הנכסים
83.9	81.0	82.3	אשראי לציבור ביחס לפקדונות הציבור
76.4	75.4	75.8	פקדונות הציבור ביחס לסך כל הנכסים
47.3	41.3	53.3	הכנסות תפעוליות ביחס להוצאות התפעוליות
79.6	83.5	81.2	הוצאות התפעוליות ביחס לסך כל ההכנסות

נתח שוק

בהתבסס על נתוני המערכת הבנקאית ליום 31 בדצמבר 2008, כפי שפורסמו על ידי בנק ישראל, חלקה של קבוצת דיסקונט בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל היה כלהלן:

31 בדצמבר 2007	31 בדצמבר 2008	
באחוזים		
17.5	18.0	סך כל הנכסים
16.0	16.7	אשראי לציבור
17.4	17.8	פקדונות הציבור
18.5	23.0	רווח מפעולות מימון
25.2	15.4	הפרשה לחובות מסופקים
17.5	19.9	הכנסות תפעוליות
20.9	20.9	הוצאות תפעוליות

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תוצאות פעולותיו של הבנק בפועל, עשויות להיות שונות באופן מהותי מאלה שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים מאקרו-כלכליים, שינויים במצב הגיאוגרפי, שינויים רגולטוריים ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי-התממשות הערכות ו/או שינויים בתכניות העסקיות של הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים, כגון: "מאמין", "צופה", "מעריך", "מתכוון", "נערך ל...", "יכול ש...", "יתכן" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "רצון", "צפי", "כוונה", "צפייה", "הערכה", "תחזית" וכיו"ב. ביטויים צופי פני עתיד אלה, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים בין היתר הערכות לגבי מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחול, שיעורי האינפלציה וכיו"ב, וכן ביחס להשפעת הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון ובתחומים אחרים שיש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסיבבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס בין היתר על פרסומים של גורמים שונים דוגמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון והכספים בארץ ובעולם.

האמור משקף את נקודת המבט של הבנק והחברות הבנות שלו במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות. מנתונים והערכות אלה נגזרות הערכות הבנק והחברות הבנות שלו והתכניות העסקיות שלהם. כאמור לעיל התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התכניות העסקיות או להביא לשינוי בתכניות אלה.

רווח ורווחיות

הרווח הנקי של קבוצת דיסקונט בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם בסך של 140 מיליון ש"ח, לעומת 35 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 300.0%.

להלן ניתוח השפעות של רכיבים מסויימים על הרווח הנקי (במיליוני ש"ח):

לשלושת החודשים שהסתיימו		
ביום 31 במרס		
2008	2009	
35	140	רווח נקי מדווח
-	32	הפרשה לירידת ערך של איגרות חוב זמינות למכירה
28	-	הפסדים והפרשה לירידת ערך מניות זמינות למכירה
24	(89)	הפסדים (רווחים) מקופות הפיצויים
		השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם השכר על גידול בהתחייבויות
56	47	בגין הפרשות נלוות לשכר
2	-	עלות ביצוע שיפורים ובדיקות באי די בי ניו יורק
-	16	הפסדים ממכירת חברות מוחזקות
145	146	רווח נקי בניטרול רכיבים מסויימים
6.4%	6.8%	תשואה על ההון בניטרול רכיבים מסויימים
0.15	0.15	הרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.נ. בניטרול רכיבים מסויימים

לפרטים בדבר ניתוח מרכיבים מסויימים ברווח מפעולות מימון, ובפרט השפעת הנגזרים, ר' להלן "התפתחות ההכנסות וההוצאות".

התשואה להון העצמי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 הגיעה לשיעור של 6.5%, על בסיס שנתי, לעומת 1.5% בתקופה המקבילה אשתקד, ושיעור של 2.7% בכל שנת 2008.

הרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.נ. הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-0.14 ש"ח, לעומת 0.04 ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות של הקבוצה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

- א. ירידה בשיעור של 11.7% ברווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים.
- ב. עליה בשיעור של 171.0% בהפרשה לחובות מסופקים.
- ג. עליה בהכנסות התפעוליות והאחרות, בשיעור של 27.8%, שהושפעה מעליה בעמלות תפעוליות, בשיעור של 9.0%, ירידה בסך של 32 מיליון ש"ח בהפסדים מהשקעות במניות ועליה בסך של 71 מיליון ש"ח בהכנסות אחרות שהושפעה בעיקר מרווחים שנרשמו בקופת הפיצויים.
- ד. ירידה בהוצאות התפעוליות והאחרות, בשיעור של 0.8%, שהושפעה מירידה בשיעור של 9.3% במשכורות והוצאות נלוות (בעיקר מהשפעת הפסדים בקופת הפיצויים שנרשמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, לעומת רווחים מהקופה בתקופה המדווחת), עליה בשיעור של 13.4% באחזקה ופחת בניינים וציוד ועליה בשיעור של 14.2% בהוצאות אחרות.
- ה. חסכון במסים על הרווח מפעולות רגילות בסך של 86 מיליון ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת הפרשה למסים בסך של 133 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

1. חלקו של הבנק ברווחים מפעולות רגילות של חברות כלולות הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 20 מיליון ש"ח לעומת סך של 10 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
2. הפסד, נטו, מפעולות בלתי רגילות בסך של 17 מיליון ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת 3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים. בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, הסתכם הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בסך של 940 מיליון ש"ח, לעומת סך של 1,065 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 11.7%.

2008		2009		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון
1,065	1,132	1,057	873	940
רווח מימוני מדווח				
השפעת התאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים				
130	33	(163)	28	278
נגזרים ALM				
(103)	(69)	24	133	135
השפעת חיסוי מס בגין אי די בי ניו יורק				
(60)	(24)	(51)	(67)	(187)
רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה, נטו				
-	3	169	139	51
הפרשה לירידת ערך של איגרות חוב זמינות למכירה				
הפסדים (רווחים) שמומשו ושטרם מומשו באיגרות				
(21)	16	86	(23)	(35)
חוב בתיק למסחר, נטו				
1,011	1,091	1,122	1,083	1,182
רווח מימוני לאחר התאמות				

פער הריבית כולל השפעת נגזרים הגיע בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 לשיעור של 0.55%, לעומת 1.68% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית בניטרול השפעת התאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים ALM והשפעת חיסוי מס בגין אי די בי ניו יורק הגיע בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 לשיעור של 1.27%, לעומת 1.73% בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים אודות הרווח מפעולות מימון לפי מגזרי הצמדה, ר' "שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים" בסקירת ההנהלה להלן.

הגורמים העיקריים אשר השפיעו על הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

- גידול ביתרה הממוצעת של הנכסים הפיננסיים המניבים בשיעור של כ-8.4%, מסך של 244,241 מיליון ש"ח לסך של 264,923 מיליון ש"ח.
- התאמות לשווי הוגן במכשירים פיננסיים נגזרים, בעיקר במגזר הצמוד למדד, אשר יצרו פער שלילי של כ-148 מיליון ש"ח עקב אי הקבלה ברישומים החשבונאיים בין השיטה לחישוב שוויים של נכסי הבסיס בגין עסקאות אלה, אשר נמדדים על בסיס צבירה, לבין השיטה לחישוב שוויים של המכשירים הנגזרים ששימשו לכיסוי נכסי הבסיס, אשר נמדדים על בסיס השווי ההוגן. בניטרול התאמות אלה, מרווח הריבית במגזר הצמוד למדד היה מניע ל-0.81% בתקופת הדוח, לעומת 0.98% בתקופה המקבילה אשתקד. זאת, לעומת תשואה שלילית בפועל של 3.45% ברבעון הראשון השנה ושיעור של 1.15% בתקופה המקבילה אשתקד.
- קיטון בתרומת ההון הפעיל, בכל מגזרי הצמדה.
- גידול במימון אחר, נטו, (כעולה מסקירת ההנהלה להלן) בסך של 270 מיליון ש"ח, בעיקר בשל עליה של 127 מיליון ש"ח ברווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה ובשל הפרשי שער חיוביים, נטו, שנרשמו בגין יתרות נכסים והתחייבויות כספיים בחברה מאוחדת בחו"ל, אשר קוזזו בגין עליה בהפרשות לירידת ערך של איגרות חוב זמינות למכירה בסך של 51 מיליון ש"ח.

ה. פעולת חיסוי שהבנק מבצע במטרה לנטרל את התנודתיות בהפרשה למס הנובעת משינויים בערך ההשקעה בחברות מאוחדות בחו"ל, כתוצאה מפיחות או ייסוף של שערי החליפין, גרמה לירידה של 135 מיליון ש"ח ברווח מפעולות מימון בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת עליה של 103 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השפעת פעולת חיסוי זו קוזזה במלואה כנגד סעיף המסים על ההכנסה.

להלן יובאו נתונים על התפתחות הרווח המימוני, לפני הפרשה לחובות מסופקים, לפי מגזרי פעילות:

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס			
שינוי ב-%	2009		2008*
	מיליוני ש"ח		
20.6	369	306	קמעונאי - מגזר משקי בית
4.6	204	195	קמעונאי - מגזר עסקים קטנים
12.4	282	251	מגזר בנקאות עסקית
(9.8)	165	183	מגזר בנקאות מסחרית
(8.8)	83	91	מגזר בנקאות פרטית
(517.9)	(163)	39	מגזר פיננסי
(11.7)	940	1,065	סך-הכל

* סווג מחדש.

ההפרשה לחובות מסופקים. בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכמה ההפרשה לחובות מסופקים בסך של 252 מיליון ש"ח, לעומת 93 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 171.0%.

לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס			
שינוי ב-%	2009		2008
	במיליוני ש"ח		
56.8	312	199	הפרשה ספציפית במהלך התקופה
	(52)	(77)	הקטנת ההפרשה הספציפית וגביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
113.1	260	122	שינוי בהפרשה הספציפית
	(8)	(29)	שינוי בהפרשה הנוספת*
171.0	252	93	סכום שנזקף לדוח רווח והפסד
	0.79%	0.34%	שיעור ההפרשה לחובות מסופקים מהאשראי לציבור**

* מזה: 2009 - גידול בסך של 14 מיליון ש"ח הנובע מהפרשי שער שנרשמו בגין ההפרשה הכללית בחברה מאוחדת בחו"ל; 2008 - קיטון בסך של 13 מיליון ש"ח הנובע מהפרשי שער שליליים בגין ההפרשה כאמור.
** על בסיס שנתי.

יתרת ההפרשה לחובות מסופקים, הכוללת הפרשה ספציפית, הפרשה כללית והפרשה נוספת, לא כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני, הגיעה בתום שלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 לסך של 6,065 מיליון ש"ח ומהווה 4.79% מהאשראי לציבור, לעומת יתרת הפרשה בסך של 5,688 מיליון ש"ח, שהיוותה 5.20% מהאשראי לציבור, בתום התקופה המקבילה אשתקד. ההפרשה הספציפית נטו הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 260 מיליון ש"ח, לעומת סך של 122 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של כ-113.1%. השינוי בהפרשות מבטא במידה רבה את השפעת המשבר הכלכלי על מצבם של לווים מסויימים.

ההפרשה הספציפית נערכה בצורה שמרנית, לפי הערכת ההנהלה לגבי ההפסדים הצפויים בתיק האשראי, על בסיס בדיקה ומעקב

של מצב החייבים ופעילותם העסקית, הערכת הסיכונים הקשורים במצבם הפיננסי, ובהתייחס למצב הביטחונות. לפרטים בדבר מרכיבי הפרשה הספציפית לחובות מסופקים, ר' ביאור 3 לתמצית הדוחות הכספיים.

להלן ההתפתחות הרבעונית של הפרשה לחובות מסופקים (במיליוני ש"ח):

2008		2009		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון
122	120	187	345	260
(29)	19	(5)	21	(8)
93	139	182	366	252
0.44%	0.43%	0.62%	1.13%	0.82%

* על בסיס שנתי.

הרווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם בסך של 688 מיליון ש"ח, לעומת סך של 972 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 29.2%.

ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 717 מיליון ש"ח, לעומת סך של 561 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 27.8%.

העמלות התפעוליות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 642 מיליון ש"ח, לעומת סך של 589 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 9.0%, הנובעת בעיקר מגידול בהכנסות מכרטיסי אשראי ומעמלות שונות בבנק ובחברות מאוחדות. ההכנסות מפעילות בשוק ההון בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכמו בסך של 170 מיליון ש"ח, לעומת 102 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 66.7%.

לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס		
2008	2009	
במיליוני שקלים חדשים		
73	78	הכנסות פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסויימים
22	14	הפצת מוצרים פיננסיים
7	8	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
-	70	רווחים מקופות פיצויים
102	170	סך-הכל

(לפרטים בדבר חקיקה בנושא העמלות הבנקאיות, ר' להלן "מגזר הבנקאות הקמעונאית - מגזר משקי הבית"). **רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו** הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ברואו בסך של 2 מיליון ש"ח, לעומת הפסד בסך של 30 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד ברבעון הראשון של שנת 2008 נבע, בעיקר, מהפרשה לירידת ערך בגין קרן של קרנות גידור.

לאחר תאריך המאזן מימש הבנק את יתרת מניות "הוט" (ר' ביאור 3 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, עמ' 293). בגין המימוש האמור ירשום הבנק בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2009 רווח ברוטו בסכום הנאמד בכ-19 מיליון ש"ח.

ההכנסות האחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 73 מיליון ש"ח, לעומת סך של 2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר עקב עליה ברווחי קופות הפיצויים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות, הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 1,346 מיליון ש"ח, לעומת 1,357 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 0.8%.

הוצאות משכורות והוצאות נלוות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 780 מיליון ש"ח, לעומת סך של 860 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 9.3%.

להלן ניתוח ההשפעה של רכיבים מסויימים על הוצאות משכורות והוצאות נלוות:

לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס		
שינוי ב-%	2008	2009
	במיליוני ש"ח	
(9.3)	860	780
		משכורות והוצאות נלוות - כפי שדווח
	-	(4)
	(4)	(1)
		הוצאה הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות
	(87)	(74)
		השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם השכר על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר
	(38)	74
		השפעת קופת הפיצויים
6.0	731	775
		משכורות והוצאות נלוות - בניטרול רכיבים מסויימים

העליה בהוצאות השכר בניטרול רכיבים מסויימים, בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, הושפעה בעיקר מהסכמי השכר הצפויים בבנק ובבנק מרכנתיל דיסקונט לשנת 2009.

הירידה בהוצאות השכר בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, הושפעה בעיקר מירידה בהוצאות הפיצויים, שנבעה, בעיקר, מרווח שנרשם בקופת הפיצויים של הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת הפסד בתקופה המקבילה אשתקד.

בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, נרשמו בקופת הפיצויים רווחים בסך של 144 מיליון ש"ח, ששימשו בחלקם לכיסוי הגידול בהתחייבות לפיצויים בגין שנים קודמות בסך של 74 מיליון ש"ח, שנבע מהסכם השכר הצפוי לשנת 2009, ועודף הרווחים נרשם להכנסות אחרות. בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 נרשם הפסד נטו מקופת הפיצויים בסך של 38 מיליון ש"ח, הפסד שהגדיל את הוצאת הפיצויים שנרשמה.

הוצאות הרבעון הראשון של שנת 2009, כוללות את מלוא הגידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בהתאם להערכת ההנהלה את עלות הסכם השכר הצפוי לשנת 2009, בסכום הנאמד, בסך של 99 מיליון ש"ח, לעומת 116 מיליון ש"ח שנכללו ברבעון המקביל אשתקד, בגין הפרשה להסכם השכר בבנק ובחברה מאוחדת לשנת 2008.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 245 מיליון ש"ח, לעומת סך של 216 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 13.4%, בעיקר עקב גידול בהוצאות פחת בבנק, אשר נבע מהפחתה של עלויות תוכנה לשימוש עצמי שהושלם פיתוחה.

הוצאות אחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 321 מיליון ש"ח, לעומת סך של 281 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 14.2%. העליה בהוצאות האחרות נובעת מהחברות המאוחדות של הבנק, והיא קוזזה בחלקה מירידה בהוצאות אחרות בבנק.

שיעור הכיסוי של ההוצאות התפעוליות והאחרות על ידי ההכנסות התפעוליות והאחרות הגיע בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 לשיעור של 53.3%, לעומת שיעור של 41.3% בתקופה המקבילה אשתקד, ולעומת שיעור של 47.4% בשנת 2008 כולה. **סך ההוצאות התפעוליות ביחס לסך כל ההכנסות**, הגיע ברבעון הראשון של שנת 2009, לשיעור של 81.2% לעומת שיעור של 83.5% ברבעון הראשון של שנת 2008.

הרווח מפעולות רגילות לפני מסים הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 59 מיליון ש"ח, לעומת סך של 176 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 66.5%.

ההפרשה למסים. בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 נרשם חסכון במס בסך של 86 מיליון ש"ח, לעומת הפרשה למסים בסך של 133 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. החסכון במס בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 נובע, רובו ככולו,

מרישום מיסים נדחים בגין השלכות הפיחות בשקל ביחס למטבעות הזרים על ההשקעות בחברות מאוחדות בחו"ל.

הרווח מפעולות רגילות לאחר מסים הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 145 מיליון ש"ח, לעומת סך של 43 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 237.2%.

חלקו של הבנק ברווחים נטו מפעולות רגילות של חברות כלולות בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, הסתכם בסך של 28 מיליון ש"ח, לעומת סך של 10 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 180.0%.

הרווח הנקי מפעולות רגילות הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 157 מיליון ש"ח, לעומת סך של 38 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 313.2%.

ההפסד נטו מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 17 מיליון ש"ח, לעומת הפסד בסך של 3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור הרווח מפעולות רגילות לפני הפרשה למסים ביחס להון העצמי, לרבות זכויות בעלי מניות חיצוניים, הגיע בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 לשיעור של 3.3%, על בסיס שנתי, לעומת שיעור של 9.8% בתקופה המקבילה אשתקד, ושיעור של 7.8% בשנת 2008 כולה.

שיעור הרווח מפעולות רגילות לאחר הפרשה למסים ביחס להון העצמי, לרבות זכויות בעלי מניות חיצוניים, הגיע לשיעור של 8.3% בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, על בסיס שנתי, לעומת שיעור של 2.3% בתקופה המקבילה אשתקד, ושיעור של 5.5% בשנת 2008 כולה.

הרווח הנקי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם בסך של 140 מיליון ש"ח, לעומת 35 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 300.0%.

התשואה להון העצמי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 הגיעה לשיעור של 6.5% על בסיס שנתי, לעומת 1.5% בתקופה המקבילה אשתקד, ושיעור של 2.7% בכל שנת 2008.

הרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.נ. בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, הסתכם ב-0.14 ש"ח, לעומת 0.04 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים בדבר הרווח הנקי, התשואה להון העצמי והרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.נ., בניטרול רכיבים מסויימים, ר' לעיל בסעיף "רווח ורווחיות".

צעדי התייעלות וחסכון

במסגרת יישום התוכנית האסטרטגית נקט הבנק בשנת 2008 צעדי חסכון והתייעלות. על רקע המשבר הפיננסי והשלכותיו הורחבו הצעדים שנקטו והם נמשכים גם בשנת 2009.

בין הצעדים האמורים, ניתן למנות את אלה:

פרוייקט "ארגון רזה" לשיפור האפקטיביות של מערך הסניפים. במסגרת הפרוייקט מתבצע מהלך של העברת פעילויות תפעוליות שונות למשרד אחורי שמופעל באגף התפעול של הבנק. העברת הפעילויות כאמור נועדה לאפשר צמצום מסוים בכוח האדם בסניפים וצמצום הדרגתי בשטחי הסניפים תוך מעבר לביצוע הפעולות ביחידה מרכזית ויעילה יותר.

שינוי המבנה הארגוני. השינוי, עליו הוחלט בשלהי שנת 2008, בוצע בתחילת שנת 2009, במסגרתו בוטלו החטיבה לשיווק ותכנון אסטרטגי וחטיבת נכסי לקוחות. מהלך זה כלל, בין היתר, צמצום מספר חברי הנהלה, וצמצום יחידות מטה שונות (לפרטים נוספים, ר' "שינוי המבנה הארגוני" בפרק "משאבי אנוש" בדוח שנתי 2008, עמ' 177-176).

תוכנית התייעלות בתחום המחשוב. בשנת 2008 יושמה התוכנית בשני צירים מרכזיים: האחד, מאמץ בתחום הניהול של פיתוח מערכות המידע בבנק, במטרה להגדיל את תפוקותיו. השני, סגירה הדרגתית של חלק מהיחידות המתמחות שעסקו בפרוייקט אופק ושחרור הדרגתי של כוח האדם שעסק בפרוייקט.

סגירת היוניסיס. השלמת ההסבה של כל המערכות שעדיין מופעלות על מחשב יוניסיס מתוכננת לאמצע שנת 2009, כך שבחודש ספטמבר 2009 ניתן יהיה להפסיק את העבודה עם מחשב Unisys. להערכת הנהלת הבנק, הדממת מחשב Unisys תחסוך סך של 60-70 מיליון ש"ח עלויות של רשיונות ההפעלה של המחשב ותחזוקת המחשב וכן תאפשר צמצום במצבת כוח האדם ביחידות הרלבנטיות.

קישון במצבת כח האדם. הצעדים שנמנו לעיל צפויים להביא, בין היתר, לקישון במצבת כוח האדם בבנק בהיקף של כ-300 משרות

במהלך שנת 2009. זאת, לאחר שמאז חודש מרס 2008 חל קיטון ניכר במצבת כוח האדם, אשר הסתכם בכ-406 עובדים עד סוף שנת 2008 (ירידה של כ-253 עובדים בין 31 בדצמבר 2007 ל-31 בדצמבר 2008).

יותר על שכר. בחודש פברואר 2009 הודיעו יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק כי הם מוותרים על 10% משכרם לתקופה של 12 חודשים שתחילתה בחודש פברואר 2009. חברי הנהלת הבנק ויתרו על 7.5% משכרם לתקופה זהה. עובדי הבנק, בקטגוריות השונות, ויתרו אף הם על שיעור משכרם ו/או על מרכיבים אחרים מהתגמול לו הם זכאים. החסכון הכללי הצפוי בעקבות מהלכים אלה נאמד על ידי הנהלת הבנק בסך של כ-60 מיליון ש"ח. בחודש פברואר 2009 החליט הדירקטוריון כי הגמול המשולם לדירקטורים יופחת באופן זמני, בשיעור של 10%, לתקופה של 12 חודשים מחודש מרס 2009.

הפחתת עלויות. מרבית הספקים של הבנק נענו לפנית הבנק להפחית את תעריף הסחורות והשירותים שהם מספקים לבנק, בשיעור של בין 6%-10%. במקביל, הבנק בוחן את כל מרכיבי ההוצאות התפעוליות ופועל לצמצומן במידת האפשר, ובלבד שלא תפגענה פעילויות הליבה העסקיות שלו.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו בגדר מידע צופה פני עתיד אשר משקף את תוכניות הנהלת הבנק והערכותיה במועד פרסום הדוחות. המידע עשוי שלא להתממש במידה יחולו עיכובים במועד הדממת מחשב ה-Unisys; יחולו שינויים בהיקף ותעדוף משימות בתחום מערכות מידע, נוכח השינויים ברגולציה וצרכים עסקיים דחופים, אשר עשויים להביא לשינוי בהיערכות או ביכולת להוציא לפועל את תוכניות הבנק הקיימות למועד פרסום הדוחות; יחולו עיכובים או שיבושים ביישומי המלא של השינוי הארגוני בבנק.

צעדי חסכון והתייעלות בחברות הבת. חברות הבת בקבוצה פועלות ליישום צעדי חסכון והתייעלות, ובכלל זה הפחתת שכר נושאי משרה בכירה למשך תקופה קצובה. חלק מהחברות נוקטות גם מדיניות מרסנת בעניין מצבת כוח האדם.

התפתחות הנכסים וההתחייבויות

סך כל המאזן ליום 31 במרס 2009 הסתכם בסך של 193,377 מיליון ש"ח, לעומת סך של 182,248 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, עליה בשיעור של 6.1%.

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

שיעור השינוי ב-%	31 בדצמבר 2008	31 במרס 2009	
	במיליוני ש"ח		
			נכסים
4.8	21,554	22,584	מזומנים ופקדונות בבנקים
14.0	31,535	35,948	ניירות ערך
3.3	116,800	120,620	אשראי לציבור
			התחייבויות
5.3	139,232	146,629	פקדונות הציבור
17.3	4,555	5,344	פקדונות מבנקים
(0.6)	9,373	9,318	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1.9	8,797	8,965	הון עצמי

האשראי לציבור

כללי. ליום 31 במרס 2009 הסתכם האשראי לציבור בסך של 120,620 מיליון ש"ח, לעומת סך של 116,800 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, עליה בשיעור של 3.3%.

מדיניות האשראי בבנק. מדיניות הבנק במתן אשראי לציבור נועדה, בין היתר, להביא לשיפור איכות תיק האשראי ופיזור הסיכונים הגלומים בו. פיזור הסיכונים בא לידי ביטוי בפיצול תיק האשראי בין ענפי המשק השונים ובין הלוויים וקבוצות הלוויים השונות. במסגרת

מדיניות האשראי נקבעים עקרונות וכללים הן ברמת הלקוח הבודד והן ברמת ענפי משק ומגזרי פעילות שונים. הבנק נוקט במדיניות אשראי זהירה ביחס לענפי המשק ומגזרי האשראי השונים. מדיניות האשראי לוקחת בחשבון את ההאטה במשק ואת העליה בסיכון המערכת.

דיון במדיניות האשראי נערך פעם בשנה, תוך קביעת מדיניות אשראי לשנה הבאה. עקב המשבר במשק הוחלט כי מדיניות האשראי תבחן באופן שוטף ובמידת הצורך תובא לאישור הדירקטוריון הצעה לשינוי המדיניות. המדיניות מאושרת על ידי הנהלת הבנק ועל ידי הדירקטוריון.

מדיניות האשראי מביאה בחשבון את אסטרטגיית הבנק בכלל ואת השלכותיה על האשראי בפרט, כיווני פעילות, שיפור ניהול תיק האשראי ואיכותו ותמחור האשראי.

לבנק מדיניות אשראי מפורטת לענפי המשק, לקבוצות לווים, למגזרי הצמדה ולמגזרי פעילות. היעדים העסקיים של הבנק בתחום האשראי נקבעים, בין היתר, על פי הקווים הכלליים שמתווה מדיניות האשראי. מדיניות פיזור הסיכון בין ענפי משק, מושתתת על הערכת התפתחויות צפויות במגזרי המשק השונים, במטרה להעריך את רמת הסיכון ואת הפוטנציאל העסקי בפעילות במגזרי המשק השונים.

במסגרת קביעת מדיניות האשראי נקבעה מגבלה פנימית של הבנק לגבי חשיפה לענפי משק. מדיניות האשראי ללווים גדולים/קבוצות לווים כוללת מגבלות פנימיות של הבנק וכן מתכונת לדיון תקופתי בכל קבוצת לווים. בנוסף נקבעת מדיניות מפורטת לתחומים נוספים כגון: רכישת אמצעי שליטה, יהלומים, נדל"ן, סניף לונדון.

כאשר מתגלה סיכון אשראי בענף מסוים/קבוצת לווים מסוימת ננקטים צעדים להפחתת הסיכון בענף/קבוצה באמצעות גיבוש מדיניות להפחתת החשיפה לענף/קבוצה, מעקב אחר הפעילות בענף/קבוצה וקביעת מגבלות על הפעילות.

הבנק נותן אשראי ללקוחותיו כנגד בטחונות מסוגים שונים, ובהם: נכסים נזילים, נכסים קבועים, שעבודים וערבויות לסוגיהם. מרווחי הבטחון לצורך ההסתמכות על הבטחונות מעוגנים בנהלים ומאשרים על ידי הדירקטוריון במסמך מדיניות האשראי. היקף ו/או איכות הבטחונות נגזרים מרמת הסיכון שהבנק נוטל על עצמו בעת העמדת האשראי תוך מתן דגש מיוחד לכושר החזר של הלקוחות.

המגבלות הרגולטוריות המוטלות על הבנק במסגרת הוראת בנק ישראל על לווה בודד, קב' לווים ושש קב' הלווים הגדולות, מטילות על הבנק מגבלה אפקטיבית במתן אשראי ללווים מסוימים.

סמכויות האשראי בבנק נקבעות על ידי הדירקטוריון, ומוגדרות בנהלי הבנק. החל מסמכויות של מנהלים בדרגים שונים דרך ועדות האשראי ועד לוועדת אשראים של הדירקטוריון.

התמודדות עם הסיכונים בעקבות המשבר הפיננסי והריאלי בשווקים. הירידות המתמשכות בשווקים וההרעה בפעילות המשק יש בהם בכדי להשפיע לרעה על מצב הלווים ועל שווי הבטחונות. לאור ההאטה במשק בוחן הבנק באופן יותר תדיר ובזהירות רבה יותר את תיק האשראי שלו, תוך הערכת השלכות הצפויות על הלווים בענפי המשק השונים. הבנק בוחן את השלכות ההאטה בפרמטרים שונים כגון: תנודתיות במחירי חומרי הגלם, האנרגיה והמזון, קיטון בהיקף הצריכה הפרטית והפעילות העסקית, תנודתיות בשוק ההון, תנודתיות בשער החליפין של השקל, קיטון בביקושים בשוק האמריקאי והאירופאי ובשאר שווקי היצוא של ישראל, ירידת שווי נדל"ן בארה"ב ובאירופה, וההאטה המשמעותית בשוק האשראי החוץ בנקאי. הבנק נערך להאטה באמצעות הגברת הבקורות ובאמצעות הגדלת הסלקטיביות באישור בקשות אשראי חדשות.

הבנק מבצע בתדירות שוטפת בדיקה ועדכון של דירוג החוב והתאמתו למצב הלקוח. במהלך שנת 2008 ובמהלך הרבעון הראשון של שנת 2009 נערכו מספר בדיקות נרחבות במטרה לזהות ולאתר סימני אזהרה או הרעה בקרב אוכלוסיית הלקוחות. בדיקה מקיפה במיוחד נעשתה בנוגע לעסקאות לרכישת אמצעי שליטה ולחשיפה של לקוחות הבנק שהנפיקו אגרות חוב הנסחרות בתשואות עודפות.

הבדיקות כללו מיפוי והערכה של חשיפת הלווים לאשראי בשוקי הכספים וההון ובדיקות שוטפות של עמידת הלווים בהתחייבויות חוץ בנקאיות (דוגמת לויים שהנפיקו איגרות חוב).

להלן נתונים על הרכב האשראי לציבור לפי מגזרי הצמדה:

שיעור השינוי ב-%	31 בדצמבר 2008		31 במרס 2009		
	% מסך האשראי לציבור	במיליוני ש"ח	% מסך האשראי לציבור	במיליוני ש"ח	
3.5	48.3	56,364	48.4	58,358	מטבע ישראלי לא צמוד
(2.9)	18.0	21,016	16.9	20,410	מטבע ישראלי צמוד מדד
6.2	33.7	39,420	34.7	41,852	מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
3.3	100.0	116,800	100.0	120,620	סך-הכל

האשראי במגזר מטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ עלה בשיעור של 6.2%. במונחים דולריים ירד האשראי בסך של 375 מיליון דולר לעומת 31 בדצמבר 2008, ירידה של 3.6%.

להלן נתונים על סיכון האשראי הכולל, שבאחריות הקבוצה, בגין חובות בעייתיים בניכוי הפרשה לחובות מסופקים⁽¹⁾ (במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר		31 במרס		
*2008	*2008	2009		
2,350	2,280	2,460		שאינם נושאים הכנסה
361	122	196		שאורגנו מחדש ⁽²⁾
231	35	226		מיועדים לארגון מחדש ⁽³⁾
832	560	778		בפיגור זמני
4,376	3,469	5,130		בהשגחה מיוחדת ⁽⁴⁾
8,150	6,466	8,790		סך-הכל אשראי מאזני ללווים בעייתיים
1,359	1,139	1,400		סיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים בעייתיים ⁽⁵⁾
64	21	75		איגרות חוב של לווים בעייתיים
209	32	48		נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של לווים בעייתיים
9,782	7,658	10,313		סך-הכל סיכון אשראי כולל בגין חובות בעייתיים
-	-	22		סיכון אשראי כולל של בנקים בעייתיים
9,782	7,658	10,335		סך כל סיכון האשראי הכולל בגין לווים ובנקים בעייתיים

* סווג מחדש.

הערות:

- (1) לא כולל חובות בעייתיים שבגינם קיימים בטחונות המותרים ליכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים (הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 313).
- (2) אשראי שאורגן מחדש במהלך השנה השוטפת וכן אשראי שאורגן מחדש בשנים קודמות עם ויתור על הכנסות.
- (3) אשראי ללווים אשר לגבי קיימת החלטה של הנהלת התאגיד הבנקאי על ארגון מחדש, אך הארגון מחדש טרם בוצע בפועל.
- (4) מזה: חובות בסך של 766 מיליון ש"ח שנכללו לאחר שנערכה בגינם הפרשה ספציפית ואשראי לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור בסך 176 מיליון ש"ח (31.3.08: 844 מיליון ש"ח ו-189 מיליון ש"ח בהתאמה, 31.12.08: 622 מיליון ש"ח ו-178 מיליון ש"ח בהתאמה). כולל ארגון מחדש בגין שנים קודמות ללא ויתור על הכנסה.
- (5) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, למעט בגין ערבויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי.

עיקר סיכון האשראי הכולל בגין חובות בעייתיים הוא בענף בינוי ונדל"ן, בענף שירותים פיננסיים, בענף התעשייה ובענף שירותים ציבוריים וקהילתיים.

ברבעון הראשון של שנת 2009, עלה ההיקף הכולל של תיק האשראי הבעייתי בבנק בסך של 531 מיליון ש"ח, עליה בשיעור של 5.4% לעומת 31 בדצמבר 2008.

במסגרת ניהול סיכונים האשראי, נוהג הבנק, באופן שוטף, לבחון ולהעריך את חשיפת הלקוחות לשינויים בתנאי השוק והסביבה העסקית. בעקבות סריקה, מיפוי ובחינה של תיקי הלקוחות, שמתבצעת החל מהרבעון השלישי של שנת 2008, נמצאו לווים אשר

עלולים להיות מושפעים לרעה מהמשבר הפוקד את שוקי ההון והכספים והוחלט לסווגם כחובות בעייתיים.

הוראה בנושא: "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". ביום 31 בדצמבר 2007 פירסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן: "ההוראה"). ההוראה מתאימה את כללי הדיווח החלים על התאגידים הבנקאים בישראל בנושא זה לאלו החלים על בנקים בארצות הברית והיא מבוססת, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רשיות הפיקוח על הבנקים בארה"ב וה-SEC. העקרונות שבבסיס ההוראה, מהווים שינוי מרחיק לכת ביחס להוראות הנוכחיות בנושא סיווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו. לפרטים נוספים אודות ההוראה והשינויים העיקריים שנכללו בה ביחס להוראות הקיימות, ר' ביאור 1 ג' לתמצית הדוחות הכספיים.

ההוראה תישם בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, החל מהדוחות ליום 1 בינואר 2010 ואילך. בעת יישום ההוראה לראשונה יידרשו התאגידים הבנקאיים למחוק חשבונאית את יתרות החובות הבעייתיים, העומדים באמות המידה שנקבעו בהוראה למחיקה חשבונאית, לבטל את כל ההכנסות הריבית שייצברו עד ליום 1 בינואר 2010 ולא ייגבו בפועל עד אותו מועד, בגין חובות פגומים שהוגדרו בהוראה וליצור הפרשות בהתאם לנדרש בהוראה.

ההוראה לא תישם למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. התאמות של יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 1 בינואר 2010, בהתאם לדרישות ההוראה, יכללו ישירות בסעיף העודפים בהון העצמי.

יישום ההוראה מחייב היערכות ושינויים מהותיים במערכת המידע הקיימות, שאינן מותאמות, בשלב זה, לדיווח על פי הכללים החדשים. כמו כן, הכללים החדשים דורשים מכל בנק לבגש מתודולוגיה בנושאים שונים. בכלל זה, לדוגמה, הערכת ההשפעה על יתרת האשראי במסלול הקבוצתי לא ניתנת לביצוע ללא זיהוי וקביעת המודלים והפרמטרים המובילים לבניית קבוצות הומוגניות בעלות מאפייני סיכון דומים ואיסוף נתונים מספקים לצורך חישוב אומדן שיעור הפסדי העבר בכל קבוצת חובות.

לאור האמור לעיל לא ניתן לכמת בשלב זה את ההשפעה הצפויה של יישום ההוראה בדוחות לשנת 2010 ואילך על תוצאות הפעילות של הבנק, לרבות ההשפעה של יישום ההוראה לראשונה על ההון העצמי ליום 1 בינואר 2010. עם זאת, צפוי כי יישום ההוראה ישפיע לרעה על תוצאות הפעילות של הבנק ועל מצבו הכספי.

הנהלת הבנק נערכת ליישום ההוראה במסגרת פרויקט שמתנהל באחריות החטיבה העסקית של הבנק. צוות הפרוייקט כולל, בין היתר, נציגים של חלק מחברות הבת.

במסגרת הפרוייקט פועלים צוותי עבודה במספר תחומים (מתודולוגיה בפן ההפרשה הקבוצתי, מתודולוגיה בפן ההפרשה הפרטני, דיווח כספי, תפעול, נהלים והדרכה), תוך תיאום והתממשקות מול העבודה בתחומים החופפים בחלקם, אשר מתבצעת בבנק בכל הקשור לבאזל II ודירוג אשראי.

במסגרת ההערכות עד כה בוצע סקר פערים, נותחו הנתונים שנאספו ונבנתה תוכנית עבודה ראשונית ליישום הפרוייקט, אשר כוללת אפיון מפורט של השינויים הנדרשים במערכות המידע השונות בבנק, גזירת נתונים נדרשים לבניית תשתית נתונים לחישוב הפרשה קבוצתית ופרטנית, פיתוח מודל סטטיסטי לחישוב הפרשה קבוצתית, פיתוח מערכת, בסיסי נתונים וממשק משתמש לצורך הזנת תחזית תזרימי מזומנים וריבית להיוון, פיתוח מערכי דוחות תומכי החלטה בתהליך ההפרשה הפרטנית, ביצוע שינויים בתהליכי עבודה ארגונים על בסיס מסמך אפיון הדרישות, ניהול פרויקטלי שוטף ועוד. הבנק נעזר בביצוע הפרוייקט בשירותיהן של חברות חיצוניות. לא ניתן להעריך בשלב זה את עלות ההיערכות ליישום ההוראה והטמעתה בבנק ובחברות הקבוצה.

הבנק מקדיש משאבים ומאמצים רבים לקידום ההיערכות ליישום ההוראה למרות ריבוי המשימות שהוטלו על המערכת הבנקאית במקביל להיערכות ליישום ההוראה האמורה, שהבולטת בהן היא ההיערכות ליישום פרויקט באזל II.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - טיוטת הוראות מעבר לשנים 2010 ו-2011. ביום 18 במאי 2009 פירסם המפקח טיוטת הוראות מעבר לטיפול בנושא ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, במסגרת היישום של ההוראות החדשות בנושא הטיפול בחובות פגומים. זאת, תוך הבחנה בין תאגידים שטרם פיתחו שיטה פנימית לאמידת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, ובין תאגידים שפיתחו שיטה פנימית כאמור.

הטיוטת דנה בהפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים והפרשה קבוצתית מינימלית בתקופת המעבר וקובעת כי בכל מועד דיווח בתקופת המעבר סכום יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין חבויות במשרדי התאגיד הבנקאי (על בסיס בנק) בישראל לא יפחת מסכום יתרת ההפרשה הכללית, הנוספת והמיוחדת לחובות מסופקים לאותו מועד, ברוטו ממש.

הבנק לומד את הטיוטת ואת משמעויותיה.

להלן נתונים אודות התפתחות היתרות של האשראי לציבור לפי מגזרי פעילות:

שיעור השינוי ב-%	ליום 31 בדצמבר 2008		ליום 31 במרס 2009		
	% מסך האשראי לציבור		% מסך האשראי לציבור		
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
0.6	25.6	29,846	24.9	30,023	קמעונאי - מגזר משקי בית
(4.5)	12.1	14,152	11.2	13,514	קמעונאי - מגזר עסקים קטנים
7.6	40.3	47,025	41.9	50,581	מגזר בנקאות עסקית
1.4	19.4	22,690	19.1	23,010	מגזר בנקאות מסחרית
13.1	2.6	3,087	2.9	3,492	מגזר בנקאות פרטית
3.3	100.0	116,800	100.0	120,620	סך-הכל

האשראי לממשלות הסתכם ב-1,802 מיליון ש"ח ליום 31 במרס 2009, לעומת סך של 1,491 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, עליה בשיעור של 20.9%.

מזומנים ופקדונות בבנקים ליום 31 במרס 2009 הסתכמו בסך של 22,584 מיליון ש"ח, לעומת סך של 21,554 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, עליה בשיעור של 4.8%.

ניירות ערך

כללי. ליום 31 במרס 2009 הסתכמו בסך של 35,948 מיליון ש"ח, לעומת סך של 31,535 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, עליה בשיעור של 14.0%.

מדיניות ניהול תיק הנוסטרו. עד שנת 2006 (כולל), רוב התיק השקלי הושקע באיגרות חוב ממשלתיות והתיק המט"ח בפקדונות בבנקים ובאיגרות חוב מגובות נכסים. במסגרת המהלך להגדלת התשואות בתיק, במקביל להגדלה הדרגתית של רמת הסיכון בו, הוחלט בשנת 2007 לגוון את תיק הנוסטרו כך שאיגרות החוב הממשלתיות ופקדונות בבנקים יוחלפו באיגרות חוב קונצרניות, איגרות חוב מגובות נכסים ומכשירים נוספים כדוגמת קרנות גידור. במהלך שנת 2008, עם העמקת המשבר בשווקים הפיננסיים והשפעתו על מחירי השוק של ניירות הערך, החליט הבנק לעצור את הפעילות לגיוון תיק הנוסטרו.

הרכב תיק ניירות ערך לפי מגזרי הצמדה

להלן נתונים על הרכב ניירות ערך לפי בסיסי הצמדה:

שיעור השינוי ב-%	31 בדצמבר 2008		31 במרס 2009		
	% מסך ניירות הערך	במיליוני ש"ח	% מסך ניירות ערך	במיליוני ש"ח	
(1.1)	26.0	8,206	22.6	8,118	מטבע ישראלי לא צמוד
21.0	11.2	3,527	11.9	4,268	מטבע ישראלי צמוד מדד
20.2	58.5	18,435	61.6	22,150	מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
3.3	4.3	1,367	3.9	1,412	פריטים שאינם כספיים
14.0	100.0	31,535	100.0	35,948	סך-הכל

ניירות ערך במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ עלו בשיעור של 20.2% לעומת 20.2% בדצמבר 2008. במונחים דולריים עלו ניירות הערך במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ בסך של 440 מיליון דולר, עליה של 9.1% לעומת 31 בדצמבר 2008.

סך כל ניירות הערך, הכוללים את ניירות הערך במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ כשהם מחושבים במונחים דולריים, עלו בשיעור של 7.5% לעומת 31 בדצמבר 2008.

הרכב תיק ניירות הערך לפי הסיווג לתיקים

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מסווגים ניירות הערך לשלושה תיקים: תיק איגרות חוב מוחזקות לפדיון, תיק ניירות ערך זמינים למכירה ותיק ניירות ערך למסחר.

להלן הרכב ההשקעות בניירות ערך על פי הסיווג האמור:

31 בדצמבר 2008			31 במרס 2009			
הערך במאזן	שווי הוגן	עלות מופחתת	הערך במאזן	שווי הוגן	עלות מופחתת	
במיליוני שקלים חדשים						
						איגרות חוב
1,917	1,855	1,917	2,262	2,198	2,262	מוחזקות לפדיון
26,260	26,260	26,682	29,756	29,756	30,220	זמינות למכירה
1,991	1,991	2,027	2,518	2,518	2,503	למסחר
						מניות
1,325	1,325	1,282	1,367	1,367	1,285	זמינות למכירה
42	42	52	45	45	50	למסחר
31,535	31,473	31,960	35,948	35,884	36,320	סך-הכל ניירות ערך

ההפרש נטו (לאחר השפעת המס) בין השווי ההוגן של התיק הזמין למכירה לבין עלותו המופחתת, בסך של 194 מיליון ש"ח ליום 31 במרס 2009 (31.12.2008: 186 מיליון ש"ח) נכלל בהון העצמי כ-"התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" כקרן הון שלילית. בנוסף, נכלל בהון הפרש כאמור בגין חלקו של הבנק בבנק הבינלאומי, בסך של 1 מיליון ש"ח (31.12.2008: 10 מיליון ש"ח). **איגרות חוב קונצרניות.** תיק ניירות ערך הזמינים למכירה של קבוצת דיסקונט ליום 31 במרס 2009 כולל השקעה באיגרות חוב קונצרניות בסכום של כ-4,390 מיליון ש"ח (סך של כ-1,614 מיליון ש"ח מוחזק באי די בי ניו יורק וסך של כ-2,269 מיליון ש"ח במישרין על ידי הבנק). לפרטים בדבר הפסדים שטרם מומשו הכלולים ביתרת איגרות החוב האמורות, ר' ביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים.

איגרות חוב זמינות למכירה - נתונים לפי ענפי משק. להלן פרטים בדבר התפלגות איגרות החוב בתיק הזמין למכירה, בחתך של ענפי משק:

מחצית מאי 2009		31 במרס 2009			
רווח כולל אחר מצטבר		רווחים	שווי הוגן	עלות מופחתת	
הפסדים	הפסדים				
במיליוני שקלים חדשים					
איגרות חוב לא ממשלתיות					
4	4	1	99	102	תעשייה
42	50	-	185	235	בנוי ונדל"ן
11	22	1	274	295	חשמל ומים
2	3	4	130	129	מסחר
4	5	1	52	56	תחבורה ואחסנה
-	-	1	31	30	תקשורת
872	981	17	3,611	4,575	שירותים פיננסיים ⁽¹⁾
-	-	-	8	8	שירותים עסקיים אחרים
935	1,065	25	4,390	5,430	סך הכל איגרות חוב לא ממשלתיות
איגרות חוב ממשלתיות					
-	-	-	283	283	ממשלת ארצות הברית
6	6	386	10,165	9,785	ממשלת ישראל
4	4	1	163	166	ממשלות אחרות
10	10	387	10,611	10,234	סך הכל איגרות חוב ממשלתיות
סוכנויות של ממשלת ארה"ב					
6	10	132	7,466	7,344	Freddie Mac
4	8	73	5,458	5,393	Fannie Mae
1	3	15	1,831	1,819	סוכנויות ממשלתיות אחרות
11	21	220	14,755	14,556	סך הכל סוכנויות של ממשלת ארה"ב
956	1,096	632	29,756	30,220	סך הכל איגרות חוב בתיק הזמין למכירה
(1) להלן פירוט איגרות חוב זמינות למכירה בענף שירותים פיננסיים:					
789	903	14	3,248	4,137	בנקים וחברות החזקה בנקאיות ⁽²⁾
21	21	-	38	59	ביטוח וגמל
62	57	3	325	379	אחרים
872	981	17	3,611	4,575	סך הכל שירותים פיננסיים
(2) להלן פירוט לפי אזורים גיאוגרפיים של ההשקעות באיגרות חוב זמינות למכירה של בנקים וחברות החזקה בנקאיות:					
683	736	3	1,876	2,609	צפון אמריקה
92	141	-	818	959	מערב אירופה
3	5	11	280	274	ישראל
9	10	-	93	103	אסיה
1	4	-	32	36	אוסטרליה
1	7	-	149	156	אחר
789	903	14	3,248	4,137	סך-הכל בנקים וחברות החזקה בנקאיות

איגרות חוב מוחזקות לפדיון - נתונים לפי ענפי משק. להלן פרטים אודות התפלגות איגרות החוב המוחזקות לפדיון, בחתך של ענפי משק:

מחצית מאי 2009		31 במרס 2009			
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן	עלות מופחתת	
במיליוני שקלים חדשים					
איגרות חוב לא ממשלתיות					
38	49	3	489	535	שרותים פייננסיים
7	7	3	104	108	שרותים עסקיים אחרים
45	56	6	593	643	סך הכל איגרות חוב לא ממשלתיות
איגרות חוב ממשלתיות					
1	17	12	1,019	1,024	סך הכל איגרות חוב ממשלתיות
סוכנויות של ממשלת ארה"ב					
-	11	5	517	523	Freddie Mac
3	3	-	65	68	Fannie Mae
-	-	-	4	4	סוכנויות ממשלתיות אחרות
3	14	5	586	595	סך הכל סוכנויות של ממשלת ארה"ב
49	87	23	2,198	2,262	סך הכל איגרות חוב בתיק לפדיון

איגרות חוב למסחר - נתונים לפי ענפי משק. להלן פרטים אודות התפלגות איגרות חוב בתיק למסחר, בחתך של ענפי משק:

מחצית מאי 2009		31 במרס 2009			
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן	עלות מופחתת	
במיליוני שקלים חדשים					
איגרות חוב לא ממשלתיות					
-	-	2	49	47	תעשייה
2	2	-	3	5	בנוי ונדל"ן
-	-	-	1	1	חשמל ומים
-	-	-	2	2	מסחר
-	-	-	3	3	תחבורה ואחסנה
-	-	-	8	8	תקשורת
56	77	1	189	265	שרותים פייננסיים
-	1	-	12	13	שרותים עסקיים אחרים
58	80	3	267	344	סך הכל איגרות חוב לא ממשלתיות
איגרות חוב ממשלתיות					
1	-	92	2,244	2,152	סך הכל איגרות חוב ממשלתיות
סוכנויות של ממשלת ארה"ב					
-	-	-	7	7	סך הכל איגרות חוב בתיק למסחר
59	80	95	2,518	2,503	סך הכל איגרות חוב בתיק למסחר

השקעות בניירות ערך מגובי נכסים

כללי. תיק ניירות הערך של קבוצת דיסקונט ליום 31 במרס 2009 כולל השקעה באיגרות חוב מגובות משכנתא בסכום של כ-3,524 מיליון דולר ארה"ב, אשר מוחזקות בידי אי די בי ניו יורק, לעומת סך של כ-3,027 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2008, עליה של 16.4%. כ-97% מתיק איגרות החוב מגובות המשכנתא, מורכב מאיגרות חוב של סוכנויות פדרליות שונות (Freddie Mac, Fannie Mae, Ginnie Mae) בדירוג AAA בארה"ב. ההשקעה באיגרות החוב האמורות אינה כוללת חשיפה לשוק ה-Subprime.

ליום 31 במרס 2009, כלל תיק ניירות הערך מגובי המשכנתאות (MBS) רווחים שטרם מומשו נטו בסך של כ-28 מיליון דולר. למחצית חודש מאי 2009, הסתכמו הרווחים שטרם מומשו נטו כאמור בסך של כ-39 מיליון דולר.

הסוכנויות הפועלות בחסות ממשלת ארה"ב. פאני מיי ופרדי מאק הינן סוכנויות הפועלות בחסות ממשלת ארה"ב (Government-sponsored enterprises - GSE) לפי צ'ארטר שניתן על ידי הקונגרס האמריקאי (להלן: "הסוכנויות"), ומטרתן היא להעניק נזילות ויציבות לשווקי הדיור והמשכנתאות בארצות הברית. בכדי להשיג מטרה זו, סוכנויות אלה פועלות בשוק המשני של המשכנתאות. במקום להעמיד הלוואות לדיר ישירות לצרכנים, סוכנויות אלה פועלות עם בנקים למשכנתאות, מתווכים ושותפויות אחרות הפועלים בשוק המשכנתאות הראשוני, בכדי להבטיח שיהיו להם מקורות למתן הלוואות לרוכשי דיור בשערי ריבית שיוכלו לעמוד בהם. הסוכנויות מומנות את השקעותיהן בשוק המשכנתאות בעיקר על ידי הנפקת איגרות חוב בשוק המקומי ובשוק הבינלאומי.

ביום 6 בספטמבר 2008, מינתה הסוכנות הפדרלית למימון הדיור (Federal Housing Finance Agency - FHFA), את מנהלה, מר ג'יימס לוקהרט, כאפוטרופוס של שתי הסוכנויות. בנוסף, משרד האוצר האמריקאי הסכים להעמיד סכום הון של עד 200 מיליארד דולר, ככל שיידרש להבטיח את המשך העמדת הנזילות לשווקי הדיור והמשכנתאות על ידי הסוכנויות.

שוק ניירות הערך מגובי המשכנתאות (MBS) של הסוכנויות פעל תמיד בהנחה שלניירות ערך אלה יש ערבות משתמעת של ממשלת ארה"ב, ולכן הפעולה שנקטה על ידי הממשלה הפדרלית, להעמיד את הסוכנויות תחת אפוטרופסות, נתקבלה באהדה על ידי השוק. בכדי לעמוד באחריות של משרד האוצר האמריקאי לתמוך בחוב של הסוכנויות (GSE) ובמחזיקים בניירות ערך מגובי המשכנתאות, חתם משרד האוצר האמריקאי על הסכם לרכישת מניות בכורה בכירות עם כל סוכנות, אשר מבטיח כי כל סוכנות תשמור על שווי נטו חיובי. פעולה זו מוסיפה ליציבות השוק בכך שהיא מקנה ביטחון נוסף לבעלי החוב של הסוכנויות - הן חוב בכיר והן חוב נדחה - וגורמת למשכנתאות להיות יותר בהישג יד לכללי באמצעות שיפור בטחון המשקיעים בניירות ערך מגובי משכנתאות של הסוכנויות. התחייבות זו מבטלת גם הפעלה מחויבת כלשהי של כינוס נכסים.

כל ניירות הערך מגובי המשכנתאות (MBS) של הסוכנויות המוחזקים בידי אי די בי ניו יורק, עומדים בתנאים שלהם, וליום 31 במרס 2009, שווי השוק שלהם עלה ב-46.8 מיליון דולר על שוויים בספרים.

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2008 הציעו הרגולטורים בארה"ב (FRB - Federal Reserve System; FDIC - Federal Deposit Insurance Corporation, NCUA - National Credit Union Administration, OCC - the office of the Comptroller of the Currency, OTS - the Office of the Thrift Supervisor) הוראות חדשות לפיהן יוקטן שיקלול הסיכון השוטף של ה-MBS של הסוכנויות, לצורך חישוב ההון הנדרש במסגרת חישובי הלימות ההון, מ-20% ל-10%. בשלב זה לא ידוע באיזה מועד תיכנסנה ההוראות לתוקף.

השקעה ישירה באיגרות חוב של סוכנויות פדרליות. תיק ניירות הערך של קבוצת דיסקונט ליום 31 במרס 2009 כולל השקעה ישירה באיגרות חוב של Freddie Mac, Fannie Mae, Federal Home Loan Bank (FHLB) (להלן: "הסוכנויות הפדרליות"), אשר מוחזקות בידי אי די בי ניו יורק, בסך של 224 מיליון דולר, לעומת 203 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2008.

חשיפה להלוואות ALT-A ולהלוואות סאב פריים

אי די בי ניו יורק מחזיק, בתיק איגרות חוב מוחזקות לפדיון, איגרות חוב מסוג RMBS-ALT A בסך כולל של 80 מיליון דולר חשיפה מאזנית. ההשקעה בוצעה במהלך שנת 2008, והיא כוללת השקעות בחובות מגובי משכנתאות לדיר של אנשים פרטיים. מועדי הפדיון של איגרות חוב אלה נעים בין 27 שנים ל-39 שנים. משך החיים הממוצע של ניירות ערך מסוג זה נמוך, בדרך כלל, משמעותית בשל פרעונות שוטפים של המשכנתאות המגבות.

בנוסף, קיימת חשיפה ל-RMBS Subprime בגין השקעה בודדת שיתרתה ליום 31 במרס 2009 היא 0.6 מיליון דולר, המדורגת A1, והעומדת לפדיון ביום 25 ביוני 2037.

הערכות השווי של מכשירים מסוג RMBS רגילות במיוחד להנחות בדבר קצב הפרעונות במשכנתאות ולתדירות ולהיקף הכשלים במשכנתאות.

ככל שקצב הפרעונות גבוה, כך שווי איגרות החוב גבוה וככל שתדירות והיקף ההפסדים גבוהים, כך שווי איגרות החוב קטן.

חשיפה לניירות ערך מגובי משכנתאות למסחר (CMBS)

אי די בי ניו יורק מחזיק באיגרות חוב מגובות משכנתאות למסחר (CMBS) בסך כולל של כ-19 מיליון דולר חשיפה מאזנית. ניירות ערך אלה מסווגים בענף מסחר ושירותים אחרים. הבטחונות בגין ניירות ערך אלה כולם בארצות הברית. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2009 לא היו מכירות או רכישות בסוג זה של ניירות ערך וכן לא נזקפו הפסדים לדוח רווח והפסד, היות ולהערכת אי די בי ניו יורק והבנק ירידות הערך אינן בעלות אופי אחר מזמני.

השקעות באיגרות חוב של מוסדות פיננסיים זרים

המשבר הפיננסי העולמי וקריסתם של מוסדות פיננסיים בינלאומיים חייבו את הבנק לערוך הפרשות לירידת ערך של ניירות ערך בתיק הנוסטרו. ההפרשות לירידת ערך בגין מוסדות פיננסיים בינלאומיים הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2009 בסך של 44 מיליון ש"ח, בהמשך לסך של 283 מיליון ש"ח בשנת 2008 כולה. לפרטים בדבר ההשקעה באיגרות החוב של Lehman Brothers, Washington Mutual Bank ושל Landsbanki, וההפרשות לירידת ערך שנערכו בגינה, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 35). לפרטים נוספים בדבר החשיפה למוסדות פיננסיים זרים, ר' להלן בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" ובביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים.

פרטים בדבר ירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה

כללי. בתחילת חודש נובמבר 2008, הנחה הפיקוח על הבנקים את התאגידים הבנקאיים לכלול בדוח הדירקטוריון שלהם, החל מהדוח ליום 30 בספטמבר 2008, פרטים בדבר ירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה. נקודת ההתייחסות לקביעת משך הזמן בו השקעה הייתה בפוזיציה מתמשכת של הפסד שטרם מומש היא תאריך המאזן של תקופת הדיווח שבמהלכה ארעה לראשונה ירידת הערך המתמשכת. שיעור הירידה בשווי ההוגן מתחת לעלות מחושב ליום הדיווח. זאת, גם אם במהלך התקופה שבה ההשקעה הייתה בפוזיציה מתמשכת של הפסד שטרם מומש, שיעור הירידה בשווי ההוגן מתחת לעלות היה שונה באופן משמעותי משיעור הירידה ליום הדיווח. **בחינת ירידת ערך של ניירות ערך.** על פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו וכללי החשבונאות המקובלים החלים על תאגידים בנקאיים, ניירות ערך זמינים למכירה מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן, למעט מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, אשר נזקפת לדוח רווח והפסד. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמה לשווי הוגן, בניכוי השפעת המס, נזקפים ישירות לסעיף נפרד במסגרת ההון העצמי ומועברים לדוח רווח והפסד במקרים מסויימים, לרבות בעת מימוש. ההפסדים שטרם מומשו, שנזקפים לקרן הון, הינם הפסדים בעלי אופי זמני בלבד. הפסדים בעלי אופי זמני ייקפו מיידית לדוח רווח והפסד. לצורך ההחלטה לגבי אופי ההפסדים שנצברו בגין ניירות ערך כאמור, מתבססות הנהלת הבנק ו/או חברת הבת הרלבנטית על השיקולים הבאים:

- שיעור ההפסד ביחס לעלות/לעלות המופחתת;
- התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו;
- שיעור התשואה לפדיון במקרה של איגרות חוב;
- דירוג האשראי של הנייר, לרבות שינויים שחלו בדירוגו;
- במקרה של מניות - אירועים של הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה;
- במקרה של איגרות חוב - עמידת המנפיק בתשלומי הקרן והריבית במועדם;
- ייחוס ירידת הערך לשינוי לרעה במצב המנפיק, או לשינוי במצב השוק בכללותו;
- הכוונה והיכולת של הבנק או חברת הבת הרלבנטית להחזיק בניירות הערך לתקופת זמן מספקת עד שתחול עליה צפויה בשווי ההוגן של נייר הערך.

יצוין כי ביום 1 במרס 2009 הפיץ המפקח על הבנקים הנחיה בדבר התנאים שבהתקיימם תוכר ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, אשר החמירה, הלכה למעשה, את הפרמטרים שנכללו בהנחיות קודמות (לפרטים נוספים, ר' להלן בסעיף "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים").

לפרטים בדבר טיוטה בנושא "מידת שווי הוגן, גילוי על שווי הוגן, זיהוי והצגת ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני", בעקבות תיקונים בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, ר' בסעיף "שונוות" להלן.
בהתבסס על בחינת ירידת הערך של ניירות הערך האמורים, העריכה הנהלת הבנק, במקרים הרלבנטיים בהתבסס על הערכת חברת הבת הרלבנטית, כי ירידת הערך הינה זמנית.

הפסדים שטרם מומשו - מניות זמינות למכירה. להלן פרטים בדבר התפלגות ההפסדים שנצברו וטרם מומשו, בגין מניות זמינות למכירה, בחתך של שיעור ההפסד שטרם מומש מתוך עלות ההשקעה ופרק הזמן שבו נצבר ההפסד כאמור (במיליוני ש"ח):

31 במרס 2009					
התקופה בה השווי ההוגן נמוך מהעלות					
שיעור ההפסד שטרם מומש לעלות	עד 6 חודשים	מ-6 עד 9 חודשים	מ-9 עד 12 חודשים	מעל 12 חודשים	סך הכל
עד 20%	-	-	-	-	-
20% עד 40%	36	-	-	-	36
מעל 40%	-	-	-	-	-
סך הכל	36	-	-	-	36

הפסדים שטרם מומשו - ניירות ערך מגובי נכסים זמינים למכירה. להלן פרטים בדבר התפלגות ההפסדים שנצברו וטרם מומשו, בגין ניירות ערך מגובי נכסים זמינים למכירה, בחתך של שיעור ההפסד שטרם מומש מתוך עלות ההשקעה ופרק הזמן שבו נצבר הפסד כאמור (במיליוני ש"ח):

31 במרס 2009					
התקופה בה השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת					
שיעור ההפסד שטרם מומש לעלות המופחתת	עד 6 חודשים	מ-6 עד 9 חודשים	מ-9 עד 12 חודשים	מעל 12 חודשים	סך הכל
עד 20%	13	3	6	22	44
20% עד 40%	-	-	7	22	29
מעל 40%	-	-	-	2	2
סך הכל	13	10	30	53	96

הפסדים שטרם מומשו - איגרות חוב זמינות למכירה. להלן פרטים בדבר התפלגות ההפסדים שנצברו וטרם מומשו, בגין איגרות חוב זמינות למכירה, בחתך של ההפסד שטרם מומש מתוך עלות ההשקעה ופרק הזמן שבו נצבר ההפסד כאמור (במיליוני ש"ח):

31 במרס 2009					
התקופה בה השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת					
שיעור ההפסד שטרם מומש לעלות המופחתת	עד 6 חודשים	מ-6 עד 9 חודשים	מ-9 עד 12 חודשים	מעל 12 חודשים	סך הכל
עד 20%	25	39	130	228	422
20% עד 40%	62	16	79	180	337
מעל 40%	8	17	7	446	478
סך הכל	95	72	120	756	1,043
מזה: אגרות חוב ממשלתיות	5	-	5	10	20

להלן פירוטים בדבר אגרות חוב מסוימות המוחזקות על ידי אי די בי ניו יורק עם הפסד שטרם מומש בעל אופי זמני ביחס לעלות המופחתת בשיעור של 40% ומעלה ושהתקופה בה השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת עולה על 12 חודשים (באלפי דולרים):

דירוגי ניירות הערך			מועד פרעון סופי	הפסד שטרם מומש	שווי הוגן	עלות מופחתת	המנפיק
Fitch	S&P	Moody's					
A+	BBB+	A1	2027-2037	(41,925)	34,674	76,599	J.P. Morgan Chase
BB	NR/BB-	Baa3	2027-2028	(25,019)	26,628	51,647	Bank of America
BBB	NR/BBB	NR TV A2	2027-2028	(8,574)	12,016	20,590	Suntrust bank
NR/BB-	NR	NR	2033-2037	(6,827)	2,748	9,575	Emigrant savings bank
NR	NR	NR	2037	(3,146)	1,500	4,646	Community trust bancorp
NR	NR	NR	2037	(3,108)	1,500	4,608	International bancshares corp.
NR	NR	NR	2037	(3,007)	1,500	4,507	United bancshares inc
BBB	Baa1	NR	2015	(2,990)	3,015	6,005	Standard bank plc
BBB+	BB	Baa3	2027	(2,754)	2,246	5,000	Huntington bank
NR	BBB-	A3	2027	(2,537)	2,291	4,828	M&T Bank corp.
A	BBB	A2	2028	(2,527)	3,730	6,257	PNC bank
A- TV A	BBB-TV -A3	Ba1-A-	2065	(1,289)	241	1,530	(ILFC) AIG
A-	BB+	A3	2028	(429)	563	992	Keycorp bank
NR	Ba3	AA	2037	(406)	594	1,000	Renaissance Home Equity Loan
				(104,538)	93,246	197,784	סך הכל

הערות:
NR - לא מדורג.
הנתונים בטבלה קובצו לפי המנפיק גם אם מוחזקים מספר ניירות ערך של אותו מנפיק.

כ-101 מיליון דולר מוהפסדים שטרם מומשו (כ-97% מההפסדים שטרם מומשו) מתייחסים לניירות ערך מסוג Trust Preferred Securities (להלן: "TRUPS"). כ-76 מיליון דולר מתוך הסך של 101 מיליון נובע מ-TRUPS שהונפקו על ידי שלוש חברות אחזקה בנקאיות מהגדולות בארה"ב: JP Morgan Chase, Bank of America ו-Suntrust Bank. המאפיינים של TRUPS:

- רקע - הנחיות רשמיות להנפקת "TRUPS" פורסמו על ידי מועצת הבנק הפדראלי בשנת 1996 ואפשרו לחברות אחזקות בנקאיות ("BHC") לגייס הון באופן יעיל מבחינת העלות באמצעות הנפקת "TRUPS". בעוד ש-"TRUPS" נחשבות כמשכירי חוב, בדוחות כספיים הנערכים על פי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב וכן לצרכי מס הכנסה בארה"ב, הרי שמועצת הבנק הפדראלי קבעה כי ניתן להכיר ב-"TRUPS" של חברת אחזקות בנקאית כחלק מההון הראשוני הרגולטורי של החברה (עד למגבלה של 25%) ובלבד שיענו על קריטריונים מסוימים המתוארים להלן.
- מבנה ההנפקה - "TRUPS" הן מניות בכורה צוברות בעלות משך חיים מוגבל, אשר מונפקות בדרך כלל עם משך חיים חודי לפרעון של עד 35 שנה. הגם ש-"TRUPS" ניתנות להנפקה על ידי חברות ועל ידי חברות אחזקות בנקאיות, הרי שכאשר הן מונפקות על ידי חברת אחזקות בנקאית ועומדות בקריטריונים מסוימים, ניתן להכיר בהן כהון רגולטורי ולא כחוב. מסיבה זו, החלק הארי של הנפקות "TRUPS" בוצע על ידי בנקים. המנפיק, בדרך כלל חברת אחזקות בנקאית, מקים נאמנות למטרה מיוחדת ("SPTV") ומחזיק 100% מהמניות הרגילות של הנאמנות (בדרך כלל 3% מסה"כ הנכסים). הנאמנות מנפיקה מניות בכורה (ומכאן השם מניות בכורה בנאמנות "TRUPS") ומקבלת את התמורה מן המשקיעים. לאחר מכן הנאמנות מלווה את התמורה לחברת האחזקות הבנקאית בתמורה לשטר חוב נדחה זוט. מועד הפרעון ושיעור הריבית על שטר החוב יהיו זהים

לתנאים של ה-TRUPS" אשר הונפקו על ידי הנאמנות. תשלומי דיבידנד בגין "TRUPS" הם יותר בחזקת תשלומי ריבית עבור המנפיק - מאחר שהם מבוצעים בדרך כלל אחת לשלושה או שישה חודשים וכאמור הם מהווים עבור המנפיק הוצאה מוכרת למס. הדיבידנדים המתקבלים מהבנק(ים) שהם חברות-בת של חברת האחזקות, משמשים מקור לפירעון התחייבויותיה של חברת האחזקות הבנקאית במסגרת "TRUPS", מאחר שהנכס העיקרי של חברת אחזקות בנקאית טיפוסית הוא הבעלות שלה על מניות הבנקים שהם חברות בת שלה.

על מנת לעמוד בדרישות הרגולטוריות להכרה כהון, על החוב לקיים את התנאים הבאים:
 - דחיה מצטברת של חמש שנים בתשלום הריבית, על פי בחירת המנפיק. אם הריבית נדחית, כל הריבית אשר נדחתה עומדת לפירעון לאחר תום תקופת הדחיה.

- המועד הנקוב לפירעון של איגרת החוב המונפקת יהיה לא פחות מ-30 שנה (אך לא יותר מ-50 שנה לשם הכרה בהוצאה לצרכי מס) וכן עליה להיות נדחית מפני כל צורות החוב האחרות המונפקות על ידי חברת האחזקות הבנקאית.
 - המנפיק אינו רשאי לקרוא לחוב במהלך חמש השנים הראשונות. החוב ניתן לקריאה על פי בחירת המנפיק לאחר תום חמש השנים הראשונות.

- "TRUPS" אינן יכולות להקנות זכויות הצבעה. מגבלות - מועצת הבנק הפדרלי הגבילה את הסכום המצרפי המרבי של מניות בכורה ("TRUPS" או מניות בכורה צמיתות רגילות) אשר ניתן לכלול כהון ראשוני (ליבה) עד 25% מסך ההון הכולל. כל סכום שמעבר למגבלה של 25% נחשב כהון משני (נוסף).

- הוראת דחיה - המנפיק רשאי לדחות תשלומי דיבידנדים בגין נייר ערך למשך חמש שנים לכל היותר באופן מצטבר. אם המנפיק בחר לדחות תשלומי ריבית בגין "TRUPS", הוא חייב להפסיק גם לשלם דיבידנדים/ריבית בגין מניות בכורה או מניות רגילות אשר נדחות מפני ה-TRUPS" (ובכלל זה המקורות שהתקבלו במספר בנקים בעקבות החקיקה בקונגרס האמריקאי בסתיו של 2008 במסגרת התוכנית הידועה בשם TARP).

- ערבות החברה האם - "TRUPS" נהנות מערבות של חברת האחזקות (החברה האם) אשר מכסה רק תשלומי דיבידנדים או חלוקות, ובלבד שלאנאמנות למטרה מיוחדת יש היקף הולם של מקורות לצורך תשלום למשקיעים. אם חברת האחזקות הבנקאית לא עמדה בתשלום לנאמנות בגין שטר חוב נדחה זוטרה שלה וכתוצאה מכך לנאמנות אין מקורות זמינים בהיקף מספק על מנת לשלם למשקיעים, אזי חברת האחזקות הבנקאית מחויבת לשלם את מלוא החבות בגין ה-TRUPS".

- ההיררכיה של "TRUPS" לעומת TARP - ממשלת ארה"ב הגיבה למשבר הפיננסי בסתיו של שנת 2008 והכריזה על התוכנית הזמנית לסיוע לנכסים ("TARP"), בה משתתפים מוסדות הזכאים לכך באמצעות הנפקת מניות בכורה לממשלה. עקב מיקומו בהיררכיית הנשיה, חוב מסוג "TRUPS" עדיף על מניות בכורה שהונפקו במסגרת TARP.

מתוך סך ההפסדים שטרם מומשו כמפורט לעיל, כ-36 מיליון דולר הינם בגין ניירות ערך המדורגים, על ידי אחת או יותר מסוכנויות הדירוג, בדירוג מתחת לדירוג השקעה ובהם כ-25 מיליון דולר ניירות ערך הקשורים להשקעה ב-TRUPS שהונפקו על ידי Bank of America. אי הוודאות הנמשכת בשוק האשראי, החשש לגבי רווחיות הבנקים והיקף הונם והציפיות לגבי ההתאוששות הכלכלית השפיעו על ירידת מחירי השוק.

ההנהלה בוחנת, על בסיס קבוע, את תיק ההשקעות וקובעת האם קיימים הפסדים בעלי אופי אחר מזמני. בחינת קיומם של הפסדים בעלי אופי אחר מזמני כרוכה בביצוע הערכות, הנחות, והפעלת שיקול דעת רב, שלא במסגרת קיום ברורים או ספיים כמותיים. יתרת ההפסדים שטרם מומשו משקפת את הערכת ההנהלה בהתבסס על ביצוע תהליך בחינת ירידות הערך, לאחר שנבחן כל המידע שברשותה, כי מדובר בהפסדים בעלי אופי שאינו אחר מזמני.

בנוסף לנתונים הכמותיים המוצגים בטבלה לעיל, נבחנים פרמטרים נוספים בעלי משקל משמעותי: כוונתה ויכולתה של ההנהלה להמשיך ולהחזיק בניירות אלה תקופה מספיקה עד להשבת ערכם בספרי הבנק ופירעון סדיר של התשלומים בגין הניירות. במידה וההנהלה צופה כי המנפיק לא יעמוד בתשלומים של הקרן או הריבית, הוכרה ירידת הערך.

בתהליך בחינת ירידות הערך באו לידי ביטוי גם תנאי השוק; הלחץ השלילי על מחירי השוק כתוצאה מאי וודאות לגבי מצב הכלכלה ומצב השוק בכללותו (לא בהכרח בהתייחס למנפיק ספציפי); היקף נמוך במסחר ניירות ערך מסוימים בשוק המקשה על קביעת שווי הוגן; דירוג המנפיק לעומת דירוג ניירות מסוימים של המנפיק; ניתוח הענף בו פועלים המנפיקים והשוק בו הם נסחרים; וניתוח מצבו הפיננסי של המנפיק.

להלן יובאו פרטים נוספים בהתייחס לקבוצת ניירות הערך שהובאו בטבלה לעיל (פרט לשלוש קבוצות שלגביהן נצבר הפסד שטרם מומש בסכום הנמוך מ-2 מיליון דולר):

חברת **JPM JP Morgan Chase** דיווחה על נכסים בשווי 2.1 טריליון דולר והון עצמי בסך של 170.2 מיליארד דולר נכון ליום 31 במרס 2009. להערכת ההנהלה, ההפסד שטרם מומש בהשקעה זו נובע מהתנאים המתמשכים בשוק האשראי. נכון ליום 31 במרס 2009, דיווחה JPM על יחס הון ראשוני לרכיבי סיכון בשיעור 11.4% ועל יחס הון כולל לרכיבי סיכון בשיעור 15.2%. יחסים אלו עולים על המינימום הנדרש בכדי להחשב כמוסד בעל הון הולם (capitalized-Well) על פי ההנחיות הפדראליות.

חברת JPM דיווחה על רווח נקי בסך של 2.1 מיליארד דולר לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2009. זאת לעומת 702 מיליון דולר ברבעון הרביעי של שנת 2008 ו-5.6 מיליארד דולר בשנת 2008 כולה. ביום 28 באוקטובר 2008 קיבלה JPM הון בסך של 25 מיליארד דולר במסגרת תוכנית TARP של משרד האוצר האמריקאי.

ביום 18 במאי 2009 הודיעו JPM, וגופים נוספים, לגופי ההסדרה הפדרליים על רצונם להחזיר את חלקם בתוכנית החילוץ בהיקף 700 מיליארד דולר. תהליך האישור להחזיר את כספי תוכנית TARP עשוי להתחיל בתחילת חודש יוני ועל הצדדים להסכים על מחירם של כתבי האופציה שקיבלה הממשלה בתמורה להלוואה המקורית. כתבי האופציה האמורים הקנו לממשלה את האפשרות לרכוש מניות במחיר קבוע ל-10 שנים. בחינת התנודתיות במחיר הנייר ערך לאחר תום הרבעון (ועד ליום 15 במאי 2009) לא העלתה שינוי משמעותי לעומת מחיר השוק ליום 31 במרס 2009.

נייר הערך אינו בפיגור בתשלומי קרן וריבית וההנהלה הצהירה כי בכוונתה וביכולתה להחזיק בנייר ערך זה עד למועד הפדיון שלו או עד לעליית ערכו מעבר לעלותו בספרים.

חברת **Bank of America Corporation (BOA)** רשמה רווח נקי לרבעון הראשון של שנת 2009 בסך של 4.2 מיליארד דולר. זאת לעומת רווח של 1.2 מיליארד דולר ברבעון המקביל אשתקד ו-4 מיליארד דולר בשנת 2008. שווי הנכסים הכולל עמד על 2.5 טריליון דולר וההון העצמי הסתכם ל-228.8 מיליארד דולר נכון ליום 31 במרס 2009. עבור שלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2009, יחס הלימות ההון הראשוני של BOA עמד על 10.09%, ואילו יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עמד על 14.03%. להערכת ההנהלה, ההפסד שטרם מומש בהשקעה זו נובע מהתנאים המתמשכים בשוק האשראי.

דירוג ה-TRUMS הורד על ידי Moody's ועל ידי S&P ל-Baa3 ול-BB. חברת S&P ציינה כי היא מאמינה כי החולשה הכללית במצב הכלכלה תימשך ולחצי הרווחיות על BOA יהיו חזקים מהצפוי.

בחודש ינואר 2009 הנפיק הבנק מניות בכורה נוספות בשווי 10 מיליארד דולר (חלק מהסכום המקורי של 25 מיליארד דולר שהוקצה עבור BOA ועבור Merrill Lynch) למשרד האוצר האמריקאי במסגרת תוכנית TARP. בסה"כ קיבל BOA כספי TARP בסך של 45 מיליארד דולר. עד כה שילם BOA תשלומי ריבית במסגרת TARP בסך של 1.11 מיליארד דולר לממשלת ארה"ב.

בחודש מאי 2009, BOA גייס הון בסך של 13.47 מיליארד דולר באמצעות מכירת מניות - אבן דרך חשובה לקראת עמידה בדרישות ממשלת ארה"ב לגיוס הון בעקבות "מבחן העמידות" ("Stress Testing") שעבר הבנק לאחרונה. כמו כן מכר הבנק נתח ב-China Construction Bank תמורת 7.3 מיליארד דולר.

בחינת התנודתיות במחיר הנייר ערך לאחר תום הרבעון (ועד ליום 15 במאי 2009) לא העלתה שינוי משמעותי לעומת מחיר השוק ליום 31 במרס 2009.

נייר הערך אינו בפיגור בתשלומי קרן וריבית וההנהלה הצהירה כי בכוונתה וביכולתה להחזיק בנייר ערך זה עד למועד הפדיון שלו או עד לעליית ערכו מעבר לעלותו בספרים.

Suntrust Bank, Inc. (STI) הוא מוסד פיננסי שמושב בעיר Atlanta, GA ואשר לו נכסים בשווי כולל של 179.1 מיליארד דולר והון עצמי בסך של 21.6 מיליארד דולר, נכון ליום 31 במרס 2009. Suntrust היא מוסד בעל הון הולם (Well-capitalized) עם יחס הון ראשוני לרכיבי סיכון ויחס הון כולל לרכיבי סיכון בשיעור של 8.08% ו-11.04%, בהתאמה. להערכת ההנהלה, ההפסד שטרם מומש בהשקעה זו נובע מהתנאים המתמשכים בשוק האשראי.

בחודש מאי 2009, Suntrust קיבל הוראה לגייס הון בעקבות "מבחני העמידות" ("stress testing") בארה"ב והצהיר כי ימכור מניות רגילות בשווי עד 1.25 מיליארד דולר וכן, יקטין את תשלומי הדיבידנד הרבעוני מ-10 סנט לסנט אחד. Suntrust הצהירה כי בכוונתה לעמוד ביעד הפדראלי של 2.2 מיליארד דולר הון מניות רגילות חדש באמצעות המרת מניות בכורה וניירות ערך מורכבים בשווי 3.3 מיליארד דולר במניות רגילות. במסגרת התוכנית החברה עשויה גם לגייס 300 מיליון דולר באמצעות מכירת ניירות ערך ונכסים אחרים.

STI היא אחת מ-19 חברות פיננסיות אשר עמידותן נבדקה על ידי גופי הסדרה בארה"ב על מנת לראות כיצד יעמדו במיתון מתמשך. Suntrust, אשר מכרה מניות בכורה בשווי 4.9 מיליארד דולר במסגרת תוכנית TARP של משרד האוצר, דיווחה על הפסד בסך של 815.2 מיליון דולר ברבעון הראשון, עקב מחיקות הקשורות למשכנתאות ולנכסי נדל"ן מסחרי בסך של 994.1 מיליון דולר. כמו כן, מכרה Suntrust חוב בסך של 3.58 מיליארד דולר המובטח על ידי תוכנית ערבות הנזילות הזמנית של חברת ביטוח הפקדונות הפדראלית FDIC.

בחינת התנודתיות במחיר הנייר ערך לאחר תום הרבעון (ועד ליום 15 במאי 2009) לא העלתה שינוי משמעותי לעומת מחיר השוק ליום 31 במרס 2009.

נייר הערך אינו בפיגור בתשלומי קרן וריבית וההנהלה הצהירה כי בכוונתה וביכולתה להחזיק בנייר ערך זה עד למועד הפדיון שלו או עד לעליית ערכו מעבר לעלותו בספרים.

Emigrant Bancorp Inc. היא חברת האחזקות של ששה בנקים מורשים במדינת New York עם נכסים בשווי 13.5 מיליארד דולר נכון ליום 31 במרס 2009. ביום 2 באוקטובר 2008, חברת הדירוג Fitch הורידה את הדירוג של חברת האחזקות מתחת לדירוג השקעה (BB+) עקב חששות לגבי מצב ההון של Emigrant ולגבי השפעת ההפסדים הצפויים לנבוע מתיק השקעות שלה.

החברה דיווחה על הפסד בסך של 67.3 מיליון דולר ברבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2009. זאת בנוסף להפסד בסך של 226 מיליון דולר בשנת 2008. החברה עונה על הגדרות רגולטוריות לגבי מוסד בעל הון הולם (Well-capitalized), נכון ליום 31 במרס 2009, עם יחס הון ראשוני לרכיבי סיכון של 9.41% ויחס הון כולל לרכיבי סיכון של 10.67%. הבנק קיבל 267 מיליון דולר במסגרת תוכנית TARP בחודש ינואר 2009. בחינת התנודתיות במחיר הנייר ערך לאחר תום הרבעון (ועד ליום 15 במאי 2009) לא העלתה שינוי משמעותי לעומת מחיר השוק ליום 31 במרס 2009.

נייר הערך אינו בפיגור בתשלומי קרן וריבית וההנהלה הצהירה כי בכוונתה וביכולתה להחזיק בנייר ערך זה עד למועד הפדיון שלו או עד לעליית ערכו מעבר לעלותו בספרים.

(CTBI) Community Trust Bancorp, Inc. הוא בנק אזורי שמרכזו בעיר Pikeville, Kentucky ולו נכסים בשווי כולל של 3 מיליארד דולר והון עצמי בסך של 308 מיליון דולר נכון ליום 31 במרס 2009. להערכת ההנהלה, ההפסד שטרם מומש בהשקעה זו נובע מהתנאים המתמשכים בשוק האשראי. יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון ויחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עמדו על 12.61% ועל 13.86%, בהתאמה. יחסים אלו עולים על המינימום הנדרש בכדי להחשב כמוסד בעל הון הולם (Well-capitalized) על פי ההנחיות הפדראליות. לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרס 2009, דיווח CTBI על רווח נקי בסך של 7.4 מיליון דולר. ביום 17 בדצמבר 2008 קיבל CTBI אישור מקדמי ממשרד האוצר האמריקאי לקבל 68 מיליון דולר באמצעות השתתפות ב-TARP. ביום 16 בינואר 2009 הודיע CTBI כי בחר שלא להשתתף בתוכנית רכישה ההון של משרד האוצר.

בחינת התנודתיות במחיר הנייר ערך לאחר תום הרבעון (ועד ליום 15 במאי 2009) לא העלתה שינוי משמעותי לעומת מחיר השוק ליום 31 במרס 2009.

נייר הערך אינו בפיגור בתשלומי קרן וריבית וההנהלה הצהירה כי בכוונתה וביכולתה להחזיק בנייר ערך זה עד למועד הפדיון שלו או עד לעליית ערכו מעבר לעלותו בספרים.

(IBOC) International Bancshares Corporation היא חברת אחזקות פיננסית שבסיסה בעיר Laredo, Texas ואשר לה נכסים בשווי כולל של 12.1 מיליארד דולר והון עצמי בסך של 1.3 מיליארד דולר נכון ליום 31 במרס 2009. להערכת ההנהלה, ההפסד שטרם מומש בהשקעה זו נובע מהתנאים המתמשכים בשוק האשראי. יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון ויחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עמדו על 12.16% ועל 13.19%, בהתאמה. יחסים אלו עולים על המינימום הנדרש בכדי להחשב כמוסד בעל הון הולם (Well-capitalized) על פי ההנחיות הפדראליות. לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2009 דיווחה IBOC על רווח נקי בסך של 34.3 מיליון דולר, זאת לאחר הפרשה לחובות מסופקים בסך של 53 מיליון דולר בתקופה האמורה. ביום 23 בדצמבר 2008 קיבלה IBOC הון בסך של 216 מיליון דולר במסגרת תוכנית TARP של משרד האוצר האמריקאי.

בחינת התנודתיות במחיר הנייר ערך לאחר תום הרבעון (ועד ליום 15 במאי 2009) לא העלתה שינוי משמעותי לעומת מחיר השוק ליום 31 במרס 2009.

נייר הערך אינו בפיגור בתשלומי קרן וריבית וההנהלה הצהירה כי בכוונתה וביכולתה להחזיק בנייר ערך זה עד למועד הפדיון שלו או עד לעליית ערכו מעבר לעלותו בספרים.

UBSI United Bancshares, Inc. היא חברת אחזקות פיננסית שבסיסה בעיר Charleston, West Virginia ואשר לה נכסים בשווי כולל של 8 מיליארד דולר והון עצמי בסך של 757 מיליון דולר נכון ליום 31 במרס 2009. להערכת ההנהלה, ההפסד שטרם מומש בהשקעה זו נובע מהתנאים המתמשכים בשוק האשראי.

לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרס 2009, דיווחה UBSI על רווח נקי בסך של 29.6 מיליון דולר. חברת UBSI היא מוסד בעל הון הולם (Well-capitalized) עם יחס הון ראשוני לרכיבי סיכון ויחס הון כולל לרכיבי סיכון בשיעור של 10.16% וכן 11.26%, בהתאמה ליום 31 במרס 2009. חברת UBSI קיבלה אישור לקבל סך של כ-197 מיליון דולר במסגרת תוכנית ה-TARP. בחינת התנדוטיות במחיר הנייר ערך לאחר תום הרבעון (ועד ליום 15 במאי 2009) לא העלתה שינוי משמעותי לעומת מחיר השוק ליום 31 במרס 2009.

נייר הערך אינו בפיגור בתשלומי קרן וריבית וההנהלה הצהירה כי בכונתה וביכולתה להחזיק בנייר ערך זה עד למועד הפדיון שלו או עד לעליית ערכו מעבר לעלותו בספרים.

SBG Standard Bank Group Limited היא קבוצת השירותים הפיננסיים הגדולה ביותר בדרום-אפריקה וכן חברת האחזקות של קבוצת החברות Standard Bank Group. הגידול בשיעור 27% בשווי הכולל של הנכסים ליום 31 בדצמבר 2008 נבע בחלקו מרכישות שבוצעו והסתיימו בשנת 2007. SBG אינה מדורגת ברמת מטבע חוץ לטווח ארוך, אולם חברה-בת בבעלות מלאה שלה, Standard International Holdings, אשר מושבה בלוקסמבורג, היא חברת האחזקות של העסקים הבינלאומיים בקבוצה והמנפיקה של שטר החוב בריבית ניידת (FRN) אשר נרכש על ידי הבנק ואשר מדורג Baa1 וכן BBB+ על ידי Moody's וכן S&P. כמו כן, יחס הלימות ההון הראשוני ויחס הלימות ההון הכולל של הבנק עמדו על 10.7% ועל 12.9% נכון ליום 31 בדצמבר 2008.

ביום 6 במרס 2009, הודיע Standard Bank כי נכנס לשותפות אסטרטגית עם Troika Dialog Group Limited, בנק ההשקעות העצמאי הגדול ביותר ברוסיה. להערכת ההנהלה, ההפסד שטרם מומש בהשקעה זו נובע מהתנאים המתמשכים בשוק האשראי. נייר הערך אינו בפיגור בתשלומי קרן וריבית וההנהלה הצהירה כי בכונתה וביכולתה להחזיק בנייר ערך זה עד למועד הפדיון שלו או עד לעליית ערכו מעבר לעלותו בספרים.

HBAN Huntington Bancshares, Inc. הוא בנק אזורי שמרכזו בעיר Columbus, Ohio ולו נכסים בשווי כולל של 54.2 מיליארד דולר והון עצמי בסך של 7.2 מיליארד דולר נכון ליום 31 במרס 2009. להערכת ההנהלה, ההפסד שטרם מומש מהשקעה זו נובע מהתנאים המתמשכים בשוק האשראי. יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון ויחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עמדו על 6.79% ועל 11.00%, בהתאמה. יחסים אלו עולים על המינימום הנדרש בכדי להחשב כמוסד בעל הון הולם (Well-capitalized) על פי ההנחיות הפדראליות.

לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2009, דיווח HBAN על הפסד נקי בסך של 2.4 מיליארד דולר, בעיקר כתוצאה מירידת ערך מוניטין שנרשמה ברבעון הראשון בסך של כ-2.6 מיליארד דולר. ביום 14 בנובמבר 2008 קיבל HBAN הון בסך של 1.4 מיליארד דולר במסגרת תוכנית ה-TARP של משרד האוצר האמריקאי והנפיק למשרד האוצר כתבי אופציות לרכישת עד 23.6 מיליון מניות רגילות של HBAN במחיר מימוש התחלתי של 8.90 דולר למניה.

בחינת התנדוטיות במחיר הנייר ערך לאחר תום הרבעון (ועד ליום 15 במאי 2009) לא העלתה שינוי משמעותי לעומת מחיר השוק ליום 31 במרס 2009.

נייר הערך אינו בפיגור בתשלומי קרן וריבית וההנהלה הצהירה כי בכונתה וביכולתה להחזיק בנייר ערך זה עד למועד הפדיון שלו או עד לעליית ערכו מעבר לעלותו בספרים.

M&T Bank Corporation הוא בנק אזורי שמרכזו בעיר Buffalo, New York ולו נכסים בשווי כולל של 64.9 מיליארד דולר והון עצמי בסך של 6.9 מיליארד דולר נכון ליום 31 במרס 2009. להערכת ההנהלה, ההפסד שטרם מומש מהשקעה זו נובע מהתנאים המתמשכים בשוק האשראי. נכון ליום 31 במרס 2009 דיווח M&T על יחס הלימות הון ראשוני של 8.76% ויחס הון כולל לרכיבי סיכון של 12.74%. יחסים אלו עולים על המינימום הנדרש בכדי להחשב כמוסד בעל הון הולם (Well-capitalized) על פי ההנחיות הפדראליות.

לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרס 2009, דיווח M&T על רווח נקי בסך של 64.2 מיליון דולר. ביום 23 בדצמבר 2008 קיבל הבנק הון בסך של 600 מיליון דולר במסגרת תוכנית ה-TARP של משרד האוצר האמריקאי.

בחינת התנדוטיות במחיר הנייר ערך לאחר תום הרבעון (ועד ליום 15 במאי 2009) לא העלתה שינוי משמעותי לעומת מחיר השוק ליום 31 במרס 2009.

נייר הערך אינו בפיגור בתשלומי קרן וריבית וההנהלה הצהירה כי בכונתה וביכולתה להחזיק בנייר ערך זה עד למועד הפדיון שלו או

עד לעליית ערכו מעבר לעלותו בספרים.

PNC Financial Services Group, Inc. היא חברת אחזקות פיננסית שבסיסה בעיר Pittsburgh, PA ואשר לה נכסים בשווי כולל של 286.4 מיליארד דולר והון עצמי בסך של 26.5 מיליארד דולר נכון ליום 31 במרס 2009. להערכת ההנהלה, ההפסד שטרם מומש בהשקעה זו נובע מהתנאים המתמשכים בשוק האשראי.

לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2009 דיווחה PNC על רווח נקי בסך של 530 מיליון דולר. חברת PNC היא מוסד בעל הון הולם (Well-capitalized) עם יחס הון ראשוני לרכיבי סיכון של 10% נכון ליום 31 במרס 2009. ביום 31 בדצמבר 2008 הנפיקה PNC למשרד האוצר האמריקאי מניות בכורה בשווי 7.6 מיליארד דולר ביחד עם כתב אופציה לרכישת מניות רגילות. בחינת התנודתיות במחיר הנייר ערך לאחר תום הרבעון (ועד ליום 15 במאי 2009) לא העלתה שינוי משמעותי לעומת מחיר השוק ליום 31 במרס 2009.

נייר הערך אינו בפיגור בתשלומי קרן וריבית וההנהלה הצהירה כי בכוונתה וביכולתה להחזיק בנייר ערך זה עד למועד הפדיון שלו או עד לעליית ערכו מעבר לעלותו בספרים.

לפרטים נוספים ר' ביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים.

פקדונות הציבור

ליום 31 במרס 2009, הסתכמו בסך של 146,629 מיליון ש"ח, לעומת סך של 139,232 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, עליה בשיעור של 5.3%.

להלן נתונים על הרכב פקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה:

	ליום 31 בדצמבר 2008		ליום 31 במרס 2009		
	שיעור פקדונות הציבור	% מסך במיליוני ש"ח	פקדונות הציבור	% מסך במיליוני ש"ח	
מטבע ישראלי לא צמוד	4.1	64,770	46.0	67,426	
מטבע ישראלי צמוד מדד	(1.1)	12,516	8.4	12,381	
מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ	7.9	61,946	45.6	66,822	
סך-הכל	5.3	139,232	100.0	146,629	

פקדונות הציבור במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ עלו בשיעור של 7.9%. במונחים דולריים ירדו פקדונות הציבור בסך של 337 מיליון דולר לעומת 31 בדצמבר 2008, ירידה של 2.1%.

להלן נתונים אודות התפתחות היתרות של פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות:

	ליום 31 בדצמבר 2008		ליום 31 במרס 2009		
	שיעור פקדונות הציבור	% מסך במיליוני ש"ח	פקדונות הציבור	% מסך במיליוני ש"ח	
קמעונאי - מגזר משקי בית	0.7	57,115	39.2	57,498	
קמעונאי - מגזר עסקים קטנים	7.6	*10,851	8.0	11,679	
מגזר בנקאות עסקית	9.3	21,720	16.2	23,744	
מגזר בנקאות מסחרית	12.8	8,844	6.8	9,977	
מגזר בנקאות פרטית	7.4	*40,702	29.8	43,731	
סך-הכל	5.3	139,232	100.0	146,629	

* סווג מחדש.

סך כל האשראי לציבור ביחס לפקדונות הציבור היווה ליום 31 במרס 2009 כ-82.3%, לעומת 83.9% בסוף השנה הקודמת.

האמצעים ההוניים מרכיבי ההון

האמצעים ההוניים של הבנק ליום 31 במרס 2009, לרבות זכויות בעלי מניות חיצוניים, הסתכמו בסך של 9,208 מיליון ש"ח, לעומת סך של 9,023 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, עליה בשיעור של 2.1%.

ההון העצמי ליום 31 במרס 2009, הסתכם בסך של 8,965 מיליון ש"ח, לעומת סך של 8,797 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, עליה בשיעור של 1.9%.

יחס ההון העצמי, לרבות זכויות בעלי מניות חיצוניים, לסך כל הנכסים ליום 31 במרס 2009, הגיע לשיעור של 4.8%, לעומת 5.0% בסוף השנה הקודמת.

יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון ליום 31 במרס 2009, הגיע לשיעור של 7.54% לעומת שיעור של 7.44% בסוף השנה הקודמת. **יחס ההון הראשוני המקורי לרכיבי סיכון**, דהיינו היחס כאמור בניטרול הון ראשוני מורכב (ר' להלן) הגיע ביום 31 במרס 2009 לשיעור של 6.43%, לעומת 6.54% ביום 31 בדצמבר 2008.

לפרטים בדבר יחס ההון הראשוני המקורי לרכיבי סיכון שנדרש על ידי המפקח על הבנקים, ר' להלן "הנפקת מכשירי הון מורכבים". **יחס ההון לרכיבי סיכון**, כפי שהוגדרו בהנחיות המפקח על הבנקים, ליום 31 במרס 2009, הגיע לשיעור של 10.42%, לעומת שיעור של 10.27% ביום 31 בדצמבר 2008.

בהתחשב בהנפקות של הון משני עליון בחדשים אפריל ומאי 2009 היה יחס ההון לרכיבי סיכון מגיע ל-10.74% במונחי 31 במרס 2009 (לעניין התנאי לאישור שטרי ההון שהונפקו כהון משני עליון, ר' להלן).

הון ראשוני מורכב הינו שטרי הון המוכרים כחלק מההון הראשוני (ר' ביאור 14 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, עמ' 331-339). ההון הראשוני המורכב של הבנק ליום 31 במרס 2009 הסתכם בסך של 1,564 מיליון ש"ח, לעומת סך של 1,223 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008. היקף ההון הראשוני המורכב מוגבל ל-15% מההון הראשוני הכולל (סך ההון הראשוני כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311, כולל ההון הראשוני המורכב). ליום 31 במרס 2009, היווה ההון הראשוני המורכב 14.66% מההון הראשוני הכולל (31.12.2008: 12.07%). יתרת ההון הראשוני המורכב אותה נותר לבנק לגייס עד למיצוי המגבלה היתה ביום 31 במרס 2009 כ-43 מיליון ש"ח, לעומת כ-349 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת. יצויין כי גיוס הון ראשוני מורכב נוסף, מעבר לסך של 202 מיליון ש"ח, יחייב הגדלת ההון הרשום של הבנק (ר' בדוח השנתי לשנת 2008, עמ' 54).

הון משני. ההון המשני של הבנק ליום 31 במרס 2009 הסתכם ב-5,591 מיליון ש"ח, והוא כולל סך של 254 מיליון ש"ח בגין הפרשה כללית לחובות מסופקים. היקף כתבי התחייבות הנדחים מוגבל ל-50% מההון הראשוני שלא הוקצה כנגד סיכונים. ליום 31 במרס 2009 עמד היחס האמור על שיעור של 50% (31.12.2008: 50%). נוכח המגבלה האמורה, כתבי התחייבות בסך של 519 מיליון ש"ח לא נכללו בהון המשני של הבנק ליום 31 במרס 2009. יצויין כי במהלך שנת 2009 כולה יגרעו מההון המשני של הבנק המשמש בחישוב יחס ההון לרכיבי סיכון כתבי התחייבות שהונפקו בעבר בהיקף של כ-557 מיליון ש"ח.

הון משני עליון. היקף ההון המשני מוגבל ל-100% מההון הראשוני. יתרת ההון המשני העליון שהבנק יכול לגייס, ליום 31 במרס 2009, עמדה על 5,078 מיליון ש"ח (לפרטים בדבר גיוס הון משני עליון בחדשים אפריל ומאי 2009, ר' להלן; לעניין התנאי לאישור הנפקות שבוצעו בחדשים אפריל-מאי 2009 כהון משני עליון, ר' להלן).

מדיניות בדבר יחס ההון לרכיבי סיכון. ביום 24 במרס 2008 החליט הדירקטוריון לקבוע כמדיניות כי הבנק יפעל לכך שיחס ההון לרכיבי סיכון בסוף שנת 2009 לא יפחת מ-12%.

הלימות ההון של הבנק

מאז שנת 1983 לא התאפשר לבנק להנפיק מניות, פרט להנפקת מניות אשר בוצעה בחודש אוקטובר 2001, במסגרת של הקצאה פרטית של מניות הבנק, בה גויס סכום לא משמעותי של כ-142 מיליון ש"ח. בהתאם, הגידול בהון שנדרש לצורך העמידה ביחס ההון לרכיבי סיכון, התבסס על שני מקורות: הרווחים השנתיים, בניכוי דיבידנדים וגיוס כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון שהוכרו כהון ראשוני מורכב. הרווחיות הנאה בשנים 2004-2007 מזה וגיוס כתבי התחייבות נדחים, ובפרט גיוס ההון הראשוני המורכב מזה, שיפרו מהותית את יחס ההון לרכיבי סיכון, משיעור של 9.35% ביום 31 בדצמבר 2003, לשיעור של 10.9% ביום 31 בדצמבר 2007.

- השיפור האמור איפשר לבנק להשלים בשנים 2006-2008 כמה מהלכים משמעותיים ולפתח באופן מואץ את עסקיו, ובכלל זה:
- מהלך רכישת מניות הציבור בבנק דיסקונט למשכנתאות, תמורת סך של 256 מיליון ש"ח;
 - ביצוע השקעות ריאליות בסכום כולל של כ-793 מיליון ש"ח (יצוין כי בכלל ההשקעות האמורות נכללה ההשקעה ב-AFS, אשר מומשה בסוף הרבעון הראשון של שנת 2009 - ר' להלן בסעיף "תת מגזר החברות הריאליות");
 - גידול משמעותי באשראי, מרמה של 87.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2005 לרמה של 116.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2008 (גידול של 33% במהלך שלוש שנים).
 - חלוקת דיבידנד, בחודש אוקטובר 2008, בסך של 250 מיליון ש"ח.
- במהלך שנת 2008 נמשך הפיתוח המואץ בעסקי הבנק - גידול של 14.6% באשראי לציבור. הפיתוח המואץ האמור, שגרם לגידול בנכסי הסיכון של הבנק, והשינויים בסביבה הכלכלית בה פועל הבנק, על רקע המשבר הפיננסי הבינלאומי והשפעתם על רווחיות הבנק מזה ועל אפשרויות הגיוס בשוק ההון מזה, הביאו לכך שלא רק שלא עלה בידי הבנק לעמוד ביעד הביניים שהציב לעצמו - יחס הון לרכיבי סיכון בסוף שנת 2008 בשיעור של 11.5%-11.25% - אלא שיחס הון לרכיבי סיכון אף ירד ל-10.27% (ליום 31 במרס 2009 עמד יחס הון על 10.42%).
- הבנק בוחן אפשרויות שונות ומגוונות לשיפור הלימות הון שלו.
- יצוין כי חלק מהאפשרויות הנבחנות כרוך בהגדלת הון הרשום. עוד יצוין כי בהסכם למכירת השליטה בבנק נקבע, בין היתר, כי במשך תקופת ההגבלה (להגדרת מונח זה, ר' בדוח השנתי לשנת 2008, עמ' 190) הרוכשים לא יבצעו כל פעולה להקצאת מניות, שינוי בזכויות הצמודות למניות, הגדלת הון (רשום או מונפק) וחלוקת מניות הטבה או הנפקת זכויות על ידי הבנק, ויפעלו כמיטב יכולתם לגרום לבנק להימנע מביצוע, אלא אם נתקבלה לפעולה הסכמתה המוקדמת, בכתב, של הממשלה. עוד נקבע בהסכם כי הממשלה לא תימנע מליתן הסכמתה לפעולות כאמור, אלא מטעמים סבירים, שעניינם שינוי מהותי בזכויותיה של הממשלה על פי ההסכם, או פגיעה בערכן של מניות הבנק שבידה או פגיעה ביכולתה למכור אותן.
- הנפקת מכשירי הון מורכבים.** בחודשים מרס-מאי 2009 הנפיק הבנק מכשירי הון מורכבים - הון ראשוני מורכב והון משני עליון, כלהלן:
- הנפקת הון ראשוני מורכב בחודש מרס 2009 - הבנק התקשר עם מגדל חברה לביטוח בע"מ (משותף ברווחים), מגדל חברה לביטוח בע"מ (נוסטרו) ומגדל מקפת ניהול קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, כל אחת מהן לחוד על פי חלקה, לביצוע הנפקה פרטית של 350 מיליון ש"ח ערך נקוב שטרי הון נדחים (סדרה ב') של הבנק בתמורה כוללת של כ-258 מיליון ש"ח. לפרטים בדבר התנאים של שטרי הון הנדחים (סדרה ב') והתנאים להכרה בהם כהון ראשוני מורכב, ר' ביאור 14 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 (עמ' 337-336).
 - הנפקת הון משני עליון בחודש אפריל 2009 - בחודש אפריל 2009 הנפיקה דיסקונט מנפיקים 265 מיליון ש"ח ע.ג. שטרי הון נדחים (סדרה 1), בהתאם לדוח הצעת מדף מיום 7 באפריל 2009, בתמורה כוללת של כ-258 מיליון ש"ח. לפרטים בדבר התנאים של שטרי הון הנדחים (סדרה 1) והתנאים להכרה בהם כהון משני עליון, ר' ביאור 14 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 (עמ' 339-337).
 - הנפקות הון משני עליון בחודש מאי 2009 - בחודש מאי 2009 הנפיקה דיסקונט מנפיקים 191 מיליון ש"ח ע.ג. שטרי הון נדחים (סדרה 1), בהנפקות פרטיות למשקיעים מסוגים, בתמורה כוללת של כ-191 מיליון ש"ח.
- באישור שנתן המפקח על הבנקים ביום 26 במרס 2009, בהתייחס לשטרי הון הנדחים (סדרה ב') נקבע, בין היתר, שיחס הון הראשוני המקורי לא יפחת בכל עת מ-6.5%, כתנאי לכך ששטרי הון האמורים יחשבו כמכשירי הון מורכבים ויכרו כחלק מהון הראשוני של הבנק. בתנאים הבסיסיים שקבע המפקח על הבנקים להכרה בשטרי הון הנדחים (סדרה 1) כהון משני עליון נקבע גם כן, בין היתר, שההון הראשוני המקורי לא יפחת בכל עת מ-6.5%.
- התנאי האמור לא נכלל באישור שנתן המפקח בהתייחס להכרה בשטרי הון הנדחים (סדרה א') שהונפקו בעבר כהון ראשוני מורכב. עם זאת, דירקטוריון הבנק החליט, בקשר עם הנפקת שטרי הון הנדחים (סדרה א'), לאמץ מדיניות הלימות הון אשר על פיה ישמור הבנק על יחס הלימות הון ראשוני מקורי (ללא הון ראשוני מורכב) של 6.5% לפחות בכל עת.
- כאמור, יחס הון הראשוני המקורי ליום 31 במרס 2009 עמד על 6.43%.

לבקשת הבנק, נתן לו המפקח על הבנקים ארכה, שתנאיה ומישכה טרם נקבעו, כתקופת ביניים במהלכה ימשיך להכיר בשטרי ההון הנדחים (סידרה ב') כחלק מההון הראשוני המורכב של הבנק, וזאת על מנת שהבנק יפעל להעלאת יחס ההון הראשוני המקורי ל-6.5% לפחות. אשר להנפקות הון משני עליון בחודשים אפריל-מאי 2009 - מאחר וטרם התקבל אישור המפקח להכללתן במסגרת ההון המשני של הבנק, הודיע הפיקוח על הבנקים כי עד לעליית יחס ההון הראשוני המקורי ל-6.5% לפחות, הן לא תוכרנה כחלק מההון המשני של הבנק. בטווח המייד, במקביל להמשך בחינת האפשרויות השונות לשיפור הלימות ההון שלו, הבנק נוקט מדיניות מרסנת בתחום נכסי הסיכון, על מנת להעלות את יחס ההון הראשוני המקורי מעל המינימום הנדרש, בדחיפות הנדרשת.

דירוג התחייבויות הבנק

דירוג הבנק על ידי מעלות. Ma'lot Standard & Poor's, (לשעבר "מעלות" - החברה הישראלית לדירוג ניירות ערך בע"מ"; להלן: "מעלות") קבעה דירוג של "AA" לפקדונות שהופקדו בבנק, דירוג של "AA-" לכתבי ההתחייבות הנדחים שהנפיק הבנק, ישירות ובאמצעות דיסקונט מנפיקים בע"מ, ודירוג "A+" להון המשני העליון שיופק על ידי הבנק.

ביום 18 במרס 2009 הודיעה מעלות כי היא מורידה את דירוג ההון הראשוני המורכב של הבנק ואת דירוג ההון המשני העליון (שטרם הונפק באותו מועד). בחינת הדירוג של המכשירים האמורים על ידי מעלות נעשתה בעקבות פנית הבנק, לאפשר את דירוג ההון המשני העליון, במסגרת המהלכים לקראת הנפקתו לראשונה.

פניית הבנק נערכה בעקבות הקלה משמעותית בתנאי המכשיר, שאושרה לאחרונה על ידי המפקח על הבנקים ולפיה, הוסרה הנסיבה לאי תשלום ריבית למחזיקי המכשיר "במשך שישה רבעונים רצופים של הפסד מצטבר". הדירוג המעדכן של ההון המשני העליון (שטרם הונפק) נקבע ל-"A" (במקום "A+"). הדירוג המעדכן של ההון הראשוני המורכב נקבע ל-"BBB" (במקום "A").

בנימוקה להורדת הדירוג התבססה מעלות על תחזיותיה בדבר רווחיות הבנק ויחסי ההון שלו בשנת 2009. יודגש כי לא נמסר למעלות מידע מהותי מעבר למידע שנמסר לכלל הציבור. הבנק חולק על התחזיות האמורות של מעלות.

ביום 30 באפריל 2009 הודיעה מעלות על הורדת דירוג המנפיק של הבנק (כולל פקדונות) ל-"AA-" (במקום "AA") ושינתה את תחזית הדירוג של הבנק ל"שלילית" (במקום "יציבה").

הדירוג המעודכן של כתבי ההתחייבות הנדחים הוא "A+" (במקום "AA-"), עם תחזית דירוג שלילית.

הדירוג המעודכן של ההון הראשוני המורכב הוא "BBB-" (במקום "BBB"), עם תחזית דירוג שלילית.

הדירוג המעודכן של ההון המשני העליון הוא "A-" (במקום "A"), עם תחזית דירוג שלילית.

מעלות ציינה שהורדת הדירוג משקפת את דעתה ביחס להשפעה השלילית של המיתון העולמי והמקומי על רווחיות קבוצת דיסקונט ועל איכות תיק האשראי שלה ובעקבות כך על מצב ההון החלש יחסית של הקבוצה בהתחשב בסביבת הפעילות העסקית.

דירוג הבנק על ידי מידרוג. מידרוג בע"מ (להלן: "מידרוג") קבעה דירוג של "Aa2" לפקדונות לזמן ארוך שהופקדו בבנק, דירוג של "P-1" לפקדונות לזמן קצר, ודירוג של "Aa3" ולכתבי ההתחייבות הנדחים שהנפיק הבנק, ישירות ובאמצעות דיסקונט מנפיקים בע"מ.

דירוג הבנק על ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות. סוכנות הדירוג הבינלאומית S&P קבעה לבנק דירוג "A-2" לטווח הקצר ו-"BBB" לטווח הארוך. בנוסף קבעה S&P תחזית "stable" (יציב) לבנק דיסקונט. ביום 30 באפריל 2009 הודיעה מעלות על הורדת הדירוג הגלובלי של הבנק ל-"BBB-" (במקום "BBB"), ועל הורדת הדירוג לזמן קצר ל-"A-3" (במקום "A-2") וקבעה תחזית דירוג גלובלי שלילית.

סוכנות הדירוג Moody's קבעה לבנק דירוג כלהלן: פקדונות מט"ח לטווח ארוך דורגו "A1(Negative)" ופקדונות במטבע מקומי דורגו (Stable) "P-1". האיתנות הפיננסית של הבנק דורגה (Stable) "c-".

דירוג ההון הראשוני המורכב. במסגרת דירוג שטרי ההון הנדחים (סדרה א'), המהווים הון ראשוני מורכב, הדגישו מעלות ומידרוג כי דירוג זה התבסס, בין היתר, על החלטת דירקטוריון הבנק, שנתקבלה בקשר עם הנפקת שטרי ההון הנדחים, לפיה אימץ מדיניות הלימות הון אשר על פיה ישמור הבנק על יחס הלימות הון ראשוני מקורי (ללא הון ראשוני מורכב) של 6.5% לפחות בכל עת. מידרוג הוסיפה והדגישה כי הדירוג שנקבע נסמך על יחס הלימות ההון הכולל אשר מציג הבנק. שטרי ההון מדורגים על ידי מידרוג בדירוג "A2". כאמור, בחודש מרס 2009 הורידה מעלות את דירוג שטרי ההון (סדרה א') ל-"BBB" ולאחר מכן, בסוף חודש אפריל 2009, ל-"BBB-".

דירוג בנק מרכנתיל דיסקונט. מעלות קבעה דירוג של "AA-" לפקדונות שהופקדו בבנק מרכנתיל דיסקונט ודירוג של "A+" לכתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה א'), שהנפיק בנק מרכנתיל דיסקונט. ביום 30 באפריל 2009 אישרה מעלות את הדירוגים האמורים,

כפועל יוצא ממיצובו העסקי הטוב של בנק מרכנתיל דיסקונט יחס הלימות ההון הגבוה ממנו הוא נהנה. עם זאת, עדכנה מעלות את אופק הדירוג של בנק מרכנתיל דיסקונט מ-"ציב" ל-"שלילי".

דירוג בנק דיסקונט למשכנתאות. מידרוג קבעה דירוג של "Aa2" (Stable) לפקדונות בבנק דיסקונט למשכנתאות לזמן ארוך ולכתבי ההתחייבות הנדחים הסחירים שלו ודירוג "(Stable) P-1". לפקדונות לזמן קצר.

בחודש אוקטובר 2008 צורפו כתבי ההתחייבות הנדחים של בנק דיסקונט למשכנתאות לרשימת המעקב של מידרוג. לפרטים נוספים, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 59-58).

דיבידנדים

לפרטים בדבר מגבלות על חלוקת דיבידנדים, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 189 ו-195) וביאור 13 ה' לדוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2008 (עמ' 329-330).

בשים לב לשינויים בסביבה הכלכלית, על רקע המשבר הפיננסי העולמי, מעריכה הנהלת הבנק כי בשנת 2009 ובשנה שלאחריה הבנק לא יחלק דיבידנדים.

לפרטים נוספים, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 60).

מצב הנזילות וגיוס מקורות בבנק כללי

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2009 גדל בסיס הכסף בסך של 1.8 מיליארד ש"ח, בהמשך לגידול של 3.8 מיליארד ש"ח במהלך הרבעון האחרון של שנת 2008. הגידול בבסיס הכסף ברבעון הראשון של השנה, הינו תוצאה של רכישת מט"ח על-ידי בנק ישראל, שקוזזה בחלקה על ידי ספיגה של הממשלה ושל בנק ישראל.

להלן רכיבי ההשפעה של בנק ישראל על בסיס הכסף ברבעון הראשון של שנת 2009:

- מחד, הזרמה באמצעות רכישת מט"ח (21.6 מיליארד ש"ח ברבעון הראשון, לעומת 19 מיליארד ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2008).
- מאידך, פעל בנק ישראל לספיגת נזילות מהמערכת באמצעות הגדלת היקף המכרזים לפקדונות שקליים (ספיגה בהיקף של 11.2 מיליארד ש"ח, בהמשך ל-28.3 מיליארד ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2008) ולספיגה באמצעות פעולות בשוק הפתוח (3.2 מיליארד ש"ח, לעומת הזרמה של 6.9 מיליארד ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2008).

כתוצאה מהפעולות האמורות, הסתכמה ההזרמה על ידי בנק ישראל ברבעון הראשון של שנת 2009 בסך של 7.4 מיליארד ש"ח, בדומה לרבעון הרביעי של שנת 2008.

מנגד, הובילה פעילות הממשלה ברבעון הראשון לספיגה בהיקף של 5.4 מיליארד ש"ח, לעומת הזרמה של כ-11.4 מיליארד ש"ח ברבעון האחרון של שנת 2008. ספיגת הממשלה ברבעון הראשון של 2009 התרחשה על אף הגירעון בפעילות המקומית (כ-2 מיליארד ש"ח), ונובעת מגיוס נטו בשוק.

היקף גיוס ההון של הממשלה בשוק איגרות החוב המקומיות ברבעון הראשון עמד על כ-22.7 מיליארד ש"ח, לעומת פדיונות מקומיים סחירים (קרן וריבית) בהיקף של 19.5 מיליארד ש"ח. דהיינו, הגיוס הסחיר נטו עמד על 3.2 מיליארד ש"ח. ברבעון האחרון של שנת 2008 הסתכם הגיוס הסחיר ב-15.8 מיליארד ש"ח והגיוס נטו עמד על 6.1 מיליארד ש"ח.

בבנק

הבנק שמר במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 על נכסים נזילים בהיקף גדול מסך ההתחייבויות הנזילות. להלן השינויים בהרכב הפקדונות של הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009:

המגזר הלא צמוד. היקף הפקדונות הלא צמודים של הציבור בבנק הגיע בסוף חודש מרס 2009 לסך של 57.1 מיליארד ש"ח, לעומת סך של 55.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2008, עליה בשיעור של 3.3%.

המגזר צמוד המדד. היקף הפקדונות הצמודים למדד של הציבור בבנק הגיע בסוף חודש מרס 2009 לסך של 11.4 מיליארד ש"ח, לעומת סך של 11.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2008, ירידה בשיעור של 2.6%.

מגזר מט"ח וצמוד מט"ח. היקף הפקדונות במט"ח והצמודים למט"ח של הציבור בבנק הגיע בסוף חודש מרס 2009 לסך של 9.2 מיליארד דולר, לעומת סך של 9.3 מיליארד דולר בסוף שנת 2008, ירידה בשיעור של 1.1%. במהלך הרבעון הראשון גדלו יתרות העו"ש הזכותי במט"ח בסך של 170 מיליון דולר ומנגד ירדו היתרות של פקדונות אחרים של הציבור בבנק בסך של 211 מיליון דולר.

קווי התפתחות עיקריים של המשק הישראלי ברבעון הראשון של שנת 2009 הכלכלה העולמית

המשבר הפיננסי העולמי נמשך גם ברבעון הראשון של שנת 2009. בארה"ב קרסו 29 בנקים נוספים והמשל האמריקאי נחלץ שוב לסייע למספר בנקים גדולים, ביניהם Citi ו-Bank of America, על מנת למנוע את קריסתם. עם זאת, במהלך התקופה הורגשה התמתנות מסוימת במספר היבטים של המשבר, כדוגמת ירידה במחנק הנזילות, שבאה לידי ביטוי בפער בין הריבית הבין-בנקאית ובין תשואת איגרות החוב הממשלתיות (Ted spread), ירידה במרווחי התשואה על אג"ח חברות ביחס לאג"ח הממשלתיות וגידול במספר גיוסי ההון של חברות באמצעות הנפקת אג"ח בשווקים, ועוד.

המשבר הפיננסי המשיך לתת את אותותיו והעמיק את המיתון בו שרויה כלכלת העולם, בעיקר במשקים המפותחים. ברבעון הראשון של שנת 2009 נרשמה נסיגה בשיעורים שנתיים של 6.1% בארה"ב, 10% בגוש האירו ו-15.2% ביפן. המשבר העולמי הביא למשבר כלכלי של ממש במספר מדינות מזרח אירופאיות, אשר נזקקו לסייע חירום מקרן המטבע הבינלאומית (IMF).

הממשלות והבנקים המרכזיים המשיכו להשקיע משאבים רבים לשם חילוץ כלכלת העולם מהמשבר והפיננסי, והחזרת הכלכלה לפסים של צמיחה. הבנק המרכזי האמריקאי, אשר הוריד את הריבית המוניטרית עד לרמה אפסית (0%-0.25%), הודיע כי בשנת 2009 ירכוש איגרות חוב ממשלתיות בהיקף של 300 מיליארד דולר ואיגרות חוב של סוכנויות המשכנתאות בהיקף של כ-1.5 טריליון דולר. הבנק המרכזי האירופאי (ECB) המשיך במגמת הפחתת הריבית, מ-2.5% בחודש דצמבר 2008 ל-1.5% בחודש מרס 2009, ורמז כי ייתכן שישתמש בכלים נוספים להקלת מחנק האשראי. גם הבנק המרכזי של אנגליה (BoE) הוריד את הריבית מ-2% בחודש דצמבר ל-0.5% בחודש מרס.

המימשל האמריקאי יצא בתכנית סיוע בהיקף של 787 מיליארד דולר לתמיכה בכלכלה הריאלית, הכוללת הטבות מס לעובדים, הקלות לרוכשי בתים, השקעה בתשתית ופיתוח ענף האנרגיה. המימשל הציג גם תוכנית לטיפול בנכסים הרעילים בהיקף של 75-100 מיליארד דולר, במסגרתה יעניק הממשל הלוואות מסובסדות לקרנות השקעה לצורך רכישת הנכסים הרעילים. על פי ההערכות הרשמיות של המימשל האמריקאי, צפוי הגירעון בתקציב בשנת 2009 להסתכם ב-1.75 טריליון דולר, המהווים למעלה מ-10% מהתוצר המקומי הגולמי של ארה"ב.

בחודשים ינואר-פברואר ובחלקו הראשון של חודש מרס החמירו ירידות השערים בשוקי ההון בעולם, בעיקר בסקטור הבנקאות והפיננסיים. מודי המניות המובילים בעולם ירדו אל מתחת לנקודת השפל שנרשמה בסוף חודש נובמבר 2008. זאת, עקב חששות למצב המגזר הפיננסי ולכלכלה הריאלית. החל מהשבוע השני של חודש מרס התהפכה המגמה עם הצגתה של תוכנית המימשל האמריקאי החדש ליציאה ממיתון ופרסום תחזיות של מספר בנקים באשר לתוצאות עסקיות טובות מהצפוי ברבע הראשון. בסיכום הרבעון הראשון, מדד S&P 500 ירד ב-26.3%, מדד ה-FTSE 100 ירד בשיעור של 28.5% ומדד ה-Nikkei 225 ירד ב-26.2%.

התפתחויות עיקריות במשק הישראלי כללי

ברבעון הראשון של שנת 2009 העמיק המיתון במשק הישראלי והתוצר המקומי הגולמי נסוג ב-3.6% (כל הנתונים במונחים שנתיים), בהמשך לירידה של 0.5% ברבעון הרביעי של שנת 2008. הירידה בתוצר הובלה על ידי הסקטור העסקי, כאשר התוצר העסקי נסוג ב-4.2%, בהמשך לירידה של 1.6% ברבעון הקודם. לשם השוואה, ברבעון הראשון של שנת 2008 נרשמה צמיחה חיובית של 4.7% בתוצר המקומי הגולמי ו-5.7% בתוצר העסקי.

המשבר העולמי פגע בכלל מגזרי המשק, וכתוצאה מכך חלה נסיגה בייצוא הסחורות והשירותים (46.3%), בהשקעה בנכסים קבועים (27.8%) ובצריכה הפרטית (4.3%). בהעדר תקציב מאושר הוגבלה יכולת ההוצאה של הממשלה, והצריכה הציבורית הצטמצמה גם

היא ב-13%. במקביל, נרשמה ירידה בייבוא בשיעור של 62.7%. המיתון החריף משתקף גם במדד המשולב של בנק ישראל לבחינת מצב המשק, אשר ירד ברבעון הראשון של שנת 2009 בקצב של 14% (בממוצע) בהמשך לירידה בקצב של 8.3% ברבעון הרביעי של שנת 2008. מגמת הירידה אפיינה את כל מרכיבי המדד. גם בצד הביקושים נרשמה ירידה חדה בפעילות בשלושת החודשים הראשונים של השנה, אשר באה לידי ביטוי בנסיגה של 8.2% בפדיון ענפי המסחר והשירותים בהשוואה לרבעון הקודם (כל הנתונים השוטפים מוצגים במונחים שנתיים מנוכי עונתיות). ירידה חדה במיוחד חלה במסחר הסיטונאי. לעומת זאת, רשתות השיווק עדיין מדווחות על גידול ממוצע של 3.1% (במונחים שנתיים) במכירות בשלושת החודשים הראשונים של השנה בהשוואה לרבעון הקודם, אחרי נסיגה של 2% שנרשמה בשלושת החודשים האחרונים של שנת 2008.

המשבר העולמי פוגע במידה רבה גם בענפי התעשייה. הדבר מתבטא בירידה של 13.1% בייצור התעשייתי בשלושת החודשים הראשונים של השנה בהשוואה לרבעון הרביעי של שנת 2008, בהמשך לירידה של 6.3% ברבעון הקודם. במספר המועסקים בתעשייה חלה ירידה של 9.3% במונחים שנתיים. הירידה בייצור התעשייתי הקיפה את כל מגזרי התעשייה, בכל רמות הטכנולוגיה.

המיתון במשק החל לתת את אותותיו גם על שוק העבודה, ועל פי נתוני המגמה, במהלך החודשיים הראשונים של שנת 2009 עלה שיעור האבטלה לרמה של 6.9%, לעומת 6.7% בחודש דצמבר 2008 ושפל של 6% בחודש יולי 2008.

התפתחות שערי חליפין ואינפלציה

במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 פחת השקל מול הדולר בשיעור של 10.2%, ומול האירו ב-5.2%. התפתחות שער החליפין של השקל מול הדולר הושפעה, במידה רבה, מעוצמתו של הדולר מול המטבעות העיקריים בעולם. במקביל למגמה בעולם, מתחילת חודש ינואר 2009 ועד תחילת חודש מרס 2009 התחזק הדולר מול השקל; בתחילת חודש מרס התהפכה המגמה והדולר נחלש; במחצית השנייה של חודש מרס שבה מגמת ההתחזקות של הדולר. שער החליפין הושפע גם מהמשך רכישות מט"ח על-ידי בנק ישראל בהיקף יומי ממוצע של 100 מיליון דולר. בסוף חודש מרס הודיע בנק ישראל כי ימשיך לרכוש מט"ח ולא הגביל עצמו לרמת יתרות מט"ח, כפי שעשה בעבר.

מדד המחירים לצרכן ירד במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בשיעור של 0.1%, בהמשך לירידה של 0.6% ברבעון האחרון של שנת 2008 ועליה של 0.1% בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008. בניכוי גורמים עונתיים, עלה המדד ברבעון הראשון בשיעור של 0.5%. בחינת שינויי המחירים במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, על פי קבוצות צריכה ראשיות, מצביעה על ירידה חדה, עונתית ברובה, בסעיף הנעלה וההלבשה (-15.4%). לעומת זאת, נרשמה עליה בסעיף הירקות והפירות (3.1%), וסעיף הדיור המשיך ועלה (1.3%) למרות המיתון, בין השאר, עקב התחזקות הדולר.

האינפלציה השנתית (12 חודשים לאחור) עמדה בחודש מרס 2009 על 3.6%. שיעור זה גבוה מהגבול העליון של יעד האינפלציה של הממשלה, אשר עומד על 3% לשנה. האינפלציה השנתית התייצבה, ואף עלתה במעט במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, אחרי שירדה ברבעון האחרון של שנת 2008 מ-5.5% בחודש ספטמבר ל-3.8% בחודש דצמבר.

מדיניות פיסקלית ומוניטרית

מדיניות פיסקלית. נתוני הביצוע של התקציב בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 מצביעים על גירעון של 4.7 מיליארד ש"ח (ללא מתן אשראי), לעומת עודף של 5.2 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגורם העיקרי לכך היה ירידה בהכנסות המדינה ממיסים. אלה עמדו ברבעון הראשון של שנת 2009 על 42.5 מיליארד ש"ח, לעומת 49.7 מיליארד ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2008. ירידות חדות נרשמו גם בהכנסות ממיסים ישירים וגם בהכנסות ממיסים עקיפים. לעומת זאת, מכיוון שתקציב שנת 2009 לא אושר עדיין בכנסת, פעלה הממשלה במגבלת הוצאה של 1/12 מתקציב השנה שעברה, דבר אשר הקשה על הוצאותיה. ואכן, סך הוצאות משרדי הממשלה היה נמוך בכ-2 מיליארד ש"ח ממוצע הוצאה בשנים 2007-2008 ועמד על 39 מיליארד ש"ח.

מדיניות מוניטרית. במטרה לתמוך ביציבות הפיננסית, להביא להזלת עלות האשראי, ולחזק את יכולתו של המשק להתמודד עם ההאטה בפעילות הכלכלית והירידה בביקושים, המשיך בנק ישראל במגמת הורדת הריבית גם ברבעון הראשון של שנת 2009. בכל אחד מהחודשים ינואר ופברואר הפחית הבנק את הריבית ב-75 נקודות בסיס לרמות של 1.75% ו-1%, בהתאמה. בחודש מרס הוריד

בנק ישראל את הריבית פעם אחת נוספת לרמה של 0.75%. במצטבר, ירדה הריבית בשלושת החודשים הראשונים של השנה ב-1.75% לרמה נמוכה היסטורית. במקביל, הקטין בנק ישראל את המרווח לבנקים המסחריים סביב ריבית בנק ישראל מ-0.5% ל-0.25%. עוד הודיע בנק ישראל, כי לאור הריבית המוניטרית הנמוכה, הוא יתמקד בכלים נוספים כדי ליצור הרחבה מוניטרית. ואכן, בחודש פברואר החל בנק ישראל לרכוש איגרות חוב של ממשלת ישראל. בסוף חודש מרס הודיע בנק ישראל כי היקף הרכישה היומי הממוצע יעמוד על 200 מיליון ש"ח, ובכונתו לרכוש איגרות חוב ממשלתיות בהיקף כולל של 20-15 מיליארד ש"ח.

שוק ההון

שלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 אופיינו במגמה של עליות שער, אשר נבעה בעיקר מעליות בשוקי העולם וגילוי מצבורי גז טבעי בכמויות גדולות מול חופי ישראל. מדד המניות הכללי בסוף חודש מרס 2009 היה גבוה ב-20.3% בהשוואה לרמתו בסוף חודש דצמבר 2008. זאת, לעומת ירידה של 25.8% ברבעון האחרון של שנת 2008, וירידה של 16.7% בתקופה המקבילה אשתקד. שווי השוק של המניות וההמירים עמד בסוף חודש מרס 2009 על 587.6 מיליארד ש"ח, לעומת 507.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2008. העליות במחירי המניות הקיפו את כל הענפים. עליות חריגות בעצמתן, בשיעור של 229%, נרשמו במניות הנפט. גם מניות חברות ההשקעה וההחזקות וחברות הנדל"ן רשמו עליות של עשרות אחוזים. מדד "ת"א 25" עלה בשיעור של 11.2%, מדד "ת"א 100" עלה בשיעור של 18.1% ומדד "התל טק" עלה בשיעור של 23.8%. בתקופה המקבילה אשתקד, ירדו מדד "ת"א 25" בשיעור של 18.1%, מדד "ת"א 100" בשיעור של 19.6% ומדד "התל טק" בשיעור של 28.4%.

המדד לתשואה כוללת של איגרות החוב על כל סוגיהן עלה במהלך שלושת החודשים הראשונים של השנה ב-7.9%, לעומת ירידה של 1.4% ברבעון הקודם ולעומת עליה של 1.5% בתקופה המקבילה אשתקד. עליה חדה במיוחד, בשיעור של 14.7%, נרשמה ברבעון הראשון של שנת 2009 באיגרות החוב הקונצרניות, אשר ירדו בלמעלה מ-10% ברבעון הקודם, על רקע המשבר הפיננסי. השיפור מצא את ביטוי גם בעליה בהיקף הגיוסים מ-1.2 מיליארד ש"ח ברבעון האחרון של שנת 2008 ל-4.5 מיליארד ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2009. מספר הנפקות בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 עמד על 11, מתוכם 9 הנפקות של בנקים. הבנקים היו דומיננטיים גם בהיקפי הגיוס, אשר הסתכמו לסך של 1.5 מיליארד ש"ח והיוו כשליש מסך הגיוס. איגרות החוב הממשלתיות רשמו עליה של 4%, כאשר מדד איגרות החוב הצמודות למדד המחירים לצרכן עלה ב-5.5% ומדד איגרות החוב הלא צמודות עלה ב-2.7%.

המסחר הער נמשך, אם כי ברמה נמוכה מבעבר, ומחזור המסחר היומי במניות והמירים עמד במוצע על 1.2 מיליארד ש"ח, לעומת כ-2 מיליארד ש"ח בשנים 2007-2008. לעומת זאת, מחזורי המסחר היומיים באיגרות חוב המשיכו וגדלו והגיעו ל-4.6 מיליארד ש"ח, בהמשך למוצע יומי של 4 מיליארד ש"ח בשנת 2008.

על רקע עליות השערים בשווקים, נרשמו במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 גיוסים נטו בהיקף של 5.7 מיליארד ש"ח בקרנות הנאמנות, לעומת פדיונות נטו בהיקף של 6.6 מיליארד ש"ח ברבעון האחרון של שנת 2008. ירידת הריבית לרמות שפל היסטוריות הביאה להיפוך המגמה שאפיינה את שנת 2008, ופדיונות גדולים, בהיקף של 2.5 מיליארד ש"ח, נרשמו בקרנות הכספיות, לעומת גיוסים גדולים בקרנות השקליות ובקרנות המתמחות באיגרות חוב.

תיק הנכסים שבידי הציבור

שווי תיק הנכסים שבידי הציבור גדל במהלך הרבעון הראשון של השנה ב-3.8% והסתכם בסוף חודש מרס 2009 ב-2 טריליון ש"ח, לעומת 1.89 טריליון ש"ח בסוף חודש דצמבר 2008. בסוף הרבעון הראשון של שנת 2008 היה שווי תיק הנכסים 2.02 טריליון ש"ח.

להלן השינויים העיקריים אשר נרשמו בהרכב התיק במהלך הרבעון הראשון של שנת 2009:

1. עליה במשקל המניות, משיעור של 14.5% בסוף שנת 2008 ל-16.2% בסוף חודש מרס 2009, וזאת בניגוד לירידה החדה שאפיינה את שנת 2008. עיקר העליה ברבעון הראשון מקורה במרכיב המניות בארץ;
2. עליה במשקל הנכסים הצמודים למט"ח מ-15.2% ל-15.8%;
3. ירידה במשקל הנכסים הלא צמודים מ-35.4% ל-33.7%;
4. ירידה במשקל הנכסים הצמודים למדד מ-35% ל-34.4%.

התפתחויות כלכליות עיקריות בחודשים אפריל-מאי 2009

על רקע החרפת המשבר הגלובלי, עדכנה קרן המטבע הבינלאומית (IMF) כלפי מטה את תחזיות הצמיחה שלה. על פי הערכות הקרן, כלכלת העולם תיסוג בשנת 2009 בשיעור של 1.3%, עקב ירידה חדה של כ-11% בהיקף הסחר העולמי וצמיחה שלילית במשקים המפותחים. כלכלת העולם תחזור לצמיחה בשנת 2010, אך הדבר יעשה בהדרגה. על פי הערכות הקרן, בשנת 2010 יגדל הסחר העולמי ב-0.6% והתוצר המקומי הגולמי במשקים המפותחים יישאר ללא שינוי.

בגוש האירו, הופחתה הריבית ביום 8 באפריל 2009 לרמה של 1.25% ופעם נוספת ביום 13 במאי 2009 לרמה של 1%. בבורסות העולם נמשכה מגמת עליות השערים כמעט לאורך כל התקופה הנדונה, ועד אמצע חודש מאי עלו מדד S&P 500 ומדד ה-Ftse 100 ב-10.7%, ומדד ה-Nikkei 225 עלה ב-14.2%.

בישראל, מעידים הנתונים השוטפים על המשך הנסיגה תוך התמתנות מסוימת. המדד המשולב לחודש אפריל ירד בשיעור של 0.3%. במקביל, בנק ישראל הפחית את תחזית הצמיחה שלו לשנת 2010 מ-2.3% ל-1%.

בתקציב המדינה, נרשם בחודש אפריל גירעון של 3.2 מיליארד ש"ח. על פי בקשת הממשלה, אישרה הכנסת חוק המאפשר את דחיית אישור תקציב המדינה עד ה-15 ביולי 2009 והגשת תקציב דו-שנתי לשנים 2009-2010.

הממשלה אישרה את הצעת תקציב המדינה לשנים 2009-2010, במסגרתה תגדל הוצאה הריאלית של הממשלה בשנת 2009 ובשנת 2010 בכ-3.1%, והגירעונות בשנים 2009 ו-2010 יעמדו על 6% מהתוצר ועל 5.5% מהתוצר, בהתאמה. הגידול בהוצאה ימומן, בין השאר, על ידי קיצוץ רוחבי בתקציבים של משרדי הממשלה; הקפאת תשלום מחצית דמי ההבראה לעובדים בסקטור הציבורי בשנתיים הקרובות; העלאת המע"מ ב-1% לרמה של 16.5% והחלתו לראשונה גם על פירות וירקות; העלאת תקרת הביטוח הלאומי, לרמה של 61 אלף ש"ח והגדלת המיסוי על רכבי שטח יוקרתיים. למועד פרסום הדוחות הכספיים הצעת התקציב טרם הועברה לאישור הכנסת.

הממשלה פרסמה גם תכנית להתמודדות המשק עם המשבר (תוכנית "בלימה ותנופה"). התוכנית כוללת הכפלה של מסגרת הערבויות לבנקים (ל-12 מיליארד ש"ח), הקמת קרנות אשראי חוץ-בנקאיות והרחבת האשראי לעסקים קטנים ובינוניים, סיוע לתעשיות הייצוא, צעדים לקידום התעסוקה ובלימת האבטלה, ביטול עיוותי מס ורפורמות מבניות במשק.

מדד המחירים לצרכן עלה בחודש אפריל בשיעור של 1%, עקב גורמים עונתיים ברובם.

בנק ישראל הוריד בחודש אפריל את הריבית ב-25 נקודות בסיס לרמה של 0.5% והותיר אותה ללא שינוי בחודש מאי.

בדומה לבורסות העולם, גם בבורסה של תל אביב נרשמה מגמה של עליות שערים בחודש אפריל ובמחצית הראשונה של חודש מאי, ובמצטבר מדד ת"א-25 עלה ב-13.4% ומדד ות"א-100 עלה ב-13.1%. בשוק איגרות החוב הקונצרניות נרשמה מגמה מעורבת, כאשר לקראת סוף חודש אפריל התהפכה מגמת עליית השערים. למרות זאת, מדד התל-בונד 20 עלה בשיעור של 1.8% במצטבר. איגרות החוב הממשלתיות רשמו ירידות שערים כמעט עד סוף התקופה הנדונה, למרות התערבות בנק ישראל בשוק, ובמצטבר, רשם מדד איגרות החוב הממשלתיות ירידות שערים של 0.6% במצטבר.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

כללי

פעילות הבנק כמתווך פיננסי כרוכה בנטילת סיכונים שהעיקריים שבהם: סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים נזילות. לסיכונים אלה נלווים סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים.

מדיניות ניהול הסיכונים מיועדת להגדלת תוחלת הרווח כחלק מהאמצעים להשגת היעדים העסקיים שקבע הבנק לעצמו, תוך שמירה על רמת סיכון מאושרת ומבוקרת.

לפרטים בדבר אמצעי פיקוח ומימוש המדיניות, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 64-62).

תיאור סיכונים השוק אליהם חשוף הבנק ומדיניות ניהולם

סיכון שוק הוא הסיכון לפגיעה בהון הבנק הנובע משינויים בשווקים הפיננסיים המשפיעים על ערך נכסי הבנק או התחייבויותיו: שיעורי הריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות ערך, מחירי מוצרים, התנדויות של פרמטרים אלה ומדדים כלכליים אחרים.

ניהול סיכונים קבוצתי. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 339 מערכת ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי תקין את סניפיו בישראל ומוחוץ לישראל ותביא בחשבון את החשיפות לסיכונים בחברות הבנות שלו, בישראל ומוחוץ לישראל, ובהתבסס על מידע זמין מגופים אלו כחלק ממערך המידע הניהולי. בשלב זה, הניהול השוטף של סיכוני השוק בבנק מתבצע על בסיס בנק ובכל אחת מחברות הבת הבנקאיות בנפרד. יחד עם זאת, הבנק בוחן בתדירות גבוהה, רבעונית לפחות, את התיאבון לסיכון ואת סיכוני השוק והנזילות בפועל של הבנק ושל חברות הבת הבנקאיות. כמו כן, הדירקטוריונים של חברות הבת הבנקאיות קבעו אף הם מדיניות לגבי החשיפות המרביות לסיכוני השוק והנזילות והן מנהלות את סיכוני השוק והנזילות שלהן, כל אחת בכפוף למדיניות שקבע הדירקטוריון שלה.

בסקירה שלהלן מוצגים סיכוני השוק והנזילות של הבנק וחברות הבת הבנקאיות בקבוצה (בנק מרכזית דיסקונט, בנק דיסקונט למשכנתאות, אי די בי ניו יורק ואי די בי (סוויס) בנק).

לפרטים בדבר מידג הסמכויות בנושא סיכוני שוק ונזילות, בדבר מנגנוני הבקרה הפנימית למניעת סטיות ממדיניות החשיפה לסיכוני שוק ונזילות וניהולם ובדבר מדיניות גידור סיכוני השוק ותהליכי מעקב אחר אפקטיביות המדיניות, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 63-64).

(1) חשיפת בסיס

החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בשערי החליפין או במדד המחירים לצרכן, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות והשפעתן של האופציות הגלומות על החשיפה בבסיס. החשיפה לסיכון בסיס נמדדת בכל אחד ממגזרי הצמדה: המגזר הצמוד למדד המחירים והמגזר במטבע חוץ ובשקלים צמודים למטבע חוץ.

להלן התפלגות השקעת ההון הפנוי הכלכלי בפועל בקבוצה בהשוואה למגבלות שנקבעו:

שנת 2008		רבעון ראשון 2009							
טווח החשיפה		טווח החשיפה		סוף		מגבלה ⁽¹⁾			
ממוצע	עד	מ-	סוף שנה	ממוצע	עד	מ-	תקופה		מגזר
85%	94%	70%	94%	103%	103%	102%	102%	(38%)–141%	לא צמוד
15%	30%	6%	6%	(3%)	(3%)	(4%)	(4%)	(29%)–117%	צמוד מדד
-	-	(1%)	-	1%	1%	-	1%	(42%)–45%	מט"ח

(1) המגבלות בטבלה מציגות את סך המגבלות שאושרו (בנפרד) על ידי הבנק וחברות הבת הבנקאיות.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2009 לא נרשמו חריגות מהמגבלות.

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין. רגישות ההון לשינויים בשערי חליפין מוצגת בטבלה שלהלן, המפרטת את ההשפעה של שינויים בשערי החליפין במטבעות העיקריים על ההון של הבנק ליום 31 במרס 2009.

רגישות הון הבנק לשינויים בשערי חליפין (במיליוני ש"ח)				
(10%)	(5%)	5%	10%	מגזר
(6)	-	7	21	דולר
-	8	(4)	-	יור

הערות:

- השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי של הקבוצה (במונחי ערך נוכחי) כתוצאה מהתרחיש.
- בחינת שינויים יומיים מקסימליים במהלך 10 השנים האחרונות: יין - עליה של 14% בחודש אוקטובר 1998. תרחיש זה היה משפיע על הון הבנק בכ-1 מיליון ש"ח.
- החישוב התיאורטי שנערך בהתייחס למטבעות ין יפני, ליש"ט ובר"ש הצביע על שינויים זניחים בשווי הכלכלי ולכן מטבעות אלה אינם מוצגים בטבלה.

השפעה זו חושבה על פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהינתן התרחיש שנקבע על ידי המפקח על הבנקים. הפוזיציות הכלכליות של הבנק מבוססות על הפער שבין הנכסים להתחייבויות, בתוספת פריטים חוץ מאזניים ותיקונים כלכליים. ציוין כי בהתאם להוראה חדשה של הפיקוח על הבנקים, שצפויה להיכנס לתוקף בשנת 2009, תשתנה מתכונת החישוב שהובאה לעיל.

(2) חשיפת הריבית

סיכון הריבית הוא הסיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה משינוי של שיעורי הריבית בשווקים. הסיכון נובע מהחשיפה לשינויים עתידיים בשיעורי הריבית והשפעתם האפשרית על הערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות. ניהול חשיפת הריבית מבוצע בנפרד בכל אחד ממגזרי הצמדה. נתוני החשיפה לסיכונים ריבית מביאים בחשבון פרעונות מוקדמים ב"נקודות יציאה" בתוכניות חסכון לפי מודל, וכן את ההנחה בדבר הפריסה של שיעור מסויים מיתרות העו"ש. לפרטים, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 72-73).

שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית)

במיליוני ש"ח				
31 במרס 2009				
מטבע חוץ		מטבע ישראלי		
סך-הכל	מט"ח אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד
196,219	15,780	62,388	37,634	80,417
187,115	14,820	64,884	31,232	76,178
(265)	(651)	2,371	(5,823)	3,838
8,839	309	(125)	578	8,077

השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות בנות בנקאיות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

31 בדצמבר 2008		31 במרס 2009								
שינוי בשווי הוגן	שינוי בשווי הוגן	מטבע חוץ		מטבע ישראלי			השינוי בשיעורי הריבית			
		מט"ח אחר	דולר	לא צמוד	צמוד מדד	השפעה סך הכל				
מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח			
0.4	31	(3.5)	(312)	8,527	1	303	(297)	532	7,989	1%
0.2	12	(0.4)	(31)	8,808	-	309	(142)	574	8,067	0.1 אחוז
(1.9)	(136)	1.3	(114)	8,952	1	316	(184)	639	8,182	1%
(0.1)	(6)	0.1	9	8,848	-	310	(131)	583	8,086	0.1 אחוז

המגבלות שקבע הדירקטוריון לגבי החשיפה לסיכונים ריבית במגזרי הצמדה השונים מבטאות במונחי הפגיעה המקסימלית בהון הכלכלי כתוצאה מתזוזה מקבילה של עקום התשואה ב-1% בכל אחד מהמגזרים. המגבלה שנקבעה היא בשיעור של 9% מההון העצמי על החשיפה הקבוצתית לשינוי של 1% בעקומי הריבית, בנוסף למגבלות שקבעו חברות הבת הבנקאיות. ברבעון הראשון של שנת 2009 עמדו הבנק והקבוצה במגבלות החשיפה שנקבעו. בעשר השנים האחרונות לא ארע שינוי שבועי מצטבר, אשר לו היה מתרחש בתקופת הדיווח היה פוגע בהנחת העסק החי ששימשה בבסיס עריכת הדוחות הכספיים.

(3) סיכונים אופציות

סיכונים אופציות מתייחסים לאפשרות להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שווי של אופציות, לרבות סטיות התקן. דירקטוריון הבנק קבע הנחיות לפעילות המותרת באופציות, הן במונחי נפח כולל והן במונחי הפסד מקסימלי בתרחישי קיצון ובתרחיש

מתון. התרחישים מתייחסים לשינויים סימולטניים בשער החליפין ובתנודתיות (Volatility) של נכסי הבסיס. כמו כן נקבעו בנהלי חדר עסקות מגבלות על השינויים המקסימליים בערכו של תיק האופציות, במונחים של מדדי רגישות (Greeks). גם הדירקטוריונים של חברות הבת הבנקאיות קבעו מגבלות על הפעילות באופציות. ברבעון הראשון של שנת 2009 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

(4) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים

דירקטוריון הבנק קבע את אופן הפעילות של הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים, היקפי הפעילות ומגוון המכשירים הפיננסיים שלבנק מותר לפעול בהם (בין אם עבור לקוחותיו ובין אם עבור עצמו). כמו כן נקבעו מסגרות פעילות של לקוחות במכשירים מובנים - מסגרת מקסימלית של 250 מיליון דולר. הניצול בפועל נמוך משמעותית מהמסגרת שנקבעה. ברבעון הראשון של שנת 2009 לא נרשמו חריגות ממגבלות אלה.

(5) סיכון הנזילות

נזילות מוגדרת כיכולת הבנק לעמוד בהתחייבויותיו במצב עסקים סביר - לממן גידול בנכסים או לפרוע התחייבויות, מבלי להיקלע לקשיים ומבלי שייגרם לו הפסד. סיכון הנזילות הוא הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל התפתחות בלתי צפויה, ויאלץ לגייס מקורות באופן שיגרם לו הפסד מהותי. הבנק מנהל את סיכוני הנזילות שלו על פי מודל פנימי לאומדן סיכון הנזילות, אשר בוחן את השפעתם של תרחישים שונים לגבי התפתחויות בתחום הנכסים ובתחום התחייבויות על נזילותו של הבנק, כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 342. מודל זה אושר בדירקטוריון ומעודכן מעת לעת. ברבעון הראשון של שנת 2009 לא נרשמו חריגות מהמגבלות שקבעו הבנק וחברות הבת הבנקאיות.

מדידת סיכוני השוק והנזילות

(1) הערך הנתון לסיכון (Value at Risk - VaR)

כללי. הבנק מנהל את החשיפה לסיכוני השוק באמצעים שונים, כמפורט לעיל, וכן על ידי מודל סטטיסטי - מודל ה-VaR. ה-VaR מהווה אינדיקטור מרכזי למידת חשיפתו של הבנק לסיכוני שוק. ניתוח של תוצאותיו ובחינת השתנותו על פני הזמן מאפשרים להנהלה לקבל מידע על רמת סיכון השוק הגלומה בכלל פעילויותיו של הבנק. הבנק נדרש לנהל את החשיפה לסיכוני שוק באמצעות מערכת מידע המבוססת על מודל פנימי, שמאפשרת מדידה שוטפת של החשיפה הכוללת של הבנק לסיכוני שוק באמצעות אומדן VaR. ה-VaR אומדן את הנזק המקסימלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית מוגדרת. נזק זה מתבטא בשחיקה בערך הבנק (במונחי שווי הוגן). ה-VaR מחושב על פי מודל פרמטרי המבוסס על התנהגות גורמי הסיכון השונים של השוק בתקופה הקודמת לחישוב (שנה) ובהנחה שהשינויים בפרמטרים מתפלגים נורמלית. החישוב על כלל הבנק מבוצע בתדירות שבועית ועל פעילות המסחר בתדירות יומית. דירקטוריון הבנק קבע מגבלה לפיה ה-VaR של הקבוצה (בשיטה פרמטרית, לאופק של 10 ימים וברמת מובהקות של 99%) לא יעלה על 4% מההון העצמי.

שנת 2008	רבעון ראשון שנת 2009
בסוף שנה	בסוף תקופה
239	177

אומדן סכום ה-VaR (במיליוני ש"ח, הקבוצה)

משקלו של ה-VaR ביחס להון העצמי של הבנק ליום 31 במרס 2009 עומד על 1.97%, לעומת 2.7% בסוף שנת 2008. Back Testing. בהיות מודל ה-VaR מודל סטטיסטי, עולה הצורך לבחון את טיב החיזוי שהוא מספק. מקובל לבחון את איכות החיזוי

של המודל על ידי מדידה בדיעבד (Back Testing). בבחינה זו מחושב השינוי בפועל של השווי הכלכלי של הבנק. תקפותו של המודל נבחנת לפי מספר הפעמים בהן אירעו חריגות של הפסד מאומדן ה-VaR. הבחינות שבוצעו עד כה מאשרות את תקפות המודל.

(2) ניתוח הפסדים בתרחישי קיצון (STRESS TESTS)

השווקים העולמיים והמקומיים נתונים מעת לעת לזעזועים הנובעים מאירועים קיצוניים. אירועים אלה עשויים להיות קשורים למשבר כללי או לזעזוע בשווקים הפיננסיים, ולהתבטא בשינויים מהותיים בריביות, שערי חליפין, או בתנודתיות גדולה במיוחד של גורמים אלה, החורגת מהתנהגות היסטורית נורמלית. על אף שה-VaR הינו אמצעי המדידה המתאים ביותר לאמידת החשיפה הכוללת לסיכונים השוק, אין הוא מספק מידע על הפסדים שעלולים להתרחש בתנאי שוק חריגים ומעבר לרמת המובהקות שנקבעה. מבחני קיצון (Stress tests) מאפשרים לבחון את השפעתם האפשרית של אירועים קיצוניים מעין אלה.

בבנק פועל פורום Stress tests בראשות מנהלת סיכונים שוק ונדילות. בפורום זה נבחנים, לפחות אחת לרבעון, תוצאות תרחישי הקיצון שהוגדרו ומידת השפעתם על תיק הבנק וכן נקבעים תרחישי קיצון נוספים שאותם ראוי לבחון. הפורום קובע תרחישי קיצון גם עבור חברות הבת הבנקאיות ובוחן את השפעת תרחישי הקיצון על פעילותן. בתקופה האחרונה, בעקבות השינויים בשווקים השונים, וכחלק מניהול הסיכונים הדינאמי בבנק, הוחמרו תרחישי הקיצון, ונוספו להם תרחישים חדשים. המגבלה על ההפסד הכלכלי המירבי, במקרה של התממשות תרחישי קיצון שהוגדרו, קובעת כי הירידה בשווי הכלכלי של ההון העצמי לא תעלה על 12.5% מההון העצמי של הבנק. הבנק עמד במגבלה זו במהלך הרבעון הראשון של שנת 2009.

(3) הגישה הסטנדרטית להקצאת הון לסיכונים שוק

הבנק מחשב את הקצאת ההון הנדרשת בגין החשיפה לסיכונים שוק בהתאם לגישה הסטנדרטית, כקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 341. הקצאת ההון לסיכונים שוק נעשית כלהלן:

- סיכון ריבית ומניות - הקצאה בגין התיקים המנוהלים בבנק למטרות מסחר, ובכלל זה כלל פעולות חדר עסקות;
- סיכון שער חליפין ואינפלציה - הקצאה בגין כלל פעילות הבנק;
- סיכון אופציות - הקצאה בגין כלל פעילות הבנק, לרבות אופציות גלומות.

להלן פירוט הקצאת ההון לסיכונים השוק לפי הגישה הסטנדרטית (במיליוני ש"ח):

הקצאת הון ליום		
31 בדצמבר 2008	31 במרס 2009	
במיליוני ש"ח		
73	89	הבנק: סיכון ריבית
39	41	סיכון שער חליפין ואינפלציה
-	-	סיכון מניות
13	17	סיכון אופציות
125	147	סך-הכל הבנק
47	54	סך-הכל חברות בנות
172	201	סך-הכל הקבוצה הבנקאית
1,916	2,228	הקצאה במונחי נכסי סיכון

ההקצאה לסיכונים שוק במונחי נכסי סיכון היוותה כ-1.57% מסך נכסי הסיכון ליום 31 במרס 2009.

לפרטים נוספים בדבר החשיפה לסיכונים שוק ונדילות ודרכי ניהולם, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 74-63).

סיכוני אשראי

מדיניות הבנק במתן אשראי לציבור נועדה, בין היתר, להבטיח את איכותו של תיק האשראי ופיזור הסיכונים הגלומים בו. פיזור סיכוני אשראי מושג, בין היתר, על ידי פיזור תיק האשראי למספר רב של לווים, בענפי משק שונים, במגזרי הצמדה שונים ובאזורים גיאוגרפיים שונים.

הבנק נותן אשראי ללקוחותיו כנגד בטחונות מסוגים שונים ובהם: נכסים נדילים, נכסים קבועים, שעבודים, משכנתאות וערבויות לסוגיהם. היקף ו/או איכות הבטחונות נגזרים מרמת הסיכון שהבנק נוטל על עצמו בעת העמדת אשראי תוך מתן דגש מיוחד לכושר החזר של הלקוחות. במקרים מסוימים בהם הנתונים מצדיקים זאת, הבנק מעמיד אשראי ללא בטחונות ו/או כנגד התניות מסוגים שונים. מדיניות ניהול הבטחונות וקביעת שווים לבטחון של סוגי הבטחונות השונים נסמכת על עקרונות וכללים שנקבעו במסגרת נוהלי הבנק להקצאת אשראי.

לרוב, הבטחונות מותאמים לסוגי האשראי שהם אמורים להבטיח תוך התייחסות לטווח הזמן, סוג ההצמדה, אופי האשראי ומטרתו. קביעת שווים לבטחון של סוגי הבטחונות השונים נגזרת מאופיים, איכותם ומהירות יכולת המימוש שלהם, לרבות שינויים בערכם כתוצאה ממצבי האטה או מצמיחה בסביבתם העסקית של הלווים.

באשראי לבניה הניתן בשיטת "ליווי פרוייקטים" נוהג הבנק להסתמך כבטוחה, בין היתר, על סכום ההון העצמי ועל זכויות במקרקעין נשוא הפרוייקט. ההסתמכות על סכום ההון העצמי נכונה גם במקרים אחרים כגון: רכישת אמצעי שליטה, מימון רכישת ציוד או רכבים וכו'. לאור ההאטה הצפויה במשק בוחן הבנק את תיק האשראי שלו, תוך הערכת החשיפה לסיכון של הלווים בענפי המשק השונים. הבנק בוחן את ההשלכות הצפויות על לווים בענפי המשק השונים למגמות כגון: תנודתיות במחירי חומרי הגלם, האנרגיה והמזון, קיטון בהיקף הצריכה הפרטית, תנודתיות בשוק ההון, התנודתיות בשערי החליפין של הדולר וקיטון בביקושים בשווקים הבינלאומיים, ירידת שווי נדל"ן בארה"ב ובאירופה. כמו כן נבדקות ההשלכות של מצוקת המימון הקיימת בשוק המוסדי בישראל ובחור"ל והשפעתה על פעילות לקוחות הבנק. הבנק נערך להאטה באמצעות הגברת הבקורות, הגדלת הסלקטיביות באישור בקשות אשראי חדשות ועדכון מדיניות האשראי. בעקבות סריקה, מיפוי ובחינה של תיקי הלקוחות, שמתבצעים החל מהרבעון השלישי של שנת 2008, נמצאו לווים אשר עלולים להיות מושפעים לרעה מהמשבר הפוקד את שוקי ההון והכספים והוחלט לסווגם כחובות בעייתיים בסיווג המתאים.

ניהול האשראי והמעקב אחר מצבם העסקי של הלווים נעשה בשלושה מישורי פעילות שונים: תהליכי אישור ובדיקה מקדמיים לפני קבלת החלטות אשראי; שימוש בכלי בקרה, ניתוח ודיווח שוטפים למעקב ואיתור סיכוני אשראי; ותהליכי בקרה ומעקב לאחר מתן האשראי (LOAN REVIEW).

סיכוני אשראי בענפי משק מסוימים. הבנק עורך באופן תקופתי בקרה ומעקב אחרי ההתפתחויות בענפי המשק השונים המאופיינים ברגישות רבה יחסית להשפעות של האטה כלכלית בשוק המקומי ובשווקים בחו"ל. כאמור, לאור ההאטה הצפויה במשק הגביר הבנק את הבקרה והמעקב.

סיכוני אשראי במכשירים פיננסיים נגזרים. בקרת סיכוני האשראי במכשירים פיננסיים נגזרים נעשית בתמיכת מערכות ממוחשבות אשר אומדות את החשיפה מפעילות זו ברמת הלקוח והעסקה. החשיפה ברמת הלקוח נמדדת מול מסגרת החשיפה המאושרת ללקוח. במסגרת מדיניות לפעילים בשוק ההון נמצאים בתהליכי עדכון הכללים ונהלי עבודה לקביעת רמת הבטחונות הנדרשת מול החשיפות, לרבות דרכי הפעולה הנדרשות לסגירת החשיפות מול העסקה והלקוח. לפרטים נוספים, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 74-77).

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

כללי. לאור החרפת המגמות השליליות בשווקים הפיננסיים בעולם והחשש מהשלכות המשבר על מוסדות פיננסיים זרים, נדרשים התאגידים הבנקאיים לכלול בדוח הדירקטוריון, החל מהדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2008, גילוי נפרד לחשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים.

הגדרת מוסדות פיננסיים זרים כוללת בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים האמורים.

בשונה מהגדרת ענף משק "שירותים פיננסיים", לצורך הגילוי בסקירת הנהלה של "סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק", החשיפה

בגין מוסדות פיננסיים זרים המוצגת בטבלה שלהלן כוללת חשיפות לבנקים זרים ולבנקים להשקעות זרים שאינם נכללים באשראי לציבור מחד, ומאידך אינה כוללת חשיפות בגין השקעות בניירות ערך מגובי נכסים ובגין חשיפה חוץ מאזנית פוטנציאלית. **אופן ניהול חשיפת האשראי הנובעת ממוסדות פיננסיים זרים.** בשנה האחרונה חלה הידרדרות במצבם של מוסדות פיננסיים שונים ברחבי העולם וניכרו קשיי נזילות בשוקים הפיננסיים השונים, אשר התמתנו רק בעקבות התערבות הרגולטורים ובניית תכניות חילוץ על ידי ממשלות שונות בעולם.

במהלך תקופה זו מתמודד הבנק עם חשש לקריסה של בנקים בהם נהג הבנק להפקיד את עודפי הנזילות שלו ועימם נהג לבצע פעילות פיננסית מסוגים שונים.

- להלן פעולות בהן נקט הבנק במהלך התקופה כדי להיערך להתמודדות עם המשבר האמור:
- הגברת תדירות הדיווח ושיפור מערך הדיווחים והבקרה אחר חשיפות לבנקים בקבוצה;
 - צמצום משמעותי של רשימת המוסדות הפיננסיים בהם הבנק מפקיד עודפי נזילות וצמצום קווי אשראי לבנקים. הבנק מנהל באופן דינאמי את חשיפותיו לבנקים (פקדונות, פעילות חדשה ויזומה) וזאת בהתאם להתפתחויות;
 - דיון בחשיפות הבנק לבנקים ומוסדות פיננסיים זרים במסגרת ועדת מנהלי סיכונים וועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון;
 - קיום דיונים ומעקבים שוטפים של חברי ההנהלה המופקדים על הנושא, לבדיקת החשיפה השוטפת של הבנק למוסדות פיננסיים זרים ונקיטת צעדים מיידיים לצמצום החשיפה, במידת הצורך.

- חשיפת האשראי הנובעת מבנקים ומוסדות פיננסיים זרים מנוהלת בחטיבות העסקית והפיננסית, כלהלן:
- קווי האשראי למדינות ולבנקים זרים מאושרים על ידי דירקטוריון הבנק, בהתאם להמלצות מחלקת מוסדות פיננסיים שבחטיבה העסקית. המלצה זו מבוססת על מודלים מתמטיים לקביעת תקרת הקו למדינות ולבנקים. מודלים אלה מתבססים, בין היתר, על דירוגי המדינות והבנקים על ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות ונתונים פיננסיים של הבנקים. בנוסף, נסמכת ההמלצה על מאגרי מידע אלקטרוניים, דוחות כספיים, מידע מסוכנויות דירוג ומקורות מידע ציבוריים: עיתונות מקצועית ואתרי אינטרנט יעודיים;
 - הורדת דירוג ו/או הרעה בנתונים הפיננסיים של בנק זר משוקללים במודלים ובמידת הצורך, הבנק מקטין את הקו בהתאם;
 - מחלקת מוסדות פיננסיים בחטיבה העסקית מקצה את קווי האשראי שאושרו על ידי הדירקטוריון בין מרכיבי הקבוצה, לבין היחידות השונות בבנק, לרבות לחדר עסקות של הבנק שבאחריות החטיבה הפיננסית. הקצאת קווי אשראי לחדר עסקות של הבנק נעשית במרבית המקרים לבנקים המאוגדים במדינות מפותחות. המעקב אחר עמידת הבנק במגבלות הקווים שאושרו למוסדות השונים נעשה על פי המקובל בבנק בכל הנוגע למעקב אחר עמידה במגבלות חשיפה מאושרות. המחלקה מעבירה דיווחים שוטפים להנהלת הבנק בדבר היקפי החשיפה בפועל בבנק, ואינדיקציות שליליות, ככל שמתקבלות כאלה;
 - חריגות מקווי אשראי במידה ואירעו, מדווחות לדרג ממונה על ידי היחידה להקצאה הקו, על פי סמכויות האשראי;
 - הבנק מבצע את מרבית העסקאות העתידיות עם בנקים בינלאומיים מובילים, עמום נחתם הסכם ISDA ונספח CSA להסכם זה;
 - חבר ההנהלה הממונה רשאי להקטין ו/או לבטל קווים שאושרו בעבר, על פי שיקול דעתו, בהתאם להתפתחויות בשוק, ואף להחזירם לרמה המקורית במידה והוא מוצא כי החזרה זו מוצדקת ותואמת את רמת הסיכון שאישר בעבר.

אופן ניהול סיכונים השוק והנזילות. מחלקת ה-Middle Office בחטיבה הפיננסית מרכזת את החשיפות של הבנק בתל אביב למוסדות פיננסיים זרים. בנוסף, מתקבלים דיווחים עצמאיים מחברות הבת ומשלוחות הבנק אשר מאוחדים לדיווח ברמת הקבוצה ומדווחים לגורמים שונים בבנק. דיווחים שוטפים מועברים להנהלה בתדירות גבוהה, ומשמשים לקבלת החלטות דינאמיות באשר לחשיפות לבנקים, בהתאם למצבם ובכפוף לקווים שאושרו להם.

בתחום ניהול סיכונים השוק והנזילות, הבנק לוקח בחשבון בשיקוליו את גובה החשיפות ופיזורן בין הבנקים הזרים. בצד הנכסים, הפסיק הבנק, לפני מספר חודשים, לרכוש איגרות חוב של מוסדות פיננסיים זרים והוא מבצע הערכות זהירות באשר לעיתוי המימוש של נכסים אלו.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים. חשיפת האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים הינה ברובה לבנקים ולבנקים להשקעות. כעולה מהנתונים שיובאו להלן, כ-84% מהחשיפה ליום 31 במרס 2009 הינה למוסדות פיננסיים בדרג "A" ומעלה. המדינות בגינן קיימת לבנק חשיפת אשראי כאמור כוללות, בין היתר, את ארצות הברית, בריטניה, גרמניה, צרפת ושוויץ. (ארצות הברית היא המדינה היחידה שהחשיפה אליה עולה על 15% מבסיס ההון של הבנק ולכן רק לגביה ניתנים פרטים להלן). בגין החשיפה למוסדות פיננסיים זרים נכללת הפרשה לירידת ערך של ניירות ערך בסך של 44 מיליון ש"ח.

להלן נתונים על חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾, על בסיס מאוחד, ליום 31 במרס 2009 (במיליוני ש"ח):

סיכון אשראי חשיפת			
אשראי	חוץ מאזני	סיכון אשראי	סיכון אשראי חשיפת
נוכחית ⁽⁴⁾	נוכחי ⁽³⁾	מאזני ⁽²⁾	מאזני ⁽²⁾
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽⁶⁾			
דירוג אשראי חיצוני⁽⁷⁾			
3,187	175	3,012	AA- עד AAA
7,717	596	7,121	A- עד A+
981	33	948	BBB- עד BBB+
769	6	763	B- עד BB+
11	-	11	נמוך מ: B-
376	206	170	ללא דירוג ⁽⁸⁾
13,041	1,016	12,025	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים
מזה חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים:			
3,817	20	3,797	בארצות הברית
22	-	22	יתרות אג"ח בעייתיים

להלן נתונים על חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾, על בסיס מאוחד, ליום 31 בדצמבר 2008 (במיליוני ש"ח):

סיכון אשראי חשיפת			
אשראי	חוץ מאזני	סיכון אשראי	סיכון אשראי חשיפת
נוכחית ⁽⁴⁾	נוכחי ⁽³⁾	מאזני ⁽²⁾	מאזני ⁽²⁾
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽⁶⁾			
דירוג אשראי חיצוני⁽⁷⁾			
4,392	217	4,175	AA- עד AAA
8,242	495	7,747	A- עד A+
704	39	665	BBB- עד BBB+
389	-	389	B- עד BB+
6	-	6	נמוך מ: B-
522	267	255	ללא דירוג ⁽⁸⁾
14,255	1,018	13,237	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים
מזה חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים:			
3,817	21	3,796	בארצות הברית
46	-	46	יתרות אג"ח בעייתיים

הערות:

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים האמורים.
- (2) פקודות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (4) סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
- (5) למידע נוסף אודות הרכב חשיפות האשראי שנוכללו בטבלה בגין מכשירים נגזרים מול בנקים/דילרים/ברוקרים, ר' ביאור 7 לדוחות הכספיים.
- (6) חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. (לפרטים נוספים בדבר השקעות בניירות ערך מגובי נכסים, ר' ביאור 2 לדוחות הכספיים).
- (7) לפי הדירוג של סוכנויות הדירוג S&P, FITCH ו-Moody's.
- (8) סיכון אשראי חוץ מאזני ללא דירוג מרביתו בגין חשיפה לחברה לביטוח סחר חוץ במדינת OECD בעלת דירוג השקעה של A-

בנוסף לחשיפה המוצגת בטבלה לעיל, לימים 31 במרס 2009 ו-31 בדצמבר 2008 קיימת חשיפת אשראי חוץ מאזנית פוטנציאלית למוסדות פיננסים זרים בגין מכשירים נגזרים (כהגדרתם בסעיף 4(א) להגדרת חבות בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה בודד ושל קבוצת לווים" דהיינו, 10% מיתרת עסקה עתידית מסוג Forward Rate agreement או Future Rate agreement) בסך של 5,481 מיליון ש"ח ושל 5,663 מיליון ש"ח, בהתאמה.

לפרטים בדבר סיכוני אשראי בגין מימון ממונף (Leveraged finance), ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 81-80).

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי מוגדר בהוראות בנק ישראל כסיכון להפסד כתוצאה משיטות פגומות לעיבוד נתונים, טעויות אנוש והעדר תהליכי בידוק ובקרה נאותים.

סקר סיכונים תפעוליים. כמפורט בדוח השנתי לשנת 2008, ברבעון השלישי של שנת 2008 סיים הבנק סקר סיכונים תפעוליים נרחב. ברבעון הראשון של שנת 2009 השלימו החטיבות השונות את התוכניות להפחתת הסיכונים שזוהו במסגרת הסקר. היחידות הנסקרות פועלות ליישום תוכניות ההפחתה. סטטוס הביצוע של תוכניות ההפחתה מדווח להנהלה ולדירקטוריון על בסיס רבעוני. סקר הסיכונים התפעוליים בחברות הבת, אשר בוצע על פי המתודולוגיה שגובשה בבנק, הושלם אף הוא. חברות הבת נערכו לגיבוש ו/או יישום תוכניות הפחתה של הסיכונים העיקריים והמהותיים שזוהו במסגרת הסקר. לפרטים נוספים ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 83-81).

לפרטים בדבר סיכונים משפטיים, סיכוני ציות וסיכוני רגולציה, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 84-83).

סיכונים סביבתיים

בחודש יולי 2008 הפיץ הפיקוח על הבנקים טיטה של הוראת ניהול בנקאי תקין בעניין החשיפה לסיכונים סביבתיים וניהולה ובחודש אוקטובר 2008 הופצה טיוטת חוזר בנושא זה. (לפרטים נוספים, ר' בדוח השנתי לשנת 2008, עמ' 83). ביום 30 באפריל ו-17 במאי 2009 הפיץ המפקח על הבנקים טיוטות נוספות של חוזר בנושא זה. בטיטות מפורטים היבטים אפשריים שונים לחשיפת התאגידים הבנקאיים לסיכונים סביבתיים ומודגש בה הצורך להתייחס לסיכונים אלה באופן פרטני. כן מובהר בטיטות כי זיהוי הסיכונים הסביבתיים והערכתם מהווים חלק מתהליך נאות של הערכת הסיכונים בתאגיד הבנקאי ולפיכך, התאגידים הבנקאיים נדרשים לפעול להטמעת ניהול הסיכונים הסביבתיים במכלול הסיכונים המנוהלים על ידם, לרבות באמצעות הטמעת נהלים לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ובאמצעות שילוב הערכת הסיכון הסביבתי בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד ללקוחות. הדירקטוריונים של התאגידים הבנקאיים יידרשו לאשר, עד ליום 30 ביוני 2010, קריטריונים ולוחות זמנים ליישום הדרישות. על פי הטיטה האחרונה של החוזר, התאגידים הבנקאיים יידרשו ליישמו בשים לב לנהוג בקרב המדינות המפותחות בעולם, ולהמלצות להנחיות ולתקנים שפירסמו רשויות פיקוח על הבנקים במדינות מפותחות בנושא ניהול הסיכון הסביבתי, בהתאמה המתחייבת לתנאים החוקיים ולמערכים הקיימים במדינת ישראל.

הבנק החל להערך ליישום טיוטת החוזר, בשלב זה בעיקר על דרך של לימוד הנושא ומתכונת יישומו בידי תאגידים בנקאיים בעולם. יצוין כי איזכור להיבטים הסביבתיים קיים כבר כיום במדיניות הדאשאר של הבנק ובמסגרת גיבוש מדיניות האשראי לשנת 2010 תיכלל בה התייחסות מורחבת להיבטים סביבתיים רלבנטיים, ככל שאלו נוגעים לנושא האשראי בבנק.

באזל II

בהמשך להנחיות המפקח על הבנקים בדבר יישום הוראות באזל II במערכת הבנקאות בישראל, הגביר הבנק במהלך השנים 2007 ו-2008 את מהלך היערכותו לקראת יישום הגישה הסטנדרטית של ההוראות, שהשלמתו מתוכננת עד סוף שנת 2009. הבנק מתקדם על פי תוכנית העבודה לקראת השלמתה של המערכת לחישוב הלימות הון וסיכוני אשראי, כדי להיות מוכן באופן מלא ליישום דרישות באזל II עד סוף שנת 2009. במסגרת זו הבנק שוקד על טיוב ושדרוג הנתונים. תוכנית היישום מופעלת בכל קבוצת

דיסקונט, בארץ ובחול. במהלך שנת 2009 הוחל כבר בחישוב הלימות ההון בגין כל סוגי הסיכון (אשראי, שוק ותפעולי) בהתאם לדרישות באזל II, במקביל לחישוב בהתאם לדרישות הקיימות.

בחודש דצמבר 2008 פרסם הפיקוח על הבנקים הנחיה לגבי המסמך המתעד את התהליך הפנימי של הערכת נאותות ההון - מסמך ה-ICAAP. הפיקוח על הבנקים דורש מהתאגידים הבנקאיים להגיש לו טיוטה של מסמך ה-ICAAP על בסיס נתוני דצמבר 2008 עד סוף חודש יוני 2009 לשם סקירתו. החל מהמסמך המתייחס לסוף שנת 2009 ומדי שנה, יוגש המסמך לפיקוח על הבנקים באופן שוטף. הבנק נמצא בשלב מתקדם של גיבוש תהליך ה-ICAAP ותייעודו, על מנת לעמוד בלוח הזמנים שנקבע.

במקביל, ביצע הבנק סקר מקיף לבדיקת הפערים בתהליכים ובנהלים הנהוגים בקבוצת דיסקונט, ביחס לנדרש במסמכים שפרסמה ועדת באזל. תוצאות הסקר משמשות בסיס להכנת תוכנית מקיפה לטיפול בצמצום וסגירת הפערים שאותרו. הבנק התבקש על ידי הפיקוח על הבנקים להגיש לו תוכנית עבודה לסגירת הפערים שהתבררו במסגרת סקרי הפערים של הנדבך השני. בכונת הבנק להגיש טיוטת תוכנית עבודה כזו יחד עם טיוטת מסמך ה-ICAAP, שכאמור תוגש לבנק ישראל עד ליום 30 ביוני 2009. לפרטים נוספים ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 86-87).

לפרטים נוספים בדבר החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 62-87).

פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים

כללי

לפרטים בדבר הוראות הדיווח לציבור הרלבנטיות, והגדרת המגזרים השונים, ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח אשר שימשו בהכנת הנתונים, ר' ביאור 31 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 (עמ' 397-399). בנתוני המגזרים המובאים להלן מוצג גם הרווח בניטרול רכיבים מסויימים. לפירוט המרכיבים שנוטרלו, ר' טבלה בפרק "רווח ורווחיות" לעיל.

המגזר הקמעונאי (RETAIL) - כללי

הבנק מציג שני מגזרים קמעונאיים: מגזר "משקי הבית" ומגזר "עסקים קטנים". לפרטים נוספים אודות "המגזר הקמעונאי - כללי", ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 90-91).

מגזר הבנקאות הקמעונאית - מגזר משקי הבית

מתן שירותים לעובדי המדינה

בדוח השנתי לשנת 2008 הובאו פרטים בדבר זכיית הבנק במרכז של החשב הכללי למתן הלוואות, משיכת יתר ושירותים בנקאיים לעובדי המדינה, לתקופה של 7 שנים שתחילתה ביום 1 בינואר 2008. בשנת 2009 נמשכת הפעילות לגיוס עובדי מדינה. במסגרת הפעילות הבנק ממשיך להפעיל צוותי שטח ייעודיים. הצוותים פותחים חשבונות בשטח למבקשים להצטרף לבנק, בסיוע תפעולי של משרד אחורי ייחודי, שהוקם במיוחד למטרה זו. עד ליום 31 במרס 2009 נפתחו 42,254 חשבונות חדשים של עובדי מדינה, מתוכם 4,896 חשבונות תפעוליים אשר משמשים להעמדת הלוואות עובדי מדינה בלבד. סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים קיימים בבנק כ-61,243 חשבונות של עובדי מדינה, מהם כ-44,718 חשבונות חדשים שנפתחו מתחילת הפעילות בקרב עובדי המדינה. לפרטים נוספים אודות מרכז עובדי המדינה, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 94-95).

מתן שירותים לעובדי הוראה

בחודש פברואר 2009 נחתם הסכם בין הבנק לבין ארגון המורים. במסגרת ההסכם ייהנו חברי ארגון המורים אשר מנהלים חשבון משכורת בבנק דיסקונט, מהתנאים המגיעים להם כעובדי הוראה ובנוסף מתנאים מועדפים ייחודיים לחברי ארגון המורים. להערכת הבנק, ההסכם צפוי לשפר את הנגישות של הבנק למורים.

עד ליום 31 במרס 2009 נפתחו 10,503 חשבונות חדשים של עובדי הוראה, מתוכם 7,073 חשבונות תפעוליים אשר משמשים להעמדת הלוואות עובדי הוראה בלבד. למועד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים קיימים בבנק 21,895 חשבונות של עובדי הוראה, מהם 11,410 חשבונות חדשים שנפתחו מתחילת הפעילות בקרב עובדי ההוראה. לפרטים נוספים אודות מכרז עובדי הוראה, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 96). לפרטים בדבר מבצע לשיווק משכנתאות, ר' להלן "פעילות המשכנתאות - הלוואות לדיור", בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים".

התפתחויות במגזר

פתיחת סניפים חדשים. ברבעון הראשון של שנת 2009 נפתח סניף ביתי, במת"מ חיפה. בנוסף, נפתח סניף תל אביב סיטי, שהינו איחוד חלק מסניף ראשי תל אביב (לקוחות קמעונאיים) וסניף כיכר המושבות.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-81 מיליון ש"ח, לעומת הפסד של 14 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט לעיל, היה הרווח של המגזר לתקופה מסתכם ב-63 מיליון ש"ח, לעומת 20 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 215%.

ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה ב-58 מיליון ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת 26 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 123%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר משקי הבית (במיליוני ש"ח):

פעילות בינלאומית:	פעילות מקומית						
	בנקאות ופיננסים	סך-הכל	משכנתאות	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2009							
						רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים	
(1,048)	1	(1,049)	37	3	68	(1,157)	- מחיצוניים
1,417	-	1,417	(6)	-	(16)	1,439	- בינמיגזרי
369	1	368	31	3	52	282	סך-הכל רווח מפעולות מימון
366	-	366	11	55	153	147	הכנסות תפעוליות ואחרות
735	1	734	42	58	205	429	סך-הכל הכנסות
58	-	58	2	-	20	36	הפרשה לחובות מסופקים
81	1	80	8	12	28	32	רווח נקי
							רווח נקי, בניטרול רכיבים מסויימים
63	1	62	8	12	27	15	
30,518	122	30,396	14,299	7	7,441	8,649	יתרה ממוצעת של נכסים
62,031	68	61,963	1,936	-	833	59,194	יתרה ממוצעת של התחייבויות

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר משקי הבית (במיליוני ש"ח (המשך):

פעילות בינלאומית: בנקאות ופיננסים	פעילות מקומית					בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	משכנתאות	סך-הכל
	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל					
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008										
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים										
-	מחיצוניים	554	*50	4	42	650	1	651		
-	בינמיגרי	(316)	(14)	-	(15)	(345)	-	(345)		
סך-הכל רווח מפעולות מימון		238	36	4	27	305	1	306		
הכנסות תפעוליות ואחרות		108	*137	46	12	303	-	303		
סך-הכל הכנסות		346	173	50	39	608	1	609		
הפרשה לחובות מסופקים		23	3	-	-	26	-	26		
רווח (הפסד) נקי		(42)	24	(2)	6	(14)	-	(14)		
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים		*(14)	*26	*2	6	20	-	20		
יתרה ממוצעת של נכסים		8,047	*6,531	6	11,612	26,196	223	26,419		
יתרה ממוצעת של התחייבויות		*53,572	*720	-	1,884	56,176	103	56,279		

* סווג מחדש.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

עמלות. לפרטים בדבר הרפורמה בעמלות, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 100-99 ועמ' 199-198). עם חידוש פעילות הכנסת לאחר הבחירות והקמת הממשלה החדשה, הוגשו מספר הצעות חוק פרטיות בהן הוצע להטיל מגבלות נוספות על גובה העמלות, סוגיה, האוכלוסיות מהן ייגבו וכיוצא"ב וכן לחייב את הבנקים לשלם ריבית על יתרות זכות בחשבונות עו"ש. בשלב זה לא ניתן עדיין להעריך האם יחולו שינויים נוספים בחקיקה וברגולציה הנוגעים לשירותים הבנקאיים ולעמלות ו/או לריביות בניגום, מה יהיו ההסדרים שייקבעו, אם בכלל, וכיצד ישפיעו על הרגלי צריכת השירותים הבנקאיים בידי הלקוחות. לפיכך, לא ניתן עדיין להעריך את השלכות שיהיו לכך על תוצאות פעולותיו של הבנק בעתיד. לפרטים בדבר השלכות האפשריות של ההוראה החדשה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסד אשראי", ר' ביאור 1 לתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים אודות "מגזר הבנקאות הקמעונאית - מגזר משקי הבית", ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 100-92).

מגזר הבנקאות הקמעונאית - מגזר עסקים קטנים היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-44 מיליון ש"ח, לעומת רווח של 31 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 41.9%. בניטרול השפעת רכיבים מסוימים, כמפורט לעיל, היה הרווח של המגזר לתקופה מסתכם ב-38 מיליון ש"ח, לעומת 31 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 22.6%. **ההפרשה לחובות מסופקים** במגזר הסתכמה ב-70 מיליון ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת 35 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 100%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר עסקים קטנים (במיליוני ש"ח):

פעילות מקומית					
סך-הכל	משכנתאות	בנייה ונדל"ן	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2009					
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים					
44	11	18	1	4	10
- מחיצוניים					
160	(3)	(2)	-	-	165
- בינמיגזרי					
204	8	16	1	4	175
סך-הכל רווח מפעולות מימון					
138	-	4	10	30	94
הכנסות תפעוליות ואחרות					
342	8	20	11	34	269
סך-הכל הכנסות					
70	(1)	27	-	-	44
הפרשה לחובות מסופקים					
44	4	(8)	2	7	39
רווח (הפסד) נקי					
38	5	(8)	2	7	32
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים					
14,586	1,230	1,659	3	249	11,445
יתרה ממוצעת של נכסים					
13,301	96	655	-	1,272	11,278
יתרה ממוצעת של התחייבויות					
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008					
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים					
349	11	38	-	*2	*298
- מחיצוניים					
(154)	(5)	(22)	-	-	(127)
- בינמיגזרי					
195	6	16	-	2	171
סך-הכל רווח מפעולות מימון					
113	-	4	8	*19	*82
הכנסות תפעוליות ואחרות					
308	6	20	8	21	253
סך-הכל הכנסות					
35	1	3	-	-	31
הפרשה לחובות מסופקים					
31	1	8	-	3	19
רווח נקי					
44	1	8	-	3	*32
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים					
14,523	1,320	1,416	3	*237	11,547
יתרה ממוצעת של נכסים					
11,315	132	704	-	*1,118	*9,361
יתרה ממוצעת של התחייבויות					

* סווג מחדש.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

לפרטים בדבר הרפורמה בעמלות, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 99-100 ועמ' 198-199).
 לפרטים בדבר ההשלכות האפשריות של ההוראה החדשה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסד אשראי", ר' ביאור 1 לתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים אודות "מגזר הבנקאות הקמעונאית - מגזר עסקים קטנים", ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 103-100).

המגזר העסקי היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-72 מיליון ש"ח, לעומת 76 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 5.3%.

בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט לעיל, היה הרווח של המגזר לתקופה מסתכם ב-64 מיליון ש"ח, לעומת 88 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 27.3%.

ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה ב-67 מיליון ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת 8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 737.5%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות המגזר העסקי (במיליוני ש"ח):

פעילות בינלאומית		פעילות מקומית							
סך-הכל	סך-הכל	בנקאות ופיננסים ונדל"ן	בנקאות בנייה	סך-הכל	בנייה ונדל"ן	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2009									
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים									
1,146	(213)	4	(217)	1,359	265	1	3	1,090	- מחיצוניים
(864)	266	-	266	(1,130)	(193)	-	-	(937)	- בינמיגזרי
282	53	4	49	229	72	1	3	153	סך-הכל רווח מפעולות מימון
85	7	-	7	78	6	7	34	31	הכנסות תפעוליות ואחרות
367	60	4	56	307	78	8	37	184	סך-הכל הכנסות
67	8	-	8	59	26	-	-	33	הפרשה לחובות מסופקים
72	17	2	15	55	19	3	7	26	רווח נקי
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסויימים									
64	17	2	15	47	18	3	7	19	
49,151	6,242	841	5,401	42,909	12,631	10	345	29,923	יתרה ממוצעת של נכסים
24,904	2,798	-	2,798	22,106	1,840	2	1,787	18,477	יתרה ממוצעת של התחייבויות
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008									
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים									
220	13	6	7	207	201	1	*2	3	- מחיצוניים
31	51	-	51	(20)	(142)	-	-	122	- בינמיגזרי
251	64	6	58	187	59	1	2	125	סך-הכל רווח מפעולות מימון
78	5	1	4	73	4	7	*23	39	הכנסות תפעוליות ואחרות
329	69	7	62	260	63	8	25	164	סך-הכל הכנסות
8	2	-	2	6	16	-	-	(10)	הפרשה לחובות מסופקים
76	24	3	21	52	16	(1)	*3	*34	רווח (הפסד) נקי
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסויימים									
88	24	3	21	64	17	*(1)	*3	*45	
40,818	6,889	1,047	5,842	33,929	10,114	-	*312	*23,503	יתרה ממוצעת של נכסים
20,327	5,213	3	5,210	15,114	2,568	3	*1,451	*11,092	יתרה ממוצעת של התחייבויות

* סווג מחדש.

התפתחויות בסקטור העסקי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009

ברבעון הראשון של שנת 2009 העמיק המיתון, אליו נכנס המשק הישראלי ברבעון האחרון של שנת 2008, והתוצר המקומי הגולמי ירד בשיעור של 3.6% (כל נתוני החשבונות הלאומיים במונחים שנתיים מנוכי עונתיות), בהמשך לירידה של 0.5% ברבעון האחרון של שנת 2008. המגזר העסקי נפגע מהמיתון העולמי בצורה קשה, וכתוצאה מכך חלה ירידה בשיעור של 4.2% בתוצר העסקי, בהמשך לירידה של 1.6% ברבעון האחרון של שנת 2008.

הנסיגה הכלכלית ברבעון הראשון של שנת 2009 הקיפה את כל השימושים:

- על רקע המיתון הגלובלי, הצטמצם ייצוא הסחורות והשירותים בשיעור של 46.3%, בהמשך ל-44.8% ברבעון הקודם. גם בניכוי ייצוא היהלומים וחברות הסטארט-אפ, ירד הייצוא בשיעור של 49.9%. הירידות החדות אפיינו את כל רכיבי הייצוא - סחורות ושירותים כאחד;
 - הירידה החדה בייצוא והמיתון המעמיק הביאו לפגיעה גם בהשקעה בנכסים קבועים, אשר ירדה בשיעור של 27.8%, לעומת עליה של 2.4% ברבעון הקודם. הירידה בהשקעות נגזרת מירידה חדה במיוחד בהשקעות בענפי המשק (כ-38%), בעוד שבהשקעה בבנייה למגורים נמשכה מגמת הגידול;
 - ההוצאה לצריכה הפרטית ירדה בשיעור של 4.3%, בהמשך לירידה של 3.1% ברבעון הקודם. במקביל, ההוצאה לצריכה פרטית לנפש, המשקפת את רמת החיים במשק, ירדה ב-6%, לאחר ירידה של 4.9% ברבעון הקודם;
 - פעילות הממשלה ללא תקציב מאושר והחזרי חוב בהיקפים גדולים הביאו לירידה בהוצאה לצריכה ציבורית (ללא יבוא בטחוני) בשיעור של כ-12%, לעומת עליה של כ-6% ברבעון האחרון של שנת 2008.
- במקביל, נרשמה ברבעון הראשון של השנה ירידה חסרת תקדים, בשיעור של 62.7%, בייבוא הסחורות והשירותים, בהמשך לירידה של 18.6% ברבעון הקודם. הירידה בייבוא הקיפה את ייבוא הסחורות והשירותים כאחד.
- סקר החברות של בנק ישראל, מלמד אף הוא שברבעון הראשון של שנת 2009 המשיכה הפעילות הכלכלית להתכווץ. שיעור החברות אשר דיווחו על ירידה בפעילות היה גדול באופן ניכר מאלה שדיווחו על עליה, וכן גבוה מאשר במיתון שהתרחש בתחילת העשור. החברות מדווחות הן על ירידה בביקושים והן על מגבלות מימון. עם זאת, במגבלת המימון מורגשת הקלה, בעיקר בקרב חברות בינוניות וגדולות. המדד המוביל בסקר החברות מגלם המשך ירידה בפעילות ברוב ענפי המגזר העסקי ברבעון השני של שנת 2009.

התפתחויות באשראי למגזר העסקי

ברבעון הראשון של שנת 2009 חלו עליות במחירי איגרות החוב הקונצרניות, שגרמו לירידה ניכרת בתשואות בהשוואה לסוף שנת 2008. ההתאוששות בשוק איגרות החוב הקונצרניות נבעה מגידול בביקושים מצד הגופים המוסדיים, כתוצאה מהיעדר אלטרנטיבות השקעה (על רקע הריבית הנמוכה והתשואות הנמוכות של איגרות החוב הממשלתיות) ולא כתוצאה משיפור בביצוע הריאלי של החברות.

ברבעון הראשון של שנת 2009 חל גידול בהיקף הנפקות איגרות החוב הקונצרניות על ידי החברות. הגיוס הסתכם בסך של 4.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-1.2 מיליארד ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2008, וכ-22 מיליארד ש"ח במהלך שנת 2008 כולה. גיוס איגרות החוב הקונצרניות נעשה על ידי חברות גדולות וחסונות, בעלות פרופיל סיכון נמוך ודירוג חוב גבוה, ובכלל זה בנקים.

האשראי מגופים מוסדיים, המהווה 45% מסך האשראי החוץ-בנקאי, גדל ברבעון הראשון בכ-6%. יצוין כי העליה האמורה נובעת בעיקרה מהעליות בשוק איגרות החוב הקונצרניות (עליה של כ-15% במדד איגרות החוב הקונצרניות), שכן איגרות החוב המוחזקות בידי הגופים המוסדיים משוערכות לפי שווי שוק. לשם השוואה, במהלך הרבעון האחרון של שנת 2008 קטן האשראי מגופים מוסדיים בכ-17% (באותה תקופה ירד מדד איגרות החוב הקונצרניות בכ-10%).

באשראי הבנקאי חל גידול בשיעור של 0.8%, בהשוואה לחודש דצמבר 2008, בהמשך לגידול של 3% בשנת 2008. (הנתונים בניכוי מדד המחירים לצרכן). גידול זה הינו במקביל להמשך גידול במרווחים הפיננסים והעמלות התפעוליות כתוצאה מעליה ברמת סיכונים האשראי של הלקוחות ועליה בעלות מקורות המימון של המערכת הבנקאית.

הגידול באשראי הבנקאי נבע, בעיקר, מהגורמים הבאים:

- צמצום היקף האשראי שניתן לחברות הישראליות במערכת הפיננסית בחו"ל;
- צמצום היקף גיוס איגרות חוב ואקוויטי בשווקי הון בארץ ובחו"ל;
- הצורך במקורות למחזור או לרכישה עצמית של איגרות חוב;
- ירידה ביכולת הפירמות לייצור מזומנים מפעילות שוטפת.

התפתחויות שחלו בשווקים של המגזר

- ברבעון הראשון של שנת 2009 נמשכה ההאטה בכל ענפי המשק. להלן כיווני ההתפתחות העיקריים ברמה הענפית בהשוואה למחצית השנייה של שנת 2008:
- ירידה ניכרת בביקושים למוצרי יצואנים ישראלים, בענפי היי-טק והענפים המסורתיים (בעיקר: טקסטיל, חשמל - מתכת, נייר, גומי - פלסטיקה ומזון). הירידה בביקושים נבעה בעיקר מצד הכלכלות המפותחות אליהן מופנה כשני שלישי מהיצוא התעשייתי;
 - בענף היהלומים חלה ברבעון הרביעי של 2008 (רבעון שבדרך כלל מהווה רבעון שיא) ירידה במכירות בשיעור של 60% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בפעילות נמשכה גם ברבעון הראשון של שנת 2009 (בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד) ומלווה בצמצום בהוצאות של הפעילים בשוק (השבתת מלטשות יהלומים ופיטורי עובדים);
 - בתעשיות הביטחוניות נמשך הגידול בהיקף הפעילות על רקע קבלת הזמנות לעסקאות גדולות;
 - הירידה בפעילות של לקוחות מקומיים מוטי ייצוא תרמה לקיטון שולי הרווח התפעולי ותזרימי המזומנים, כאשר היחלשות השקל הביאה להתמתנות מסויימת במגמה זו;
 - צמצום בהיקף ההשקעות בנכסים קבועים בהשוואה להיקפי הפחת;
 - הירידה בהיקף הביקושים בשוק המקומי למוצרים ושירותים של פירמות בענפי המסחר, התעשייה והשירותים. הענפים העיקריים שהושפעו מהירידה בביקושים המקומיים הינם יבואני רכב, שירותי לסינג, יבואני רכיבים אלקטרוניים, יבואני מותגי קוסמטיקה ואופנה;
 - בענף המלונאות חלה ירידה בפעילות לעומת הרבעון המקביל אשתקד, לאחר שנתיים של התרחבות כלכלית, כתוצאה מירידה מספר לינות התיירים בשיעור של 16.5% בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד. ההערכה הרווחת היא שהירידה תימשך גם ברבעון השני של שנת 2009.

התפתחויות צפויות בשוקי המגזר

- בשנת 2009 צפויה החרפת ההאטה בפעילות הסקטור העסקי, שתקייף את מרבית ענפי התעשייה, המסחר והשירותים. על פי תחזית בנק ישראל התוצר העסקי בשנת 2009 צפוי לקטון בשיעור של 2.7% בהשוואה לגידול בשיעור של 4.4% בשנת 2008. להלן ההתפתחויות הצפויות העיקריות:
- נסיגה בייצוא הסחורות והשירותים כתוצאה מנסיגה חדה בסחר העולמי, שתלווה בירידה בביקושים מצד השווקים המפותחים למוצרי היי-טק, מוצרים מהענפים המסורתיים ויהלומים;
 - ירידה בצריכה הפרטית של משקי הבית כתוצאה מגידול שיעורי האבטלה וירידה ברצון האוכלוסייה לצרוך על רקע פגיעה ב"אפקט העושר האישי" (ירידה בשוק ההון והורדת הריבית על נכסים פיננסיים);
 - גידול מתון בהיצע מקורות המימון על ידי המערכת הבנקאית, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, במקביל לגידול בביקוש לאשראי מצד הסקטור העסקי, כתוצאה מהגורמים הבאים:
 - א. ירידה בהפקת המזומנים מפעילות שוטפת על ידי הפירמות;
 - ב. הצורך במקורות למחזור חובות ו/או רכישה עצמית של איגרות חוב וכתחליף למימון שניתן בעבר על ידי מקורות מימון זרים;
 - ג. ירידה בהיצע מקורות המימון מצד הבנקים הזרים הפועלים בשוק המקומי.
 - כדי להתמודד עם מצוקת הנדילות של הסקטור העסקי תידרש היערכות מצד הבנקים והגופים המוסדיים לפריסת חובות מסוימים שמועד פירעונם הינו בשנים 2009-2010, המוערכים כבעלי יכולת סבירה לפרעון על פני תקופות ארוכות יותר;
 - המשך מגמת העלאת מרווחי האשראי על ידי המערכת הבנקאית, כתוצאה מגידול פרופיל הסיכון של לקוחות המגזר, בד בבד עם התייקרות מקורות המימון לבנקים והצורך בשיפור רמת הנדילות והלימות ההון;
 - ירידה בשולי הרווח התפעולי וכושר החזר של הפירמות, כתוצאה מירידה בהיקף הייצור, המלאי, החרפת מנבלת היצע מקורות המימון ותנודתיות בשערי החליפין.
- האמור לעיל בדבר ההתפתחויות הצפויות בשוקי המגזר הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. האמור משקף את הערכת הנהלת הבנק, בשים לב למידע המצוי בידיה במועד עריכת הדוחות הכספיים, באשר למצב המשק והכלכלה העולמית, כמפורט לעיל בסעיף זה וכן בפרק "קווי התפתחות עיקריים של המשק הישראלי ברבעון הראשון של שנת 2009". האמור עשוי שלא להתממש במידה ותחול התמתנות חדה יותר בפעילות, ירידה ניכרת ברמת הביקושים המקומיים כתוצאה מהרעה במצב הביטחוני-מדיני, ירידה משמעותית

נוספת בהיצע מקורות המימון בשווקים הפיננסיים בחו"ל ובשוק המקומי, האטה ניכרת בקצב הצמיחה עד כדי התפתחות תנאי מיתון ממושכים בשווקים הגלובלים והתפתחויות אחרות בתנאים המקרו כלכליים, שאינם בשליטת הבנק.

התפתחויות במגזר

אשראי לענף היהלומים. כאמור, בחודשים האחרונים ניכרת האטה בפעילות ענף היהלומים, בו הבנק הינו מממן משמעותי. הבנק עוקב מקרוב אחר ההתפתחויות בענף, תוך שימת דגש מיוחד על השפעת השינויים על לקוחותיו. כתוצאה מצמצום היקף הפעילות בענף, קטן היקף המימון של הבנק לענף, תוך שמירה על איכות תיק האשראי.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

ליום 31 במרס 2009 לא היתה חריגה מהמגבלות שנקבעו בהוראות המפקח בעניין לווה בודד, קבוצת לווים וששת קבוצות הלווים הגדולות. כמו כן, ליום 31 במרס 2009 לא היתה חריגה ממגבלת "אנשים קשורים".
לפרטים בדבר השלכות האפשרויות של ההוראה החדשה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסד אשראי", ר' ביאור 1 לתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים אודות "המגזר העסקי", ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 112-103).

מגזר הבנקאות המסחרית

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-36 מיליון ש"ח, לעומת 23 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 56.5%. בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט לעיל, היה הרווח של המגזר לתקופה מסתכם ב-32 מיליון ש"ח לעומת 30 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 6.7%.
ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה ב-39 מיליון ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת 31 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 25.8%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות המסחרית (במיליוני ש"ח):

	פעילות מקומית					פעילות בינלאומית				
	בנקאות כרטיסי ופיננסים אשראי	שוק ההון	בנייה ונדל"ן	משכנתאות סך-הכל	בנקאות ופיננסים ונדל"ן	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	
	שלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2009									
	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים									
- מחיצוניים	1	-	68	-	(186)	(173)	(65)	(238)	(424)	
- בינמיגזרי	318	-	(49)	-	269	231	89	320	589	
סך-הכל רווח מפעולות מימון	63	1	19	-	83	58	24	82	165	
הכנסות תפעוליות ואחרות	31	11	4	-	50	7	15	22	72	
סך-הכל הכנסות	94	12	4	-	133	65	39	104	237	
הפרשה לחובות מסופקים	16	-	7	-	23	10	6	16	39	
רווח (הפסד) נקי	(2)	2	1	-	7	8	21	29	36	
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסויימים	(7)	2	2	-	3	8	21	29	32	
יתרה ממוצעת של נכסים	8,469	118	1	2,708	137	11,433	6,563	2,765	9,328	
יתרה ממוצעת של התחייבויות	5,115	421	-	620	-	6,156	3,875	619	4,494	

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות המסחרית (במיליוני ש"ח) (המשך):

פעילות בינלאומית					פעילות מקומית					
בנקאות בנייה		בנקאות ופיננסים ונדל"ן			בנקאות בנייה		שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008										
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים										
428	43	4	39	385	1	9	-	*1	374	- מחיצוניים
(245)	54	19	35	(299)	(1)	5	-	-	(303)	- בינמיגזרי
183	97	23	74	86	-	14	-	1	71	סך-הכל רווח מפעולות מימון
50	7	3	4	43	-	4	5	*7	27	הכנסות תפעוליות ואחרות
233	104	26	78	129	-	18	5	8	98	סך-הכל הכנסות
31	5	2	3	26	(2)	1	-	-	27	הפרשה לחובות מסופקים
23	27	6	21	(4)	2	9	1	-	(16)	רווח (הפסד) נקי
30	28	6	22	2	2	9	1	-	*(10)	רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
20,217	9,280	3,870	5,410	10,937	94	1,979	1	*111	8,752	יתרה ממוצעת של נכסים
13,354	7,578	861	6,717	5,776	-	472	-	*454	*4,850	יתרה ממוצעת של התחייבויות

* סווג מחדש.

לפרטים בדבר ההשלכות האפשריות של ההוראה החדשה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסד אשראי", ר' ביאור 1 לתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים אודות "מגזר הבנקאות המסחרית", ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 116-112).

מגזר הבנקאות הפרטית (PRIVATE BANKING) היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-22 מיליון ש"ח, לעומת רווח של 15 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 46.7%. בניטרול השפעת רכיבים מסוימים, כמפורט לעיל, היה הרווח של המגזר לתקופה מסתכם ב-21 מיליון ש"ח, לעומת 18 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 16.7%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות הפרטית (במיליוני ש"ח):

סך-הכל	פעילות בינלאומית			פעילות מקומית			סך-הכל	סך-הכל	
	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים				
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2009									
									רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
173	804	-	804	(631)	-	-	(631)	-	מחיצוניים
(90)	(757)	-	(757)	667	-	-	667	-	בינמיגזרי
83	47	-	47	36	-	-	36	סך-הכל רווח מפעולות מימון	
56	30	13	17	26	11	-	15	הכנסות תפעוליות ואחרות	
139	77	13	64	62	11	-	51	סך-הכל הכנסות	
4	4	-	4	-	-	-	-	הפרשה לחובות מסופקים	
22	5	2	3	17	3	-	14	רווח נקי	
21	5	2	3	16	3	-	13	רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים	
5,653	3,719	-	3,719	1,934	6	1	1,927	יתרה ממוצעת של נכסים	
39,203	17,970	-	17,970	21,233	-	-	21,233	יתרה ממוצעת של התחייבויות	
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008									
									רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
733	171	-	*171	562	-	-	*562	-	מחיצוניים
(642)	(109)	-	(109)	(533)	-	-	(533)	-	בינמיגזרי
91	62	-	62	29	-	-	29	סך-הכל רווח מפעולות מימון	
30	13	14	(1)	17	10	-	7	הכנסות תפעוליות ואחרות	
121	75	14	61	46	10	-	36	סך-הכל הכנסות	
2	2	-	2	-	-	-	-	הפרשה לחובות מסופקים	
15	12	2	*10	3	-	-	*3	רווח נקי	
18	13	2	*11	5	-	-	*5	רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים	
4,452	2,848	-	2,848	1,604	5	-	1,599	יתרה ממוצעת של נכסים	
38,739	18,648	-	18,648	20,091	-	-	*20,091	יתרה ממוצעת של התחייבויות	

* סווג מחדש.

לפרטים נוספים אודות "מגזר הבנקאות הפרטית", ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 120-116).

מגזר הניהול הפיננסי התפתחויות במגזר

התפתחויות בתיק הנוסטרו. לפרטים בדבר תיק הנוסטרו של הבנק והתפתחויות שחלו בו, ובכלל זה פרטים בדבר ירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה ובדבר השקעות הבנק בניירות ערך מגובי נכסים, ר' לעיל "ניירות ערך" בפרק "התפתחות הנכסים וההתחייבויות" וביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

ההפסד של המגזר, ללא הפעילות של תת מגזר החברות הריאליות, הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-95 מיליון ש"ח, לעומת 77 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט לעיל, היה ההפסד של המגזר לתקופה מסתכם ב-69 מיליון ש"ח, לעומת 36 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך כל ההכנסות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך שלילי של 161 מיליון ש"ח, לעומת הכנסות של 30 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, והן כוללות שלושה מרכיבים עיקריים:

1. הפסד מפעילות הנוסטרו בארץ (בעיקר מנגזרים פיננסיים) בסך של 64 מיליון ש"ח, נטו לאחר קיזוז רווח של 205 מיליון ש"ח ממכירה של ניירות ערך ומהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר. זאת לעומת הפסד מפעילות נוסטרו בסך של 97 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, לאחר קיזוז של 54 מיליון ש"ח רווח ממכירה של ניירות ערך ומהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר.

2. הפסד נטו, מניהול נכסים והתחייבויות בסך של 134 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של 99 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

3. רווח מפעילות בחו"ל בסך של 37 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של 28 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הניהול הפיננסי (במיליוני ש"ח):

פעילות מקומית		פעילות בינלאומית		פעילות סך-הכל	
פעילות מקומית		פעילות מקומית		פעילות סך-הכל	
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס					
2008			2009		
רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים					
50	16	34	(162)	52	(214)
הכנסות תפעוליות ואחרות					
(20)	12	(32)	1	(15)	16
סך-הכל הכנסות					
30	28	2	(161)	37	(198)
הפרשה לחובות מסופקים					
(9)	(9)	-	14	13	1
רווח (הפסד) נקי					
(77)	(4)	(73)	(95)	3	(98)
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסויימים					
(36)	(4)	(32)*	(69)	3	(72)
יתרה ממוצעת של נכסים					
58,405	15,756	42,649*	62,651	19,149	43,502
יתרה ממוצעת של התחייבויות					
15,814	1,977	13,837*	24,292	11,632	12,660

* סווג מחדש.

לפרטים נוספים אודות "מגזר הניהול הפיננסי", ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 121-123).

תת מגזר החברות הריאליות כללי

תת המגזר כולל את פעילות קבוצת הבנק בהשקעות ריאליות. עיקר פעילות תת המגזר הינה השקעות המבוצעות על ידי חברת הבת דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (להלן "דש"ה") ועל ידי הבנק במישרין.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תת המגזר

ליום 31 במרס 2009, הבנק היה רחוק ממגבלת ההשקעה בתאגידים ריאליים בהתאם לסעיף 23 א' לחוק הבנקאות (רישוי). לפרטים נוספים ר' בודו השנתי לשנת 2007, עמ' 112.

הצעה לתיקון חוק הבנקאות (רישוי). בחודש אפריל 2009 אישרה ועדת שרים לחקיקה הצעה לתיקון חוק הבנקאות (רישוי) בכל

- הנוגע למגבלה לפיה תאגיד בנקאי לא יחזיק ביותר מתאגיד החזקה ריאלי אחד. על פי ההצעה המגבלה תשונה באופן הבא:
- תתאפשר החזקה, ישירה או עקיפה, בתאגיד החזקה ריאליים בשיעור נמוך של עד אחד אחד, שאינו משקף השפעה של התאגיד הבנקאי על תאגידים כאמור;
- יקבע כי יראו מבטח כפועל בענף משק אחד בלבד, הוא ענף הביטוח, וזאת ללא תלות בהשקעותיו הפיננסיות הפאסיביות בתאגידים אחרים;
- תאגיד בנקאי יהיה רשאי להחזיק בשיעור העולה על 1% באמצעי השליטה במבטח אחד בלבד, שהונו עולה על 2,000 מיליון ש"ח;
- המונח "פועל" בענפי משק יוגדר כך שתאגיד ייחשב כתאגיד החזקה ריאלי רק אם יש בידו יכולת השפעה של ממש ביותר משלושה ענפי משק.

היקף הפעילות של תת המגזר והרווח הנקי שלו

ההפסד של תת המגזר הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-20 מיליון ש"ח, לעומת הפסד בסך של 19 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות תת מגזר החברות הריאליות (במיליוני ש"ח):

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
2008	2009	
(11)	(1)	הפסד מפעולות מימון
7	(1)	הכנסות תפעוליות ואחרות
(4)	(2)	סך-הכל הכנסות
(14)	(1)	חלקו של הבנק ברווחי חברות כלולות
-	(17)	רווח בלתי רגיל ממימוש השקעות
(19)	(20)	הפסד
(19)	(3)	הפסד, בניטרול רכיבים מסוימים

השקעות הקבוצה בקרנות השקעה פרטיות, בקרנות הון סיכון ובחברות

דש"ה שותפה במספר חברות פרטיות, קרנות השקעה פרטיות וקרנות הון סיכון. יתרת ההשקעה של דש"ה בחברות ובקרנות האמורות עמדה ביום 31 במרס 2009 על כ-140 מיליון דולר. היתרה המקסימלית של ההתחייבויות העתידיות של דש"ה להשקעה בחברות ובקרנות אלה הסתכמה ביום 31 במרס 2009 ב-198 מיליון דולר.

בנוסף להשקעה בקרנות באמצעות דש"ה, השקיע הבנק במישרין בקרן נוספת. עד ליום 31 במרס 2009 השקיע הבנק כ-18.6 מיליון דולר בקרן האמורה. יתרת ההתחייבויות העתידיות של הבנק להשקעה בקרן זו הסתכמה ביום 31 במרס 2009 בכ-4.1 מיליון דולר. כמו כן, בנק מרכנתיל דיסקונט התקשר בהסכמים להשקעה בחמש קרנות הון סיכון. השקעת בנק מרכנתיל דיסקונט בקרנות אלה עמדה ביום 31 במרס 2009 על כ-3.5 מיליון דולר. סך ההתחייבויות העתידיות המקסימליות הנוספות של בנק מרכנתיל דיסקונט להשקעה בקרנות אלה הסתכמה ביום 31 במרס 2009 ב-0.6 מיליון דולר.

התפתחויות במגזר

מכירת ההשקעה ב-KFS. ביום 30 במרס 2009, נחתם הסכם במסגרתו מכרה דש"ה את מלוא החזקותיה במניות KFS לקרדן בתמורה לסך של 38.5 מיליון יורו. התמורה האמורה תשולם כלהלן: סך של 30 מיליון יורו שולם במעמד חתימת ההסכם וסך של 8.5 מיליון יורו ישולם בתום 7 שנים ממועד החתימה, ללא ריבית.

במקביל, חתמה דש"ה על הסכם אופציה לרכישת 5% מהון המניות של KFS בדרך של הקצאה. האופציה הינה לתקופה של 6 שנים, שתחילתה במועד חתימת ההסכם, לפי שווי של 386 מיליון יורו בתוספת 5% לשנה שתצטבר החל מהשנה השלישית ממועד חתימת ההסכם (בכפוף להתאמות הקבועות בהסכם). היה והאופציה תמומש במהלך השנתיים הראשונות, יראה הדבר כאילו האופציות מומשו בתום שנתיים מלאות, לענין צבירת הריבית. האופציה תהיה ניתנת למימוש בכל עת במהלך 6 שנים ממועד חתימת ההסכם, אלא אם התקופה האמורה תתקצר עקב אירוע של רישום למסחר של מניות KFS או אירוע מכירה אחר (כפי שאלה הוגדרו בהסכם האופציה). אם וככל שדש"ה תממש את האופציה אזי תעמודנה לה זכויות הכוללות זכות הצטרפות במקרה של מכירת שליטה על ידי קרדן וזכות השתתפות בהקצאות עתידיות וכן מניותיה תהיינה כפופות לזכות הצעה ראשונה של קרדן, והכל בכפוף ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם האופציה.

בנוסף לאמור, אישר הבנק העמדת אשראי חדש לקבוצת קרדן בסכומים העולים על התמורה כאמור. בדוחות הכספיים לימים 31 בדצמבר 2008 ו-31 במרס 2009, מטעמי זהירות, בחישוב ההפרשה לירידת ערך לא הביא הבנק בחשבון את ייחוס השווי הכלכלי לאופציה.

בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2009 נרשם הפסד נוסף בגין מימוש ההשקעה ב-KFS, בסך של 16 מיליון ש"ח (עיקרו בשל הפרשי שער שנרשמו בגין ההשקעה עד למועד המימוש). זאת, בהמשך להפרשות לירידת ערך ההשקעה, בסך של כ-85 מיליון ש"ח, שנרשמו בשנת 2008.

לפרטים נוספים אודות ההשקעה ב-KFS, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 127-128).

לפרטים נוספים אודות תת מגזר החברות היראלייות, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 127-128).

פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים

הפעילות בתחום כרטיסי אשראי

פעילות הבנק בתחום כרטיסי האשראי מתבצעת הן באמצעות כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל"), חברת כרטיסי אשראי, המוחזקת על ידי הבנק בשיעור של 71.8%, והן בהנפקת כרטיסי אשראי של כאל ללקוחות הבנק כמנפיקים משותפים, כחלק מסל השירותים והמוצרים המוצע על ידי הבנק.

הכנסות הבנק מהפעילות בכרטיסי אשראי כוללת, בראש ובראשונה, עמלות שונות הקשורות לפעילות כאל בכרטיסי אשראי (הן כמנפיקה של כרטיסי אשראי והן כסולקת של כרטיסי אשראי), וכן את הכנסות המימון מאשראי בעסקאות המבוצעות בכרטיסי אשראי חוץ בנקאיים. בנוסף, לבנק הכנסות הנובעות מתשלומים המועברים לו בגין כרטיסי אשראי שהונפקו על ידי כאל ביחזמת הבנק, עבור לקוחותיו.

מידע כללי על הפעילות

רווחי כאל הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-52 מיליון ש"ח לעומת 43 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 21%.

פעילות החברה מתמקדת בשני אפיקים עיקריים: הנפקה וסליקה. במסגרת אפיק ההנפקה פועלת החברה להעמיד אשראי ללקוחותיה.

להלן יובאו נתונים כמותיים על פעילות כאל:

מספר כרטיסים תקפים ⁽³⁾					
31.12.2008			31.3.2009		
כרטיסים לא פעילים	כרטיסים פעילים ⁽⁴⁾	סך-הכל	כרטיסים לא פעילים	כרטיסים פעילים ⁽⁴⁾	סך-הכל
באלפים					
993	151	842	1,017	161	856
506	105	401	517	110	407
1,499	256	1,243	1,534	271	1,263

מחזור עסקאות ⁽⁵⁾			
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008	בשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008	בשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2009	
במיליוני ש"ח			
32,917	7,789	7,855	כרטיסים בנקאיים ⁽¹⁾
8,365	1,961	1,987	כרטיסים חוץ-בנקאיים ⁽²⁾
41,282	9,750	9,842	סך-הכל

הערות:

- (1) "כרטיס בנקאי" - כרטיס אשראי המונפק במשותף עם הבנקים שבהסדר.
- (2) "כרטיס חוץ-בנקאי" - כרטיס אשראי המונפק על ידי כאל, שלא במשותף עם הבנקים.
- (3) "כרטיס תקף" - כרטיס אשראי בתוקף, שאינו חסום.
- (4) "כרטיס פעיל" - כרטיס אשראי שביצע לפחות פעולה אחת ברבעון האחרון.
- (5) "מחזור עסקאות" - כולל עסקאות שבוצעו באמצעות הכרטיס וחייבים בגין עסקאות בתשלום נדחה, בניכוי הזיכויים בהם זוכו הבנקים או זוכו לקוחותיהם בגין השימוש בכרטיסי האשראי במשך אותה תקופה ועמלות שנגבו עבור הבנקים או עבור כאל. מחזור העסקאות אינו כולל משיכת מזומנים ממכשירי בנק אוטומטיים בישראל.

היקף הפעילות והרווח הנקי

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-44 מיליון ש"ח, לעומת 30 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 46.7%. הרווח הנקי בניטרול רכיבים מסויימים, כמפורט לעיל, היה מסתכם בסך של 43 מיליון ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת סך של 32 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 34.4%. **ההפרשה לחובות מסופקים** הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-20 מיליון ש"ח, לעומת 3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 566.7%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות תחום כרטיסי האשראי (במיליוני ש"ח):

משקי בית	עסקים קטנים	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	סך-הכל
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2009					
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים					
68	4	3	1	-	76
(16)	-	-	-	-	(16)
- מחיצוניים					
- בינמיגזרי					
סך-הכל רווח מפעולות מימון					
153	30	34	11	-	228
הכנסות תפעוליות ואחרות					
205	34	37	12	-	288
סך-הכל הכנסות					
20	-	-	-	-	20
הפרשה לחובות מסופקים					
28	7	7	2	-	44
רווח נקי					
27	7	7	2	-	43
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים					
7,441	249	345	118	1	8,154
יתרה ממוצעת של נכסים					
833	1,272	1,787	421	-	4,313
יתרה ממוצעת של התחייבויות					
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008					
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים					
50*	2*	2*	1*	-	55
(14)	-	-	-	-	(14)
- מחיצוניים					
- בינמיגזרי					
סך-הכל רווח מפעולות מימון					
137*	19*	23*	7*	-	186
הכנסות תפעוליות ואחרות					
173	21	25	8	-	227
סך-הכל הכנסות					
3	-	-	-	-	3
הפרשה לחובות מסופקים					
24*	3*	3*	-	-	30
רווח נקי					
26*	3*	3*	-	-	32
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים					
6,531*	237*	312*	111*	-	7,191
יתרה ממוצעת של נכסים					
720*	1,118*	1,451*	454*	-	3,743
יתרה ממוצעת של התחייבויות					

* סווג מחדש.

חקיקה תקינה והסדרה

הסכם משולש לסליקה צולבת. לפרטים בדבר ההסכם ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 138-139). כמפורט שם, ביום 11 בנובמבר 2007 החליט בית הדין להגבלים עסקיים למנות מומחה שתפקידו יהא לבחון את שיעור העמלה הצולבת שנקבע בהסדר. ביום 4 בינואר 2009, הומצאה חוות דעת המומחה. במסגרת חוות הדעת הציג המומחה סקירה תמציתית של שוק כרטיסי האשראי בישראל; תיאור של החלטות בית הדין והמתודולוגיה הכללית שנקבעה לצורך חישוב עמלת המנפיק, המבוססת רובה ככולה על עלות השירותים שמשפק המנפיק באופן ישיר לבית העסק; תיאור איכותי של אותם שירותים שבית הדין קבע כמזכים, ושעל בסיס עלותם יש לחשב את עמלת המנפיק; שיטת תמחור מבוססת עלויות, על פיה, לדידו, יש לחשב את עמלת המנפיק בהתאם למתודולוגיה שקבע בית הדין; היבטים יישומיים של שיטת התמחור שנבחרה, בהתחשב במאפיינים הייחודיים של חברות כרטיסי האשראי והענף בו הן פועלות; מבנה העלויות של שלוש חברות כרטיסי האשראי, מהותן וסיווגן בין עלויות מזכות לעלויות שאינן מזכות; ודיון בסוגיית

הקטגוריות והמתווה הראוי לשינוי העמלה מרמתה הנוכחית לרמתה הנורמטיבית. בהתאם להחלטת בית הדין מיום 12 בינואר 2009, כאל, הבנק והבנק הבינלאומי הודיעו לבית הדין ביום 11 בפברואר 2009 על כוונתן לחקור את המומחה על חוות דעתו בעניין חישוב שיעור עמלת המנפיק. חקירת המומחה נקבעה ליום 7 ביוני 2009. ביום 28 בינואר 2009 הגישו שלוש חברות כרטיסי האשראי והבנקים בעלי המניות בהן, בקשה להארכת תוקפו של ההיתר הזמני, עד ליום 30 באפריל 2009, וההיתר הזמני הוארך בהתאם. ביום 30 באפריל 2009 התקבלה החלטה לפיה הוארך תוקף ההיתר הזמני בששה חודשים נוספים, דהיינו עד ליום 31 באוקטובר 2009.

ביום 24 בפברואר 2009 הוגשו לבית הדין להגבלים עסקיים שני מסמכים (להלן: "בקשת הגילוי"): האחד, הודעה ובקשה מטעם חברת "פרטנר" בנוגע לחוות דעת המומחה, במסגרת התבקש בית הדין להורות לשלוש חברות כרטיסי האשראי והבנקים השולטים בהם לבסס את התשתית העובדתית שמסרו למומחה בתצהירים ערוכים ומאומתים כדין. השני, בקשה להורות על גילוי מסמכים, אשר הוגשה מטעם "סופר פארם", "שירותי בריאות כללית" ו-"סלקום", במסגרת התבקש בית הדין להורות למומחה להעביר לידיהן את כל המידע, המסמכים והתרשומות שקיבל ממבקשות האישור, ואשר מתייחסים לעניינים שפורטו בנספח לבקשה. ביום 6 במאי 2009 הגישה כאל תשובה לבקשות הגילוי, במסגרתה הודיעה כי היא מצטרפת לתשובה שהוגשה מטעם בנק הפועלים וישראלכרט. טרם התקבלה החלטה בבקשות.

הכנסות הסליקה הן פונקציה של עמלות סליקה מבתי עסק, עמלה צולבת בין חברות כרטיסי אשראי ומחזורי הסליקה של כאל. להערכת הבנק וכאל, לירידה בשיעור העמלה הצולבת צפויה להיות השפעה על שיעורי עמלות הסליקה מבתי עסק. **יחזמות חקיקה להפרדת חברות כרטיסי האשראי מן הבנקים.** עם חידוש פעילות הכנסת לאחר הבחירות והקמת הממשלה החדשה, הוגשה מחדש הצעת חוק פרטית לפיה ייאסר על תאגיד בנקאי להחזיק בחברה מנפיקה של כרטיסי אשראי. הפיקוח על הבנקים התנגד בעבר ליחזמת חקיקה מסוג זה והממשלה נמנעה מלתמוך בהן. לא ניתן להעריך בשלב זה האם הצעות ברוח זו יקודמו בידי הממשלה והכנסת ומה יהיו ההסדרים שייקבעו בתחום זה, אם בכלל. לפרטים נוספים אודות חקיקה הנוגעת לפעילות כרטיסי אשראי, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 132-133).

התפתחויות במגזר

רכישת פעילות פקטורינג. ביום 5 בינואר 2009 חתמה כאל על הסכם לרכישת פעילות הפקטורינג של חברת פסגות מימון פקטורינג תמורת סך של 1 מיליון ש"ח. הפעילות הנרכשת תפעל תחת חברה חדשה (להלן: "כאל פקטורינג") בבעלות משותפת של כאל (75%) ושל פסגות מימון פקטורינג (25%). במסגרת ההסכם כאל תעמיד קו אשראי לכאל פקטורינג בסכום שלא יעלה על 150 מיליון ש"ח (כקבוע בהיתר המפקח על הבנקים). בתום שלוש שנים ממועד ההשלמה ובתום ארבע שנים ממועד ההשלמה, תעמוד לכאל הזכות, למשך 12 חודשים, לרכוש את מלוא החזקות פסגות מימון בחברה המשותפת בהתאם לנוסחת מימוש (להלן: אופציית "call"). ככל שלא נוצלה אופציית ה-call, אזי בתום חמש שנים ממועד ההשלמה, תעמוד לפסגות מימון הזכות, למשך 12 חודשים, לחייב את כאל לרכוש ממנה את מלוא החזקות פסגות מימון בחברה המשותפת.

הרכישה תאפשר לכאל כניסה ישירה לתחום הפקטורינג, ובכך להרחיב את פעילותה בתחום האשראי העסקי החוץ-בנקאי. ביום 7 באפריל 2009, לאחר שהתקיימו התנאים המתלים להשלמת העסקה, הושלמה עסקת הרכישה של פעילות פסגות על ידי כאל פקטורינג. תוקפו של היתר המפקח על הבנקים להחזקת אמצעי שליטה בכאל פקטורינג הינו עד לשנת 2013. לפרטים נוספים אודות הפעילות בתחום כרטיסי אשראי, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 128-140).

פעילות בשוק ההון

מגמות אירועים והתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית

שוק ההון. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2009 חלו עליות שערות חדות בבורסות בארץ ובעולם. השפעה חיובית על השווקים היתה, בין היתר, לרכישת איגרות חוב ממשלתיות ומגובות משכנתאות בארה"ב על ידי הבנק הפדרלי, תכנית הממשל האמריקאי להצלת הבנקים, רכישת מטבע חוץ ואיגרות חוב ממשלתיות על ידי בנק ישראל והורדת הריבית בארץ לרמה נמוכה, חסרת תקדים, בשיעור של 0.5%.

גורמים אלה גברו על ההשפעה השלילית של המשך הקשיים בגופים פיננסיים ובתעשיית הרכב בארה"ב ופרסום תוצאות עסקיות

שליליות על ידי החברות הבורסאיות.

עליות שערים חדות נרשמו בעיקר במניות הנדל"ן הגדולות, שעלו מתחילת השנה בכ-40%, לאחר צניחה של כ-80% אשתקד. מדדי היתר 50 ומדד ת"א 75 עלו במהלך הרבעון הראשון של שנת 2009 גם כתוצאה מעליה במניות הנפט, הקשורות לקידוחי הגז, והשלימו עליות של כ-47% וכ-45%, בהתאמה, ברבעון החולף. מדד המעו"ף עלה בתקופה המדווחת בשיעור של כ-11%, מדד ת"א 100 עלה בשיעור של כ-18%, מדד התל-טק עלה בשיעור של כ-24% ומדד הבנקים עלה בשיעור של כ-2%.

שוק קרנות הנאמנות. שוק קרנות הנאמנות עלה במהלך הרבעון הראשון של שנת 2009 בכ-5.7 מיליארד ש"ח, מרמת שווי שוק של כ-110.95 מיליארד ש"ח בסוף בחודש דצמבר 2008 לרמה של כ-116.6 מיליארד ש"ח בסוף חודש מרס 2009. בחודשים ינואר-מרס 2009 נרשמו גיוסים בכל סוגי הקרנות, פרט לקרנות הכספיות וקרנות חו"ל. נכסי קרנות האג"ח עלו בתקופה האמורה בכ-7.5 מיליארד ש"ח, כאשר נכסי הקרנות המנייתיות עלו בכ-0.4 מיליארד ש"ח ונכסי הקרנות השקליות עלו בכ-4.7 מיליארד ש"ח. מנגד, נכסי הקרנות הכספיות ירדו בכ-5.1 מיליארד ש"ח ונכסי קרנות חו"ל ירדו בכ-0.2 מיליארד ש"ח.

העליה בנכסי קרנות האג"ח והמנייות, במקביל לירידה בקרנות הכספיות, מצביעה על מעבר של משקיעים מאפיקים סולידיים לאפיקים מסוכנים יותר, כגון: הארכת מח"מ איגרות החוב הממשלתיות, רכישת איגרות חוב קונצרניות וכן רכישת מניות. **שוק קופות הגמל.** קופות הגמל השיגו ברבעון הראשון של שנת 2009 תשואה חיובית בשיעור של כ-8.8% בממוצע. עליות אלה נבעו מהעליות החדות במדדים השונים בבורסה.

לפי הנתונים שמפרסם אגף שוק ההון במשרד האוצר, בקופות גמל מסוג "קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים" היתה ברבעון הראשון של שנת 2009 צבירה נטו שלילית בהיקף של כ-760 מיליון ש"ח, לעומת צבירה נטו שלילית של כ-931 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. היקף קופות הגמל בסוף הרבעון הראשון של שנת 2008 הסתכם בכ-237.5 מיליארד ש"ח לעומת כ-264.1 מיליארד ש"ח בסוף התקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ-26.6 מיליארד ש"ח (כ-10%).

שוק קרנות הפנסיה החדשות. קרנות הפנסיה החדשות השיגו ברבעון הראשון של שנת 2009 תשואה חיובית של כ-6.81% בממוצע. לפי הנתונים שמפרסם אגף שוק ההון במשרד האוצר, בסך קרנות הפנסיה החדשות היתה ברבעון הראשון של שנת 2009 צבירה חיובית בהיקף של כ-2,128 מיליארד ש"ח, לעומת צבירה נטו חיובית של כ-1,790 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. היקף קרנות הפנסיה החדשות בסוף הרבעון הראשון של שנת 2009 הסתכם בכ-54,077 מיליארד ש"ח, לעומת כ-47,363.8 מיליארד ש"ח בסוף הרבעון הראשון של שנת 2008, עליה של כ-6,713 מיליארד ש"ח (כ-14%).

מגבלות חקיקה תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות בשוק ההון

חוזר בדבר תוכנו של מסמך ההנמקה. בחודש פברואר 2009 פורסם חוזר בדבר תוכנו של מסמך ההנמקה שיימסר ללקוח לאחר כל פעולת ייעוץ פנסיוני, ובכלל זה מסירת חלקים מסויימים ממסמך זה לחברה המנהלת שהלקוח בחר לבצע חסכון פנסיוני באמצעות מוצריה. הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט החלו להערך ליישום האמור בחוזר, שייכנס לתוקף בחודש אוגוסט 2009.

מאחר ויישום הנדרש בחוזר מחייב איפיון ופיתוח יישומים נוספים במערכת המיכונית התומכות בתהליך הייעוץ הפנסיוני, פנו הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט לממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, בבקשה שיאריך את המועד לתחילת תוקפו של החוזר. לפרטים נוספים בדבר תיקוני חקיקה ותקינה בתחום החיסכון הפנסיוני, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 142-143).

הצעה לתיקון חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות. בחודש מאי 2009 אישרה ועדת השרים לענייני חקיקה ואכיפת החוק החלת רציפות על ההצעה לתיקון חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות. במסגרת התיקון מוצע, בין היתר, לכלול את תעודות הסל בהגדרה של נכס פיננסי, כך שמי שיש לו "זיקה" לתעודות סל (כמשמעות מונח זה בחוק) לא יוכל לשמש כיועץ השקעות.

אם יאושר התיקון האמור, יהיה על הבנק לפעול לביטול הזיקה אל החברות המנפיקות תעודות סל ו/או למכור את אחזקותיו בהן, עד שנת 2013. למיטב ידיעת הבנק, התיקון המוצע טרם פורסם ברשומות.

היקף הפעילות והרווח הנקי

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-23 מיליון ש"ח. זאת, לעומת תקופה ללא רווח אשתקד. בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט לעיל, היה הרווח של הפעילות לתקופה מסתכם ברבעון ב-24 מיליון ש"ח, לעומת 4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 500%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות הפעילות בשוק ההון (במיליוני ש"ח):

פעילות בינלאומית:	פעילות מקומית						משקי בית	סה"כ
	בנקאות פרטית		בנקאות מסחרית		מגזר עסקי	עסקים קטנים		
	סה"כ	פרטית	סה"כ	פרטית	סה"כ	קטנים		
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2009								
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים								
-	5	-	5	-	-	1	1	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ רווח מפעולות מימון	5	-	5	-	-	1	1	3
הכנסות תפעוליות ואחרות	100	13	87	11	4	7	10	55
סה"כ הכנסות	105	13	92	11	4	8	11	58
רווח נקי	23	2	21	3	1	3	2	12
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסויימים								
	24	2	22	3	2	3	2	12
יתרה ממוצעת של נכסים								
	27	-	27	6	1	10	3	7
יתרה ממוצעת של התחייבויות								
	2	-	2	-	-	2	-	-
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008								
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים								
-	5	-	5	-	-	1	-	4
-	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ רווח מפעולות מימון	5	-	5	-	-	1	-	4
הכנסות תפעוליות ואחרות	90	14	76	10	5	7	8	46
סה"כ הכנסות	95	14	81	10	5	8	8	50
רווח (הפסד) נקי	-	2	(2)	-	1	(1)	-	(2)
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסויימים								
	4	2	2	-	1	*(1)	-	*2
יתרה ממוצעת של נכסים								
	15	-	15	5	1	-	3	6
יתרה ממוצעת של התחייבויות								
	3	-	3	-	-	3	-	-

* סווג מחדש.

להלן נתונים אודות היקפי הפעילות בתחומים השונים

ניירות ערך. ביום 31 במרס 2009 עמדה יתרת ניירות ערך המוחזקים עבור לקוחות הבנק על סך של כ-87.4 מיליארד ש"ח, כולל סך של 9.3 מיליארד ש"ח ניירות ערך לא סחירים, לעומת סך של 73.8 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008, אשר כולל סך של 8.7 מיליארד ש"ח ניירות ערך לא סחירים. (לפרטים בדבר הכנסות מפעילות בניירות ערך, ר' ביאור 24 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, עמ' 390).

ניהול תיקי השקעות. ביום 31 במרס 2009 ניהלה תכלית 1,416 תיקי השקעות בשווי כספי כולל של כ-2,309 מיליון ש"ח, לעומת 1,456 תיקי השקעות בשווי כספי כולל של כ-2,161 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008. הנתונים דלעיל מצביעים על ירידה של 2.7% במספר התיקים שבניהול, ועל עליה של כ-6.8% בהיקף הכספי של התיקים שבניהול.

בנוסף, בנק מרכנתיל דיסקונט מנהל באמצעות חברה בת שלו תיקי השקעות עבור לקוחותיו. ביום 31 במרס 2009 נוהלו תיקי לקוחות כאמור בשווי כספי כולל של כ-1,531 מיליון ש"ח, עליה בשיעור של כ-11.5% לעומת 31 בדצמבר 2008.

לפרטים בדבר הגבלות על חברות ניהול תיקים ועל בעלות ושליטה של תאגידים בנקאיים בהן, בהתאם לחקיקה שנחקקה בעקבות המלצות ועדת בכר, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 142).

תעודות סל. החברות מקבוצת מיידל דיוויס, בהן מחזיקה חברת תכלית (במישרין ובעקיפין) כ-20% מאמצעי השליטה, הרחיבו את פעילותן, והנפיקו במהלך הרבעון הראשון תעודות סל נוספות. סך הפוזיציה בתעודות סל הסתכמה ביום 31 במרס 2009 ב-9,093 מיליון ש"ח, לעומת 7,667 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, עליה של 18.6%.

ייעוץ פנסיוני. החל מתחילת הפעילות, בחודש מרס 2008, ועד סוף הרבעון הראשון של שנת 2009, ניתן ייעוץ לכ-26 אלף לקוחות. הצבירה בתקופה האמורה של נכסי לקוחות שניתן להם ייעוץ הסתכמה בכ-3.9 מיליארד ש"ח.

לפרטים נוספים אודות הפעילות בשוק ההון, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 149-140).

פעילות בניה ונדל"ן התפתחויות בשווקים של הפעילות

ברבעון הראשון של שנת 2009 חל שיפור מתון בהיקף הפעילות בענף הבניה והנדל"ן בהשוואה לרבעון הרביעי של שנת 2008. היקף ההשקעה בבניה למגורים עלה בשיעור שנתי של כ-3.5%, בהשוואה לנידול בשיעור של 9% ברבעון הרביעי של שנת 2008. היקף ההשקעה בבניה שלא למגורים ועבודות בניה אחרות עלה בשיעור שנתי של 22.8%, בהשוואה לירידה בשיעור של 9.5% ברבעון הרביעי של שנת 2008. במחירי הדירות באזורי ביקוש במרכז הסתמנה עליית מחירים בהשוואה לקיפאון מוחלט ברבעון הרביעי של שנת 2008. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2009 חלו במגזרי הפעילות השונים ההתפתחויות הבאות:

בניה למגורים. ירידה בשיעור של כ-16% במספר יחידות הדיר החדשות שנמכרו ביחידה פרטית בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד, כאשר עיקר הירידות היו בפריפריה לצד עליה בפעילות באזורי המרכז.

- כ-68% מיחידות הדיר שנמכרו היו באזור ת"א והמרכז, בו חלה ירידה של כ-20% בהיקף המכירות של דירות חדשות בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד;
- מחוז חיפה וירושלים היו שני האזורים היחידים שרשמו עליה בשיעורים של 14.1% ו-1.7%, בהתאמה, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד;
- מלאי הדירות החדשות ביזמה הפרטית, בתום הרבעון הראשון של שנת 2009, היה נמוך ב-4% בהשוואה לסוף חודש מרס 2008;
- הירידה בביקושים לדירות חדשות באזורי ביקוש במרכז לוותה ביציבות מחירים לאחר שבשנת 2008 נרשמה ירידת מחירים ממוצעת בשיעור של כ-10%.

דירות יוקרה. הסתמנה מגמת ירידה ניכרת בביקושים מצד תושבי חוץ ומשקיעים מקומיים, בעיקר באזור ירושלים ותל אביב, שלוותה בירידת מחירים.

נדל"ן מניב משרדים. הסתמנה האטה בביקוש למשרדים באזורי ביקוש בתל אביב ובמרכז, בעיקר מצד גופים מוסדיים. לפי שעה, קיימת יציבות יחסית במחירים ובתשואות כתוצאה ממחסור בשטחי השכרה באזורי ביקוש.

נדל"ן מניב מסחרי. הסתמנה יציבות בביקושים לנכסים מסחריים איכותיים באזורי ביקוש במרכז ובפריפריה, בעיקר קניונים ומרכזי קניות פתוחים, מצד גופים מוסדיים ומשקיעים פרטיים, שלוותה ביציבות מחירים.

- פעילות נדל"ן בחו"ל. חלה ירידה ניכרת בהשקעות של חברות ישראליות בנדל"ן יזמי ומניב בחו"ל, כתוצאה מההתפתחויות הבאות:
- ירידה בהיצע מקורות מימון העומדים לרשות חברות הנדל"ן בשווקים הפיננסיים בחו"ל;
- הגברת הסלקטיביות מצד הבנקים המקומיים בהעמדת מימון לחברות נדל"ן ממונפות הפועלות בחו"ל;
- צורך בהזרמת הון עצמי בשיעורים גבוהים, בהשוואה לעבר, למימון השקעות נדל"ן;
- ירידה בשווי נכסי הנדל"ן באזורים מסוימים בארה"ב בריטינה מדינות גוש האירו, מרכז, מזרח אירופה ורוסיה.

התפתחויות במקורות המימון של המגזר

ברבעון הראשון של שנת 2009 חלו עליות חדות בשעריהן של אגרות החוב הקונצרניות של חברות במגזר וירידה בתשואות. למרות השיפור בשוק ההון נמשך הקיפאון בגיוס איגרות חוב קונצרניות על ידי החברות במגזר. היקף גיוס איגרות החוב ברבעון הראשון של שנת 2009 הסתכם ב-400 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4.9 מיליארד ש"ח בכל שנת 2008. הקיפאון בגיוס איגרות החוב הקונצרניות נבע מהרעה מתמשכת בסביבה העסקית בחו"ל, שגרמה לירידה בשווי נכסים בחלק משווקי הפעילות במקביל למינוף ניכר ועומס חוב גבוה בשנים 2009-2010. הקיפאון המתמשך בהיצע מקורות המימון החוץ בנקאיים יצר תלות גבוהה של חברות הנדל"ן במקורות מימון מהמערכת הבנקאית המקומית.

התפתחויות צפויות בשוקי המגזר בשנת 2009

בהמשך שנת 2009 צפויה להמשיך ההאטה בפעילות ענף הבניה בעיקר כתוצאה מקיטון הביקושים לנדל"ן למגורים ונדל"ן מניב גם באזורי ביקוש במרכז הארץ.

להלן ההתפתחויות הצפויות בהמשך השנה במגזרי הפעילות השונים:

בניה למגורים. ירידה ברמת הביקושים בפריפריה, לצד יציבות באזורי ביקוש במרכז הארץ שתלווה ביציבות מחירים, כתוצאה מירידה מתמשכת במלאי יחידות הדיור ביוזמה פרטית.

דירות יוקרה. המשך הירידה בביקושים מצד תושבי חוץ ותושבים מקומיים לדירות יוקרה, בעיקר בת"א ובירושלים, שתלווה בירידת מחירים מסוימת לאחר ירידת מחירים ניכרת, בשיעור של 20%-35%, במהלך שנת 2008.

נדל"ן מניב - משרדים. ירידה בביקושים מצד משקיעים מוסדיים למשרדים באזורי ביקוש במרכז הארץ שתלווה בירידת מחירים מתונה כתוצאה ממחסור במשרדים באזורים אלה. יתכן המשך תנועה של שוכרים למשרדים מחוץ למעגל היקר של ת"א רבתי.

נדל"ן מניב - מסחרי. ירידה בביקושים לנכסי מסחר ובמחיריהם כתוצאה מרוויה בשוק ורגישות גבוהה יחסית של המגזר להאטה בצריכה הפרטית.

תשתיות. היקף ההשקעות בסקטור זה יושפע, במידה רבה, מסיימם של תהליכים רגולטורים שונים ותלוי בזמינות מקורות המימון לזמן ארוך בהיקף כספי ניכר, בשל היקפם של פרויקטים אלה.

מימון פעילות בחו"ל. צפויה ירידה משמעותית בהיקף ההשקעות של חברות ישראליות בנדל"ן יזמי בחו"ל, עד כדי הקפאת חלק מהפרויקטים בתהליכי ביצוע, בשל ירידה בביקושים ליחידות דיור ונכסים מניבים, האטה בהיצע מקורות המימון במרבית השווקים, המשך ירידה בערך הנכסים בשווקים מסוימים וקשיים במימון מחדש של חלק מהנכסים בתנאים המקוריים.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. האמור משקף את הערכת הנהלת הבנק בשים לב למידע המצוי בידה במועד עריכת הדוחות הכספיים כמפורט בסעיף זה לעיל, והמתבסס על פרסומים של גורמים שונים דוגמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד השיכון, בנק ישראל ואחרים. המידע עשוי שלא להתממש במידה ויימשך ו/או תחול החרפה בקיטון ברמת הביקושים המקומיים כתוצאה מהרעה במצב הביטחוני-מדיני, קיטון נוסף עד כדי קיפאון בהיצע מקורות המימון בשווקים הפיננסיים בחו"ל ובשוק המקומי, החרפת תנאי המיתון בשווקים הגלובלים, המשך תנודתיות בשיעורי הריבית ובשערי החליפין בעולם ובמשק המקומי והתפתחויות אחרות בתנאים המקרו כלכליים שאינם בשליטת הבנק.

היקף הפעילות והרווח הנקי

הרווח הנקי של הפעילות הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-40 מיליון ש"ח, לעומת רווח של 42 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 4.8%. בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט להלן, היה הרווח מפעילות זו מסתכם ב-39 מיליון ש"ח, לעומת 43 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 9.3%.

הפרשה לחובות מסופקים הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-66 מיליון ש"ח, לעומת הפרשה של 22 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד עלייה בשיעור של 200%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות בנייה ונדל"ן (במיליוני ש"ח):

פעילות בינלאומית		פעילות מקומית						עסקים קטנים	
סך-הכל	סך-הכל	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	סך-הכל	בנקאות מסחרית	מגזר עסקי			
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2009									
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים									
290	(61)	4	(65)	351	68	265	18	- מחיצוניים	
(155)	89	-	89	(244)	(49)	(193)	(2)	- בינמיגזרי	
סך-הכל רווח מפעולות מימון									
135	28	4	24	107	19	72	16	הכנסות תפעוליות ואחרות	
29	15	-	15	14	4	6	4		
סך-הכל הכנסות									
164	43	4	39	121	23	78	20	הפרשה לחובות מסופקים	
66	6	-	6	60	7	26	27	רווח (הפסד) נקי	
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים									
39	23	2	21	16	6	18	(8)		
יתרה ממוצעת של נכסים									
20,604	3,606	841	2,765	16,998	2,708	12,631	1,659	יתרה ממוצעת של התחייבויות	
3,734	619	-	619	3,115	620	1,840	655		
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008									
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים									
258	10	6	4	248	9	201	38	- מחיצוניים	
(140)	19	-	19	(159)	5	(142)	(22)	- בינמיגזרי	
סך-הכל רווח מפעולות מימון									
118	29	6	23	89	14	59	16	הכנסות תפעוליות ואחרות	
16	4	1	3	12	4	4	4		
סך-הכל הכנסות									
134	33	7	26	101	18	63	20	הפרשה לחובות מסופקים	
22	2	-	2	20	1	16	3	רווח נקי	
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים									
43	9	3	6	34	9	17	8		
יתרה ממוצעת של נכסים									
18,426	4,917	1,047	3,870	13,509	1,979	10,114	1,416	יתרה ממוצעת של התחייבויות	
4,608	864	3	861	3,744	472	2,568	704		

לפרטים נוספים אודות הפעילות בתחום בניה ונדל"ן, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 149-155).

פעילות המשכנתאות - הלוואות לדירור היקף הפעילות והרווח הנקי

היקפי ביצוע של הלוואות לדירור. בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם היקף הלוואות לדירור שבוצעו בסך של 753 מיליון ש"ח, לעומת 1,113 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 32.3%. הסך האמור כולל כ-55 מיליון ש"ח הלוואות שמוחזרו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת 28 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 96.4%.

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-12 מיליון ש"ח, לעומת 9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 33.3%.

ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-1 מיליון ש"ח, לעומת הקטנת הפרשה של 1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות המשכנתאות – הלוואות לדירור (במיליוני ש"ח):

פעילות מקומית			
מסקי בית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	סך-הכל
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2009			
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים			
37	11	-	48
-	-	-	-
(6)	(3)	-	(9)
31	8	-	39
11	-	-	11
42	8	-	50
2	(1)	-	1
8	4	-	12
8	5	-	13
14,299	1,230	137	15,666
1,936	96	-	2,032
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008			
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים			
42	11	1	54
(15)	(5)	(1)	(21)
27	6	-	33
12	-	-	12
39	6	-	45
-	1	(2)	(1)
6	1	2	9
6	1	2	9
11,612	1,320	94	13,026
1,884	132	-	2,016

מגבלות חקיקה

מגבלת ריכוזיות אשראי ענפית. על פי הוראות ניהול בנקאי תקין נדרשת הפרשה נוספת בנין ריכוזיות אשראי בהלוואות לדירור כאשר יתרת ההלוואות לדירור שבנין נעשתה הפרשה לפי עומק הפיגור, בניכוי ההפרשה, עולה על 1.5% מיתרת ההלוואות לדירור. ליום 31 במרס 2009 היחס האמור בבנק דיסקונט למשכנתאות עמד על 1.7% וסכום ההפרשה שנדרש הגיע לסך של 0.7 מיליון ש"ח.

רפורמה בחוק ההוצאה לפועל. לפרטים, ר' להלן בפרק "חקיקה ופיקוח".

מבצע לשיווק משכנתאות - מתווה דיסקונט

הבנק יחד עם בנק דיסקונט למשכנתאות יצאו בחודש יולי 2007 במתווה משכנתא בריבית אטרקטיבית, שלווה בקמפיין פרסומי נרחב. המבצע נועד להגדיל את תיק האשראי של בנק דיסקונט למשכנתאות ואת חלקו בשוק המשכנתאות. (לפרטים נוספים, ר' בדוח השנתי לשנת 2008, עמ' 160-159).

בהתאם לנתוני בנק ישראל, נתח השוק של בנק דיסקונט למשכנתאות בהלוואות משכנתא לדיור, שעמד בחודשים ינואר-יוני 2007 על כ-5.6%, עלה משמעותית בעקבות המתווה החדש ל-9.5% ברבעון הראשון של שנת 2009, לעומת 15.3% בתקופה המקבילה אשתקד. בנק דיסקונט למשכנתאות מעריך כי נתח השוק בו ימצא בחודשים הבאים ימשיך להיות גבוה יחסית לזה שהיה ערב כניסתו למתווה. האמור הינו מידע צופה פני עתיד, המתבסס על הערכת בנק דיסקונט למשכנתאות בשים לב לגידול שנרשם בנתח השוק מאז הפעלת המתווה. סה"כ האשראי שניתן לדיור במסגרת מתווה דיסקונט ברבעון הראשון של שנת 2009 הסתכם בכ-519.0 מיליון ש"ח. סה"כ האשראי לדיור שניתן שלא במסגרת מתווה דיסקונט בתקופה האמורה 54.5 מיליון ש"ח.

מגזר	מגזר	מגזר	מגזר
צמוד מדד	לא צמוד	צמוד מט"ח	סך-הכל
74.3	444.3	0.4	519.0
29.4	23.9	1.2	54.5
65.7	378.9	0.4	445.0

סך של 74.0 מיליון ש"ח הועמדו בתחילת חודש אפריל 2009, מזה 8.6 מיליון ש"ח במגזר צמוד המדד ו-65.4 מיליון ש"ח במגזר הלא צמוד בריבית משתנה. שיעור הריבית הממוצעת על הלוואות שניתנו במסגרת מתווה דיסקונט במגזר הצמוד למדד ברבעון הראשון של שנת 2009 הינו 4.10%. שיעור הריבית הממוצעת על הלוואות שניתנו במסגרת מתווה דיסקונט במגזר הלא צמוד בריבית משתנה הינו 1.72%. המקורות שהעמיד הבנק לבנק דיסקונט למשכנתאות הינם בשיעור הריבית על הלוואות בניכוי מרווח כלכלי שנקבע מראש. לפרטים נוספים אודות פעילות המשכנתאות - הלוואות לדיור, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 160-155).

הפעילות הבינלאומית

מלי

פעילות קבוצת בנק דיסקונט בחו"ל מתבצעת בעיקר באמצעות חברות הבת בארה"ב, בדרום אמריקה (כולל נציגויות) ובשוויץ ובאמצעות סניף הבנק באנגליה. הפעילות הבינלאומית מתאפיינת כפעילות עסקית מסחרית ובנקאות פרטית.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-55 מיליון ש"ח, לעומת 59 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 6.8%. בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט להלן, היה הרווח מפעילות זו מסתכם ב-55 מיליון ש"ח לעומת 61 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 9.8%. **ההפרשה לחובות מסופקים** בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, הסתכמה ב-41 מיליון ש"ח, לעומת אפס הפרשה בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות הפעילות הבינלאומית (במיליוני ש"ח):

מסקי בית	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	אחר	סך-הכל	
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2009						
1	53	82	47	52	235	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
-	7	22	30	(15)	44	הכנסות תפעוליות ואחרות
1	60	104	77	37	279	סך-הכל הכנסות
-	8	16	4	13	41	הפרשה לחובות מסופקים
1	17	29	5	3	55	רווח נקי
1	17	29	5	3	55	רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
122	6,242	9,328	3,719	19,149	38,560	יתרה ממוצעת של נכסים
68	2,798	4,494	17,970	11,632	36,962	יתרה ממוצעת של התחייבויות

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות הפעילות הבינלאומית (במיליוני ש"ח) (המשך):

מסקי בית	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	אחר	סך-הכל	
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008						
1	64	97	*62	16	240	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
-	5	7	13	12	37	הכנסות תפעוליות ואחרות
1	69	104	75	28	277	סך-הכל הכנסות
-	2	5	2	(9)	-	הפרשה לחובות מסופקים
-	24	27	*12	(4)	59	רווח (הפסד) נקי
-	24	28	*13	(4)	61	רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
223	6,889	9,280	2,848	15,756	34,996	יתרה ממוצעת של נכסים
103	5,213	7,578	18,648	1,977	33,519	יתרה ממוצעת של התחייבויות

* סווג מחדש.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות שחלות על המגזר.

מגבלת החשיפה לשלוחות בחו"ל. בהתאם למכתב הסדרה של המפקח על הבנקים, קיימת מגבלה לגבי היקף החשיפה של הבנק בגין פעילות שלוחותיו בחו"ל. מחדש מאי 2001 עומד שיעור החשיפה המירבי על 32%. שיעור החשיפה המחושבת של הבנק לשלוחות חו"ל עמד על 33.42% ביום 31 במרס 2009, בהשוואה לשיעור של 31.47% ביום 31 בדצמבר 2008.

יצוין כי במכתב ההסדרה של בנק ישראל לא נקבעה סנקציה לחריגה מהמגבלה האמורה. הבנק עוקב בתדירות חודשית אחר התפתחות שיעור החשיפה בגין פעילותו בשלוחות חו"ל.

בסוף חודש אוגוסט 2008 הפיך המפקח על הבנקים הנחיה חדשה בעניין חשיפת התאגיד הבנקאי לפעילות שלוחות חו"ל. בהנחיה נקבע שעל דירקטוריון תאגיד בנקאי שפועל או שבכוונתו לפעול באמצעות שלוחות חו"ל, לדון ולאשר מסמך מדיניות מקיף בנושא הפעילות בשלוחות חו"ל. במסגרת המסמך האמור, דירקטוריון התאגיד הבנקאי נדרש, בין היתר, לקבוע מגבלה, או מערכת מגבלות, על החשיפה לפעילות שלוחות חו"ל, אשר ישקפו את התיאבון לסיכון לגבי פעילות שלוחות חו"ל, ובלבד שעיקר פעילות התאגיד הבנקאי והקבוצה הבנקאית תהיה בישראל.

התאגידים הבנקאיים נדרשו להיערך ליישום ההנחיה החדשה לא יאוחר מסוף חודש פברואר 2009. המגבלה שנקבעה בעבר במכתב ההסדרה שהוזכר לעיל תבטל במקביל לאישור מגבלת החשיפה בידי דירקטוריון התאגיד הבנקאי. באמצע חודש פברואר 2009 התקבל מכתב מהפיקוח על הבנקים, לפיו יישום ההנחיה נדחה עד סוף חודש מאי 2009. עד אז על הבנק לפעול בהתאם למכתב ההסדרה.

בחודש מאי 2009 דנה ועדת שלוחות חו"ל של הדירקטוריון בטיטוט מסמך מדיניות בנושא. המסמך יובא לאישור הדירקטוריון לאחר השלמתו. הבנק פנה אל המפקח על הבנקים וביקש ארכה קצרה במועד יישום ההנחיה החדשה. לפרטים בדבר חקירה שנוהלה בארה"ב בעניינים הקשורים לדיני איסור הלבנת הון והשלכותיה על אי די בי ניו יורק, ר' בפרק "חברות מוחזקות עיקריות" להלן וביאור 11 לתמצית הדוחות הכספיים.

התפתחויות במגזר

ניירות ערך מגובי נכסים. לפרטים בדבר השקעות הבנק בניירות ערך מגובי נכסים, ר' לעיל: "ניירות ערך" בפרק "התפתחות הנכסים וההתחייבויות" וביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים.

ירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה. לפרטים בדבר ניירות ערך מסויימים בתיק של אי די בי ניו יורק, עם הפסד שטרם מומש ביחס לעלות המופחתת בשיעור של 40% ומעלה ושהתקופה בה השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת עולה על 12 חודשים, ר' לעיל בסעיף "ניירות ערך".

לפרטים נוספים אודות הפעילות הבינלאומית, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 165-161).

חברות מוחזקות עיקריות

התרומה של החברות המוחזקות, בארץ ובחוץ לארץ, לתוצאות העסקיות של הבנק, בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכמה ברווח בסך של 373 מיליון ש"ח, לעומת הפסד בסך של 57 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ורווח בסך של 269 מיליון ש"ח בכל שנת 2008.

בניטרול ההשפעה של חיסוי ההשקעה בחברות מאוחדות בחו"ל, בניכוי השפעת המס, היתה התרומה של החברות המוחזקות בארץ ובחוץ לארץ, לרווח הנקי של הבנק, בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, מסתכמת ב-121 מיליון ש"ח לעומת 128 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ו-294 מיליון ש"ח בכל שנת 2008. להלן יובאו עיקרי ההתפתחויות בחברות המוחזקות העיקריות.

דיסקונט בנקורפ אינק.

דיסקונט בנקורפ אינק. הינה חברת בת בבעלות מלאה של הבנק. דיסקונט בנקורפ אינק. היא חברת אחזקות בנקאיות שהתאגדה על פי חוקי מדינת דלאוור. בנקורפ מחזיקה במלוא הבעלות והשליטה ב-אי די בי ניו יורק. אי די בי ניו יורק הינו הגדול בין הבנקים הישראליים הפועלים בחו"ל.

סך כל הנכסים ליום 31 במרס 2009 הסתכמו ב-9,474 מיליון דולר, לעומת 9,450 מיליון דולר בסוף שנת 2008, עליה בשיעור של 0.3%.

לפרטים בדבר השקעות אי די בי ניו יורק באגרות חוב מגובות משכנתא, ר' "התפתחות הנכסים וההתחייבויות" לעיל וביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים להלן.

האשראי נטו ליום 31 במרס 2009, הסתכם ב-3,785 מיליון דולר, לעומת 3,937 מיליון דולר בסוף שנת 2008, ירידה בשיעור של 3.9%.

סך כל הפקדונות ליום 31 במרס 2009, הסתכמו ב-6,029 מיליון דולר, לעומת 6,205 מיליון דולר בסוף שנת 2008, ירידה בשיעור של 2.8%.

הרווח הנקי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם ב-9 מיליון דולר, לעומת 17 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 47.1%, ולעומת 35 מיליון דולר בשנת 2008 כולה.

הירידה ברווח הנקי הושפעה, בעיקר, מהפרשות לירידת ערך של איגרות חוב בתיק הזמין למכירה וגידול בהפרשה לחובות מסופקים. **סך כל האמצעים ההוניים** הסתכם ביום 31 במרס 2009 ב-622 מיליון דולר, לעומת 624 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2008 ירידה של 0.3%.

יחס ההון לרכיבי סיכון עמד ביום 31 במרס 2009 על 11.8%, בהשוואה ל-12.1% ביום 31 בדצמבר 2008. **התשואה להון** העצמי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 הגיעה לשיעור של 5.6%, על בסיס שנתי, לעומת שיעור של 11.0% בתקופה המקבילה אשתקד, ולעומת שיעור של 5.5% בשנת 2008 כולה.

התרומה של השקעת הבנק בבנקורפ לתוצאות העסקיות של הבנק הגיעה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 לרווח בסך של 287 מיליון ש"ח, (לאחר ניכוי הפרשה למס בסך 5 מיליון ש"ח), לעומת הפסד בסך של 133 מיליון ש"ח (לאחר ניכוי הפרשה למס בסך של 9 מיליון ש"ח) בתקופה המקבילה אשתקד.

התרומה האמורה מורכבת מהרווח הנקי של בנקורפ בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 (לאחר ניכוי הפרשה למס כאמור) בסך של 36 מיליון ש"ח ובתוספת הפרשי שער על ההשקעה בסך 251 מיליון ש"ח, לעומת רווח נקי בסך של 51 מיליון ש"ח (לאחר ניכוי הפרשה למס כאמור) בניכוי הפרשי שער שליליים על ההשקעה בסך של 184 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. במקביל להפרשי השער על ההשקעה האמורה, נרשמו בבנק בישראל, בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, הוצאות מימון בגין עודף ההתחייבויות במטבע חוץ, שהבנק יצר כחיסוי להשקעה בבנקורפ.

חקירה בעניינים הקשורים לדיני איסור הלבנת הון. לפרטים בדבר חקירות שניהל משרד התובע המחוזי של ניו יורק בשנת 2005 במספר בנקים ומוסדות כספיים, בנושא עמידתם בחובות הנובעות מדיני איסור הלבנת הון וזאת בעניין העברת כספים מברזיל לארה"ב, במסגרת נחקר גם אי די בי ניו יורק, ממצאי החקירה וכתבי הוראות שהוציאו רשויות הפיקוח לאי די בי ניו יורק, ר' ביאור 6 ד' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 (עמ' 312-310) וביאור 11 לתמצית הדוחות הכספיים.

מרבית הפעולות שנדרשו בכתבי ההוראות הושלמו, ואי די בי ניו יורק ממשיך בתהליך של חיזוק הבקורות והנהלים. **התפתחויות בשנת 2009.** בחודש מרס 2009 פנה יו"ר הדירקטוריון לשעבר של אי די בי ניו יורק, מר לן גרונשטיין, אל יו"ר אי די בי ניו יורק בדרישה לקבלת תשלומים שונים (לרבות שכר, פיצויים והוצאות) עבורו ועבור אדם נוסף, בנין תקופת כהונתו כיו"ר הדירקטוריון. מר גרונשטיין לא נקב בפנייתו בסכום הנדרש על ידו או במנגנון לחישובו. במענה דחה אי די בי ניו יורק את הדרישה. לפרטים בדבר הודעות צד ג' שהגיש Arab bank, שנדחו על הסף בחודש אפריל 2009, ר' ביאור 6 סעיף 3.2 לתמצית הדוחות הכספיים וביאור 19 ג', סעיף 15.4 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 (עמ' 363).

בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

בנק מרכנתיל דיסקונט הינו חברת בת בבעלות מלאה של הבנק.

סך כל הנכסים ליום 31 במרס 2009 הסתכם ב-21,278 מיליון ש"ח, לעומת 20,384 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, עליה של 4.4%. **האשראי לציבור** ליום 31 במרס 2009 הסתכם ב-14,202 מיליון ש"ח, לעומת 14,326 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008 ירידה בשיעור של 0.9%.

פקדונות הציבור ליום 31 במרס 2009 הסתכמו ב-17,963 מיליון ש"ח, לעומת 17,037 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, עליה בשיעור של 5.4%.

סך כל האמצעים ההוניים הסתכם ביום 31 במרס 2009 ב-1,578 מיליון ש"ח, לעומת 1,479 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008, עליה בשיעור של 6.7%.

יחס ההון לרכיבי סיכון עמד ביום 31 במרס 2009 על 12.8%, לעומת 12.7% ביום 31 בדצמבר 2008. דירקטוריון בנק מרכנתיל דיסקונט החליט לשמר יחס הון לרכיבי סיכון שלא יפחת משיעור של 12%.

הרווח הנקי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם ב-26 מיליון ש"ח, לעומת סך של 34 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 23.5%, ולעומת 148 מיליון ש"ח בשנת 2008 כולה.

הגורמים העיקריים אשר השפיעו על התוצאות העסקיות של בנק מרכנתיל דיסקונט בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד: ירידה ברווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים (ירידה של 22 מיליון ש"ח, המהווה 13.2%); עליה בהפרשה לחובות מסופקים (עליה של 3 מיליון ש"ח, המהווה 9.1%); עליה בהכנסות התפעוליות והאחרות (עליה של

19 מיליון ש"ח, המהווה 25.0%) ועליה בהוצאות התפעוליות והאחרות (עליה של 5 מיליון ש"ח, המהווה 3.2%).

התשואה להון העצמי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 הגיעה לשיעור של 7.1%, על בסיס שנתי, לעומת שיעור של 10.2% בתקופה המקבילה אשתקד, ו-10.3% בכל שנת 2008.

לפרטים בדבר הודעות צד ג' שהגיש Arab bank, שנדחו על הסף בחודש אפריל 2009, ר' ביאור 6 סעיף 3.2 לתמצית הדוחות הכספיים, וביאור 19 ג', סעיף 15.4 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 (עמ' 363). לפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשה, בין היתר, נגד בנק מרכזית דיסקונט ונגד הבנק, בעניין תשלומים שקיבלו בגין עיקולים בהוצאה לפועל במדיה מגנטית, ר' ביאור 19 ג' סעיף 14.8 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 (עמ' 360-259).

בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ

בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ הינו חברה בת בבעלות מלאה של הבנק.

סך כל הנכסים ליום 31 במרס 2009 הסתכם ב-14,218.1 מיליון ש"ח, לעומת 14,297.4 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, ירידה בשיעור של 0.6%.

האשראי לציבור ליום 31 במרס 2009 הסתכם ב-13,820.7 מיליון ש"ח, לעומת 13,742.1 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, עליה בשיעור של 0.6%.

סך כל האמצעים ההוניים הסתכם ביום 31 במרס 2009 ב-910.5 מיליון ש"ח, לעומת 899.1 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008, עליה בשיעור של 1.3%.

יחס ההון לרכיבי סיכון עמד ביום 31 במרס 2009 על 10.8%, בדומה ליום 31 בדצמבר 2008. דירקטוריון בנק דיסקונט למשכנתאות קיבל החלטה כי יחס הלימות ההון המינימלי לא יפחת מ-10%.

הרווח הנקי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם ב-11.4 מיליון ש"ח, לעומת 6.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 78.6%, ולעומת 28.4 מיליון ש"ח בשנת 2008 כולה.

הרווח הנקי בניטרול השפעת FAS 133 הסתכם ב-6.4 מיליון ש"ח, לעומת 9.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. התוצאות העסקיות של בנק דיסקונט למשכנתאות ברבעון הראשון של שנת 2009 הושפעו, בין היתר, מעליה ברווח מפעילות מימון במגזר צמוד מט"ח עקב השפעת FAS133, ירידה ברווח מפעילות מימון במגזר הצמוד למודד, ירידה בהוצאות התפעוליות והאחרות בשיעור של 9.2% ועליה בהפרשה למסים.

התשואה להון העצמי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 הגיעה לשיעור של 5.2% על בסיס שנתי, לעומת שיעור של 3.0% בתקופה המקבילה אשתקד, ושיעור של 3.2% בשנת 2008 כולה.

התרומה של בנק דיסקונט למשכנתאות לתוצאות העסקיות של הבנק הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-11.2 מיליון ש"ח, לעומת 6.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, וסך של 27.4 מיליון ש"ח בשנת 2008 כולה.

לפרטים בדבר תלויות בבנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ ר' ביאור 19 ג' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008: סעיף 14.6 (עמ' 358) בעניין גביית עמלות בגין ביטוחי חיים וביטוחי דירות של לווים, סעיף 15.2 (עמ' 363-362) בעניין ביטוח נכסים בסכום העולה על סכום הכינון שלהם, וסעיף 15.8 (עמ' 365-364) בעניין מנגנון ההצמדה בנספח להסכם ההלוואה.

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "הבנק הבינלאומי") הינו חברה כלולה של הבנק. ליום 31 במרס 2009 הבנק מחזיק ב-26.4% מהון המניות וב-11.1% מזכויות ההצבעה.

הרווח הנקי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם ב-109 מיליון ש"ח לעומת 89 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 22.5%.

חלק הבנק ברווח הנקי של הבנק הבינלאומי הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-29 מיליון ש"ח, לעומת 24 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 20.1%.

התשואה להון העצמי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 הגיעה לשיעור של 8.0% על בסיס שנתי, לעומת שיעור של

6.6% בתקופה המקבילה אשתקד, ולעומת שיעור של 2.9% בשנת 2008 כולה.

יחס ההון לרכיבי סיכון עמד ביום 31 במרס 2009 על 12.8%, לעומת שיעור של 12.3% ביום 31 בדצמבר 2008.

הנפקה בבנק הבינלאומי. לפרטים בדבר פרסום תשקיף מדף של הבנק הבינלאומי, להנפקת מניות ואופציות, בין בדרך של הצעת זכויות ובין בדרך של הצעה לציבור, והסדר אליו הגיע הבנק עם בנק ישראל בעניין מימוש המניות שיוצעו לבנק על פי התשקיף כבעל מניות בבנק הבינלאומי, ר' ביאור 6 ו' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 (עמ' 315-313).

הבנק שקל אפשרות לנקוט בהליכים משפטיים נגד הבנק הבינלאומי. בעקבות קיום המגעים בין הצדדים, בידיעת בנק ישראל ובהמשך לבקשתו, השהה הבנק בשלב זה את הגשת ההליכים.

לבקשת הבנק הבינלאומי ובעלת השליטה בו ועל רקע המשבר בשווקים הפיננסיים בכלל ואי הוודאות בשוק ההון הישראלי בפרט, הופסקו המגעים בין הצדדים.

חוות דעת בשאלת ההפרשה לירידת ערך. לפרטים בדבר חוות דעת שקיבל הבנק, לפיה השווי בר ההשבה של השקעת הבנק בבנק הבינלאומי אינו נופל מהשווי המאזני של ההשקעה, ר' ביאור 14 לתמצית הדוחות הכספיים. הערכת השווי עומדת לעיון באתר מגנא של רשות ניירות ערך ובאתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ.

לפרטים בדבר תובענה מסוימת שהוגשה נגד הבנק הבינלאומי ובקשה להכיר בה כייצוגית בעניין עמלות ביטוח חיים וביטוח נכסים שלא כדון, ר' ביאור 19 ג' 16 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 (עמ' 365), וביאור 6 לתמצית הדוחות הכספיים.

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (כאל)

כרטיסי אשראי לישראל ("כאל") הינה חברה בת של הבנק. ליום 31 במרס 2009 הבנק החזיק 71.8% מזכויות ההון ו-79.0% מזכויות הצבעה בכאל. יתרת המניות מוחזקת בידי הבנק הבינלאומי.

סך כל הנכסים ליום 31 במרס 2009 הסתכם ב-7,749 מיליון ש"ח, לעומת סך של 7,615 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, עליה בשיעור של 1.8%.

סך כל ההון העצמי הסתכם ביום 31 במרס 2009 ב-861 מיליון ש"ח, לעומת סך של 802 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, עליה בשיעור של 8.4%.

יחס ההון לרכיבי סיכון עמד ביום 31 במרס 2009 על 21.3%, לעומת יחס של 18.7% בסוף שנת 2008.

דירקטוריון כאל קבע יעד של יחס הון שלא יפחת מ-15.0% עד סוף שנת 2009.

סך כל ההכנסות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-277 מיליון ש"ח, לעומת 239 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 15.9%.

הרווח הנקי הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-57 מיליון ש"ח, לעומת 52 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 9.6%.

התשואה להון העצמי הגיעה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 לשיעור של 30.8%, במונחים שנתיים, בהשוואה לשיעור של 44.4% בתקופה המקבילה אשתקד, ולשיעור של 44.5% בשנת 2008 כולה.

מדיניות דיבידנד בחודש מרס 2009 אימץ דירקטוריון כאל מדיניות, לפיה החברה לא תחלק דיבידנד מרווחים שנצברו ו/או ייצברו עד ליום 31 בדצמבר 2009.

התרומה של כאל לרווח הנקי של הבנק הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 33 מיליון ש"ח, לעומת סך של 26 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים בדבר הפעילות בתחום כרטיסי האשראי בישראל, ר' "הפעילות בתחום כרטיסי אשראי" בסעיף "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים" לעיל וביאור 33 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 (עמ' 406-404).

דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ

דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ ("להלן: "דש"ה") הינה חברה מאוחדת בבעלות מלאה של הבנק, הפועלת בתחום ההשקעות בקרנות השקעה פרטיות ובקרנות הון סיכון, בתחום הבנקאות להשקעות ובתחום חיתום להנפקות וניהולן (באמצעות חברה בת).

סך כל הנכסים ליום 31 במרס 2009 הסתכם ב-734 מיליון ש"ח, לעומת סך של 723 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, עליה בשיעור של 1.5%.

ההפסד בשלושת החודשים של שנת 2009 הסתכם בכ-12 מיליון ש"ח, לעומת הפסד של כ-11 מיליון ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008. ההפסד נבע בעיקר מהפסדים ממימוש ההשקעה ב-KFS (ר' להלן), בסך של כ-11 מיליון ש"ח (יצוין כי הפער בין ההפסד מהעסקה, כפי שנרשם בדוחות הכספיים של דש"ה, לבין ההפסד שנרשם בבנק, נובע מהבדלים ביישום כללי החשבונאות). **התרומה של השקעת הבנק בדש"ה לתוצאות העסקיות של הבנק**, הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בהפסד בסך של 17 מיליון ש"ח, לעומת הפסד בסך של 16 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. (הפער בין הרווח הנקי של דש"ה לבין תרומתה לתוצאות העסקיות של הבנק נובע מהבדלים ביישום כללי חשבונאות). בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, השתתפה דש"ה, באמצעות חברה בת, בהנפקה פרטית אחת בהיקף של כ-0.2 מיליארד ש"ח. זאת לעומת הנפקה אחת לציבור בהיקף כולל של 1 מיליארד ש"ח ושתי עסקאות תיווך בניירות ערך בתקופה המקבילה אשתקד. ההנפקה האמורה ברבעון הראשון של שנת 2009, היתה הנפקה של קבוצת דיסקונט. לעניין כתב אישום שהוגש נגד דש"ה ושני עובדים לשעבר שלה, החלטת בית המשפט לזכות אותם מהאישומים וערעור שהוגש על החלטה זו ר' ביאר 19 ג' סעיף 15.3 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 (עמ' 363).

יחסי עבודה

הסכם שכר לעובדי הבנק בדרג הניהולי. בחודש פברואר 2008 נחתם הסכם שכר, אשר על פיו תשולמנה לשנים 2007-2009 למרבית עובדי הבנק בדרג הניהולי, תוספות שכר בשיעור ממוצע של 15% לכל תקופת ההסכם, ולשאר אוכלוסית המנהלים, הכוללת עובדים בכירים ו/או בעלי שכר גבוה, תוספות שכר בשיעור ממוצע של 7% לכל תקופת ההסכם, ובנוסף מספר משכורות בונס שתחולקנה על בסיס דיפרנציאלי. כמו כן, התחייבו הצדדים על שמירת השקט התעשייתי עד ליום 30 באפריל 2010, ביחס לנושאים שהוסדרו בהסכם. לפרטים נוספים ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 179).

העסקת עובדים ארעיים. ביום 1 בפברואר 2009 נחתם עם נציגות העובדים הסכם המאפשר לבנק להעסיק עובדים שסיימו 7 שנות העסקה כארעיים, ואשר הועד ייתן הסכמתו לגביהם, לתקופה בלתי מוגבלת בזמן וזאת בתנאים דומים לתנאי העסקתם כארעיים. **ויתור על שכר**. ביחס לעובדים בחוזים אישיים וארעיים לסוגיהם, בעלי רמת שכר כוללת של 10 אלפים ש"ח לפחות, נעשתה הפחתה משכרם בשיעור של 5.5%, החל מחודש פברואר 2009 למשך 12 חודשים, מבלי שייפגע גובה השכר להפרשות סוציאליות. עובדים בדרג הניהולי, על פי הסכמות עם ועד המנהלים, ויתרו על משכורת 13 לשנת 2009, כאשר בנסיבות מסוימות תישקל החזרה של 40% מנחה, בתחילת שנת 2010. עובדים בדרג הפקידות, על פי הסכמות עם ועד הפקידים, ויתרו על 5 ימי חופשה ועל תשלום ההנהלה בגין מתנת ראש השנה. **מענק בגין שנת 2008**. התשואה על ההון בשנת 2008 לא הקימה זכות למענק בגין שנת 2008 בהתאם לתכנית המענקים לעובדי ומנהלי הבנק לשנת 2008. בחודש מרס 2009 החליט דירקטוריון הבנק להעניק לעובדי הבנק מענק מיוחד בגין שנת 2008 בגובה חצי משכורת.

חקיקה ופיקוח כללי

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והוראות שחלקם ייחודיים למערכת הבנקאית, וחלקם, גם אם אינם ייחודיים כאמור, משפיעים על מקטעים מהותיים מפעילותו. פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם המפקח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותה של קבוצת הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את גבולות הפעילות המותרת לבנק, את הפעילות המותרת לחברות בת וחברות קשורות לקבוצת הבנק ואת תנאי השליטה והבעלות בהן, את מערכות היחסים בין הבנק ללקוחותיו, את השימוש בנכסי הבנק ואת אופן הדיווח על הפעילות האמורה למפקח על הבנקים ולציבור. ביצדם כפוף הבנק לחקיקה עניפה המסדירה את פעילותו בשוק ההון הן עבור לקוחותיו והן עבור עצמו (למשל בתחום יעוץ ההשקעות וניהול תיקי לקוחות, יעוץ פנסיוני, השקעות משותפות בנאמנות, כלל הפעילות של קופות הגמל, דיני ניירות ערך ומגבלות על פעילות בתחום הביטוח).

חוקים נוספים, בנושאים ייחודיים, מטילים על בנקים, והבנק בכללם, חובות וכללים ספציפיים. כך למשל החקיקה הקשורה באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, חוק נתוני אשראי, חקיקה הקשורה בהלוואות לדיור, דיני הערבות וכו'. בנוסף לאלה קיימת חקיקה נוספת שבשל הקשר שלה לפעילות הבנק יש לה השפעה רבה על התנהלותו. לעניין זה ראוי להזכיר, בין היתר, את חוקי ההוצאה לפועל, דיני פירוקים וכינוסים, חוקים המתייחסים למגזרים ספציפיים (רשויות מקומיות, נוטלי משכנתאות, המגזר החקלאי) וחוקי מס שונים. פעילותו של הבנק נתונה לפיקוח וביקורת של הפיקוח על הבנקים וכן של גורמים מפקחים נוספים בתחומי פעילות ספציפיים, דוגמת רשות ניירות ערך והממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר. גורמים אלה עורכים מעת לעת ביקורות בבנק בקשר עם תחומי הפעילות השונים. במסגרת החקיקה שהתקבלה בעקבות ועדת בכר, נקבעה במרבית החוקים החלים על פעילות הבנק האפשרות להטיל עליו עיצומים כספיים בגין הפרות של הוראות החוקים והוראות חקיקת המשנה (לרבות חוזרים והנחיות) שהוצאו או יוצאו מכוחם. להלן, בתמצית, פירוט של שינויי חקיקה ויזמות חקיקה רלוונטיים לתקופת הדוח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק.

רפורמה בחוק ההוצאה לפועל

בחודש נובמבר 2008 פורסם תיקון מקיף לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967. בתיקון לחוק נקבע, בין היתר, הוראות בנוגע לחובת מתן דיור חלופי, אשר יבטיחו, במקרה של מימוש משכנתא על דירת מגורים ופינוי החייב, מתן סיוע כספי להשגת דיור חלופי. הסיוע הכספי יהיה בסכום המאפשר לחייב לשכור דירת מגורים באזור מגוריו, התואמת את צרכיו ואת צרכי בני משפחתו הגרים עמו, במשך תקופה מוגבלת של 18 חודשים. בנסיבות מיוחדות יוכל ראש ההוצאה לפועל לקצר או להאריך את התקופה. ההוצאות בגין דיור חלופי יהיו חלק מהחוב וניתן יהיה לגבות אותן מהחייב. ההגנה האמורה תוחל רטרואקטיבית גם על שטרי משכנתא או משכון שנחתמו לפני תחילת החוק, ואשר נקבע בהם כי הגנת הדיור החלופי לא תחול, אם החייב יוכיח לראש ההוצאה לפועל שלא הובהרה לו על ידי הבנק זכותו לדיור חלופי ומשמעות היתור עליה. התיקון האמור נכנס לתוקף בתחילת חודש מאי 2009. להערכת הבנק והחברות הבנות הרלבנטיות התיקון האמור צפוי להשפיע באופן מהותי על שוק ההלוואות לדיור בארץ ועל הבנקים הפועלים בשוק זה, כמו גם על ההכנסות מפעילות המשכנתאות. בתיקון נקבע עוד כי ראש ההוצאה לפועל רשאי לצוות על הבנקים למסור מידע על זכויות החייב בתאגיד בנקאי, ערבויות בנקאיות שבתוקף שהוצאו לבקשתו והלוואות שניתנו לו שטרם נפרעו. הדבר מחייב היערכות למסירת המידע הנדרש באמצעים ממוכנים. תיקון זה ייכנס לתוקף ביום 16 באוקטובר 2009.

בנוסף, בהתאם לתיקון, בקשה לצו עיקול בגין מזונות תוגש פעם אחת בכל שנה והצו יתחדש מדי חודש ללא הגשת בקשה חדשה, כאשר בתקנות (שיקבעו על פי החוק) יוסדר מנגנון לפיו תשלח לשכת ההוצאה לפועל מדי חודש צו חדש, המעדכן את סכום העיקול ומבטל את קודמו. הבנקים יהיו זכאים לתשלום של 7 ש"ח בלבד בגין כל הצוים התקופתיים הנובעים מבקשה אחת. תיקון זה ייכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2009.

העלאת שיעור מס השכר והרווח על מוסדות כספיים

ביום 13 במאי 2009, במסגרת אישור תקציב המדינה לשנים 2009-2010, החליטה הממשלה להעלות את שיעור המע"מ ואת שיעור מס השכר והרווח על מוסדות כספיים משיעור של 15.5% לשיעור של 16.5%, החל מיום 1 ביולי 2009 ועד ליום 31 בדצמבר 2010, במסגרת הוראת שעה. בשנת המס 2009, העלאת מס השכר והרווח על מוסדות פיננסיים (החל מיום 1 ביולי 2009), תחול לגבי השכר המשתלם בעד עבודה בחודש יולי 2009 ואילך ולגבי מחצית מהרווח בשנת המס 2009. למיטב ידיעת הבנק, למועד פרסום הדוחות הכספיים ביניים טרם פורסמה הוראת שעה בעניין.

תיקון 24 לחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958

ביום 1 בפברואר 2009 נכנס לתוקף תיקון 24 לחוק הגנת השכר, על פיו על מעסיק ליתן לעובדיו תלוש שכר מדי חודש עם פירוט התשלומים המשולמים לעובד. בתיקון נקבעה חובה לציין בתלוש השכר פרטים מסויימים לגבי הרכב השכר. כמו כן, יש לפרט את מספר ימי העבודה שבהם עבד העובד בפועל ומספר שעות העבודה בפועל של העובד, לרבות השעות הנוספות, בהתאם לרישום

נוכחות על פי החלופות שנקבעו בחוק. בתיקון נקבעו סנקציות פליליות וסעדים אזרחיים. הבנק נערך על מנת להתאים את מבנה תלוש השכר לנדרש על פי תיקון 24 לחוק הגנת השכר.

פס"ד בבית הדין לחוזים אחידים

ביום 7 במאי 2009 ניתן פסק דין בבית הדין לחוזים אחידים בענין תנאים מקפחים בחוזה הלוואה לדיור של הבנק הבינלאומי הראשון. פסק הדין ביטל סעיפים בהסכם הלוואה וכן הורה על תיקון סעיפים אחרים, בקובעו כי הם סעיפים מקפחים בחוזה אחיד. הגם שפסק הדין ניתן בהתייחס לחוזה הלוואה לדיור, כלולות בו קביעות שיכול וישפיעו גם על חוזים נוספים המשמשים במערכת הבנקאית.

הבנק לומד את פסק הדין והשלכותיו.

לפרטים נוספים אודות יוזמות חקיקה שונות, ר' "חקיקה ופיקוח" בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 196-205).

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים (שהעיקריים בהם פורטו בביאור 1 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 עמ' 273-285) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

רמת ההסדרה של הדיווח הכספי של תאגידים בנקאיים הינה מהגבוהות בתחומי הדיווח הכספי בישראל. הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו הינן מקיפות, מפורטות, ומגיעות לעיתים עד כדי הכתבת הנוסחים שתאגיד בנקאי מחוייב לנקוט בהם. עם זאת, ישנם תחומים בהם יישום המדיניות החשבונאית כרוך במידה גבוהה של הערכה ואומדן, אשר נערכים על ידי הנהלת התאגיד הבנקאי במהלך עריכת הדוחות הכספיים.

יישומם של כללי החשבונאות המקובלים והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו על ידי הנהלת הבנק, כרוך איפוא לעיתים בהנחות, הערכות ואומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות לרבות התחייבויות תלויות, ועל התוצאות הכספיות המדווחות של הבנק. ייתכן שהתממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים. חלק מהאומדנים ומההערכות בהם נעשה שימוש, כרוך במידה רבה של אי ודאות או רגישות למשתנים שונים. אומדנים והערכות מסוג זה שהשתנותם עשויה להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים נחשבים לאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה כי האומדנים והערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושקול דעתה המקצועי.

אומדן השווי ההוגן של ניירות ערך

ירידת ערך ניירות ערך בעלת אופי אחר מזמני. ביום 1 במרס 2009 הפיך המפקח על הבנקים הנחיה בדבר התנאים שבהתקיימם תוכר ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני.

בהתאם להנחיה, על התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי להכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות בגין ירידת ערך של כל נייר ערך המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
 - נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, יש כוונה למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
 - איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו היא נרכשה על ידי התאגיד הבנקאי לבין דירוג האג"ח במועד פרסום הדוח לתקופה זו;
 - איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי התאגיד הבנקאי כבעייתית;
 - איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
 - נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (לגבי איגרות חוב - העלות המופחתת). זאת, אלא אם בידי התאגיד הבנקאי ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלבנטיים, אשר מוכיח ברמה גבוהה של בטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.
- ההנחיה כוללת גם, בין היתר, רשימה תמציתית של דוגמאות לליקויים אפשריים בתיעוד, שבהתקיימם עולה ספק משמעותי האם

מתקיימת רמת הבטחון הנדרשת כדי להגיע למסקנה כי באותן הנסיבות ירדת הערך של נייר הערך אינה בעלת אופי אחר מזמני. תחילת ההנחיה מיום 1 בינואר 2009.

הבנק וחברות הבת הבנקאיות בישראל פועלים בהתאם להנחיית המפקח. אי די בי ניו יורק פועל בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב.

לפרטים בדבר טיוטה בנושא "מדידת שווי הוגן, גילוי על שווי הוגן, זיהוי והצגת ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני", בעקבות תיקונים בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, ר' בסעיף "שונוות" להלן.

להלן פירוט שווי הוגן של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות שנמדדים במאזן ו/או בדוח רווח והפסד לפי שווי הוגן, תוך הבחנה בין מכשירים שהשווי ההוגן שלהם נקבע לפי מחירים מצוטטים בשוק פעיל ואחר, על בסיס מאוחד (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2008		ליום 31 במרס 2009	
מחירים מצוטטים		מחירים מצוטטים	
אחר	משוק פעיל	אחר	משוק פעיל
נכסים:			
ניירות ערך למסחר		2,563	-
15,343	12,242	20,211	10,912
ניירות ערך זמינים למכירה		72	3,317
3,432	90		
יתרות חובה בגין מכשירים פיננסיים נגזרים			
התחייבויות:			
יתרות זכות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים		118	3,774
4,157	149		

סקירה תמציתית של הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים "קריטיים" הובאה בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 211-205).

הביקורת הפנימית בקבוצה

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה, ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תכנית הביקורת השנתית והשיקולים בקביעתה נכללו בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 217-215).

ברבעון הראשון של שנת 2009 הוגשו ונידונו דוחות כלהלן:

- הדוח הרבעוני על פעילויות הביקורת הפנימית ברבעון הרביעי של שנת 2008 הוגש ביום 8 בפברואר 2009 ונידון בוועדת הביקורת ביום 29 במרס 2009;
- הדוח השנתי על פעילויות הביקורת הפנימית בשנת 2008 הוגש ביום 4 במרס 2009, נידון בוועדת הביקורת ביום 5 באפריל 2009 ונידון בדירקטוריון ביום 25 במאי 2009;
- הדוח הרבעוני על פעילויות הביקורת הפנימית ברבעון הראשון של שנת 2009 הוגש ביום 12 במאי 2009 וטרם נידון.

הליכים משפטיים

לפרטים בדבר "תביעות תלויות נגד הבנק" ו-"הליכי גביית חובות" ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 211), וביאור 6 לתמצית הדוחות הכספיים.

הליכים משפטיים נוספים שהבנק צד להם

פניה על פי סעיף 194 לחוק החברות. ביום 13 במאי 2009 התקבלה בבנק פניה על פי סעיף 194 לחוק החברות, התשנ"ט-1999, לפיה נדרש הבנק להגיש, תוך 45 יום, תביעה מטעמו נגד חברי הדירקטוריון שכיחנו בבנק ב-7 השנים האחרונות, נגד מנכ"ל הבנק, נגד נושאי משרה שונים בהוזה ובעבר, נגד עובדים של הבנק ונגד בעלי השליטה בבנק.

הדרישה הוגשה מטעם תאגיד המחזיק במניות הבנק.

על פי האמור בפניה מתבקש הבנק להגיש תביעה נגד הגורמים האמורים להשבת כל סכום שיחוייב לשלם, אם וכאשר ייפסק כך על ידי בית המשפט, או אם וכאשר יקבע כך בהסכם פשרה, במסגרת אחת התביעות שהוגשו נגד הבנק או יוגשו נגד הבנק, שעניין הסדר

כובל בגין תיאום עמלות ו/או תיאום ריביות.
יצויין כי התביעות האמורות טרם נדונו לגופן, וממילא טרם ניתנה בהן החלטה לגוף העניין.

הליכים משפטיים מהותיים שהסתיימו ברבעון הראשון של שנת 2009

1. תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, שהוגשו ביום 8 בדצמבר 2002 נגד בנק מרכנתיל דיסקונט ונגד הבנק על ידי לקוח, שהגיש בעבר תובענה באותה עילה ובקשה להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית על פי חוק ניירות ערך, אולם תביעתו נמחקה, לאחר שלא עמד בתשלום האגרה. עילת התביעה היתה נזקים שנגרמו ללקוח, לטענתו, כתוצאה מירידת שוים של ניירות ערך שנרכשו עבורו על ידי מנהלי תיקים, שגרמו להעלאת שערי אותם ניירות ערך באופן לא חוקי. התובע העלה טענות נגד הבנק לפיהן הבנק איפשר פתיחת חשבונות פיקטיביים בעת ההנפקה של תאגיד מלקוחות הבנק ונתן אשראי למאות "לקוחות קש" ללא בטחונות. כמו כן, בשלב מאוחר יותר איפשר הבנק, לטענת התובע, "להריץ" את המניות. הקשר של בנק מרכנתיל דיסקונט לנזקים אלו נבע, לטענת התובע, מהאשראי שהעמיד בנק זה למנהלי תיקים אלו אשר איפשר להם לבצע את הפעולות באותם ניירות ערך ומהרושם שקיבל אותו לקוח שיש בפעולות מתן האשראי כדי לתמוך בשערי ניירות הערך. סכום הנזק הכולל, שנגבב בבקשה לתביעה הייצוגית כלפי בנק מרכנתיל דיסקונט ובנק דיסקונט ביחד, הסתכם בכ-500 מליון ש"ח. ביום 15 בינואר 2009, אישר בית המשפט את הסתלקות התובעים מבקשתם לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית ובכך באה התובענה אל סיומה.

לפרטים נוספים, ר' ביאור 19 ג' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, סעיפים 14.2 ו-14.4 (עמ' 357-358).
2. ביום 29 במאי 2008 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד בנק לאומי, בנק דיסקונט בנק מרכנתיל דיסקונט והבנק הבינלאומי הראשון. המבקשים טענו כי כספי מט"ח שמועברים לבנקים הנתבעים באמצעות העברה בנקאית או שיקים מחו"ל מגיעים לחשבונם באיחור של מספר ימי עסקים לאחר שהכסף יוצא מהחשבון המעביר. לטענת התובעים, הנזק שנגרם הוא מניעת ריבית, או חיוב בריבית בגין יתרת חובה הקיימת בחשבון. בהעדר מידע הועמד סכום התביעה כלפי כלל הבנקים הנתבעים בסכום של 115 מיליון ש"ח. הסעד המבוקש היה השבת הנזק שנגרם ללקוח בשבע השנים האחרונות, וכן צו האוסר על הבנקים, מכאן ואילך, לפעול כפי שפעלו עד כה. ביום 19 בינואר 2009 אישר בית המשפט את הסתלקות התובעים מבקשתם לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית ובכך באה התובענה אל סיומה.

לפרטים נוספים, ר' ביאור 19 ג' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, סעיף 14.12 (עמ' 361-360).
לפרטים בדבר הליכים משפטיים מהותיים שהסתיימו בחודש אפריל 2009, ר' ביאור 6, סעיפים 3.1 ו-3.5 לתמצית הדוחות הכספיים.

הליכים של רשויות

1. **קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים בדבר הסדרים כובלים בין הבנקים.** ביום 26 באפריל 2009, התקבלה בבנק קביעה של הממונה על ההגבלים העסקיים לפי סעיף 43 (א) (1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, לפיה קובעת הממונה שבין הבנק, בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי, התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות, וכי לפי הממצאים שבידיה, הסדרים כובלים אלה התקיימו מראשית שנות ה-90 של המאה הקודמת ועד תחילת חקירת הרשות להגבלים עסקיים בעניין, בחודש נובמבר 2004.

על פי קביעת הממונה, העברות המידע, בקביעה האמורה, מהוות הסדרים כובלים כמשמעותם בחוק ההגבלים העסקיים. עוד נקבע על ידי הממונה כי בהתאם לסעיף 43 (ה) לחוק ההגבלים העסקיים, הקביעה האמורה תהא ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי.

הבנק חולק על הקביעה, ממצאיה ומסקנותיה ובכוונתו להגיש עליה ערר. בשלב מוקדם זה לא ניתן להעריך את השלכות הקביעה.

לפרטים נוספים, ר' "הליכים של רשויות", סעיף 2, בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 212-213).

לפרטים בדבר הליכים נוספים של רשויות ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 212-213).

מעורבות ותרומה לקהילה

בנק דיסקונט פועל למען הקהילה מיום היווסדו, מתוך תפיסה ניהולית כוללת שעל פיה פעילות למען הקהילה היא חלק ממחויבות עסקית חברתית ותרבותית. את העשייה החברתית והמעורבות הקהילתית מבצע הבנק באמצעות פרויקט "למען", תרומות וחסויות.

פרוייקט "למען" עובדי דיסקונט למען הקהילה

ברבעון הראשון של שנת 2009 נמשכה הפעילות העניפה, תוך התמקדות בפעילות התנדבותית במסגרת עמותות שונות הפועלות למען נוער במצבי סיכון ומצוקה ובסיוע לעמותות שונות.

ראויים לציון הפרוייקטים והפעילויות הבאים, אשר התקיימו ברבעון הראשון של שנת 2009:

פעילות התנדבותית בבית חולים "גהה". סניף פתח תקווה הצטרף לפעילות התנדבותית ובחר לאמץ את מאושפידי בית חולים "גהה" בפתח תקווה.

פעילות ט"ו בשבט. הבנק רכש מארזי פירות יבשים, אשר חולקו על ידי מתנדבים עובדי הבנק במוקדי הפעילות בהם הם פעילים: מועדוניות ילדים, מועדוני קשישים, בתי חולים ועוד.

פעילות בחג פורים. לקראת חג פורים קיימו מתנדבי הבנק אירועים ב-20 מוקדי התנדבות בהם הם פועלים.

סיוע לקראת חג הפסח. בהתאם למסורת שנוצרה בבנק, נרתם הבנק אף השנה לסייע למשפחות מעוטות יכולת בהכנה לקראת חג הפסח. הבנק רכש כרטיסי מזון טעונים בסך של 250 ש"ח לכל כרטיס, עבור כ-1,100 משפחות נזקקות. חלוקת הכרטיסים נעשתה על ידי עובדי הבנק, מסניפי הבנק ומיחידות המטה בכל רחבי הארץ, אשר חילקו את הכרטיסים למשפחות נזקקות בתיאום עם מחלקות הרווחה ביישובים השונים.

אימוץ פלגה 916. במסגרת אימוץ הפלגה ניתנו לחיילי הפלגה מארזי פירות יבשים בט"ו בשבט וכרטיסי מזון לחיילים נזקקים לקראת חג הפסח. בנוסף, חיילי הפלגה הזמנו לחלוק עם הדיסקונטאים את כנס המאזן השנתי.

אירוע שנתי "הזנק דיסקונט". במסגרת האירוע, שנערך בחודש פברואר 2009, הוענק מלגות ללימודים אקדמיים מטעם קרן נסים אלג'ם ז"ל, לעשרה נערים בוגרי פרויקט הזנק דיסקונט.

תרבות ואמנות

השאלת יצירות מאוסף הבנק. יצירות אמנות של האמנית אלימה ריטה מאוסף הבנק הושאלו לתערוכת רטרופקטיבה של האמנית המתקיימת במוזיאון תל אביב וכן פורסמו בקטלוג האמנית שהופק על ידי המוזיאון.

חסויות

ברבעון הראשון של שנת 2009 ניתנו חסויות לפעילויות בתחומים שונים. ראויות לציון החסויות הבאות:

חסויות בתחום איכות הסביבה, מדע ועסקים

חסות לקרן פיתוח בערבה. מזה מספר שנים הבנק מעניק חסות ומשתתף בכנס בו מוצגים הישגי המחקר והפיתוח החקלאי בערבה. השנה נערך הכנס בסימן 50 שנה להתיישבות חקלאות בערבה והשתתפו בו נציגים מסניף לב העיר באר שבע שלו לקוחות רבים מקרב החקלאים באזור.

חסויות בתחום הבריאות

חסות לנט"ל. הבנק לקח חלק בחסות לכנס בנושא טיפול בטראומה באמצעות אמנות, שקיימה שלוחת אוניברסיטת לסלי בארץ - המכשירה בוגרים בתחום הטיפול והחינוך באמנויות ועמותת נט"ל המטפלת בנפגעי טראומה על רקע לאומי.

חסות בתחום האמנות

תיאטרון עדות. הבנק נתן חסות לתיאטרון עדות, אשר מקיים מפגש בין דורי של ניצולי השואה ותלמידי תיכון בפרוייקט חינוכי טיפולי בו עולים לבמה התלמידים והניצולים ומעלים את סיפור חייהם של הניצולים.

עסקאות עם בעלי שליטה ובעלי ענין

אישור עסקאות. לפרטים בדבר הצעה לחידוש ביטוח אחריות נושאי משרה, שהונחה על סדר יומה של האסיפה השנתית של הבנק אשר זומנה ליום 3 ביוני 2009, ר' ביאור 12 לתמצית הדוחות הכספיים.

פטור ושיפוי לדירקטורים. ביום 24 במאי 2009, אישרה ועדת הביקורת שיפוי ופטור לדירקטורים שהתמנו לאחר יוני 2007, המועד בו אישרה האסיפה הכללית של הבנק שיפוי ופטור לנושאי משרה מכהנים ולאלה שכיהנו בעבר. במסגרת זו אושרו תיקונים מסויימים לנוסח כתב השיפוי, אשר יחול גם על דירקטורים ונושאי משרה שאושר להם כתב שיפוי בחודש יוני 2007. ההחלטה האמורה טעונה אישור הדירקטוריון והאסיפה הכללית.

עסקאות זניחות

למועד פרסום הדוחות הכספיים, נמשכים המגעים בין רשות ניירות ערך לבין הבנקים ואיגוד הבנקים בשאלות שונות הנוגעות לסוגית העסקאות הזניחות ועסקאות שאינן חריגות. לפרטים נוספים, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 227-225).

החזר חוב המדינה בגין המענק לעובדים

כמפורט בדוח השנתי לשנת 2008 (עמ' 196-195), יתרת החוב של מדינת ישראל לבנק בגין המענק לעובדי בנק דיסקונט נותרה בסך של כ-55 מיליון ש"ח, ומועד תשלומה חל ביום 1 בפברואר 2009.

ביום 27 באפריל 2009 העביר הבנק לחשב הכללי, בהתאם לבקשתו מיום 1 במרס 2009, אישורים של התאגידים הרלבנטיים בקבוצת דיסקונט, ובכלל זה הבנק, אשר שילמו מענק לעובדים הזכאים לכך, בדבר תשלומי המענק והתשלומים לרשויות המס אותם ביצעו, בצירוף אישור מיוחד ("אימות") של רואי החשבון המבקרים של אותן חברות, בהתאמה.

למועד פרסום הדוחות הכספיים טרם נפרעה יתרת החוב וטרם נחתם ההסכם בגינה.

שונות

מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי

בדוח שפורסם בחודש אפריל 2008 על ידי ה-FSF לחיזוק עמידתם של שוקי ההון והכלכלה, נמנתה ההשפעה השלילית של מדיניות תגמול לא נאותה על ייקף וסוג הסיכונים שתאגידים בנקאיים לקחו על עצמם, ובהתאם, נכללה המלצה המתייחסת לצורך להתאים את מדיניות התגמול של חברות בסקטור הפיננסי לרווחיות הכלל ארגונית של החברה בטווח הארוך.

ביום 5 באפריל 2009 הודיע המפקח על הבנקים כי במסגרת אימוץ המלצות ה-FSF ובמטרה להפחית סיכונים הנובעים ממבני תמריצים בלתי נאותים, התאגידים הבנקאיים ותאגידים שבשליטתם נדרשים לאמץ מדיניות תגמול הולמת, לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2009. מדיניות זו תיקבע על ידי הדירקטוריון בהתבסס על שיקולים כלל ארגוניים רחבים (כלל עלויות השכר, פערי שכר רצויים בין הדרגים השונים ועוד) ועל העקרונות הבאים:

- תמריצי התגמול יותאמו לרווחיות כלל ארגונית ולמטרות ארוכות טווח של התאגיד הבנקאי;
- תמריצי התגמול לא יעודדו לקחת סיכונים מעבר לתיאבון הסיכון של התאגיד הבנקאי;
- תשלום של תמריצי תגמול יתבסס על רווח מותאם לסיכון ולעלות ההון;
- תמריצים לתגמול יכללו מרכיב שישקף את השפעת התרומה של היחידה העסקית על הערך הכולל של יחידות עסקיות אחרות ולא יתייחסו ליחידה העסקית במנותק מהתאגיד הבנקאי בכללותו;
- תמריצים לתגמול יכללו מרכיב שישקף עמידה ביעדים כלליים של התאגיד הבנקאי בתחום ניהול הסיכונים ובתחום הציות לחוקים, הוראות רגולטוריות ונהלי התאגיד הבנקאי;
- התאגיד הבנקאי יקיים הליכים קפדניים של פיקוח ובקרה על מדיניות התגמולים;
- הסכמים המסדירים תשלומים בגין פרישה לחברי הנהלה בכירה יקחו בחשבון את הביצועים בפועל על פני זמן וסיבת הפרישה;
- התגמול של פונקציות המעורבות בתהליכי פיקוח ובקרה, לרבות דיווח כספי, ייקבע לפי סטנדרטים הולמים, הלקוחים בחשבון את חשיבות ורגישות התפקידים המוטלים על פונקציות אלו;

- המתודולוגיה, העקרונות והיעדים של תמריצי התגמול יהיו שקופים בפני בעלי האינטרסים השונים הקשורים לתאגיד הבנקאי (Stake holders).
 מדיניות התגמול תהיה מדיניות כוללת אשר תתייחס לכלל העובדים בתאגיד, כאשר דגש מיוחד יינתן לתגמול ההנהלה הבכירה ועובדים אשר להם השפעה על נטילת הסיכונים של התאגיד.
 התאגידים הבנקאיים נדרשים לבחון את ההסכמים הקיימים אל מול מדיניות התגמול שתקבע ולפעול, ככל שניתן, לשינוי/עדכון הסכמים אשר אינם עולים בקנה אחד עם מדיניות זו.
 הבנק לומד את הודעת המפקח.

טיוטה בנושא "מדידת שווי הוגן, גילוי על שווי הוגן, זיהוי והצגת ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני" (להלן: "הטיוטה") - אימוץ תיקונים בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב

ביום 7 במאי 2009 פרסם המפקח על הבנקים טיוטה שמתייחסת לשלושה תיקונים שפרסם ה-FASB בתחילת חודש אפריל 2009 (להלן: "התיקונים"), כלהלן:
 - FSP FAS 157-4 - קביעת שווי הוגן כאשר נפח ורמת הפעילות עבור הנכס או ההתחייבות ירדו באופן משמעותי וזיהוי עסקאות שאינן רגילות (orderly);
 - FSP FAS 107-1 and APB 28-1 - גילוי רבעוני על שווי הוגן של מכשירים פיננסיים;
 - FSP FAS 115-2 and FAS 124-2 - זיהוי והצגה של ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני.
 תיקונים אלו יחולו בארה"ב החל מהדוחות הרבעוניים ליום 30 ביוני 2009 ואילך, כאשר ה-FASB איפשר אימוץ מוקדם בדוחות הרבעוניים ליום 31 במרס 2009.
 התיקונים משפיעים, בין היתר, על הנסיבות בהן נדרש להכיר בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני של ניירות ערך, על הצגתה בדוח רווח והפסד ובדוח על השינויים בהון העצמי ועל הגילוי הנדרש בדוח רבעוני ושנתי. בטיוטה צויין כי בכוונת הפיקוח לשקול בהמשך פרסום הבהרות בדבר הטיפול בנושאים אלה.
 בטיוטה הובהר שתאגיד בנקאי לא יהיה רשאי ליישם את התיקונים בדוחות ליום 31 במרס 2009. כן הובהר כי הפיקוח יבחן בזהירות את המועד בו ניתן יהיה להחיל את התיקונים וזאת בשם לב לכך שיישומם מחייב הערכות משמעותיות בפרק זמן קצר. תאגיד בנקאי שביקש לאמץ את התיקונים יידרש להוכיח מבעוד מועד כי הוא פיתח מדיניות, שיטות ונהלים ברורים ומפורטים, שיאפשרו לו ליישם באופן נאות את התיקונים.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

כללי. ביום 27 באפריל 2008, פרסם המפקח על הבנקים הוראת שעה בעניין: "גילוי בדוח הדירקטוריון בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים". ההוראה מאמצת את הנחית רשות ניירות ערך בנושא זה, שאושרה על ידה בחודש יולי 2007. על פי ההוראה הוטל על התאגידים הבנקאים לכלול בדוחות הדירקטוריון, הרבעוניים והשנתיים, מידע בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים.
בקרת העל בבנק. דירקטוריון הבנק הינו האורגן המופקד על בקרת העל בבנק. הדירקטוריון מינה את "ועדת המאזן", המופקדת מטעמו על הפיקוח, הבקרה וההכוונה של תהליך אישור הדוחות הכספיים בבנק, ומגישה לדירקטוריון, בסיום עבודתה, את המלצותיה בנוגע לאישור הדוחות הכספיים. ועדת המאזן כוללת שישה דירקטורים, שחמישה מהם הינם דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית כלהלן: שלמה זוהר** - יו"ר הדירקטוריון; מר יצחק פורר** - יו"ר ועדת מאזן; מר אילן בירן*; מר בן ציון גרניט*, פרופ' בן ציון זילברפרב*, מר אילן עייש*, מר צבי שטריינגולד.

תהליך אישור הדוחות הכספיים ביניים. תהליך אישור הדוחות הכספיים ביניים כולל את השלבים והאורגנים הבאים:
ועדת גילוי. כחלק מיישום הוראות בנק ישראל בנושא הגילוי בדוחות הכספיים המתבססת על סעיף 302 בחוק (Oxley Sarbanes ר' בסעיף "שונות" להלן), הוקמה בבנק ועדת גילוי, בראשות המנהל הכללי של הבנק ובה חברים חברי ההנהלה הבאים: מר יוסי ברסי, סמנכ"ל בכיר - חשבונאי ראשי; גב' אסתר דויטש, סמנכ"ל - היועצת המשפטית ומנהלת הסיכונים המשפטיים; גב' דורית בן סימון, סמנכ"ל - ראש החטיבה הפיננסית ומנהלת הסיכונים של הבנק; מר אהוד ארנון, סמנכ"ל - ראש החטיבה העסקית ומנהל סיכוני

* דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית.

האשראי; מר נעם הנגבי, סמנכ"ל בכיר - ראש חטיבת תפעול ומידע. לדינוי הוועדה מוזמנים מזכירת הבנק וגורמים נוספים בבנק. המבקר הפנימי ורואי החשבון המבקרים מוזמנים אף הם לדינוי וועדת גילוי, כמשקיפים. הוועדה מתכנסת אחת לרבעון (או פעמיים, אם עולה הצורך בכך) וזנה בנושאי גילוי מהותיים, בהתאם לעקרונות שנקבעו במסגרת מדיניות הגילוי שאימץ דירקטוריון הבנק.

ועדת מאזן. כאמור, הוועדה דנה בטיטת הדוחות הכספיים של הבנק, וממליצה לדירקטוריון ביחס אליהם.

לקראת הדיון בוועדת מאזן, נמסרת לעיונם של חברי הוועדה טיטת הדוחות הכספיים בצירוף מסמכים נוספים שנועדו לסייע בהבנה וניתוח של הדוחות הכספיים, ופרטים נרחבים בנושא חובות בעייתיים וההפרשות לחובות מסופקים. ועדת המאזן מקיימת דיון מפורט בדוחות בו נוטלים חלק גם נושאי משרה בכירה הקשורים לדוח הכספי (המנהל הכללי, החשבונאי הראשי, וגורמים נוספים בבנק, אם עולה הצורך בכך). לדיון מוזמנים, כמשקיפים, רואי החשבון המבקרים של הבנק.

במסגרת הדיון נמסרים לוועדה דיווחים של החשבונאי הראשי בנושאים הקשורים לדוחות הכספיים, או נושאים שיש להם השלכה על הדוחות הכספיים, כגון הוראות רגולטוריות חדשות או כאלה שצפויות להתקבל. הוועדה מוסמכת לדון ולהחליט בעניין גילוי על מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים.

במסגרת הדיון בדוחות הכספיים הוועדה דנה בעניינם של לקוחות שההפרשה שמומלץ לבצע בגין חובותיהם לבנק עולה על סכום שקבע הדירקטוריון, וממליצה לדירקטוריון על סכום ההפרשה שיש לבצע בגינם.

לוועדת המאזן, כמו גם לוועדת הביקורת של הדירקטוריון, נמסר דיווח על הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח הכספי, אם עולה הצורך בכך, ועל תרמית, במידה ובוצעה, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

רואי החשבון המבקרים מדווחים על ממצאים שעלו, אם עלו, במהלך סקירת הדוחות הרבעוניים ועל עניינים אחרים שלדעת רואי החשבון יש להביאם לידיעת חברי ועדת המאזן.

בתום הדיון מגישה ועדת המאזן את המלצותיה לדירקטוריון בנוגע לאישור הדוחות הכספיים, לקראת הדיון שעורך הדירקטוריון בדוחות הכספיים.

דירקטוריון הבנק. לאחר הדיון בוועדת המאזן מתקיים דיון נוסף במליאת הדירקטוריון, לצורך אישור הדוחות הכספיים. לקראת הדיון נמסרת לחברי הדירקטוריון הטיטה המתוקנת של הדוחות הכספיים (לאחר ששולבו בה המלצות וההחלטות שהתקבלו בוועדת המאזן), בצירוף המסמכים שהונחו בפני חברי ועדת המאזן לצורך הדיון בדוחות הכספיים.

לדיון במליאת הדירקטוריון מוזמנים גם נושאי משרה בכירה הקשורים לדוח הכספי (המנהל הכללי, החשבונאי הראשי וגורמים נוספים בבנק, אם עולה הצורך בכך). לדיון מוזמנים כמשקיפים גם רואי החשבון המבקרים של הבנק.

הדיון כולל סקירת הדוחות הכספיים על ידי המנהל הכללי והחשבונאי הראשי ודיווח על יישום המלצות ועדת המאזן.

רואי החשבון המבקרים מדווחים על ממצאי סקירת הדוחות הרבעוניים, ככל שהיו, ועל עניינים אחרים שלדעת רואי החשבון ראוי להביאם לידיעת חברי הדירקטוריון.

במהלך הדיון מפנים חברי הדירקטוריון להנהלה ולגורמים אחרים הקשורים לדיווח הכספי שאלות ובקשות לקבלת הבהרות לגבי נושאים שונים שנכללו (או שאמורים היו להיכלל) בדוחות הכספיים. בתום הדיון, בכפוף לקבלת תשובות מספקות מצד הנהלת הבנק, מאשר הדירקטוריון את הדוחות הכספיים.

הרחבת הגילוי בדוחות הרבעוניים

ביום 18 במרס 2008, פרסם המפקח על הבנקים הוראות המרחיבות את הגילוי הקיים בדוחות הרבעוניים של התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי. זאת, במסגרת התאמת הוראות הדיווח לציבור לדרישות הגילוי והמידה שנקבעו בתקן חשבונאות מס' 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בדבר "דיווח כספי לתקופות ביניים" ולאור ההבדלים שמצא הפיקוח בין היקף הגילוי של תאגידים בנקאים בישראל לבין היקף הגילוי של תאגידים בנקאיים בארה"ב.

הבנק כלל בדוחות הכספיים ביניים, החל מהדוח ליום 30 ביוני 2008, את הגילויים הנוספים שנדרשו. בדוחות תמצתיים אלה נכללים, לראשונה, דוח רבעוני על החשיפה לשינויים בשיעור הריבית ודוח רבעוני על תזרימי המזומנים (ללא מספרי השוואה, בהתאם להקלות שנקבעו בהוראות המעבר).

בקורות ונהלים לגבי הגילוי

המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי שלו בשיתוף הנהלת הבנק העריכו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי והחשבונאי הראשי הגיעו למסקנה כי לתום תקופת הדיווח, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו. במהלך הרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2009 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הדיווח הכספי, פרט לשינוי בבנק מרכנתיל דיסקונט, אשר עשוי להחשב מהותי גם ברמת הקבוצה, כמפורט להלן.

שינויים בבקרה הפנימית בבנק מרכנתיל דיסקונט. בתקופת הדוח הטמיע בנק מרכנתיל דיסקונט מערכות מידע מקומיות חדשות, במקום אלה ששימשו אותו בעבר, כלהלן:

- מערכת הספר הראשי (G.L.), אשר מהווה את המערכת המרכזית לניהול ספרי בנק מרכנתיל דיסקונט ולהפקת דוחות כספיים;
- מערכת לניהול חובות בעייתיים והפרשות לחובות מסופקים ודיווח לגביהם (מערכת "חותם").
- להערכת בנק מרכנתיל דיסקונט, המערכות החדשות משפרות את תהליכי זרימת הנתונים הכספיים, יכולת התיחקור שלהם, מכילות מידע מפורט יותר (במערכת הספר הראשי) ומשפרות את הבקורות בדיווח ובניהול החובות הבעייתיים (במערכת חותם).
- במהלך הטמעת המערכות האמורות נקטו על ידי בנק מרכנתיל דיסקונט אמצעי בקרה שנועדו להבטיח את הסבתן הנאותה של המערכות. הטמעת המערכות היתה כרוכה בשינויים ארגוניים ובשינוי תהליכי עבודה ובהתאם, נכללו בתהליכי העבודה החדשים בקורות שנועדו להבטיח את נאותות המידע המופק באמצעות המערכות החדשות.
- יצוין כי הבנק הטמיע מערכות זהות החל מחודש ינואר 2007 ומחודש דצמבר 2006, בהתאמה.

סקירת רואי החשבון המבקרים

בסקירה של רואי החשבון המבקרים על תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים בלתי מבוקרים של הבנק לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2009, הפנו רואי החשבון המבקרים את תשומת הלב לאמור בביאורים הבאים:

- ביאור 11 - בדבר חקירה שנוהלה בארצות הברית בעניינים הקשורים לדיני איסור הלבנת הון והשלכותיה על אי די בי ניו יורק (חברה מאוחדת).
- ביאור 6 סעיפים 4.5, 4.6 ו-4.8 - בדבר בקשות לאשר תובענות מסוימות כתובענות ייצוגיות וסעיף 6 בדבר קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים.
- בביאורים הנ"ל הובאו פרטים בדבר הנושאים האמורים.

שינויים בדירקטוריון

על סדר יומה של האסיפה השנתית של הבנק, אשר זומנה ליום 3 ביוני 2009, הונחה הצעה למנות את מר יוסף צ'חנובר-יצהר כדירקטור בדירקטוריון הבנק, בתוקף ממועד אישור האסיפה השנתית. מר צ'חנובר הינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית. פרופ' ששינסקי הודיע לבנק כי יכהן עד לאסיפה השנתית האמורה.

ישיבות הדירקטוריון וועדותיו

בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009, קיים הדירקטוריון 10 ישיבות. כן התקיימו 23 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

ג'ורא עופר
המנהל הכללי

שלמה זהר
יו"ר הדירקטוריון

31 במאי 2009

תוספת א' - שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾

סכומים מדווחים

לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס							
2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾
נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון		נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון	
באחוזים		במיליוני שקלים חדשים		באחוזים		במיליוני שקלים חדשים	

מטבע ישראלי לא צמוד:

6.22	988	*65,004	4.07	746	74,475	נכסים ⁽⁵⁾⁽⁴⁾
השפעת נגזרים: ⁽³⁾						
	-	46		-	46	נגזרים מגדרים
	613	49,739		534	50,659	נגזרים משובצים ו-ALM
5.70	1,601	114,789	4.15	1,280	125,180	סך-הכל נכסים
התחייבויות ⁽⁵⁾ :						
(2.95)	(444)	*(60,774)	(1.19)	(212)	(71,346)	השפעת נגזרים: ⁽³⁾
	(2)	(46)		(1)	(51)	נגזרים מגדרים
	(623)	(48,784)		(458)	(47,036)	נגזרים משובצים ו-ALM
(3.96)	(1,069)	(109,604)	(2.29)	(671)	(118,433)	סך-הכל התחייבויות
1.74	3.27		1.86	2.88		פער הריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד:

6.63	379	*23,440	1.67	112	26,930	נכסים ⁽⁵⁾⁽⁴⁾
השפעת נגזרים: ⁽³⁾						
	5	430		7	468	נגזרים משובצים ו-ALM
6.59	384	23,870	1.75	119	27,398	סך-הכל נכסים
התחייבויות ⁽⁵⁾ :						
(5.86)	(264)	(18,406)	(0.96)	(49)	(20,387)	השפעת נגזרים: ⁽³⁾
	(156)	(3,922)		(289)	(6,098)	נגזרים משובצים ו-ALM
(7.74)	(420)	(22,328)	(5.20)	(338)	(26,485)	סך-הכל התחייבויות
(1.15)	0.77		(3.45)	0.71		פער הריבית

* סווג מחדש.
הערות לטבלה ראה בעמ' 85

תוספת א' - שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)

סכומים מדווחים

לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס							
2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾
נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון		נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון	
באחוזים		במיליוני שקלים חדשים		באחוזים		במיליוני שקלים חדשים	
מטבע חוץ:⁽⁶⁾							
(18.53)		*(3,273)	*65,552	45.05		7,047	72,325
נכסים ⁽⁵⁾⁽⁴⁾							
השפעת נגזרים: ⁽³⁾							
		(135)	705			170	1,576
		(1,506)	39,325			3,389	38,444
		(4,914)	105,582			10,606	112,345
(17.36)				43.45			
סך-הכל נכסים							
21.69		*4,163	*(70,226)	(43.56)		(7,086)	(74,892)
התחייבויות ⁽⁵⁾							
השפעת נגזרים: ⁽³⁾							
		103	(726)			(206)	(1,677)
		1,143	(36,382)			(3,108)	(37,104)
18.68		5,409	(107,334)	(41.93)		(10,400)	(113,673)
סך-הכל התחייבויות							
1.32	3.16			1.52	1.49		
פער הריבית							

* סווג מחדש.
הערות לטבלה ראה בעמ' 85

תוספת א' - שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)

סכומים מדווחים

לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס							
2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	לא	הכנסות	יתרה	כולל	לא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾
נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון		נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון	
באחוזים		במיליוני שקלים חדשים		באחוזים		במיליוני שקלים חדשים	

סך-כל:

							הנכסים הכספיים שהניבו הכנסות מימון ⁽⁵⁾⁽⁴⁾
(4.86)	(1,906)	153,996		19.48	7,905	173,730	השפעת נגזרים ⁽³⁾
	(135)	751			170	1,622	נגזרים מגדרים
	(888)	89,494			3,930	89,571	נגזרים משובצים ו-ALM
(4.71)	(2,929)	244,241	19.40		12,005	264,923	סך-הכל נכסים
							ההתחייבויות הכספיות שגרמו להוצאות מימון ⁽⁵⁾
8.93	3,455	(149,406)		(18.84)	(7,347)	(166,625)	השפעת נגזרים ⁽³⁾
	101	(772)			(207)	(1,728)	נגזרים מגדרים
	364	(89,088)			(3,855)	(90,238)	נגזרים משובצים ו-ALM
6.39	3,920	(239,266)	(18.85)		(11,409)	(258,591)	סך-הכל התחייבויות
1.68	4.07		0.55	0.64			פער הריבית
		(18)				(41)	בגין אופציות
							בגין מכשירים נגזרים אחרים (לא כולל אופציות, נגזרים בגידור, ב-ALM ונגזרים משובצים שהופרדו) ⁽³⁾
		18				28	עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות ⁽⁷⁾
		103				383	הוצאות מימון אחרות
		(29)				(26)	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
		1,065				940	הפרשה לחובות מסופקים (לרבות הפרשה כללית ונוספת)
		(93)				(252)	רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
		972				688	

הערות לטבלה ראה בעמ' הבא.

תוספת א' - שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)

סכומים מדווחים

לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס	
2008	2009
יתרה ממוצעת ⁽²⁾	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים	

סך-כל:

153,996	173,730	הנכסים הכספיים שהניבו הכנסות מימון ⁽⁴⁾⁽⁵⁾
1,947	3,620	נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁸⁾
3,435*	2,679	נכסים כספיים אחרים ⁽⁵⁾
(595)	(625)	הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים
158,783	179,404	סך-כל הנכסים הכספיים

סך-כל:

(149,406)	(166,625)	התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון ⁽⁵⁾
(2,188)	(4,266)	התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁸⁾
(4,204)	(4,124)	התחייבויות כספיות אחרות ⁽⁵⁾
(155,798)	(175,015)	סך-כל ההתחייבויות הכספיות
2,985	4,389	סך-הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
6,666	4,850	נכסים לא כספיים
(278)	(203)	התחייבויות לא כספיות
9,373	9,036	סך-כל האמצעים ההוניים

הערות:

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזויות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
- (3) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (4) מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי ההוגן של איגרות חוב למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" 2009-בסך (295) מיליון ש"ח במגזר הלא צמוד, (10) מיליון ש"ח במגזר הצמוד למדד ו-796 מיליון ש"ח במגזר מטבע חוץ. 2008 - בסך (106) מיליון ש"ח במגזר הלא צמוד, (15) מיליון ש"ח במגזר הצמוד למדד ו-52 מיליון ש"ח במגזר מטבע חוץ.
- (5) למטע מכשירים נגזרים.
- (6) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (7) לרבות רווחים/הפסדים ממכירת השקעות באיגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר.
- (8) יתרות מאזויות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזויות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

תוספת א' - שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)

לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס							
2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾
נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון		נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון	
במיליוני דולר של ארה"ב*				במיליוני דולר של ארה"ב*			
באחוזים				באחוזים			
מטבע חוץ-נומינלי ב-\$ ארה"ב⁽⁶⁾							
5.44				4.14			
237				181			
17,794				17,747			
נכסים ⁽⁵⁾⁽⁴⁾							
השפעת נגזרים ⁽³⁾ :							
(30)				9			
202				393			
216				143			
11,003				9,448			
ALM-ו				ALM-ו			
5.96				4.92			
423				333			
28,999				27,588			
סך-הכל נכסים							
(3.39)				(1.72)			
(159)				(80)			
(19,014)				(18,690)			
התחייבויות ⁽⁵⁾							
השפעת נגזרים ⁽³⁾ :							
21				(17)			
(210)				(420)			
(201)				(155)			
(10,303)				(9,008)			
ALM-ו				ALM-ו			
(4.67)				(252)			
(339)				(28,118)			
(29,527)				(3.63)			
סך-הכל התחייבויות							
1.29				2.42			
2.05				81			
84				1.29			
פער הריבית							

* תרגום הנתונים השקליים על בסיס נומינלי לשער היציג של הדולר של ארצות הברית. הערות:

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
- (3) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (4) מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין איגרות חוב זמינות למכירה 2009 - בסך 200 מיליון דולר. 2008 - בסך 19 מיליון דולר של ארה"ב.
- (5) למעט מכשירים נגזרים.
- (6) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

תוספת ב' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 במרס 2009					
ההוצאה	התקופתית בגין יתרת הפרשה ספציפית לחובות מסופקים בעיתיים ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	
בגין פעילות לווים בישראל					
חקלאות	58	5	1,209	345	864
תעשייה	1,525	23	22,797	9,104	13,693
בינוי ונדל"ן	2,440	58	24,791	9,953	14,838
חשמל ומים	1	-	2,233	1,057	1,176
מסחר	391	13	13,081	3,569	9,512
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	798	8	2,281	251	2,030
תחבורה ואחסנה	73	2	4,341	687	3,654
תקשורת ושירותי מחשב	428	-	3,450	620	2,830
שירותים פיננסיים	504	18	11,266	2,747	8,519
שירותים עסקיים אחרים	466	20	10,187	3,284	6,903
שירותים ציבוריים וקהילתיים	298	1	2,350	875	1,475
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	400	1	15,930	1,747	14,183
אנשים פרטיים - אחר	785	50	33,307	17,993	15,314
סך הכל	8,167	199	147,223	52,232	94,991
בניכוי פיקדון בחו"ל הצמוד לסיכון האשראי של לווה	-	-	(65)	-	(65)
סך הכל	8,167	199	147,158	52,232	94,926
בגין פעילות לווים בחו"ל					
סך הכל	2,146	61	46,070	16,380	29,690
סך הכל	10,313	260	193,228	68,612	124,616
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:					
תנועות ההתיישבות ⁽⁴⁾	105	-	227	-	227
רשויות מקומיות ⁽⁵⁾	10	-	280	81	199

הערות:

- (1) אשראי לציבור בסך 121,247 מיליוני ש"ח, השקעות באיגרות חוב של הציבור בסך של 2,619 מיליוני ש"ח, נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו כנגד הציבור בסך של 750 מיליוני ש"ח.
 - (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של חבות של לווה. מידע בדבר מסגרות שאינן מנוצלות נכלל באופן חלקי בחברה מאוחדת, בשל העדר נתונים.
 - (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
 - (4) קיבוצים ומושבים, אירגונים איזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.
 - (5) לרבות תאגידים בשליטתם.
- סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

תוספת ב' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 במרס 2008					
ההוצאה	סיכון	סיכון	סיכון		
התקופתית בגין יתרת הפרשה ספציפית חובות לחובות מסופקים בעייתיים ⁽³⁾	אשראי כולל לציבור	אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	אשראי מאזני ⁽¹⁾		
בגין פעילות לווים בישראל					
32	(3)	1,063	287	776	חקלאות
989	17	21,458	8,177	13,281	תעשייה
2,441	40	24,600	11,270	13,330	בינוי ונדל"ן
3	-	1,331	288	1,043	חשמל ומים
399	18	12,882	3,927	8,955	מסחר
872	8	2,558	368	2,190	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
92	2	4,275	649	3,626	תחבורה ואחסנה
462	1	2,993	750	2,243	תקשורת ושירותי מחשב
40	(2)	10,077	2,510	7,567	שירותים פיננסיים
407	8	9,821	3,642	6,179	שירותים עסקיים אחרים
192	2	2,531	1,042	1,489	שירותים ציבוריים וקהילתיים
403	1	12,495	639	11,856	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
587	23	23,554	9,707	13,847	אנשים פרטיים - אחר
6,919	115	129,638	43,256	86,382	סך הכל
-	-	(59)	-	(59)	בניכוי פיקדון בחו"ל הצמוד לסיכון האשראי של לווה
6,919	115	129,579	43,256	86,323	סך הכל
739	7	33,024	11,029	21,995	בגין פעילות לווים בחו"ל
7,658	122	162,603	54,285	108,318	סך הכל
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:					
105	(2)	374	118	256	תנועות ההתיישבות ⁽⁴⁾
14	-	363	127	236	רשויות מקומיות ⁽⁵⁾

הערות:

- (1) אשראי לציבור בסך 104,357 מיליוני ש"ח, השקעות באיגרות חוב של הציבור בסך של 3,168 מיליוני ש"ח, נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו כנגד הציבור בסך של 793 מיליוני ש"ח.
 - (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של חבות של לווה. מידע בדבר מסגרות שאינן מנוצלות נכלל באופן חלקי בחברה מאוחדת, בשל העדר נתונים.
 - (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
 - (4) קיבוצים ומושבים, אירגונים איזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.
 - (5) לרבות תאגידים בשליטתם.
- סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

תוספת ב' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר 2008*				
ההוצאה	התקופתית בגין יתרת הפרשה ספציפית לחובות מסופקים בעיתיים ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾
בגין פעילות לווים בישראל				
חקלאות	64	1,150	259	891
תעשייה	1,137	22,679	8,568	14,111
בינוי ונדל"ן	2,921	24,987	10,171	14,816
חשמל ומים	3	1,519	509	1,010
מסחר	422	13,249	3,634	9,615
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	776	2,295	321	1,974
תחבורה ואחסנה	80	3,684	276	3,408
תקשורת ושירותי מחשב	436	3,281	620	2,661
שירותים פיננסיים	726	11,870	3,121	8,749
שירותים עסקיים אחרים	436	10,158	3,423	6,735
שירותים ציבוריים וקהילתיים	195	2,391	868	1,523
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	419	14,823	728	14,095
אנשים פרטיים - אחר	684	33,468	17,991	15,477
סך הכל	8,299	145,554	50,489	95,065
בניכוי פיקדון בחו"ל הצמוד לסיכון האשראי של לווה	-	(59)	-	(59)
סך הכל	8,299	145,495	50,489	95,006
בגין פעילות לווים בחו"ל	1,483	39,111	12,718	26,393
סך הכל	9,782	184,606	63,207	121,399
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:				
תנועות ההתיישבות ⁽⁴⁾	105	273	34	239
רשויות מקומיות ⁽⁵⁾	9	336	119	217

* סוג מחדש.

הערות:

- (1) אשראי לציבור בסך 117,407 מיליוני ש"ח, השקעות באיגרות חוב של הציבור בסך של 3,017 מיליוני ש"ח, נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו כנגד הציבור בסך של 975 מיליוני ש"ח.
 - (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של חבות של לווה. מידע בדבר מסגרות שאינן מנוצלות נכלל באופן חלקי בחברה מאוחדת, בשל העדר נתונים.
 - (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
 - (4) קיבוצים ומושבים, אירגונים איזוריים וארציים ותאגידיים שבשליטת תנועות ההתיישבות.
 - (5) לרבות תאגידיים בשליטתם.
- סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

תוספת ג' - חשיפה של הבנק וחברות המאוחדות שלו, לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 במרס 2009

סכומים מדווחים (במליוני שקלים חדשים)

	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש
מטבע ישראלי לא צמוד					
סך הכל נכסים	1,076	2,134	3,232	5,288	60,686
סך הכל התחייבויות	1,102	2,217	8,960	4,601	57,841
הפרש	(26)	(83)	(5,728)	687	2,845
השפעת עסקות עתידיות והתקשרויות מיוחדות	600	1,123	1,962	564	(1,050)
אופציות	(15)	(9)	(141)	(92)	165
החשיפה לשינויים בשיעור הריבית במגזר	559	1,031	(3,907)	1,159	1,960
החשיפה המצטברת במגזר	802	243	(788)	3,119	1,960
מטבע ישראלי צמוד למדד					
סך הכל נכסים	4,873	7,572	3,495	750	377
סך הכל התחייבויות	3,428	6,953	2,777	698	302
הפרש	1,445	619	718	52	75
השפעת עסקות עתידיות והתקשרויות מיוחדות	(1,237)	(1,216)	(983)	(1)	1
אופציות	3	336	-	-	-
החשיפה לשינויים בשיעור הריבית במגזר	211	(261)	(265)	51	76
החשיפה המצטברת במגזר	(188)	(399)	(138)	127	76
מטבע חוץ**					
סך הכל נכסים	1,802	7,587	11,046	19,844	34,140
סך הכל התחייבויות	4,161	2,673	11,573	19,947	39,788
הפרש	(2,359)	4,914	(527)	(103)	(5,648)
השפעת עסקות עתידיות והתקשרויות מיוחדות	649	1,381	(1,830)	1,167	1,200
אופציות	12	(326)	141	92	(168)
החשיפה לשינויים בשיעור הריבית במגזר	(1,698)	5,969	(2,216)	1,156	(4,616)
החשיפה המצטברת במגזר	(1,405)	293	(5,676)	(3,460)	(4,616)
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית					
סך הכל נכסים***	7,751	17,293	17,773	25,882	95,203
יתרת חוב הנובעת מעסקאות בכרטיסי אשראי****					
סה"כ נכסים במאזן	7,751	17,293	17,773	25,882	95,203
סך הכל התחייבויות***	8,691	11,843	23,310	25,246	97,931
זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי****					
סך הכל התחייבויות במאזן	8,691	11,843	23,310	25,246	97,931
הפרש	(940)	5,450	(5,537)	636	(2,728)
השפעת עסקות עתידיות והתקשרויות מיוחדות	12	1,289	(851)	1,730	148
החשיפה לשינויים בשיעור הריבית במגזר	(928)	6,739	(6,388)	2,366	(2,580)
החשיפה המצטברת במגזר	(791)	137	(6,602)	(214)	(2,580)

הערות כלליות:

1. נתונים מלאים על החשיפה לשינויים בשיעור הריבית בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
2. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מציגים את הערך הנוכחי של זרמים עתידיים כשהם מהווים לפי שיעור התשואה הפנימי של הסעיף המאזני. הזרמים העתידיים שהוונו כאמור, כוללים ריבית שתצטבר עד למועד הפרעון, או עד למועד שינוי הריבית, המוקדם שבהם.
3. השפעת עסקאות גידור כלולה בסך כל הנכסים או סך ההתחייבויות, לפי העניין.

31.12.2008		שיעור	שיעור	מסך	מסך	ללא	מעל	מעל	מעל
מסך	תשואה פנימי	תשואה פנימי	תשואה פנימי	חיים ממוצע	חיים ממוצע	תקופת פרעון*	20 שנה	עד 20 שנה	עד 5 שנים
בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	שך הכל	שך הכל	שך הכל	שנה	שנה	שנים
0.64	4.31	0.67	3.79	77,378	77,378	1,147	(16)	586	3,245
0.50	2.85	0.50	2.47	77,128	77,128	135	19	237	2,016
0.14	1.46	0.17	1.32	250	250	1,012	(35)	349	1,229
-	-	-	-	3,842	3,842	-	-	28	615
-	-	-	-	131	131	-	(1)	147	77
-	-	-	-	4,223	4,223	1,012	(36)	524	1,921
-	-	-	-	-	-	4,223	3,211	3,247	2,723
4.63	4.59	4.64	4.41	27,086	27,086	113	147	2,755	7,004
4.09	3.98	4.12	4.09	20,597	20,597	85	-	1,578	4,776
0.54	0.61	0.52	0.32	6,489	6,489	28	147	1,177	2,228
-	-	-	-	(5,694)	(5,694)	-	-	(287)	(1,971)
-	-	-	-	341	341	-	-	2	-
-	-	-	-	1,136	1,136	28	147	892	257
-	-	-	-	-	-	1,136	1,108	961	69
0.57	6.11	0.71	6.06	77,918	77,918	1,305	-	790	1,404
0.85	3.34	0.80	3.26	81,825	81,825	43	-	113	3,527
(0.28)	2.77	(0.09)	2.80	(3,907)	(3,907)	1,262	-	677	(2,123)
-	-	-	-	1,852	1,852	-	-	(856)	141
-	-	-	-	(474)	(474)	-	1	(149)	(77)
-	-	-	-	(2,529)	(2,529)	1,262	1	(328)	(2,059)
-	-	-	-	-	-	(2,529)	(3,791)	(3,792)	(3,464)
1.25	-	1.28	-	189,123	189,123	9,306	131	4,131	11,653
				4,254	4,254				
				193,377	193,377	9,306	131	4,131	11,653
1.10	-	1.05	-	179,915	179,915	628	19	1,928	10,319
				4,254	4,254				
				184,169	184,169	628	19	1,928	10,319
0.15	-	0.23	-	9,208	9,208	8,678	112	2,203	1,334
-	-	-	-	-	-	2	-	(1,115)	(1,215)
-	-	-	-	9,208	9,208	8,680	112	1,088	119
-	-	-	-	-	-	9,208	528	416	(672)

* בטור "ללא תקופת פרעון" מוצגת יתרה מאזנית.
 ** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
 *** כולל נכסים והתחייבויות לא כספיים המוצגים בטור "ללא תקופת פרעון".
 **** נכסים והתחייבויות הנובעים מהשימוש בכרטיסי אשראי, שהלקוחות כבר התחייבו על פיהם.

תוספת ד' - חשיפות למדינות זרות - מאוחד⁽¹⁾

סכומים מדווחים

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך.

31 במרס 2009			
חשיפה מאזנית			
חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
המדינה	לממשלות ⁽³⁾	לבנקים	לאחרים
ארצות הברית	700	1,978	1,745
בריטניה	-	1,025	434
הולנד	-	45	1,293
אחרות	12	4,196	5,385
סך כל החשיפות למדינות זרות	712	7,244	8,857
סך החשיפות למדינות LDC	4	614	1,515

31 בדצמבר 2008			
חשיפה מאזנית			
חשיפה מאזנית מעבר לגבול*			
המדינה	לממשלות ⁽³⁾	לבנקים	לאחרים
ארצות הברית	252	2,133	1,891
בריטניה	-	866	380
הולנד	-	69	1,901
אחרות	15	4,365	4,098
סך כל החשיפות למדינות זרות	267	7,433	8,270
סך החשיפות למדינות LDC	4	615	1,366

* סווג מחדש.

הערות:

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות ובטחונות נזילים.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(4) יתרת חובות בעייתיים בניכוי חובות המכוסים בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. לא כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.

שורת "סך הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים; חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

31 במרס 2009									
חשיפה מאזנית מעבר לגבול		חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾			חשיפה מאזנית				
					חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים				
					חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית		
		מזה: סיכון			יתרת	נטו לאחר ניכוי	ניכוי בגין	ניכוי	לפני ניכוי
לפרעון	לפרעון	אשראי חוץ	סך חשיפה	חובות	סך כל	התחייבויות	התחייבויות	התחייבויות	התחייבויות
מעל שנה	עד שנה	מאזני בעייתי	חוץ מאזנית	בעייתיים ⁽⁴⁾	המאזנית	מקומיות	מקומיות	מקומיות	מקומיות
3,282	1,141	-	12,512	991	25,250	20,827	12,975	33,802	
432	1,027	-	654	21	3,354	1,895	170	2,065	
776	562	-	101	-	1,338	-	-	-	
3,833	5,760	-	1,476	32	9,593	-	1,269	1,269	
8,323	8,490	-	14,743	1,044	39,535	22,722	14,414	37,136	
1,110	1,023	-	292	5	2,133	-	1,047	1,047	

31 בדצמבר 2008									
חשיפה מאזנית מעבר לגבול*		חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾			חשיפה מאזנית				
					חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים				
					חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית		
		מזה: סיכון			יתרת	נטו לאחר ניכוי	ניכוי בגין	ניכוי	לפני ניכוי
לפרעון	לפרעון	אשראי חוץ	סך חשיפה	חובות	סך כל	התחייבויות	התחייבויות	התחייבויות	התחייבויות
מעל שנה	עד שנה	מאזני בעייתי	חוץ מאזנית	בעייתיים ⁽⁴⁾	המאזנית	מקומיות	מקומיות	מקומיות	מקומיות
1,630	2,646	-	8,479	797	18,796	14,520	16,957	31,477	
383	863	-	1,014	23	2,830	1,584	239	1,823	
1,390	580	-	472	-	1,970	-	-	-	
3,982	4,496	34	1,303	59	8,478	-	1,097	1,097	
7,385	8,585	34	11,268	879	32,074	16,104	18,293	34,397	
1,170	815	-	351	24	1,985	-	989	989	

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

ב. מידע בדבר מדינות שסך החשיפה המאזנית אליהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך.
 סך כל החשיפות למדינות זרות כולל חשיפה על בסיס מאוחד למדינות גרמניה ושוויץ, אשר סך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך, בסך של 3,340 מיליוני ש"ח ליום 31 במרץ 2009.

הצהרה (Certification)

אני, גיורא עופר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2009 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של הדירקטוריון ולוועדת מאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

גיורא עופר
המנהל הכללי

31 במאי 2009

הצהרה (Certification)

אני, יוסף ברסי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2009 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - (א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של הדירקטוריון ולוועדת מאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

יוסף ברסי, סמנכ"ל בכיר
חשבונאי ראשי

31 במאי 2009

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק דיסקונט לישראל בע"מ וחברות בנות שלו (להלן: "הבנק") הכולל את המאזן התמציתי המאוחד ליום 31 במרס 2009 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על רווח והפסד, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופת הביניים של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני אשר ההשקעה בהן הינה כ-93 מיליון ש"ח ליום 31 במרס 2009, וחלקו של הבנק בתוצאות העיסוקיות שלהן הינו הפסד בסך של כ-2 מיליון ש"ח לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. המידע הכספי התמציתי לתקופת הביניים של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישומו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידור, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הדגש עניין

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאורים על המידע הכספי לתקופת הביניים כלהלן:
א. לביאור 11 בדבר חקירה שנוהלה בארצות הברית בעניינים הקשורים בדיני איסור הלבנת הון והשלכותיה על אי די בי ניו יורק (חברה מאוחדת).
ב. לביאור 6 סעיפים 4.5, 4.6 ו-4.8 בדבר בקשות לאשר תובענות מסויימות כתובענות ייצוגיות וסעיף 6 בדבר קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

31 במאי 2009

תמצית מאזן מאוחד

סכומים מדווחים

מבוקר	בלתי מבוקר		
31.12.08	31.3.08	31.3.09	
במיליוני שקלים חדשים			
נכסים			
21,554	* 17,323	22,584	מזומנים ופקדונות בבנקים
31,535	36,711	35,948	ניירות ערך
25	5	24	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
116,800	* 103,654	120,620	אשראי לציבור
1,491	1,414	1,802	אשראי לממשלות
1,900	2,000	1,748	השקעות בחברות כלולות
3,039	2,855	3,040	בניינים וציוד
5,904	5,809	7,611	נכסים אחרים
182,248	169,771	193,377	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון			
139,232	* 127,969	146,629	פקדונות הציבור
4,555	5,145	5,344	פקדונות מבנקים
206	* 140	220	פקדונות הממשלה
7,194	6,994	9,929	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
9,373	8,245	9,318	כתבי התחייבות נדחים
12,665	11,923	12,729	התחייבויות אחרות
173,225	160,416	184,169	סך-כל ההתחייבויות
226	161	243	זכויות בעלי מניות חיצוניים
8,797	9,194	8,965	הון עצמי
182,248	169,771	193,377	סך-כל ההתחייבויות וההון

* סוג מחדש. הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

יוסף ברסי
סמנכ"ל בכיר
חשבונאי ראשי

ג'ורא עופר
המנהל הכללי

שלמה זהר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
31 במאי 2009

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד

סכומים מדווחים

מבוקר	בלתי מבוקר		
לשנה	לשלושת החודשים		
שהסתיימה	31-במרס	2008	2009
31.12.08	2008	2009	
במיליוני שקלים חדשים			
רווח מימוני			
4,127	1,065	940	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
780	93	252	הפרשה לחובות מסופקים
3,347	972	688	רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
הכנסות תפעוליות ואחרות			
*2,422	*589	642	עמלות תפעוליות
51	(30)	2	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו
*27	*2	73	הכנסות אחרות
2,500	561	717	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות			
3,106	*860	780	משכורות והוצאות נלוות
910	216	245	אחזקה ופחת בניינים וציוד
*1,259	*281	321	הוצאות אחרות
5,275	1,357	1,346	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
572	176	59	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
169	133	(86)	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח מפעולות רגילות
403	43	145	רווח מפעולות רגילות לאחר מסים
(70)	10	28	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) מפעולות רגילות לאחר השפעת מס של חברות כלולות
(78)	(15)	(16)	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים מפעולות רגילות לאחר מסים של חברות מאוחדות
255	38	157	רווח נקי מפעולות רגילות
(10)	(3)	(17)	הפסד נטו, מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים
245	35	140	רווח נקי
רווח (הפסד) למניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב (בשקלים חדשים)			
0.26	0.04	0.16	רווח נקי מפעולות רגילות
(0.01)	-	(0.02)	הפסד נטו, מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים
0.25	0.04	0.14	רווח נקי
980,639	980,639	980,639	מספר משוקלל של מניות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב, ששימש לחישוב הרווח למניה (באלפים)

* סווג מחדש. הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי

סכומים מדווחים

	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר					קרנות הון				
	רווחים (הפסדים)	נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות בגין הצגת ניירות ערך למכירה	התאמות (1) תזרים מזומנים	סך כל הון המניות	מהטבה בשל עסקאות הון מבוטס	קרנות תשלום קרנות הון מבוטס	קרנות הון מפרמיה	הון המניות הנפרע	

במיליוני שקלים חדשים

א. דוח על השינויים בהון העצמי לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס לשנת 2009 ולשנת 2008 (בלתי מבוקר)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)	658	2,939	50	212	3,859	(196)	(255)	(1)	5,390	8,797
רווח נקי בתקופה	-	-	-	-	-	-	-	-	140	140
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוטס מניות	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1
התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	-	-	-	-	-	165	-	-	-	165
התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד	-	-	-	-	-	(150)	-	-	-	(150)
השפעת המס המתייחס להתאמות מתרגום דוחות כספיים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(13)
יתרה ליום 31 במרס 2009	658	2,939	51	212	3,860	(194)	(230)	(1)	5,530	8,965
יתרה ליום 31 בדצמבר 2007 (מבוקר)	658	2,939	35	212	3,844	197	(234)	(1)	5,398	9,204
יישום לראשונה של כללי חשבונאות חדשים בחברה בת בחו"ל	-	-	-	-	-	-	-	-	(3)	(3)
רווח נקי בתקופה	-	-	-	-	-	-	-	-	35	35
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוטס מניות	-	-	4	-	4	-	-	-	-	4
התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	-	-	-	-	-	(6)*	-	-	-	(6)
התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד	-	-	-	-	-	(40)*	-	-	-	(40)
השפעת המס המתייחס להתאמות מתרגום דוחות כספיים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
יתרה ליום 31 במרס 2008	658	2,939	39	212	3,848	159	(242)	(1)	5,430	9,194

* סווג מחדש הערות:

- 1) כולל התאמות מתרגום של פעילות חוץ, בעיקר מחברה מאוחדת של הבנק - ישראל דיסקונט בנק אוף ניו-יורק, בסך של 231 מיליון ש"ח, אשר סווגה בדוחות הכספיים של הבנק עד ליום 31 בדצמבר 1994 כיחידה אוטונומית. בהתאם לכך נכללו בסעיף זה מקורות המימון של השקעה זו והשפעת המס המתייחס, עד לתאריך זה.
- 2) כולל סך של 2,704 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה. הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי (המשך)

סכומים מדווחים

	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר			קרנות הון		
	רווחים (הפסדים)	התאמות	סך כל	מהטבה בשל	קרנות	הון
סך-הכל	נטו בגין גידורי תזרים	התאמות ⁽¹⁾ לפי שווי מתרגום	הנפרע וקרנות ההון	קרנות תשלום מבוטס מניות	קרנות הון מפרמיה	הון המניות הנפרע
	עודפים ⁽²⁾	מזומנים	ההון	אחרות	מניות	הון הנפרע
	במיליוני שקלים חדשים					

ב. דוח על השינויים בהון העצמי לשנת 2008 (מבוקר)

9,204	5,398	(1)	(234)	197	3,844	212	35	2,939	658	2007	יתרה ליום 31 בדצמבר
											השפעת יישום IFRS לראשונה בחברות כלולות
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	יישום לראשונה של כללי חשבונאות חדשים בחברה בת בחו"ל
(4)	(4)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי לשנת החשבון
245	245	-	-	-	-	-	-	-	-	-	דיבידנד
(250)	(250)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוטס מניות
15	-	-	-	-	15	-	15	-	-	-	התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הון
(873)	-	-	-	(873)	-	-	-	-	-	-	התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה ששוויו מחדש לדוח רווח והפסד
249	-	-	-	249	-	-	-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
231	-	-	-	231	-	-	-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
(21)	-	-	(21)	-	-	-	-	-	-	-	יתרה ליום 31 בדצמבר 2008
8,797	5,390	(1)	(255)	(196)	3,859	212	50	2,939	658		

הערות:

(1) כולל התאמות מתרגום של פעילות חוץ, בעיקר מחברה מאוחדת של הבנק - ישראל דיסקונט בנק אוף ניו-יורק, בסך של 231 מיליון ש"ח, אשר סווגה בדוחות הכספיים של הבנק עד ליום 31 בדצמבר 1994 כיחידה אוטונומית.

בהתאם לכך נכללו בסעיף זה מקורות המימון של השקעה זו והשפעת המס המתייחס, עד לתאריך זה.

(2) כולל סך של 2,704 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

תמצית דוח על תזרימי המזומנים

סכומים מדווחים

מבוקר	בלתי מבוקר	
לשנה שהסתיימה ב-31.12.08	לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2009	
במיליוני שקלים חדשים		
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת		
245	140	רווח נקי לתקופה
		ההתאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת:
73	(21)	חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות
78	16	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווח של חברות בת שאוחדו
417	111	פחת על בניינים וציוד
50	12	הפחתת מוניטין
(21)*	25	התאמות מתרגום דוחות כספיים
76	35	הפרשה לירידת ערך של ניירות ערך להשקעה
838	265	הפרשה לחובות מסופקים
121	(170)	הפסד (רווח) ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
65	(36)	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
-	17	הפסד ממימוש השקעה בחברות מוחזקות
15	1	הטבה בשל הקצאת אופציות
11	-	הפרשה לירידת ערך בגין בניינים
11	-	הפסד ממימוש בניינים וציוד
(33)	-	דיבידנד בעין מויזה אירופה
(415)	(178)	מסים נדחים, נטו
267*	(44)	פצווי פרישה - קיטון (גידול) בעודף היעודה על העתודה
1009*	(1,901)	הפרשי התאמה שנכללו בפעולות השקעה ומימון אחר
שינויים בסעיפים מאזניים:		
(1,585)	(1,463)	נכסים אחרים, נטו
2,599*	78	התחייבויות אחרות, נטו
3,821	(3,113)	מזומנים, נטו, מפעילות שוטפת (לפעילות שוטפת)

* סוג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

תמצית דוח על תזרימי המזומנים (המשך)

סכומים מדווחים

מבוקר	בלתי מבוקר	
לשנה שהסתיימה ב-31.12.08	לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2009	
במיליוני שקלים חדשים		
תזרימי מזומנים מפעילות בנכסים		
		רכישת איגרות חוב מוחזקות לפדיון
(640)	(183)	תמורה מפדיון איגרות חוב מוחזקות לפדיון
1,820	42	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
(15,676)	(6,977)	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
17,093	3,892	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
1,120	1,108	פקדונות בבנקים, נטו
51	1,386	ניירות ערך למסחר, נטו
941	(494)	אשראי לציבור, נטו
(15,962)	(3,149)	אשראי לממשלות, נטו
(1,117)	(312)	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נטו
321	1	הקטנת (תוספת) השקעה בחברות מוחזקות
(29)	169	רכישת בניינים וציוד
(679)	(140)	תמורה ממימוש בניינים וציוד
6	-	רכישת חברת בת שאוחדה לראשונה (נספח א')
(50)	-	מזומנים, נטו, לפעילות בנכסים
(12,801)	(4,657)	תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות ובהון
		פקדונות מהציבור, נטו
8,790	6,551	פקדונות מבנקים, נטו
(516)	789	פקדונות מהממשלה, נטו
81	14	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר, נטו
1,299	2,735	הנפקת כתבי התחייבות נדחים
2,131	350	פדיון כתבי התחייבות נדחים
(800)	(253)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
(250)	-	מזומנים נטו מפעילות בהתחייבויות ובהון
10,735	10,186	גידול מזומנים
1,755	2,416	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
17,313	19,068	יתרת מזומנים לסוף התקופה
19,068	21,484	

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

תמצית דוח על תזרימי המזומנים (המשך)

סכומים מדווחים

נספח א' - רכישת חברת בת שאוחדה לראשונה

מבוקר	
לשנה שהסתיימה ב-31.12.08	
במיליוני שקלים חדשים	
נכסים והתחייבויות של חברת הבת שאוחדה, ליום הרכישה:	
52	נכסים (למעט מזומנים בסך 83 מיליון ש"ח)
(84)	התחייבויות
82	מוניטין
50	סך הקטנת המזומנים בגין חברות שאוחדו לראשונה

נספח ב' - פעולות בנכסים ובהתחייבויות שלא במזומן בתקופת הדוח:

מבוקר	בלתי מבוקר	
לשנה שהסתיימה ב-31.12.08	לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2009	
במיליוני שקלים חדשים		
-	31	אשראי בגין מימוש השקעה
28	-	רכישת רכוש קבוע
252	(935)	השאלת ניירות ערך

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

1. מדיניות חשבונאית

א. כללי. תמצית הדוחות הכספיים נערכה בהתאם לכללים החשבונאיים המשמשים לצורך עריכת דוחות כספיים ביניים. הדוחות הכספיים נערכו לפי אותם כללי חשבונאות שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2008, פרט לאמור בסעיף ב' להלן. יש לעיין בדוחות כספיים אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2008 ולביאורים אשר נכללו בהם.

ב. יישום לראשונה של כללי חשבונאות

תקן חשבונאות מס' 15 (מתוקן). בחודש ינואר 2009 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 15 (מתוקן), "ירידת ערך נכסים" (להלן – "התקן"), הבהרה מספר 10, "הטיפול החשבונאי בירידת ערך של השקעה בחברה מוחזקת, שאינה חברה בת" ונוסח מחודש של הבהרות מס' 1 ו-6 בנושא "הטיפול החשבונאי בירידת ערך השקעה בחברה מוחזקת, שאינה חברה בת" ו-"הטיפול בירידת ערך נכסים של חברה מוחזקת, שאינה חברה בת", בהתאמה.

תקן 15 (מתוקן) משנה בעיקר את הטיפול החשבונאי באופן ההקצאה במאוחד של מוניטין ליחידות מניבות מזומנים. הבהרה מס' 10 קובעת כיצד יוקצה הפסד מירידת ערך של חברה מוחזקת שאינה בת, לרבות הטיפול בביטול הפסד מירידת ערך שהוכר בתקופות קודמות. בהתאם לתקן, לצורך בחינת ירידת ערך מוניטין, שנרכש במהלך של צירוף עסקים, הוא יוקצה ממועד הרכישה לכל אחת מהיחידות המניבות מזומנים או קבוצות של היחידות המניבות מזומנים של הנרכש ולכל אחת מהיחידות המניבות מזומנים או קבוצות של היחידות המניבות מזומנים של הרוכש, אשר צפויות ליהנות מהסינרגיות של הצירוף, זאת ללא קשר אם נכסים אחרים או התחייבויות אחרות של הגוף שנרכש שויכו ליחידות או קבוצות של יחידות אלה. בסיס ההקצאה יהיה לפי יחסי שווי הוגן של היחידות נכון ליום הרכישה. ירידת ערך של מוניטין תיבחן ברמה המשקפת את הדרך שבה הישות מנהלת את פעילויותיה ואשר אליהן משויך המוניטין. עוד קובע התקן כי כל יחידה או קבוצות של יחידות, אליהן הוקצה המוניטין, תייצג את הרמה הנמוכה ביותר שבה קיים מעקב של מוניטין לצרכים הפנימיים של ההנהלה, שלא תהיה גדולה ממגזר כפי שנקבע בהתאם לתקן חשבונאות מספר 11, "דיווח מגזרי". בכך ביטל התקן את הטיפול החשבונאי שנקבע בתקן המקורי בדבר יישום מבחן דו-שלבי לבחינת הכרה בירידת ערך (מבחני 'מעלה-מטה' ו-'מטה-מעלה').

בהתאם להבהרה מס' 10, על הישות לקבוע בכל תאריך מאזן אם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך של ההשקעה בחברה כלולה. אם מתקיים סימן, על הישות לאמוד את הסכום בר ההשבה של ההשקעה בהתאם להוראות התקן. במידה ומוכר הפסד מירידת ערך, בהתאם לתקן, הפסד זה יוקצה להשקעה בכללותה. ביטול הפסד מירידת ערך של ההשקעה ייעשה אף הוא תוך בחינת ההשקעה בכללותה. בכך מבטלת הבהרה מס' 10 את הכללים שנקבעו בתקן 15 המקורי לפיהם הפסד מירידת ערך של ההשקעה בחברה כלולה יוקצה תחילה למוניטין בחשבון ההשקעה ויתרת הפסד תרשם כנגד ההשקעה בכללותה.

הנוסח המחודש של הבהרה מס' 1 הותאם לטיפול החשבונאי בירידת ערך של חברות מוחזקות כנקבע בתקן 15 (מתוקן) ובהבהרה מס' 10. הוראות התקן וההבהרות ייושמו מכאן ולהבא החל מהדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2009 או לאחר מכן. ביום 23 באפריל 2009 הודיע המפקח על הבנקים כי תאגידי הבנקים וחברות כרטיסי אשראי יערכו את הדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2009 ואילך על פי תקן 15 (מתוקן), לרבות הבהרות המתייחסות אליו. הבנק יישם את הוראות תקן 15 (מתוקן). ליישום כאמור לא היתה השפעה על הדוחות הכספיים.

ירידת ערך ניירות ערך בעלת אופי אחר מזמני. ביום 1 במרס 2009 הפיץ המפקח על הבנקים הנחיה בדבר התנאים שבהתקיימם תוכר ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני.

בהתאם להנחיה, על התאגידי הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי להכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות בגין ירידת ערך של כל נייר ערך המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, יש כוונה למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו היא נרכשה על ידי התאגיד הבנקאי לבין דירוג האג"ח במועד פרסום הדוח לתקופה זו;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי התאגיד הבנקאי כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;

1. מדיניות חשבונאית (המשך)

- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (לגבי איגרות חוב - העלות המופחתת). זאת, אלא אם בידי התאגיד הבנקאי ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלבנטיים, אשר מוכיח ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני. ההנחיה כוללת גם, בין היתר, רשימה תמציתית של דוגמאות לליקויים אפשריים בתייעוד, שבהתקיימם עולה ספק משמעותי האם מתקיימת רמת הביטחון הנדרשת כדי להגיע למסקנה כי באותן הנסיבות ירידת הערך של נייר הערך אינה בעלת אופי אחר מזמני. תחילת ההנחיה מיום 1 בינואר 2009.

לפרטים בדבר טיוטה בנושא "מדידת שווי הוגן, גילוי על שווי הוגן, זיהוי והצגת ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני", בעקבות תיקונים בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, ר' סעיף ג' להלן.

ג. גילוי ההשפעה של כללים חדשים בתקופה שלפני יישומם. להלן יובאו פרטים אודות ההשפעה של תקני חשבונאות חדשים.

תקן חשבונאות מס' 29. בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מס' 29, "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" (להלן: "התקן") וזאת בהמשך להחלטת הוועדה המקצועית של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות מחודש נובמבר 2005. בהתאם להוראות התקן, תאגידים שחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, חל עליהם ומחויבים לדווח על פי תקנות שהותקנו מכה חוק זה, יחויבו לערוך את דוחותיהם הכספיים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים החל בדוחות הכספיים לתקופה המתחילה ביום 1 בינואר 2008 ואילך.

האמור אינו חל על תאגידים שלפני תקנות ניירות ערך דוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

האימוץ לראשונה של תקני IFRS ייעשה תוך יישום הוראות תקן 1 IFRS, שעניינו אימוץ לראשונה של תקני IFRS.

בחודש מרס 2009, פרסם המפקח על הבנקים טיוטה לדיון בדבר האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ידי תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי. בהתאם לטיטה, תאריך היעד לדיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בהתאם ל-IFRS הינו:

- בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - החל מיום 1 בינואר 2011. ממועד זה ואילך יידרשו התאגידים הבנקאיים לעדכן את הטיפול החשבונאי בנושאים אלה באופן שוטף, בהתאם להוראות המעבר בתקנים בינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה, ובהתאם להבהרות שיימסרו על ידי הפיקוח על הבנקים;

- בנושאים שהם בליבת העסק הבנקאי - החל מיום 1 בינואר 2013, כאשר בכוונת הפיקוח על הבנקים לקבל במהלך שנת 2011 החלטה סופית בנושא זה. ההחלטה הסופית תיקבע בהתחשב בלוח הזמנים שייקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית. ככלל, תינתן קדימות לאימוץ הכללים שנקבעו בארה"ב בנושאים בהם הושגה התכנסות עם התקנים הבינלאומיים ולהערכת הפיקוח על הבנקים, המעבר בארה"ב לתקנים הבינלאומיים לא ישפיע על דרישות שהוצאו בעבר, ואשר יחולו על תאגידים בנקאיים בעתיד (דוגמת הטיפול בחובות פגומים והפסדי אשראי).

בטיטה הובהר כי לאחר השלמת תהליך התאמת ההוראות לתקנים הבינלאומיים ישמור הפיקוח על סמכותו לקבוע הבהרות מחייבות לגבי אופן יישום הדרישות בתקנים הבינלאומיים, וכן לקבוע הוראות נוספות במקרים שבהם הדבר מתחייב לנוכח דרישת רשויות פיקוח במדינות מפותחות בעולם או בנושאים שלגביהם לא קיימת התייחסות בתקנים הבינלאומיים. בנוסף, הפיקוח על הבנקים ישמור על סמכותו לקבוע דרישות גילוי ודיווח, הוראות הקשורות לבקרה פנימית על דיווח כספי והוראות הקשורות לביקורת של רואי החשבון.

לפיכך, ועד לתאריכי היעד לאימוץ תקני ה-IFRS, כאמור לעיל, דוחות כספיים של תאגיד בנקאי או חברת כרטיסי אשראי ימשיכו להיות ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

תקן חשבונאות מס' 23. בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מס' 23 "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה". התקן מחליף את תקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות כספיים), התשנ"ו-1996, אשר אומצו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. התקן מושתת על העקרון לפיו בסיס ההערכה בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה הוא השווי ההוגן. הפרשים בין התמורה שנקבעה בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה לבין השווי ההוגן של אותן עסקאות ייזקפו להון העצמי. התקן מפרט את הטיפול החשבונאי לגבי סוגים נפוצים של עסקאות. התקן חל על עסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה שיבוצעו לאחר 1 בינואר 2007 וכן על הלוואה שניתנה לבעל השליטה או שהתקבלה מבעל השליטה לפני מועד תחילת התקן, ממועד תחולתו.

ביום 4 במאי 2008 פרסם המפקח על הבנקים טיוטת הנחיות בדבר אופן אימוץ התקן על ידי התאגידים הבנקאיים. על פי הטיטה יחולו על

1. מדיניות חשבונאית (המשך)

עסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים. על סוגי עסקאות מסוימות, שעבורן לא נקבעה התייחסות בתקנים הבינלאומיים, יחולו כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. ההוראות שבתקן חשבונאות מס' 23 תיושמה על ידי התאגידים הבנקאים רק אם אינן סותרות את תקני החשבונאות הבינלאומיים או את תקני החשבונאות המקובלים בארה"ב, או בעסקאות שלגביהן לא נקבעו כללים מחייבים בתקנים ובכללי החשבונאות האמורים.

לתאריך פרסום הדוח הכספי טרם פורסמו הוראות המפקח על הבנקים בנוגע לאופן אימוץ התקן על ידי תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, אם בכלל.

הוראה בנושא: "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". ביום 31 בדצמבר 2007 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן: "ההוראה"). ההוראה מתאימה את כללי הדיווח החלים על התאגידים הבנקאים בישראל בנושא זה לאלו החלים על בנקים בארצות הברית והיא מבוססת, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב וה-SEC. העקרונות שבבסיס ההוראה, מהווים שינוי מרחיק לכת ביחס להוראות הנוכחיות בנושא סיווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו.

השינויים העיקריים שנכללו בהוראה, ביחס להוראות הקיימות, הינם:

- על התאגידים הבנקאיים לערוך הפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי, שתוערך באחד משני המסלולים הבאים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית", כמפורט להלן:

- "הפרשה פרטנית להפסדי אשראי" – תיושם בגין חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות ביותור חשבונאי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון ש"ח או יותר וכן בגין חובות אחרים שמזוהים על ידי התאגיד הבנקאי לצורך הערכה פרטנית ואשר ההפרשה לירידת ערך בגינם אינה נכללת ב"הפרשה קבוצתית". ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי תיערך בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, המהווים בשיעור ריבית האפקטיבי של החוב, או, כאשר החוב מותנה בבטחון או שהתאגיד הבנקאי קובע שצפויה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הבטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי.

- "הפרשה קבוצתית" – תיושם עבור הפרשות לירידת ערך של קבוצות גדולות של חובות קטנים והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדיור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי תיערך בהתבסס על שיעורי ההפסד שתועדו בעבר בגין כל אחת מהקבוצות ההומוגניות.

- הוגדרו סוגים חדשים של חובות בעייתיים, כגון:

- "סיכון אשראי נחות" (substandard) – מוגדר כאשראי שאינו מוגן באופן מספק על ידי בטחונות ו/או יכולת התשלום של החייב, באופן שקיימת אפשרות שהבנק יספוג הפסד מסוים בגין אשראי זה אם לא יתוקנו הליקויים.

- "חוב פגום" – אשראי שהתאגיד הבנקאי צופה כי לא יגבה במועד את כל הסכומים המגיעים בגינו, וההפרשה להפסדי אשראי בגינו נמדדת במסלול "הפרשה פרטנית".

על פי ההוראה יש להחיל את הסווג הנ"ל, גם על אשראי המצוי בפיגור העולה על 90 יום, חובות ש"אורגנו מחדש", ועל יתרות בחשבונות עובר ושנמצאים בחריגה, שהוגדרו כ"חובות בעייתיים בפיגור" בהתאם לסעיף 4 (ג) בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325.

על פי ההוראה נאסר על התאגידים לרשום הכנסות ריבית (לא כולל הפרשי הצמדה ושער על קרן החוב) על בסיס צבירה בגין חובות פגומים. "סיכון אשראי בסווג שלילי" (classified) – המונח מתייחס לקבוצת אשראים (לרבות סיכונים אשראי) בעייתיים הכוללת את כל האשראים שסווגו כ-"סיכון אשראי נחות" או כ-"חוב פגום".

- הוחמרו ההוראות בגין מחיקה חשבונאית של חובות בעייתיים. בין היתר נקבע בטיטת ההוראה בנושא זה כי:

1. יש למחוק חשבונאית כל חוב שנחשב בלתי ניתן לגביה, או חוב בעל ערך נמוך מאוד, שהותרתו כנכס, אינה מוצדקת.
2. יש למחוק חשבונאית באופן מיידי (כנגד הפרשה להפסד אשראי), כל חלק של חוב העודף על שווי הבטחונות, שזוהה כסכום שאינו בר גביה.
3. אין לדחות מחיקה חשבונאית של חוב, שנערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי, אלא אם צפויים אירועים ספציפיים שיחזקו את שווי החוב. דחיה זו לא תמשך, בדרך כלל, למעלה משנתיים.

- לגבי חובות בעייתיים שההפרשה בגינם נמדדת על בסיס "הפרשה קבוצתית", נקבע כי:

1. חובות בפיגור המובטחים בבטחון שאינו דירת מגורים, או חובות שאינם מובטחים, יימחקו חשבונאית, אם תקופת הפיגור עולה על 150 יום.

1. מדיניות חשבונאית (המשך)

2. בחובות המובטחים בבטחון דירת מגורים יש לקבל הערכת שווי מעודכנת ולמחוק את חלק החוב העודף על שווי הבטחון, אם תקופת הפיגור עולה על 180 יום.

3. חובות של יחידים בפשיטת רגל או של תאגידים שניתן לגביהם צו פירוק, יימחקו חשבונאית תוך 60 יום ממועד מתן צו הכינוס או הפירוק, לפי העניין.

- הורחבו דרישות הגילוי בדוחות הכספיים בגין חובות בעייתיים. על פי ההוראה יידרשו הבנקים, בין היתר:

1. לפרט את המדיניות החשבונאית בכל הנוגע לשיטות ולתהליכים שיישם התאגיד הבנקאי בקביעת סכום ההפרשות להפסדי אשראי, לבסיס לפיו נקבעות הקבוצות שבגין נערכת ההפרשה להפסדי אשראי על "בסיס קבוצתי", לשיטות לפיהן נקבעים שיעורי ההפסד בקבוצות אלו, להשפעת השינויים בגורמים הסביבתיים על שיעורי ההפסד, לסיווג "חובות פגומים", לכללים למחיקת חובות, ולמדיניות בכל הנוגע להכרה בהכנסות ריבית בגין חובות פגומים.

2. לפרט בדוח הדירקטוריון את השינויים שחלו בתקופת הדווח בכל אחד ממרכיבי ההפרשה להפסדי אשראי, להסביר (במידת הצורך) את הסיבות לשוני (אם היה) שבין ההפרשה להפסדי אשראי לבין האומדן המקורי, לפרט את השינויים שחלו באיכות תיק האשראי של התאגיד הבנקאי בתקופה המדווחת, ולהסביר כיצד שינויים אלו השפיעו על ההפרשה להפסדי אשראי.

3. לתת גילוי כמותי נרחב "לחובות פגומים" שיכלול, בין היתר, מידע לגבי יתרת ה"חובות הפגומים" בחתכים שונים, הכוללים: אבחנה בין חובות פגומים "צוברים" לכאלה "שאינם צוברים", פירוט יתרת ה"חובות הפגומים" בכל אחד מהמסלולים לעריכת ההפרשה להפסדי אשראי, פירוט לגבי היתרה הממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח. מידע כמותי יינתן הן לגבי הכנסות הריבית שזקפו בתקופת הדווח בגין "חובות פגומים" והן לגבי הכנסות הריבית שהיו אמורות להזקף בגינם על פי חוזה ההלוואה המקורי.

- נקבעו כללים לעריכת נהלים, לתיעוד ולבקרה פנימית בגין השיטות והתהליכים לזיהוי, מדידה, ודיווח של חובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי בגינם. כללים אלו כוללים בין היתר:

1. הטלת חובה על התאגידים הבנקאיים לפתח שיטה עקבית לקביעת ההפרשה להפסדי אשראי באמצעות תהליך שיטתי שיושם בעקביות. השיטה תתועד בכתב ותכלול הסברים וניתוחים מבוססים.

2. הטלת חובה על הנהלת התאגידים הבנקאיים לסקור תקופתית את השיטה לקביעת הפסדי אשראי, לבצע בדיקות לתקפותה (Validation), ולתעד את הקשר שבין ממצאי הסקירה התקופתית של תיק האשראי לבין יתרת ההפרשה להפסדי אשראי.

3. עדכון נהלי התאגיד הבנקאי בקשר לשיטה לקביעת הפסדי אשראי שיתייחסו, בין היתר, לשיטות לפיצול תיק האשראי, השיטות לזיהוי חובות בעייתיים שההפרשה להפסדי אשראי בגינם נמדדת על "בסיס פרטני", השיטות הקיימות למדידת הפרשה לירידת ערך והדרך לבחירת השיטה המתאימה ביותר עבור כל אחד מסוגי האשראי הבעייתיים, השיטות לקביעת קבוצות הומוגניות, השיטה לבחירת שיעורי ההפרשות להפסדי אשראי על "בסיס קבוצתי", השפעת גורמים סביבתיים על שיעור ההפרשות להפסדי אשראי, וכו'.

4. תיעוד הגורמים ונושאי התפקידים בבנק המעורבים בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי.

5. תיעוד מכלול המערכות הקיימות בבנק, לרבות: מערכות המידע, מערכות דירוג האשראי והשיטות לזיהוי חובות בעייתיים ועריכת הפרשות להפסדי אשראי בהם נוקט התאגיד הבנקאי, המבטיחות את נאותות ההפרשות להפסד אשראי.

6. תיעוד הבקורות הפנימיות המבטיח שתהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי תואם את הוראות הדווח לציבור.

- על מערך הבקרה הפנימית לכלול תהליך של בקרת אשראי, לרבות: מערכת אפקטיבית לדירוג אשראי שתיושם באופן עקבי ותזהה מאפייני סיכון שונים באיכות האשראי, בקרה פנימית שתבטיח הכללת מלוא המידע הרלבנטי שנצבר בעת סקירת ההלוואות בתהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי, ותקשורת ותיאום בין כל הגורמים המעורבים בתהליך קביעת דיווח ההפרשות להפסדי אשראי.

ההוראה אינה מתייחסת להשלכות המיסוי הנובעות מיישומה. על פי הבהרות שנמסרו בדיונים עם הבנקים על טיטוט ההוראה, טרם פרסומה, והפיקוח על הבנקים יפעל אצל רשויות המס להסדרת הנושא.

ההוראה תיושם בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, החל מהדוחות ליום 1 בינואר 2010 ואילך. בעת יישום ההוראה לראשונה יידרשו התאגידים הבנקאיים למחוק חשבונאית את יתרות החובות הבעייתיים, העומדים באמות המידה שנקבעו בהוראה למחיקה חשבונאית, לבטל את כל ההכנסות הריבית שייצברו עד ליום 1 בינואר 2010 ולא ייגבו בפועל עד אותו מועד, בגין חובות פגומים שהוגדרו בהוראה וליצור הפרשות בהתאם לנדרש בהוראה. זאת, למעט חובות שאורגנו מחדש לפני 1 בינואר 2007 ובשמועד היישום לראשונה עומדים בתנאי ההסדר.

1. מדיניות חשבונאית (המשך)

ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. התאמות של יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 1 בינואר 2010 בהתאם לדרישות ההוראה יכללו ישירות בסעיף העודפים בהון העצמי. יישום ההוראה מחייב היערכות ושינויים מהותיים במערכות המידע הקיימות, שאינן מותאמות, בשלב זה, לדיווח על פי הכללים החדשים. כמו כן הכללים החדשים דורשים מכל בנק לגבש מתודולוגיה בנושאים שונים. בכלל זה, לדוגמא, הערכת ההשפעה על יתרת האשראי במסלול הקבוצתי לא ניתנת לביצוע ללא זיהוי וקביעת המודלים והפרמטרים המובילים לבניית קבוצות הומוגניות בעלות מאפייני סיכון דומים ואיסוף נתונים מספקים לצורך חישוב אומדן שיעור הפסדי העבר בכל קבוצת חובות. לאור האמור לעיל לא ניתן לכמת בשלב זה את ההשפעה הצפויה של יישום ההוראה בדוחות לשנת 2010 ואילך על תוצאות הפעילות של הבנק, לרבות ההשפעה של יישום ההוראה לראשונה על ההון העצמי ליום 1 בינואר 2010. עם זאת, צפוי כי יישום ההוראה ישפיע לרעה על תוצאות הפעילות של הבנק ועל מצבו הכספי.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - טיוטת הוראות מעבר לשנים 2010 ו-2011. ביום 18 במאי 2009 פירסם המפקח טיוטת הוראות מעבר לטיפול בנושא ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, במסגרת היישום של ההוראות החדשות בנושא הטיפול בחובות פגומים. זאת, תוך הבחנה בין תאגידי שטרם פיתחו שיטה פנימית לאמידת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, ובין תאגידי שפיתחו שיטה פנימית כאמור. הטיוטא דנה בהפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים והפרשה קבוצתית מינימלית בתקופת המעבר וקובעת כי בכל מועד דיווח בתקופת המעבר סכום יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין חבויות במשרדי התאגיד הבנקאי (על בסיס בנק) בישראל לא יפחת מסכום יתרת ההפרשה הכללית, הנוספת והמיוחדת לחובות מסופקים לאותו מועד, ברוטו ממס. הבנק לומד את הטיוטא ואת משמעויותיה.

כללי חשבונאות חדשים בארה"ב שיאומצו על ידי אי די בי ניו יורק. ביום 9 באפריל 2009 פרסם ה-FASB את נייר העמדה ("FSP") שמספרו 115-2 וכן FAS 124-2 "הכרה בירידת ערך בעלת אופי שאינו זמני והצגתה". פרסומים אלו צפויים לאפשר בהירות רבה יותר למשקיעים לגבי רכיבי אשראי ורכיבים שאינם רכיבי אשראי של אירועי ירידת ערך בעלת אופי שאינו זמני וכן לשקף באופן אפקטיבי יותר מתי מתרחשת ירידת ערך בעלת אופי שאינו זמני. יידרשו גילויים נפרדים לגבי הפסדים בגין אשראי והפסדים בגין גורמי שוק וגורמים אחרים. הפסדים בגין גורמי שוק יזקפו לקרן הון אם אין בכוונת הישות למכור את נייר הערך ואין זה סביר כי הישות תיאלץ למכור את נייר הערך לפני שתחול התאוששות. הפסדים בגין אשראי יזקפו לדוח רווח והפסד. בעת אימוץ התקנים החדשים, חברות נדרשות לרשום השפעה מצטברת לשם סיווג מחדש של הרכיב שאינו רכיב אשראי של ירידת ערך בעלת אופי שאינו זמני אשר הוכרה בעבר, מיתרת עודפים לקרן הון, נכון לתחילת תקופת האימוץ. הפרסומים החדשים יהיו תקפים ויש להחילם בדוחות כספיים שיפורסמו לאחר 15 ביוני 2009, ואימוץ מוקדם אפשרי עבור תקופות שהסתיימו לאחר 15 במרס 2009. אי די בי ניו יורק נמצאת בתהליך הערכת השפעתם של הפרסומים החדשים על מצבה הכספי ועל תוצאות פעילותה.

ביום 9 באפריל 2009 פרסם ה-FASB את נייר העמדה FAS 157-4 "קביעת שווי הוגן כאשר נפח ורמת הפעילות בנכס או בהתחייבות קטנו במידה משמעותית וזיהוי עסקאות שאינן רגילות", אשר כולל הנחיות לגבי מדידת שווי הוגן באופן עקבי יותר על פי העקרונות שהוצגו במסגרת SFAS 157, וכן עוסק בקביעת שווי הוגן כאשר לא קיים שוק פעיל או כאשר המחירים בהם נעשה שימוש מייצגים מכירות בתנאי לחץ. כמו כן, נייר העמדה מאשר מחדש את המטרה של מדידת שווי הוגן, כפי שהוגדרה במסגרת SFAS 157, דהיינו לשקף את המחיר שבו נכס יימכר במסגרת עסקה רגילה (בניגוד לעסקה בתנאי לחץ או עסקה כפויה) נכון לתאריך הדוחות הכספיים ובתנאי השוק הנוכחיים. פרסום זה תקף עבור תקופות דיווח ביניים ושנתיות המסתיימות לאחר 15 ביוני 2009, ואימוץ מוקדם אפשרי עבור תקופות המסתיימות לאחר 15 במרס 2009. אי די בי ניו יורק לא אימצה פרסום זה אימוץ מוקדם עבור תקופת הביניים שהסתיימה ביום 31 במרס 2009.

טיוטא בנושא "מדידת שווי הוגן, גילוי על שווי הוגן, זיהוי והצגת ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני" (להלן: "הטיוטא") - אימוץ תיקונים בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. ביום 7 במאי 2009 פרסם המפקח על הבנקים טיוטה שמתייחסת לשלושה תיקונים שפרסם ה-FASB בתחילת חודש אפריל 2009 (להלן: "התיקונים"), כלהלן:

- FSP FAS 157-4 - קביעת שווי הוגן כאשר נפח ורמת הפעילות עבור הנכס או ההתחייבות קטנו באופן משמעותי וזיהוי עסקאות שאינן רגילות (orderly);

- FSP FAS 107-1 and APB 28-1 - גילוי רבעוני על שווי הוגן של מכשירים פיננסיים;

1. מדיניות חשבונאית (המשך)

- FSP FAS 115-2 and FAS 124-2 – זיהוי והצגה של ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני. תיקונים אלו יחולו בארה"ב החל מהדוחות הרבעוניים ליום 30 ביוני 2009 ואילך, כאשר ה-FASB איפשר אימוץ מוקדם בדוחות הרבעוניים ליום 31 במרס 2009. כאמור, התיקונים משפיעים, בין היתר, על הנסיבות בהן נדרש להכיר בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני של ניירות ערך, על הצגתה בדוח רווח והפסד ובדוח על השינויים בהון העצמי ועל הגילוי הנדרש בדוח רבעוני ושנתי. בטיטה צויין כי כוונת הפיקוח לשקול בהמשך פרסום הבהרות בדבר הטיפול בנושאים אלה. בטיטה הובהר שתאגיד בנקאי לא יהיה רשאי ליישם את התיקונים בדוחות ליום 31 במרס 2009. כן הובהר כי הפיקוח יבחן בזהירות את המועד בו ניתן יהיה להחיל את התיקונים וזאת בשים לב לכך שיישום מחייב היערכות משמעותית בפרק זמן קצר. תאגיד בנקאי שיבקש לאמץ את התיקונים ידרש להוכיח מבעוד מועד כי הוא פיתח מדיניות, שיטות ונהלים ברורים ומפורטים, שיאפשרו לו ליישם באופן נאות את התיקונים.

2. ניירות ערך א. המאוחד

בלתי מבוקר				
31 במרס 2009				
שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	הערך במאזן
במיליוני שקלים חדשים				
(1) איגרות חוב מוחזקות לפדיון				
איגרות חוב ומלוות:				
1,019	17	12	1,024	1,024
586	14	5	595	595
593	56	6	643	643
2,198	87	23	2,262	2,262
סך הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון				
(2) ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב ומלוות:				
10,611	10	387	10,234	10,611
14,755	21	220	14,556	14,755
4,390	1,065	25	5,430	4,390
29,756	1,096	632	30,220 ⁽²⁾	29,756
מניות:				
103	-	-	103 ⁽⁶⁾	103
1,264	36	118	1,182	1,264
1,367	36	118	1,285	1,367
31,123 ⁽⁴⁾	1,132 ⁽³⁾	750 ⁽³⁾	31,505	31,123
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה				

הערות לטבלה ר' בעמוד הבא.

2. ניירות ערך (המשך)

א. המאוחד (המשך)

בלתי מבוקר				
31 במרס 2009				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾	
במיליוני שקלים חדשים				
(3) ניירות ערך למסחר				
איגרות חוב ומלוות:				
2,244	2,152	92	-	2,244
ממשלתיים				
7	7	-	-	7
סוכנויות של ממשלת ארה"ב				
267	344	3	80	267
של אחרים				
2,518	2,503	95	80	2,518
סך-הכל איגרות חוב מניות:				
45	50	-	5	45
של אחרים				
2,563	2,553	95 ⁽⁵⁾	85 ⁽⁵⁾	2,563
סך-הכל ניירות ערך למסחר				
35,884	36,320	868	1,304	35,948
סך-הכל ניירות ערך				

הערות:

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כולל ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חזרת בחברה מאוחדת בחו"ל בשווי שוק של 8,079 מיליון ש"ח (כ-1,929 מיליון דולר).
- (3) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (4) כולל מניות שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין, המוצגים לפי העלות בסך 726 מיליון ש"ח.
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (6) יתרת ההשקעה ליום 31 במרס 2009 הינה לאחר ירידת ערך בעלת אופי שאינו זמני, בסך של 54 מיליון ש"ח, ולאחר פדיון חלק מיחידות הקרן. לאחר תאריך המאזן פדתה הקרן יחידות נוספות, בסך כולל של 5.7 מיליון ש"ח.

2. ניירות ערך (המשך)
א. המאוחד (המשך)

בלתי מבוקר				
31 במרס 2008				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	שווי הוגן ⁽¹⁾
במיליוני שקלים חדשים				

(1) איגרות חוב מוחזקות לפדיון

איגרות חוב ומלוות:				
461	461	-	-	461
ממשלתיים				
1,524	1,510	16	2	1,524
סוכנויות של ממשלת ארה"ב				
305	299	8	2	305
של אחרים				
2,290	2,270	24	4	2,290
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון				

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר	שווי הוגן ⁽¹⁾
מניות:			

(2) ניירות ערך זמינים למכירה

איגרות חוב ומלוות:				
13,914	13,914	17	181	13,914
ממשלתיים				
10,498	10,498	32	99	10,498
סוכנויות של ממשלת ארה"ב				
4,904	4,904	283	28	4,904
של אחרים				
29,316	29,316	332	308	29,316
סך-הכל איגרות חוב				
מניות:				
322	322	-	-	322
קרן של קרנות גידור (Fund of Funds)				
1,316	1,316	1	193	1,316
של אחרים				
1,638	1,638	1	193	1,638
סך-הכל מניות				
30,954	30,954	333	501	30,954
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה				

הערות לטבלה ר' בעמוד הבא.

2. ניירות ערך (המשך)
א. המאוחד (המשך)

בלתי מבוקר				
31 במרס 2008				
הפסדים שטרם מומשו	רווחים שטרם מומשו	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן	
שווי הוגן ⁽¹⁾	מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן		
במיליוני שקלים חדשים				

(3) ניירות ערך למסחר

איגרות חוב ומלוות:				
ממשלתיים				
סוכנויות של ממשלת ארה"ב				
של אחרים				
סך-הכל איגרות חוב				
מניות:				
של אחרים				
סך-הכל ניירות ערך למסחר				
סך-הכל ניירות ערך				
2,774	9	32	2,751	2,774
7	-	-	7	7
694	22	9	707	694
3,475	31	41	3,465	3,475
12	2	1	13	12
3,487	⁽⁵⁾ 33	⁽⁵⁾ 42	3,478	3,487
36,731	370	567	36,534	36,711

הערות:

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כולל ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חזרת בחברה מאוחדת בחו"ל בשווי שוק של 6,994 מיליון ש"ח (כ-1,969 מיליון דולר).
- (3) כוללים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (4) כולל מניות ואיגרות חוב שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין, המוצגים לפי העלות בסך 909 מיליון ש"ח.
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (6) סכום ההשקעה המקורי בקרן הגידור היה 407 מיליון ש"ח, מאז רכישת קרן הגידור ירד שווייה הוגן באופן שאינו בעל אופי זמני ב-85 מיליון ש"ח אשר נזקפו לדו"ח רווח והפסד.

2. ניירות ערך (המשך) א. המאוחד (המשך)

מבוקר				
31 בדצמבר 2008				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	שווי הוגן ⁽¹⁾
במיליוני שקלים חדשים				

(1) איגרות חוב מוחזקות לפדיון

איגרות חוב ומלוות:					
830	830	12	28	814	ממשלתיים
533	533	7	12	528	סוכנויות של ממשלת ארה"ב
554	554	3	44	513	של אחרים
1,917	1,917	22	84	1,855	סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות- עלות)	רווח כולל אחר מצטבר רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
---------------	-------------------------------------	-------------------------------	--------	-----------------------------

(2) ניירות ערך זמינים למכירה

איגרות חוב ומלוות:					
10,313	10,313	344	24	10,313	ממשלתיים
11,487	11,487	118	32	11,487	סוכנויות של ממשלת ארה"ב
4,460	4,460	8	836	4,460	של אחרים
26,260	26,260	470 ⁽²⁾	892	26,260	סך-הכל איגרות חוב
מניות:					
120	120	120 ⁽⁶⁾	-	120	קרן של קרנות גידור (Fund of Funds)
1,205	1,205	84	41	1,205	של אחרים
1,325	1,325	84	41	1,325	סך-הכל מניות
27,585	27,585	554 ⁽³⁾	933 ⁽³⁾	27,585 ⁽⁴⁾	סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה

הערות לטבלה ר' בעמוד הבא.

2. ניירות ערך (המשך)
א. המאוחד (המשך)

מבוקר				
31 בדצמבר 2008				
	הפסדים שטרם מומשו	רווחים שטרם מומשו	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן
	מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾	מהתאמות לשווי הוגן		
במיליוני שקלים חדשים				

(3) ניירות ערך למסחר

איגרות חוב ומלוות:					
1,608	1	46	1,563	1,608	ממשלתיים
7	-	1	6	7	סוכנויות של ממשלת ארה"ב
376	84	2	458	376	של אחרים
1,991	85	49	2,027	1,991	סך-הכל איגרות חוב
מניות:					
42	10	-	52	42	של אחרים
2,033	⁽⁵⁾ 95	⁽⁵⁾ 49	2,079	2,033	סך-הכל ניירות ערך למסחר
31,473	1,112	625	31,960	31,535	סך-הכל ניירות ערך

הערות:

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כולל ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חזרת בחברה מאוחדת בחו"ל בשווי שוק של 7,194 מיליון ש"ח (כ-1,892 מיליון דולר).
- (3) כוללים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (4) כולל מניות שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין, המוצגים לפי העלות בסך 731 מיליון ש"ח.
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (6) יתרת ההשקעה ליום 31 בדצמבר 2008 הינה לאחר ירידת ערך בעלת אופי שאינו זמני, בסך של 63 מיליון ש"ח, ולאחר פדיון חלק מיחידות הקרן. לאחר תאריך המאזן פדתה הקרן יחידות נוספות, בסך כולל של 17 מיליון ש"ח.

2. ניירות ערך (המשך)

ב. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

בלתי מבוקר			
31 במרס 2009			
רווח כולל אחר מצטבר ⁽¹⁾			
	הפסדים	רווחים	
	שטרם	שטרם	
	הוכרו	הוכרו	
עלות מופחתת	מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים			

1. ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):

ניירות ערך זמינים למכירה

א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):

181	-	6	175	ניירות ערך בערבות GNMA
6,316	4	126	6,194	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC
6,497	4	132	6,369	סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות

ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO REMIC ו-STRIPPED MBS):

7,873	17	84	7,806	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA, FHLMC או GNMA או בערבותם
83	31	-	114	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים
7,956	48	84	7,920	סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות אחרים
14,453	52	216	14,289	סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)

ניירות ערך מוחזקים לפידיון

א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):

12	-	1	11	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC
285	49	-	334	ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO REMIC ו-STRIPPED MBS):
297	49	1	345	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים

סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפידיון מגובי משכנתאות (MBS)

ניירות ערך למסחר

ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):

7	-	-	7	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC
7	-	-	7	סך-הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות (MBS)
14,757	101	217	14,641	סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)

2. ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)

6	1	-	7	אשראי לרכישת רכב
1	-	-	1	אשראי שאינו לאנשים פרטיים
7	1	-	8	סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)
14,764	102	217	14,649	סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

הערה:

(1) רווח כולל אחר מצטבר - לניירות ערך זמינים למכירה.

2. ניירות ערך (המשך)

ב. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

בלתי מבוקר			
31 במרס 2008			
רווח כולל אחר מצטבר ⁽¹⁾			
הפסדים	רווחים		
שטרם	שטרם		
הוכרו	הוכרו		
שווי	מהתאמות	מהתאמות	עלות
הוגן	לשווי הוגן	לשווי הוגן	מופחתת
במיליוני שקלים חדשים			

1. ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):

ניירות ערך זמינים למכירה

א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):

ניירות ערך בערבות GNMA			
266	-	3	263
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
7,688	26	70	7,644
7,954	26	73	7,907
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC MBS-1 STRIPPED):			
1,330	5	15	1,320
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA, FHLMC או GNMA או בערבותם			
92	5	-	97
ניירות ערך מגובים משכנתאות אחרים			
1,422	10	15	1,417
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות אחרים			
9,376	36	88	9,324
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)			

ניירות ערך מוחזקים לפידיון

ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):

ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
10	-	-	10
10	-	-	10
סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפידיון מגובי משכנתאות (MBS)			

ניירות ערך למסחר

ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):

ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
7	-	-	7
7	-	-	7
סך הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות (MBS)			
9,393	36	88	9,341
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			

2. ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS):

אשראי לרכישת רכב			
3	-	-	3
אשראי שאינו לאנשים פרטיים			
2	-	-	2
5	-	-	5
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)			
9,398	36	88	9,346
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

הערה:

(1) רווח כולל אחר מצטבר - לניירות ערך זמינים למכירה.

2. ניירות ערך (המשך)

ב. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

מבוקר			
31 בדצמבר 2008			
רווח כולל אחר מצטבר ⁽¹⁾			
עלות מופחתת	מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו
			שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים			

1. ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):

ניירות ערך זמינים למכירה

א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):

195	-	4	191	ניירות ערך בערבות GNMA
6,359	24	55	6,328	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC
6,554	24	59	6,519	סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו-MBS STRIPPED):				
4,586	8	53	4,541	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA, FHLMC או GNMA או בערבותם
78	26	-	104	כל שאר ניירות ערך מגובי משכנתאות
4,664	34	53	4,645	סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות אחרים
11,218	58	112	11,164	סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)

ניירות ערך מוחזקים לפידיון

א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):

10	-	-	10	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC
276	44	-	320	ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים
286	44	-	330	סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפידיון מגובי משכנתאות (MBS)

ניירות ערך למסחר

ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):

6	-	-	6	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC
סך הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות (MBS)				
11,510	102	112	11,500	סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)

2. ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)

6	1	-	7	אשראי לרכישת רכב
1	-	-	1	אשראי שאינו לאנשים פרטיים
7	1	-	8	סך-הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)
11,517	103	112	11,508	סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

הערה: (1) רווח כולל אחר מצטבר-לניירות ערך זמינים למכירה.

2. ניירות ערך (המשך)

ב. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש:

בלתי מבוקר			
31 במרס 2009			
12 חודשים ומעלה		פחות מ-12 חודשים	
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (pass through):			
4	580	-	43
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
4	580	-	43
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO, STRIPPED MBS-1):			
1	58	16	2,191
ניירות ערך שהונפקו ע"י FHLMC וע"י FNMA או GNMA או בערבותם			
ניירות ערך שמובטחים ע"י ניירות ערך מגובי משכנתאות שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC או GNMA או בערבותם:			
24	63	7	20
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
25	121	23	2,211
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
29	701	23	2,254
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מוחזקים לפידיון			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO, STRIPPED MBS-1):			
-	-	49	285
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
-	-	49	285
סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפידיון מגובי משכנתאות (MBS)			
29	701	72	2,539
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)			
-	-	1	1
אשראי לרכישת רכב			
-	-	1	1
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)			
29	701	73	2,540
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

2. ניירות ערך (המשך)

ב. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש (המשך):

בלתי מבוקר			
31 במרס 2008			
12 חודשים ומעלה		פחות מ-12 חודשים	
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים			

ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):

ניירות ערך זמינים למכירה:

א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (pass through):

21	1,600	5	1,028	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC
21	1,600	5	1,028	סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו-STRIPPED MBS):				
-	-	5	370	ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC או GMNA או בערבותם*
-	9	5	83	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים*
-	9	10	453	סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים
21	1,609	15	1,481	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)

* סוג מחדש.

2. ניירות ערך (המשך)

ב. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש (המשך):

מבוקר			
31 בדצמבר 2008			
פחות מ-12 חודשים		12 חודשים ומעלה	
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (pass through):			
-	42	-	-
ניירות ערך בערבות GNMA			
18	927	6	1,309
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
18	969	6	1,309
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-1, CMO, REMIC):			
1	36	7	1,000
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC או GNMA או בערבותם			
7	15	19	63
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
8	51	26	1,063
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
26	1,020	32	2,372
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מוחזקים לפידיון:			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-1, CMO, REMIC):			
-	-	44	276
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
-	-	44	276
סך הכל ניירות ערך מוחזקים לפידיון ומגובי משכנתאות (MBS)			
26	1,020	76	2,648
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS):			
-	-	1	1
אשראי לרכישת רכב			
-	-	1	1
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)			
26	1,020	77	2,649
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

2. ניירות ערך (המשך)

ב. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

- תיק ניירות הערך של הבנק ליום 31 במרס 2009 כולל השקעה בניירות ערך מגובי נכסים, בעיקר איגרות חוב מגובות משכנתא (MBS) אשר מוחזקות בעיקר בידי חברה מאוחדת בחו"ל.
- פרטים בדבר המונחים "נייר ערך המגובה במשכנתא MBS", "ניירות ערך מסוג העבר באמצעות - Mortgage Pass - Through", "התחייבויות משכנתא מובטחות - Collateralized Mortgage Obligation - CMO" ו-"תיק חובות מאוגחים CDO", הובאו בביאור 3 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008.
- ליום 16 במאי 2009, לאור ירידת הריבית בארה"ב, כלל תיק ניירות הערך מגובי המשכנתאות (MBS) רווחים נטו שטרם מומשו בסך של כ-0.5 מיליון דולר.
- ג. בתיק הזמין למכירה של קבוצת דיסקונט נכללו איגרות חוב קונצרניות, לרבות איגרות חוב של בנקים, בהיקף כולל של כ-4,390 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2008: 4,460 מיליון ש"ח). יתרת איגרות החוב האמורות כללה, ליום 31 במרס 2009, הפסדים שטרם מומשו בסך של כ-1,065 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2008: כ-836 מיליון ש"ח). במחצית חודש מאי 2009 כללה יתרת איגרות החוב האמורות הפסדים שטרם מומשו בסך של כ-935 מיליון ש"ח.
- ד. מרבית הפסדים שטרם מומשו ליום 31 במרס 2009, נובעים מניירות ערך בדירוג השקעה, והם מיוחסים למספר גורמים, לרבות שינויים בשיעורי ריבית השוק לאחר מועד הרכישה, גידול במרווחים שחל בשוק האשראי לגבי סוגים דומים של ניירות ערך, השפעת השווקים הלא פעילים ושינויים בדירוג ניירות הערך. באשר לניירות ערך המייצגים חוב, אין כאלה שחל בהם פיגור בתשלומי קרן או רבית, פרט לאגרות חוב קונצרניות בשווי הוגן של 2.5 מיליון דולר המתייחסים למנפיק שפשט רגל. אי די בי ניו יורק לא קבלה תשלום ריבית חוזי שמועדו באפריל 2009 המתייחס לחוב מסוג Trust Preferred Securities (TRUPS). הדבר נובע מהפרה של התניה מוגדרת בעסקה. ככל שהפרה זו תתקן, תוכל אי די בי ניו יורק לקבל מחדש תשלומים, כולל ריבית על הפיגור בתשלומים. עם זאת, כמפורט להלן, אי די בי ניו יורק רשמה הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני לגבי מספר ניירות ערך, כולל אלה של המנפיק פושט הרגל וה-TRUPS שלא עמדו בתשלום הריבית של חודש אפריל. כיוון שלבנק ולחברות הבת הרלבנטיות יש את היכולת והכוונה להמשיך ולהחזיק בניירות הערך בעלי הפסד שלא מומש עד להתאוששות במחיר השוק (כאשר לגבי אגרות חוב הדבר עלול לקרות רק בעת מועד פדיונם), הבנק וחברות הבת הרלבנטיות אינם רואים בירידת הערך של השקעות אלה ליום 31 במרס 2009, ירידה בעלת אופי אחר מאשר זמני, פרט לניירות ערך מסויימים, שבגינם נערכה הפרשה לירידת ערך.
- ה. תיק ניירות הערך של קבוצת דיסקונט ליום 31 במרס 2009 כולל השקעה ישירה באיגרות חוב של Federal Home Loan Bank (FHLB), Fannie Mae ו-Freddie Mac (להלן: "הסוכנויות הפדרליות"), אשר מוחזקות בידי אי די בי ניו יורק, בסך של 224 מיליון דולר (לעומת 203 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2008).

3. הפרשה לחובות מסופקים

המאוחד

בלתי מבוקר									
לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס									
2008					2009				
הפרשה ספציפית ⁽¹⁾					הפרשה ספציפית ⁽¹⁾				
סך-הכל	הפרשה	לפי עומק			סך-הכל	הפרשה	לפי עומק		
	נוספת ⁽²⁾	אחרת	הפיגור	נוספת ⁽²⁾			אחרת	הפיגור	
במיליוני שקלים חדשים									
5,975	663	5,149	163	6,302	669	5,470	163	יתרת הפרשה לתחילת התקופה	
203	4	186	13	343	31	299	13	הפרשות במהלך התקופה	
(107)	(33)	(62)	(12)	(88)	(39)	(38)	(11)	הקטנת הפרשות	
(3)	-	(3)	-	(3)	-	(3)	-	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות	
93	(29)	121	1	252	(8)	258	2	סכום שנזקף לדוח רווח והפסד	
(175)	-	(173)	(2)	(220)	-	(220)	-	מחיקות נטו*	
(6)	-	(6)	-	11	-	11	-	הפרשי שער	
5,887	634	5,091	162	6,345	661	5,519	165	יתרה הפרשה לסוף התקופה	
מזה: יתרת ההפרשה שלא									
199	73	126	-	280	62	218	-	נוכחה מסעיף אשראי לציבור	

* בניכוי חובות שנגבו במהלך השנה.

הערות:

- (1) בהלוואות שלגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, לא כולל הפרשה לריבית בגין החוב בפיגור.
בהלוואות אחרות, לא כולל הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים לאחר שהחובות נקבעו כמסופקים.
- (2) כולל יתרת הפרשה כללית לחובות מסופקים.

3. הפרשה לחובות מסופקים(המשך)

פרטים על אופן חישוב ההפרשה הספציפית בהלוואות לדיור במאוחד

בלתי מבוקר						
31 במרס 2009						
הפרשה ספציפית						
סך-הכל	אחרת	לפי עומק הפיגור ⁽⁵⁾	יתרה בפיגור	יתרת חוב מאזנית ⁽⁴⁾	יתרת אשראי	
במיליוני שקלים חדשים						
147	-	147	98	268	9,886	הלוואות לדיור ⁽¹⁾⁽⁶⁾
33	28	5	34	82	3,550	הלוואות גדולות ⁽²⁾
30	17	13	17	50	793	הלוואות אחרות ⁽³⁾
210	45	165	149	400	14,229	סך-הכל
* 31 במרס 2008						
142	-	142	91	267	8,537	הלוואות לדיור ⁽¹⁾
35	30	5	32	79	2,546	הלוואות גדולות ⁽²⁾
34	19	15	21	57	803	הלוואות אחרות ⁽³⁾
211	49	162	144	403	11,886	סך-הכל

* סוג מחדש.

הערות:

- (1) הלוואות שעל פי הוראות בנק ישראל, קיימת חובה לערוך בגינן הפרשה לפי עומק הפיגור.
- (2) הלוואות לדיור שיתרת כל אחת מהן עולה על 835 אלפי ש"ח (31 במרס 2008: 808 אלפי ש"ח).
- (3) הלוואות במישכון דירת מגורים - נערך בהתאם לחוזר שפרסם בנק ישראל ביום 1 בינואר 2006, לפיו נקבע כי הלוואה לדיור לצורך הדיווח הכספי תכלול הלוואות שיינתנו לכל מטרה במישכון דירת מגורים.
- (4) יתרת אשראי בעייתי (מעל עומק פיגור של 3 חודשים) ולאחר ניכוי יתרת הפרשות.
- (5) כולל יתרת הפרשה ספציפית מעבר להפרשה על פי עומק הפיגור בסך של 19.1 מיליון ש"ח (31 במרס 2008: 15.5 מיליון ש"ח).
- (6) כולל יתרת אשראי בבנק בסך של 90 מיליון ש"ח (31 במרס 2008: 103 מיליון ש"ח).

4. הלימות ההון לפי הוראות המפקח על הבנקים

1. הון לצורך חישוב יחס הון

מבוקר		בלתי מבוקר	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 במרס	
2008	2008	2009	
במיליוני שקלים חדשים			
10,130	10,007	10,669	הון ראשוני
13,979	13,794	14,747	סך-הכל הון כולל

2. יתרות משוקללות של סיכון

מבוקר		בלתי מבוקר	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 במרס	
2008	2008	2009	
יתרות סיכון	יתרות סיכון ⁽¹⁾	יתרות סיכון	יתרות סיכון ⁽¹⁾
במיליוני שקלים חדשים			
סיכון אשראי			
117,716	182,459	*107,535	*169,982
נכסים			
16,449	24,278	*15,983	*25,090
מכשירים חוץ מאזניים			
134,165	206,737	123,518	195,072
סך-הכל נכסי סיכון אשראי			
1,916	2,225	2,228	
סיכון שוק			
136,081	206,737	125,743	195,072
סך-הכל נכסי סיכון			

* סווג מחדש הערה:

(1) נכסים - יתרות מאזניות: מכשירים חוץ מאזניים - יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.

הנפקת מכשירי הון מורכבים. בחודשים מרס - מאי 2009 הנפיק הבנק מכשירי הון מורכבים - הון ראשוני מורכב והון משני עליון, כלהלן:

- הנפקת הון ראשוני מורכב בחודש מרס 2009 - הבנק התקשר עם מגדל חברה לביטוח בע"מ (משתתף ברווחים), מגדל חברה לביטוח בע"מ (נוסטרו) ומגדל מקפת ניהול קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, כל אחת מהן לחוד על פי חלקה, לביצוע הנפקה פרטית של 350 מיליון ש"ח ערך נקוב שטרי הון נדחים (סדרה ב') של הבנק בתמורה כוללת של 350 מיליון ש"ח. פרטים בדבר התנאים של שטרי ההון הנדחים (סדרה ב') והתנאים להכרה בהם כהון ראשוני מורכב הובאו בביאור 14 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008.
 - הנפקת הון משני עליון בחודש אפריל 2009 - בחודש אפריל 2009 הנפיקה דיסקונט מנפיקים 265 מיליון ש"ח ע.נ. שטרי הון נדחים (סדרה 1), בהתאם לדוח הצעת מדף מיום 7 באפריל 2009, בתמורה כוללת של כ-258 מיליון ש"ח. פרטים בדבר התנאים של שטרי ההון הנדחים (סדרה 1) והתנאים להכרה בהם כהון משני עליון הובאו בביאור 14 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008.
 - הנפקות הון משני עליון בחודש מאי 2009 - בחודש מאי 2009 הנפיקה דיסקונט מנפיקים 191 מיליון ש"ח ע.נ. שטרי הון נדחים (סדרה 1), בהנפקות פרטיות למשקיעים מסווגים, בתמורה כוללת של כ-191 מיליון ש"ח.
- באישור שנתן המפקח על הבנקים ביום 26 במרס 2009, בהתייחס לשטרי ההון הנדחים (סדרה ב') נקבע, בין היתר, שיחס ההון הראשוני המקורי לא יפחת בכל עת מ-6.5%, כתנאי לכך ששטרי ההון האמורים יחשבו כמכשירי הון מורכבים ויוכרו כחלק מההון הראשוני של הבנק. בתנאים הבסיסיים שקבע המפקח על הבנקים להכרה בשטרי ההון הנדחים (סדרה 1) כהון משני עליון נקבע גם כן, בין היתר, שההון הראשוני המקורי לא יפחת בכל עת מ-6.5%.
- התנאי האמור לא נכלל באישור שנתן המפקח בהתייחס להכרה בשטרי ההון הנדחים (סדרה א') שהונפקו בעבר כהון ראשוני מורכב. עם זאת, דירקטוריון הבנק החליט, בקשר עם הנפקות שטרי ההון הנדחים (סדרה א'), לאמץ מדיניות הלימות הון אשר על פיה ישמור הבנק על יחס הלימות

4. הלימות ההון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

הון ראשוני מקורי (ללא הון ראשוני מורכב) של 6.5% לפחות בכל עת.

יחס ההון הראשוני המקורי ליום 31 במרס 2009 עמד על 6.43%.

לבקשת הבנק, נתן לו המפקח על הבנקים ארכה, שתנאיה ומישכה טרם נקבעו, כתקופת ביניים במהלכה ימשיך להכיר בשטרי ההון הנידחים (סידרה ב') כחלק מההון הראשוני המורכב של הבנק, וזאת על מנת שהבנק יפעל להעלאת יחס ההון הראשוני המקורי ל-6.5% לפחות. אשר להנפקות הון משני עליון בחודשים אפריל-מאי 2009 – מאחר וטרם התקבל אישור המפקח להכללתן במסגרת ההון המשני של הבנק, הודיע הפיקוח על הבנקים כי עד לעליית יחס ההון הראשוני המקורי ל-6.5% לפחות, הן לא תוכרנה כחלק מההון המשני של הבנק. בטווח המייד, במקביל להמשך בחינת האפשרויות השונות לשיפור הלימות ההון שלו, הבנק נוקט מדיניות מרסנת בתחום נכסי הסיכון, על מנת להעלות את יחס ההון הראשוני המקורי מעל המינימום הנדרש, בדחיפות הנדרשת.

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

מבוקר	בלתי מבוקר		
ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרס	2008	2009
אחוזים			
א. הבנק			
6.5	7.1	6.4	יחס הון ראשוני מקורי
7.4	8.0	7.5	יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון
10.3	11.0	10.4	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0	9.0	9.0	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
ב. חברות בת משמעותיות			
1. בנק מרכזי דיסקונט בע"מ וחברות מאוחדות שלו			
10.1	9.9	10.5	יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון
12.7	12.9	12.8	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0	9.0	9.0	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
2. בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ			
7.2	8.2	7.2	יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון
10.8	9.8*	10.8	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0	9.0	9.0	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
3. דיסקונט בנקורפ אינק.⁽¹⁾			
9.9	9.7	9.8	יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון
12.1	10.6	11.8	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.0 ⁽²⁾	8.0 ⁽²⁾	8.0 ⁽²⁾	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
4. כרטיסי אשראי לישראל בע"מ			
18.7	14.9	20.9	יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון
19.3	15.5	21.3	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0	9.0	9.0	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

* סוג מחדש הערות:

(1) הנתונים בסעיף זה חושבו בהתאם לכללים המחייבים בארה"ב.
 (2) אי די בי ניו יורק, חברת הבת של דיסקונט בנקורפ אינק, סווגה על ידי ה-FDIC כ-"Well Capitalized". שמירת הסיווג האמור מחייבת שמירה על יחס הון כולל מזערי בשיעור של 10%, ושל יחס הון ראשוני מזערי בשיעור של 6%.

5. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המאוחד

בלתי מבוקר							
31 במרס 2009							
סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	אירו	דולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
במיליוני שקלים חדשים							
נכסים							
22,584	-	901	2,649	5,555	883	12,596	מזומנים ופקדונות בבנקים
35,948	1,412	233	1,159	20,758	4,268	8,118	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
24	-	-	-	-	-	24	אשראי לציבור
120,620	-	3,792	6,785	31,275	20,410	58,358	אשראי לממשלות
1,802	-	-	-	351	1,451	-	השקעות בחברות כלולות
1,748	1,632	-	11	-	47	58	בניינים וציוד
3,040	3,040	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
7,611	657	1,483	208	2,758	27	2,478	סך-כל הנכסים
193,377	6,741	6,409	10,812	60,697	27,086	81,632	
התחייבויות							
146,629	-	4,437	11,361	51,024	12,381	67,426	פקדונות הציבור
5,344	-	22	103	3,386	432	1,401	פקדונות מבנקים
220	-	-	-	51	27	142	פקדונות הממשלה
							ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
9,929	-	-	-	8,079	-	1,850	כתבי התחייבות נדחים
9,318	-	-	-	-	7,432	1,886	התחייבויות אחרות
12,729	365	467	377	2,518	325	8,677	סך-כל ההתחייבויות
184,169	365	4,926	11,841	65,058	20,597	81,382	הפרש
9,208	6,376	1,483	(1,029)	(4,361)	6,489	250	
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	(1,715)	850	2,717	(5,694)	3,842	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(2)	107	(640)	338	197	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
							אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	2	36	(30)	55	3	(66)	סך-הכל כללי
9,208	6,378	(198)	(102)	(2,229)	1,136	4,223	
-	-	-	187	(991)	533	271	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	2	(7)	(641)	(265)	4	907	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

הערה:
(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

5. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המאוחד (המשך)

בלתי מבוקר						
31 במרס 2008						
סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		מטבעות אחרים	אירו	דולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד
במיליוני שקלים חדשים						
17,323	-	*2,689	3,423	7,502	1,061	2,648
36,711	1,650	214	1,437	17,177	2,568	13,665
5	-	-	-	-	-	5
103,654	-	4,086	4,954	25,332	19,127	*50,155
1,414	-	-	-	2	1,404	8
2,000	1,906	-	-	-	38	56
2,855	2,855	-	-	-	-	-
5,809	457	473	263	2,309	39	2,268
169,771	6,868	7,462	10,077	52,322	24,237	68,805
נכסים						
מזומנים ופקדונות בבנקים						
ניירות ערך						
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
אשראי לציבור						
אשראי לממשלות						
השקעות בחברות כלולות						
בניינים וציוד						
נכסים אחרים						
סך-כל הנכסים						
התחייבויות						
פקדונות הציבור						
פקדונות מבנקים						
פקדונות הממשלה						
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
כתבי התחייבות נדחים						
התחייבויות אחרות						
סך-כל ההתחייבויות						
הפרש						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
סך-הכל כללי						
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

*סווג מחדש.

הערה:
(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

5. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המאוחד (המשך)

מבוקר							
31 בדצמבר 2008							
פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי			
	מטבעות אחרים	אירו	דולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	סך-הכל	
במיליוני שקלים חדשים							
נכסים							
21,554	-	2,504	1,887	6,904	970	9,289	מזומנים ופקדונות בבנקים
31,535	1,367	185	1,384	16,866	3,527	8,206	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
25	-	-	-	-	-	25	אשראי לציבור
116,800	-	3,691	6,203	29,526	21,016	56,364	אשראי לממשלות
1,491	-	-	-	20	1,461	10	השקעות בחברות כלולות
1,900	1,784	-	11	-	48	57	בניינים וציוד
3,039	3,039	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
5,904	465	676	231	2,093	39	2,400	סך-כל הנכסים
182,248	6,655	7,056	9,716	55,409	27,061	76,351	
התחייבויות							
139,232	-	3,926	10,540	47,480	12,516	64,770	פקדונות הציבור
4,555	-	43	101	2,587	516	1,308	פקדונות מבנקים
206	-	-	-	41	27	138	פקדונות הממשלה
							ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
7,194	-	-	-	7,194	-	-	כתבי התחייבות נדחים
9,373	-	-	-	-	7,394	1,979	התחייבויות אחרות
12,665	181	936	402	1,826	418	8,902	סך-כל ההתחייבויות
173,225	181	4,905	11,043	59,128	20,871	77,097	
9,023	6,474	2,151	(1,327)	(3,719)	6,190	(746)	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	(2,339)	1,177	2,726	(5,423)	3,859	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(1)	94	(427)	262	72	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(2)	(9)	(113)	2	122	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
9,023	6,474	(191)	(65)	(1,533)	1,031	3,307	סך-כל כללי
-	-	(1)	109	(933)	481	344	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	3	(6)	(525)	4	524	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

הערה:
(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

6. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

מבוקר	בלתי מבוקר	
31 בדצמבר	31 במרס	
2008	2008	2009
במיליוני שקלים חדשים		

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה עסקאות בהן היתרה מיצגת סיכון אשראי:

1,417	1,503	2,022	אשראי תעודות
2,928	3,023	3,419	ערבויות להבטחת אשראי
3,644	3,239	3,586	ערבויות לרוכשי דירות
4,946	4,225	5,139	ערבויות והתחייבויות אחרות
16,508	14,924	16,394	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
9,943	8,919	9,722	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
18,101	20,822	22,406	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן
4,568*	4,312	4,541	התחייבות להוצאת ערבויות

* סווג מחדש.

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

מבוקר	בלתי מבוקר	
31 בדצמבר	31 במרס	
2008	2008	2009
במיליוני שקלים חדשים		

1. חוזי שכירות לזמן ארוך – דמי שכירות לתשלום בשנים הבאות⁽¹⁾:

81	92	78	שנה ראשונה
72	79	74	שנה שניה
62	68	65	שנה שלישית
53	58	55	שנה רביעית
35	48	34	שנה חמישית
148	179	163	שנה שישית ואילך
451	524	469	סך-הכל

2. התקשרויות לרכישת בניינים וציוד

32	30	44	
----	----	----	--

הערה:

(1) פרטים אודות חוזי שכירות לזמן ארוך הובאו בביאור 19' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008.

6. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

3. תובענות שונות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו:

כמפורט בביאור 19 ג' 14 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, נגד הבנק ונגד חברות מאוחדות שלו תלויות ועומדות תובענות שונות, ובכלל זה תובענות ייצוגיות ובקשות להכיר בתובענות כתובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות, ו/או על עמדתן של הנהלות החברות המאוחדות שלו, אשר נסמכות על חוות דעת יועציהן המשפטיים, לפי העניין בהתאמה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, אם נדרשו.

סכום החשיפה בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד החברות המאוחדות שלו, שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, הינה אפשרית (Reasonably possible) הסתכם בכ-239 מיליון ש"ח.

בביאור 19 ג', סעיפים 14 עד 16, לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, הובא תיאור של הליכים משפטיים מהותיים המתנהלים כנגד הבנק וחברות הקבוצה. בביאור 1 י' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 פורטו אמות המידה שעל פיהן מגדיר הבנק, דרך כלל, הליך משפטי כמהותי.

להלן יובאו בתמצית עדכונים מהותיים בנוגע לתובענות מהותיות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו:

3.1 בביאור 19 ג' 14.5 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 תוארה תביעה בסכום של 300 מיליון דולר שהגיש לקוח לשעבר של הבנק (להלן: "התובע") ביום 8 בדצמבר 2005 בבית המשפט של מדינת קליפורניה בארה"ב, וזאת כתביעה שכנגד בעקבות הליך בו נקט הבנק, בארה"ב, לאכיפת פסקי דין שניתנו בישראל נגד התובע, בסכום שהועמד על כ-13 מיליון דולר.

ביסוד התביעה שכנגד עמדה טענה כי הבנק הפר התחייבות להעמיד אשראי לתובע ולחברה שהוא היה מבעליה (להלן: "החברה"), וזאת לשם רכישת חברה אחרת. כן נטען, כי ניתנו לתובע מצגים כוזבים ומצגים רשלניים.

הנזקים הישירים הועמדו על סכומים של לפחות 100 מיליון דולר בגין אובדן רווחים כתוצאה מכשלון העסקה לרכישת החברה האחרת, ולפחות 200 מיליון דולר בגין אובדן רווחים כתוצאה מהתמוטטות החברה. בנוסף נתבעו נזקים עונשיים בסכום שלא הוערך על-ידי התובע.

הבנק הגיש לבית המשפט בארה"ב בקשה לדחיית התביעה על הסף, מטעמים של חוסר סמכות ופורום לא נאות.

ביום 26 ביוני 2007 נדחתה על הסף התביעה בנימוק שהפורום אינו נאות. ביום 4 בספטמבר 2007 ערער התובע על ההחלטה האמורה של בית המשפט הפדרלי. ביום 10 באפריל 2009 דחה בית המשפט לערעורים את הערעור.

3.2 בביאור 19 ג' 15.4 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 תוארו הודעות צד ג' שהגיש Arab bank בחמש תובענות שהגישו נגדו בשנת 2005 אלפי נפגעי טרור ישראלים, יורשיהם או מנהלי עזבונם, בבית המשפט בניו יורק, לתשלום פיצוי עקב מעורבותו הנטענת של Arab bank בפעולות הקשורות למימון טרור, סיוע למעשי השמדת עם וסיוע לביצוע פשעים נגד האנושות. התביעות מתבססות על הדין האמריקאי, אינן מכומתות והן מפנות בין היתר לחוקים הקובעים פיצוי קבוע לכל נפגע ללא הוכחת נזק.

Arab bank הגיש את הודעות צד ג' נגד הבנק ונגד בנק הפועלים, אי די בי ניו יורק ובנק מרכנתיל דיסקונט.

הבנק, בנק מרכנתיל דיסקונט ואי די בי ניו יורק הגישו בקשה לסילוק על הסף של ההודעה לצד ג'. הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט טענו כי אין סמכות בינלאומית לבית המשפט בארה"ב וכי הפורום בארה"ב אינו נאות. כל הבנקים טענו כי אין אפשרות להגיש הודעת צד ג' בתביעות מכח חקיקה נגד טרור.

בתגובה שהוגשה על ידי Arab Bank נטען, בין היתר, כי למערכת המשפט האמריקאית יש סמכות שיפוט כלפי דיסקונט ומרכנתיל, שכן אי די בי ניו יורק מהווה זרוע ארוכה של דיסקונט בארה"ב, ודי בכך כדי לקנות סמכות על כל קבוצת דיסקונט.

התובעים הגישו אף הם התנגדות לבקשת הודעת צד ג' בתביעות.

בתחילת חודש פברואר 2008 הגיש Arab bank לבית המשפט בניו יורק הודעות צד ג' במסגרת תביעה נוספת שהוגשה נגדו. הודעות צד ג' הוגשו נגד הבנק, בנק מרכנתיל דיסקונט ו-אי די בי ניו יורק. התובעים בתביעה זו הינם חיילי צה"ל, אזרחי ארה"ב שנפגעו במהלך שירותם הצבאי. הטענות של Arab bank דומות לטענות בתביעות הקודמות ואולם כאן נטענו טענות נוספות, לפיהן הבנקים הישראליים ידעו ביחס להעברות בנקאיות מסוימות כי הן אסורות ונועדו לצרכים לא רשמיים, או שעצמו עיניהם ברשלנות נוכח מידע כזה. הבנקים הגישו בקשה לדחיה על הסף גם בגין הודעת צד ג' זו.

ביום 2 באפריל 2009, קיבל בית המשפט בניו יורק את בקשת הבנק, החברות הבנות האמורות ובנק הפועלים, ודחה על הסף את תביעת Arab bank נגדם מחוסר עילה.

6. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

טרם הוגש ערעור על החלטה. עם זאת, ל-Arab bank שמורה הזכות להגיש ערעור על החלטה עם סיום כל ההליכים בתיק, במסגרת ערעור על פסק דין סופי בתביעה העיקרית.

ביום 22 במאי 2009 דחה בית המשפט בניו יורק את בקשת Arab bank לגילוי מסמכים נגד הבנק ונגד בנק מרכנתיל דיסקונט, שהוגשה קודם להגשת הודעות צד ג' במסגרת התביעה העיקרית. הבקשה נגד אי די בי ניו יורק התקבלה בחלקה.

4.4 בקשות לאשר תובענות מסוימות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו כתובענות ייצוגיות ותובענות אחרות שלא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן:

נגד הבנק ונגד חברות מאוחדות שלו תלויות ועומדות בקשות לאשר תובענות מסוימות כתובענות ייצוגיות ותובענות אחרות, אשר לדעת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציו המשפטיים, ו/או על עמדת ההנהלות של החברות המאוחדות, אשר נסמכת על חוות דעת יועציהן המשפטיים, לפי העניין בהתאמה, לא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן ולפיכך לא נערכה בגינן הפרשה.

4.1.1 בביאור 19 ג' 15.1 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 תוארה בקשה לפטור מאגרה שהוגשה ביום 1 בספטמבר 2004 לבית המשפט המחוזי בתל אביב בגין תביעה בסך של 500 מיליון ש"ח שהוגשה על ידי מפרקי חברה נגד כארבעים נתבעים ובכללם הבנק. בית המשפט קיבל חלקית את בקשת הפטור והעמיד את האגרה על סך של 320 אלף ש"ח.

התביעה נגד הבנק מתמצית בשלוש עילות בלבד, שעניינן נזק בסך של 4 מיליון דולר בגין עסקה שבוצעה בין החברה בפירוק לצד ג' למכירת נכס המשועבד לבנק ואשר לטענת המפרקים נמכר בשווי מופחת משווי האמיתי; שחרור בעלי מניות של אחת החברות בקבוצה מערבותם לחובות החברה לבנק בסכום של 3 מיליון ש"ח; החזרת ממסרים דחויים לידי החברה שבפירוק מבלי שהוצגו בחשבון החברה ובכך נגרם נזק של 9 מיליון ש"ח. יצוין כי המפרקים טוענים שהתנהגות הבנק כמפורט לעיל הביאה לחיסולה הסופי של החברה ואולם אין הם נוקבים בנזק שיש לייחס לבנק בעילה זו.

הבנק הגיש ביום 16 בינואר 2008 בקשה לתיקון כתב התביעה שהוגש נגדו כך שיוגדר במדויק סכום התביעה כנגד הבנק. ביום 15 במאי 2009 מחק בית המשפט המחוזי את בקשת הבנק מהטעם שהבנק נתבע לסעדים הצהרתיים בלבד. בכוונת הבנק להגיש בקשת רשות ערעור על החלטה.

ביום 28 בפברואר 2008 הגיש הבנק בקשה לדחות את התביעה על הסף מחמת התיישנות. ביום 12 בספטמבר 2008 דחה בית המשפט המחוזי את בקשת הבנק. ביום 16 בנובמבר 2008 הגיש הבנק בקשת רשות ערעור על החלטה האמורה לבית המשפט העליון.

4.2 בביאור 19 ג' 15.2 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 תוארה בקשה שהגישו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב שניים מלווי בנק דיסקונט למשכנתאות ביום 19 ביוני 2000, לאשר תובענה כתובענה ייצוגית נגד בנק דיסקונט למשכנתאות ונגד הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ, בה מבוטחים נכסי הלווים. סכום התובענה 105 מיליון ש"ח. בין היתר טוענים הלווים כי בנק דיסקונט למשכנתאות ביטח את נכסיהם בסכום העולה על סכום הכינון של הנכסים, וכי סכום הביטוח הועלה מעבר לעליית המדד.

ביום 25 בדצמבר 2000 החליט בית המשפט כי הטענות בתובענה זו דומות לטענות שהוגשו בתובענות הייצוגיות המפורטות בביאור 19 ג', 14.6 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, ועל כן החליט בית המשפט לדחות את הדיון בתובענה האמורה עד למועד קבלת החלטות בתובענות הנ"ל.

התיק הועבר לדיון בבית המשפט המחוזי במחוז מרכז. בית המשפט המחוזי במחוז מרכז החליט כי התיק מעוכב עד החלטה בעליון בעניין דומה, בהתאם להחלטה שניתנה בתיק זה על ידי בית המשפט המחוזי כבר בשנת 2000.

4.3 ביום 21 בדצמבר 1999 הוגש לבית משפט השלום בתל-אביב כתב אישום כנגד מספר גופים בהם דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (להלן: "דש"ה") דש"ה ושני עובדים לשעבר שלה, כאשר העבירות המיוחסות לחברה כמו גם לעובדיה הינן עבירות על חוק ניירות ערך, אשר נעברו לכאורה במהלך השנים 1994-1995.

דש"ה כפרה באישום. ביום 18 במאי 2006 החליט בית המשפט, בין היתר, לזכות את דש"ה ואת שני העובדים לשעבר שלה מהעבירות שיוחסו להם.

ביום 26 ביוני 2006 הגישה פרקליטות המדינה ערעור על פסק הדין.

ביום 21 בינואר 2009 הסתיים הטיעון בעל פה בפני הרכב הערעור. טרם ניתן פסק דין בערעור.

4.4 בביאור 19 ג' 15.5 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 תוארה בקשה לפטור מאגרה שהוגשה ביום 6 בפברואר 2008 לבית המשפט המחוזי בתל אביב בגין תביעה בסך כ-96 מיליון ש"ח. התביעה הוגשה על ידי בעל השליטה בחברה, חייבת של הבנק, שניתן לגביה הן צו

6. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

כינוס נכסים והן צו פירוק.

התובע טוען כי ברשלנות ובחוסר תום לב הבנק הגיש בקשה לצו כינוס נכסים נגד החברה ובשלב מאוחר יותר הגיש בקשה לפירוק החברה וזאת חרף העובדה שסך נכסיה של החברה עלה על היקף חובותיה לבנק. התובע מייחס לבנק אחריות למעשי ו/או מחדלי כונס הנכסים ו/או מפרק החברה אשר גרמו לחברה, לטענתו, נזק כבד.

על פני הדברים אין כל בסיס עובדתי ו/או משפטי לתביעת התובע נגד הבנק והסכומים הנתבעים מופרזים ביותר. כל עוד לא אושרה בקשת הפטור או לא שולמה האגרה, התביעה אינה נחשבת כמוגשת. ביום 9 באפריל 2008 הוגשה תגובת הבנק לבקשה לפטור מאגרה.

בשלב מוקדם זה, בטרם ניתנה החלטה בבקשה לפטור מאגרה, לא ניתן להעריך את סיכויי התביעה.

4.5 בביאור 19 ג' 15.6 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 תוארה בקשה שהוגשה ביום 30 ביוני 2008 לבית המשפט המחוזי, לאשר תובענה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים ובנק לאומי. ביסוד התובענה טענת התובעים כי שלושת הבנקים יצרו קרטל לתיאום מחירי העמלות שהם גובים מלקוחותיהם. התובעת מעריכה את הפער בין העמלות שנגבו בפועל לבין העמלות שהיו נגבות אלמלא פעלו הבנקים כפי שפעלו, ב-25%. על בסיס הערכה זו טוענים הנתבעים לנזק אישי בסך של 3,750 ש"ח ולנזק לכל חברי הקבוצה בסך של 3.5 מיליארד ש"ח. חלקו של הבנק בסכום הנתבע הינו בשיעור של 22% (דהיינו, סך של כ-770 מיליון ש"ח). הבנק הגיש את תגובתו ביום 19 במאי 2009.

לבקשה זו צורפו, בין היתר, מסמכים אשר לטענת התובעים נתפסו על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים. בעניין זה יצויין כי ביום 26 באפריל 2009 פירסמה הממונה קביעה כמפורט בסעיף 6 להלן.

4.6 בביאור 19 ג' 15.7 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, תוארה תובענה שהוגשה ביום 28 בספטמבר 2008 לבית המשפט המחוזי בתל אביב ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק לאומי, בנק הפועלים ובנק אוצר החייל.

הבקשה הוגשה בשם כל מי שהתקשר עם מנהלי תיקי השקעות בקשר עם מסחר באופציות על מדד תל אביב 25 באמצעות חשבונות בנק שהתנהלו אצל הנתבעים ואשר הבנקים המשיבים גבו באותם חשבונות עמלה הנקראת עמלת מימוש. המבקשים טוענים שהבנקים גבו בסתר עמלת מימוש בשיעור חצי אחוז מהכספים שהגיעו למחזיקי אופציות בעת פקיעתן וזאת מבלי שנתנו על כך גילוי נאות ומספק. עוד טוענים המבקשים כי עמלת המימוש נגבית על ידי המשיבים למרות שהמשיבים אינם מבצעים כל פעולה מיוחדת בגינה הם גובים את העמלה, כי אין כל יחס הגיוני בין שיעור העמלה לבין הפעולה הנדרשת, כביכול, מהמשיבים וכי המשיבים לא קיבלו אישור בנק ישראל לגביית העמלה.

הנזק המשותף לכל חברי הקבוצה מוערך על ידי המבקשים ב-672 מיליון ש"ח. התובעים לא מפרטים מהו הנזק המיוחס לכל אחד מהמשיבים.

התיק קבוע לקדם משפט נוסף ליום 22 ביוני 2009.

4.7 בביאור 19 ג' 15.8 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, תוארה תביעה שהוגשה ביום 15 בפברואר 2009 בבית המשפט המחוזי בתל אביב כנגד בנק דיסקונט למשכנתאות, על סך של 2,155 ש"ח, ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית.

טענות התובע מתייחסות להלוואה צמודה לדולר שנטל עם רעיותו בשנת 2004 כאשר לטענתו מנגנון ההצמדה בנספח להסכם ההלוואה, הקובע כי החזר ההלוואה יהא לפי שער דולר שלא יפחת מהשער היסודי שנקבע בעת העמדת ההלוואה, מהווה תנאי מקפח בחוזה אחיד הנותן יתרון בלתי הוגן לבנק דיסקונט למשכנתאות.

התובע מבקש להכיר בקבוצת הלקוחות שנטלו הלוואות במסלול צמוד דולר עם הצמדה חד כיוונית בשבע השנים האחרונות כזכאית לסעד של השבת הכספים שגבה הבנק לפי מנגנון ההצמדה בתוספת הפרשי ריבית והצמדה. התובע העריך כי סכום התביעה הינו בסמכות בית משפט מחוזי (היינו מעל 2.5 מיליון ש"ח) אולם לא העריך מהו סכום התביעה המשוער. תגובת בנק דיסקונט למשכנתאות הוגשה ביום 11 במאי 2009.

4.8 ביום 12 במאי 2009 התקבלו בבנק תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, שהוגשו נגד הבנק ונגד בנק לאומי, בנק הפועלים ובנק מזרחי-טפחות והבנק הבינלאומי הראשון.

הבקשה והתובענה עניין קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים (ר' סעיף 6 להלן) לפיה בין הבנקים הנתבעים התקיימו הסדרים כובלים

6. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות.

לטענת התובעים התקיים הסדר כובל בין הבנקים הנתבעים שעניינו תעריפי העמלות של הבנקים וכי הבנקים קיימו מדיניות מתואמת, אשר לטענת התובעים התאפיינה בשיתוף פעולה ובחילופי מידע אסורים.

התובעים טוענים כי הבנקים יצרו ביניהם הסדר כובל בניגוד לסעיפים 2 ו-4 לחוק ההגבלים העסקיים וכי לפי סעיף 50 לחוק ההגבלים העסקיים מעשה או מחדל בנגוד להוראות החוק מהווים עוולה נזיקית.

הנזק האישי מוערך על ידי התובעים בסך של 1,800 ש"ח לכל תובע.

הקבוצה המוגדרת בתביעה הינה כלל לקוחות הבנקים הנתבעים, הן הפרטיים והן העסקיים, משנת 1990 ועד שנת 2004. הנזק מוערך לצורך התביעה בסך כולל של כ-1 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעים, ללא חלוקה ביניהם. התובעים שומרים על זכותם לתקן את הסכום הנתבע לאחר קבלת מלוא הנתונים מהבנקים.

5. בקשות לאישור תובענות מסוימות נגד הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ כתובענות ייצוגיות:

בדוחות הכספיים של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, במסגרת פירוט של בקשות לאישור תביעות ייצוגיות שתלויות ועומדות נגד בנק זה וחברות בנות שלו, אשר לדעת הנהלת הבנק הבינלאומי, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן ולא נערכה בגינן הפרשה, ציון, בין היתר, ההליך הבא:

בשנת 1997, הוגשו תביעות בבית המשפט המחוזי בתל אביב נגד שתי חברות בנות של הבנק הבינלאומי, הבנק הבינלאומי הראשון למשכנתאות בע"מ ובנק עצמאות למשכנתאות ולפיתוח בע"מ (להלן: "הבנקים למשכנתאות בקבוצת הבינלאומי"), אשר מוזגו בינתיים עם ולתוך הבנק הבינלאומי, ובנקים למשכנתאות אחרים, בהן נטען, בין היתר, כי הבנקים האמורים גבו מהלווים עמלות ביטוח חיים וביטוח נכסים שלא כדין וכי הלווים זכאים להשבת סכומי עמלות אלה. תביעות אלה הסתכמו בכמיליארד וחצי ש"ח (בערכים נומינליים). כן הוגשה בקשה להכיר בתביעות אלה כתובענות ייצוגיות. התביעות והבקשה הני"ל לא כללו את אופן חישוב הסכום האמור ולא כללו פירוט איזה חלק מן הסכום מיוחד לבנקים למשכנתאות בקבוצת הבינלאומי.

בחודש נובמבר 1997 ניתנה החלטה של בית המשפט המחוזי, לגבי התביעה שהוגשה בחודש יולי 1997, לפיה נדחתה התביעה במתכונת של תובענה ייצוגית על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 וחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988. עם זאת פסק בית המשפט, כי ניתן לדון בתביעה לסעד הצהרתי במסגרת תקנה 29 לתקנות סדרי הדין האזרחי ביחס לעילות שנוצרו קודם ליום 10 במאי 1996 (יום פרסום תיקוני החוקים הני"ל בענין תובענות ייצוגיות).

בחודש דצמבר 1997 הגישו הבנקים הני"ל לבית המשפט העליון בקשת רשות לערער על ההחלטה הני"ל וכן בקשה לעיכוב ביצוע ההליכים עד לקבלת פסיקתו בערעור זה. בקשת הרשות לערער ועיכוב ביצוע ההליכים נענתה על ידי בית המשפט העליון.

בדיון שנערך בבית המשפט העליון בערעור הני"ל ביום 25 בנובמבר 2001, קיבלו הצדדים את הצעת בית המשפט העליון לעכב את הדיונים בערעורים עד למתן פסק דין בערעור אחר התלוי ועומד בבית המשפט העליון, בו נדונה תחולתה ותנאיה של תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי, שאלה שעומדת אף בלב הערעור הני"ל.

ביום 2 באפריל 2003 ניתן פסק הדין בערעור האחר בעניין מעמדה ותחולתה של תקנה 29 לצורך הגשת תובענה ייצוגית. אשר על כן, ביום 10 באפריל 2003 החליט בית המשפט העליון, כי הצדדים יגישו את עמדתם בכתב לעניין קיום המשך הליכי הערעור בתיק. כל הצדדים כבר הגישו את עמדתם כאמור. טרם ניתנה החלטה של בית המשפט העליון בעניין.

ביום 1 בספטמבר 2005 ניתן פסק דין בדיון הנוסף בענין מעמדה ותחולתה של תקנה 29, אשר הותיר את ההלכה על כנה. בכך נסתם למעשה הגולל, לפחות בשלב זה, על השימוש בתקנה 29 כמכשיר להגשת תובענות ייצוגיות.

בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, שפורסם ביום 12 במרס 2006, נקבעו הסדרים חדשים, שונים במהותם מן הדין אשר נהג ערב חקיקת החוק, לגבי הגשת תובענות ייצוגיות. על פי החוק רשאי בית המשפט להחיל את הוראות החוק אף על תובענות אשר היו תלויות ועומדות ערב חקיקתו, בתנאים אשר נקבעו בחוק. עד למועד פרסום הדוחות הכספיים של הבנק הבינלאומי לא הוגשו בקשות כאמור על ידי מי מהתובעים כאמור לעיל. לאחרונה, בהמלצת בית המשפט העליון, פנו כל הצדדים לתביעה לגישור.

ההכנסות ברוטו שנרשמו בבנק הבינלאומי מפעילות משכנתאות, מדמי ניהול ושירותים בגין ביטוחי חיים של מקבלי ההלוואות וביטוחי הנכסים שנמסרו כבטחון במסגרת פעילות המשכנתאות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-4.0 מיליון ש"ח, לעומת 4.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ו-17.3 מיליון ש"ח בשנת 2008. אם תתקבלנה התביעות כאמור, יביא הדבר להקטנה בהכנסות

6. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

הבנק הבינלאומי בתחום זה.

6. קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים בדבר הסדרים כובלים בין הבנקים:

ביום 26 באפריל 2009, התקבלה בבנק קביעה של הממונה על ההגבלים העסקיים לפי סעיף 43 (א) (1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, לפיה קובעת הממונה שבין הבנק, בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי, התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות, וכי לפי הממצאים שבידיה, הסדרים כובלים אלה התקיימו מראשית שנות ה-90 של המאה הקודמת ועד תחילת חקירת הרשות להגבלים עסקיים בעניין, בחודש נובמבר 2004.

על פי קביעת הממונה, העברות המידע, בקביעה האמורה, מהוות הסדרים כובלים כמשמעותם בחוק ההגבלים העסקיים. עוד נקבע על ידי הממונה כי בהתאם לסעיף 43 (ה) לחוק ההגבלים העסקיים, הקביעה האמורה תהא ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי.

הבנק חולק על הקביעה, ממצאיה ומסקנותיה ובכוונתו להגיש עליה ערר.

בשלב מוקדם זה לא ניתן להעריך את השלכות הקביעה.

7. בביאור 19 ג' 23 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 תואר, בין היתר, מכתב הדרישה של היו"ר לשעבר של הבנק. בהמשך לאמור, לאחר מגעים שהתקיימו בנושא, הודיעו נציגי המדינה, במכתב מיום 27 במאי 2009, כי הם עומדים על התנגדותם לביצוע התשלומים ליו"ר לשעבר ולהמשך הליך הבוררות. עוד הוסיפו נציגי המדינה כי עמדה זו מקובלת גם על קבוצת ברונפמן-שראן. עמדת המדינה הינה, בין היתר, כי ביצוע התשלומים כפוף לאישור האסיפה הכללית.

7. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון
א. היקף פעילות על בסיס מאוחד

בלתי מבוקר				
31 במרס 2009				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד	אחר
במיליוני שקלים חדשים				
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾				
-	-	597	-	-
חוזי Forward				
-	-	-	1,683	-
Swaps				
-	-	597	1,683	-
סך-הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	1,638	-
ב. נגזרים ALM⁽¹⁾				
-	-	-	7,472	-
חוזי Futures				
-	-	28,351	4,975	1,813
חוזי Forward				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:				
-	-	107	-	-
אופציות שנכתבו				
-	-	120	-	-
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים:				
-	2	180	-	-
אופציות שנקנו				
-	-	6,083	46,817	-
Swaps				
-	2	34,841	59,264	1,813
סך-הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	23,938	-
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾				
950	602	534	424	76
חוזי Forward				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:				
-	3,799	1,323	-	-
אופציות שנכתבו				
-	3,799	1,337	-	-
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים:				
1,470	240	14,556	79	-
אופציות שנכתבו				
217	253	13,894	79	-
אופציות שנקנו				
-	-	-	886	-
Swaps				
2,637	8,693	31,644	1,468	76
סך-הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	363	-
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
-	-	4,778	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				

הערות:

- (1) למטט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

7. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

בלתי מבוקר					
31 במרס 2009					
חוזי שחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		
			שקל-מדד	אחר	
במיליוני שקלים חדשים					
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
א. נגזרים מגדרים					
-	-	13	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	8	128	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ב. נגזרים ALM					
-	1	851	1,760	16	שווי הוגן ברוטו חיו בי
-	-	1,131	1,856	26	שווי הוגן ברוטו שלילי
ג. נגזרים אחרים					
38	152	807	56	1	שווי הוגן ברוטו חיובי
37	140	821	51	1	שווי הוגן ברוטו שלילי

7. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

בלתי מבוקר				
31 במרס 2008				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניית	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד	אחר
במיליוני שקלים חדשים				
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾				
-	-	123	-	-
חוזי Forward				
-	-	-	1,188	-
Swaps				
-	-	123	1,188	-
סך-הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	1,111	-
ב. נגזרים ALM⁽¹⁾⁽²⁾				
-	-	-	431	-
חוזי Futures				
-	-	34,548	10,744	1,019
חוזי Forward				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
-	-	7	-	-
אופציות שונתבו				
-	-	8	-	-
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים				
-	-	4	-	-
אופציות שונתבו				
-	1	187	-	-
אופציות שנקנו				
-	-	3,860	41,625	-
Swaps				
-	1	38,614	52,800	1,019
סך-הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	21,201	-
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾				
1,715	909	161	2,642	60
חוזי Forward				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
-	5,753	1,317	-	-
אופציות שונתבו				
-	5,753	1,315	-	-
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים				
147	370	15,683	2,349	-
אופציות שונתבו				
149	381	15,299	2,386	-
אופציות שנקנו				
-	-	-	1,175	-
Swaps				
2,011	13,166	33,775	8,552	60
סך-הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	308	-
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
-	-	8,093	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

7. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

בלתי מבוקר					
31 במרס 2008					
חוזי שחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		
			שקל-מדד	אחר	
במיליוני שקלים חדשים					
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
א. נגזרים מגדרים					
-	-	4	5	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	5	40	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ב. נגזרים ALM					
-	-	1,171	596	1	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	1,460	650	14	שווי הוגן ברוטו שלילי
ג. נגזרים אחרים					
47	225	829	47	1	שווי הוגן ברוטו חיובי
46	216	813	47	1	שווי הוגן ברוטו שלילי

7. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

מבוקר				
31 בדצמבר 2008				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד	אחר
במיליוני שקלים חדשים				
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾				
-	-	77	-	-
חוזי Forward				
-	-	-	1,460	-
Swaps				
-	-	77	1,460	-
סך-הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	1,414	-
ב. נגזרים ALM⁽¹⁾⁽²⁾				
-	-	-	2,815	-
חוזי Futures				
-	-	30,300	5,105	2,033
חוזי Forward				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
-	-	8	-	-
אופציות שנכתבו				
-	-	12	-	-
אופציות שנקנו				
-	-	4	-	-
חוזי אופציה אחרים				
-	-	167	-	-
אופציות שנכתבו				
-	-	5,969	45,585	-
אופציות שנקנו				
-	-	36,460	53,505	2,033
Swaps				
-	-	-	23,400	-
סך-הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾				
2,198	713	335	237	36
חוזי Forward				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
-	2,465	641	-	-
אופציות שנכתבו				
-	2,465	620	-	-
אופציות שנקנו				
775	263	15,611	74	-
חוזי אופציה אחרים				
209	278	14,975	105	-
אופציות שנכתבו				
-	-	-	932	-
אופציות שנקנו				
-	-	-	932	-
Swaps				
3,182	6,184	32,182	1,348	36
סך-הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	330	-
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
-	-	6,134	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				

הערות:

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

7. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

מבוקר					
31 בדצמבר 2008					
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		
			שקל-מדד	אחר	
במיליוני שקלים חדשים					
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
א. נגזרים מגדרים					
-	-	15	1	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	14	109	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ב. נגזרים ALM					
-	-	844	1,531	23	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	1,460	1,662	10	שווי הוגן ברוטו שלילי
ג. נגזרים אחרים					
94	184	1,040	47	1	שווי הוגן ברוטו חיובי
93	173	998	44	1	שווי הוגן ברוטו שלילי

7. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים ואשראי ומועדי פרעון (המשך)
ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

בלתי מבוקר				
31 במרס 2009				
סה"כ	דילרים/ ברוקרים			בורסה
	אחרים		בנקים	
במיליוני שקלים חדשים				
3,695	1,134	31	2,478	52
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾				
306	294	-	1	11
בניכוי הסכמי קיזוז				
3,389	840	31	2,477	41
יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽²⁾				
10,796	2,720	17	8,006	53
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾				
14,185	3,560	48	10,483	94
סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים				

בלתי מבוקר				
31 במרס 2008				
סה"כ	דילרים/ ברוקרים			בורסה
	אחרים		בנקים	
במיליוני שקלים חדשים				
2,926	1,128	39	1,655	104
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾				
209	177	-	1	31
בניכוי הסכמי קיזוז				
2,717	951	39	1,654	73
יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽²⁾				
11,851	2,256	41	9,437	117
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾				
14,568	3,207	80	11,091	190
סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים				

מבוקר				
31 בדצמבר 2008				
סה"כ	דילרים/ ברוקרים			בורסה
	אחרים		בנקים	
במיליוני שקלים חדשים				
3,780	1,313	55	2,345	67
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾				
258	225	-	1	32
בניכוי הסכמי קיזוז				
3,522	1,088	55	2,344	35
יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽²⁾				
11,038	2,987	34	7,982	35
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾				
14,560	4,075	89	10,326	70
סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים				

הערות:

- (1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 10 מיליוני ש"ח (31.3.2008 - 171 מיליוני ש"ח, 31.12.2008 - 115 מיליוני ש"ח).
- (2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 3,379 מיליוני ש"ח הכלולה בסעיף נכסים אחרים (31.3.2008 - 2,546 מיליוני ש"ח, 31.12.2008 - 3,407 מיליוני ש"ח).
- (3) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

7. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

בלתי מבוקר					
31 במרס 2009					
סה"כ	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
במיליוני שקלים חדשים					
					חוזי ריבית
1,889	150	737	643	359	שקל-מדד
62,415	16,584	14,621	17,266	13,944	אחר
71,860	4,304	2,465	23,493	41,598	חוזי מטבע חוץ
8,695	-	162	468	8,065	חוזים בגין מניות
2,637	-	8	810	1,819	חוזי סחורות ואחרים
147,496	21,038	17,993	42,680	65,785	סך-הכל
בלתי מבוקר					
31 במרס 2008					
159,402	16,037	22,833	44,288	76,244	סך-הכל
מבוקר					
31 בדצמבר 2008					
142,601	19,860	18,299	37,137	67,305	סך-הכל

8. רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים - מאוחד

בלתי מבוקר		
לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס		
2008	2009	
במיליוני שקלים חדשים		
א. בגין נכסים**		
(526)	4,677	מאשראי לציבור
5	(11)	מאשראי לממשלות
(44)	303	מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
* (468)	673	מפקדונות בבנקים
2	-	מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר מאיגרות חוב ⁽¹⁾
(908)	2,174	מנכסים אחרים
-	52	מנכסים אחרים
(1,939)	7,868	סך-הכל
ב. בגין התחייבויות**		
* 2,992	(6,062)	על פקדונות הציבור
2	(5)	על פקדונות הממשלה
(7)	-	על פקדונות מבנק ישראל וממזומנים
200	(401)	על פקדונות מבנקים
397	(807)	על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(130)	(72)	על כתבי התחייבויות נדחים
3,454	(7,347)	סך-הכל
ג. בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ופעילויות גידור		
(524)	78	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM***
-	(16)	הוצאות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
(524)	62	סך-הכל

* סווג מחדש.

** כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

*** מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

הערה:

(1) הכנסות המימון מניירות ערך מגובי משכנתא (MBS) הסתכמו בכ-39 מיליון דולר לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2009 (לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2008: 24 מיליון דולר). לאחר תרגום הכנסות לשקלים ורישום השפעת הפרשי שער כתוצאה משינוי בשער החליפין של השקל מול הדולר, נרשמו הכנסות מהשקעות בניירות ערך אלה בסך של 1,334 מיליון ש"ח לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2009 (לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2008: הוצאות בסך 560 מיליון ש"ח).

8. רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים - מאוחד (המשך)

בלתי מבוקר		
לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס		
2008	2009	
במיליוני שקלים חדשים		
ד. אחר		
33	42	עמלות מעסקי מימון
60	187	רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה, נטו
-	(51)	הפרשה לירידת ערך של אגרות חוב זמינות למכירה
21	35	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו
(46)	129	הכנסות מימון אחרות
35	41	הכנסות ריבית בגין חובות בעייתיים
(29)	(26)	הוצאות מימון אחרות
74	357	סך הכל
1,065	940	סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
141	(376)	מזה: הפרשי שער, נטו
ה. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הרווח מפעילות מימון		
(33)	(37)	הוצאות מימון בגין נכסים (סעיף א')
(1)	-	הוצאות מימון בגין התחייבויות (סעיף ב')

9. רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו - מאוחד

בלתי מבוקר		
לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס		
2008	2009	
במיליוני שקלים חדשים		
2	2	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה
(44)	(1)	הפסדים והפרשה לירידת ערך מניות זמינות למכירה
1	1	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו
11	-	דיבידנד ממניות זמינות למכירה ולמסחר
(30)	2	סך-הכל מהשקעות במניות

10. מגזרי פעילות

מגזרי פעילות בפעילות קבוצת דיסקונט

בלתי מבוקר								
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2009								
סך-הכל מאוחד	פיננסי			בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	משקי בית
	ניהול פיננסי	חברות ריאליות	סך-הכל מאוחד					
במיליוני שקלים חדשים								
רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים								
940	1,049	-	173	(424)	1,146	44	(1,048)	- מחיצוניים
-	(1,211)	(1)	(90)	589	(864)	160	1,417	- בינמיגזרי
940	(162)	(1)	83	165	282	204	369	סך-הכל רווח (הפסד) מפעולות מימון
717	1	(1)	56	72	85	138	366	הכנסות תפעוליות ואחרות
1,657	(161)	(2)	139	237	367	342	735	סך-הכל הכנסות
252	14	-	4	39	67	70	58	הפרשה לחובות מסופקים
140	(95)	(20)	22	36	72	44	81	רווח (הפסד) נקי
184,197	62,651	877	5,653	20,761	49,151	14,586	30,518	יתרה ממוצעת של נכסים
175,161	24,292	780	39,203	10,650	24,904	13,301	62,031	יתרה ממוצעת של התחייבויות
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008								
רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים								
1,065	(1,309)	(7)	*733	*428	*220	*349	*651	- מחיצוניים
-	1,359	(4)	(642)	(245)	31	(154)	(345)	- בינמיגזרי
1,065	50	(11)	91	183	251	195	306	סך-הכל רווח (הפסד) מפעולות מימון
561	* (20)	7	30	*50	*78	*113	*303	הכנסות תפעוליות ואחרות
1,626	30	(4)	121	233	329	308	609	סך-הכל הכנסות
93	(9)	-	2	31	8	35	26	הפרשה לחובות מסופקים
35	(77)	(19)	15	23	76	31	(14)	רווח (הפסד) נקי
165,449	*58,405	615	4,452	*20,217	*40,818	*14,523	*26,419	יתרה ממוצעת של נכסים
156,076	*15,814	248	*38,739	*13,354	*20,327	*11,315	*56,279	יתרה ממוצעת של התחייבויות

* סווג מחדש.

10. מגזרי פעילות (המשך)
מגזרי פעילות בפעילות קבוצת דיסקונט (המשך)

מבוקר							
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008							
פיננסי							
מסקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	בנקאות ריאליות	חברות ניהול פיננסי	סך-הכל מאוחד
במיליוני שקלים חדשים							
רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים							
-	155	*1,153	1,736	798	*402	(39)	4,127
-	1,183	(323)	(735)	(174)	(58)	(16)	-
סך-הכל רווח (הפסד) מפעולות מימון	1,338	830	1,001	624	344	(55)	4,127
הכנסות תפעוליות ואחרות	*1,407	485	*333	*249	*172	(32)	2,500
סך-הכל הכנסות	2,735	1,315	1,334	873	516	(87)	6,617
הפרשה לחובות מסופקים	176	156	233	198	7	-	780
רווח (הפסד) נקי	224	*211	*268	*54	*76	(196)	245
יתרה ממוצעת של נכסים	28,017	14,648	42,733	19,934	4,546	1,206	169,036
יתרה ממוצעת של התחייבויות	58,035	*11,942	19,677	9,279	*35,934	684	159,774

* סווג מחדש.

11. אי די בי ניו יורק חקירה בעניינים הקשורים לדיני איסור הלבנת הון ועניינים נוספים

חקירה בעניינים הקשורים לדיני איסור הלבנת הון. כמפורט בביאור 6 ד' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, בשנת 2005 ניהל משרד התובע המחוזי של ניו יורק חקירות במספר בנקים ומוסדות כספיים, בנושא עמידתם בחובות הנובעות מדיני איסור הלבנת הון וזאת בעניין העברת הכספים מברזיל לארה"ב.

במסגרת חקירות אלה ובעקבותיהן, נחקר גם אי די בי ניו יורק. למיטב ידיעת הבנק, ממצאי החקירה הצביעו על כך שאי די בי ניו יורק לא פעל על פי כללים הנוגעים לאיסור הלבנת הון, לא תיעד כראוי פרטי לקוחות והחלטות בנוגע לפעילויות חשודות, לא דיווח עליהן כראוי ולא קיים תוכנית ציות ראויה בנושאים הקשורים להלבנת הון. כמו כן, ממצאי החקירה הצביעו על כך שרוב הליקויים שנתגלו הועלו בביקורת קודמות שערכו רשויות הפיקוח. במקביל, נערכה באי די בי ניו יורק בדיקה (שגרתית) משותפת של מחלקת הבנקים של מדינת ניו יורק ה-FDIC (Federal Deposit Insurance Corporation) והתגלו ליקויים רבים בנושא יעילות הבקורות והדיווח בנושאי איסור הלבנת הון (AML) ומניעת מימון טרור. **כתב הוראות.** בעקבות הממצאים האמורים, הוצאו על ידי מחלקת הבנקים של מדינת ניו יורק ועל ידי ה-FDIC (להלן: "רשויות הפיקוח") כתבי הוראות בהם נדרש אי די בי ניו יורק, להפסיק לפעול על פי הנהלים הקיימים עקב היותם לקויים, לתקן את הליקויים, לעבות את הליכי הבקרה והפיקוח, לקבוע תוכנית אכיפה ולתקן את הנהלים הקשורים בנושאים אלה, והכל בדרך ובמועדים שנקבעו על ידי הרשויות האמורות (להלן: "כתבי ההוראות").

ביום 15 בדצמבר 2005, אישר אי די בי ניו יורק כי הוא מסכים לפעול בהתאם לנדרש בכתבי ההוראות. הבנק, כחברה האם של אי די בי ניו יורק, הצהיר כי הוא מודע להסדרים דלעיל וקיבל על עצמו לפעול כמיטב יכולתו כדי להבטיח קיומן של ההתחייבויות האמורות. במקביל ובנוסף, הגיע אי די בי ניו יורק, ביום 15 בדצמבר 2005, להסדר עם התובע המחוזי של ניו יורק לסיום החקירה בדרך של הסכם פשרה. בהסכם התחייב אי די בי ניו יורק לשתף פעולה עם התובע המחוזי. כן הכיר אי די בי ניו יורק בעובדות הנוגעות לחשבונות מסויימים, ובעובדה שהבקורות הפנימיים ונהלי הבנק וטיפולו בנושא איסור הלבנת הון תרמו לממצאים של רשויות הפיקוח. על פי תנאי ההסכם התחייב אי די בי ניו יורק לשלם סך של 8.5 מיליון דולר וכן לדווח תוך שנה לתובע המחוזי על כל הפעולות שנקטו לטיוב נהלי הבנק ולתיקון הליקויים שנמצאו הן על ידי התובע המחוזי והן על ידי גורמי הפיקוח על הבנקים כמפורט בכתבי ההוראות, דיווח שבוצע בהתאם לנדרש. התובע

11. אי די בי ניו יורק חקירה בעניינים הקשורים לדיני איסור הלבנת הון ועניינים נוספים (המשך)

המחוזי של מדינת ניו יורק הסכים שלא לתבוע את אי די בי ניו יורק וחברות הקשורות אליו בנוגע לחקירה. **יישום ההתחייבויות שבכתבי ההוראות.** הנהלת אי די בי ניו יורק החלה מיד לאחר הוצאת כתבי ההוראות ביישום ההתחייבויות שבכתבי ההוראות ובהסכם שיתוף הפעולה עם התובע המחוזי ויישומן מתבצע על פי לוח הזמנים. אי די בי ניו יורק נדרשה לפעול בשלושה רבדים: האחד, הכנת תוכנית אכיפה מקיפה ליישום האמור בכתבי ההוראות. לצורך כך נשכרו שירותי חברת KPMG אשר הכינה עבור אי די בי ניו יורק דוח בדיקת פערים (Gap Report). השני, בחינת פעולות הנהלה הבכירה ביחס ליישום ממצאי ביקורת קודמים. לשם כך נשכרו שירותיה של חברת Promontory (חברה למתן שירותי ייעוץ פיננסיים, שאחד מתחומי ההתמחות שלה הוא מתן מענה ללקוחות המתמודדים עם דרישות רגולטוריות). הרובד השלישי, בדיקת כל העסקאות שעשה אי די בי ניו יורק בין השנים 2002–2005 (Look back) בכדי לאתר פעילות שנחזית להיות חשודה, וככזו טעונה דיווח. הפעילויות הנדרשות הושלמו, רובן ככולן, ואי די בי ניו יורק ממשיכה בתהליך של חיזוק הבקורות והנהלים. **עלויות.** בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 לא נשא אי די בי ניו יורק בעלויות של ביצוע שיפורים ובדיקות. (31 במרס 2008: 1.5 מיליון דולר). אי די בי ניו יורק חיזק את הבקורות והנהלים הקשורים בציות ולהערכתו לא צפויות עלויות משמעותיות בהמשך שנת 2009. להערכת הבנק, לא הייתה לחקירה ולכתבי ההוראות המתוארים לעיל השפעה ניכרת על עסקי אי די בי ניו יורק, מעבר להגדלת ההוצאות והקטנת הרווח בשנים 2008–2006 שנבעו מנשיאת אי די בי ניו יורק בקנסות ובהוצאות הכרוכות בתיקון הליקויים. להערכת הבנק, לאור הפעולות שנקטו לתיקון הליקויים, חשיפתו האפשרית בגין החקירה וכתבי ההוראות המתוארים לעיל היא נמוכה. **התפתחויות בשנת 2009.** בחודש מרס 2009 פנה יו"ר הדירקטוריון לשעבר של אי די בי ניו יורק, מר לן גרונשטיין, אל יו"ר אי די בי ניו יורק בדרישה לקבל תשלומים שונים (לרבות שכר, פיצויים והוצאות) עבורו ועבור אדם נוסף, בגין תקופת כהונתו כיו"ר הדירקטוריון. מר גרונשטיין לא נקב בפנייתו בסכום הנדרש על ידו או במנגנון לחישובו. במענה דחה אי די בי ניו יורק את הדרישה.

12. אישור עסקאות

הצעה לחידוש ביטוח אחריות נושאי משרה. על סדר יומה של האסיפה השנתית של הבנק אשר זומנה ליום 3 ביוני 2009, הונחה הצעה לפיה הבנק יתקשר בפוליסה לביטוח אחריות נושאי משרה בבנק וחברות שהבנק מחזיק בהן, במישרין או בעקיפין, 50% או יותר בהון או בזכויות ההצבעה, לתקופה של שנה אחת, המתחילה ביום 1 באפריל 2009 ומסתיימת ביום 31 במרס 2010. פרטי הפוליסה הם כמתואר בביאור 19 ג' 10 יא' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2009 (פרט לשינוי לפיו דמי הביטוח עבור הפוליסה יעמדו על 900 אלף דולר וחלקו של הבנק (ללא חברות הבת) לא יעלה על 540 אלף דולר). פוליסת הביטוח חלה, בתנאים זהים, הן לגבי נושאי משרה המכהנים כיום והן לגבי נושאי משרה שכהנו לפני תקופת הביטוח, ובכלל זה שני נושאי משרה לשעבר שכהנו כדירקטורים בחברות מאוחדות ושהינם גם בעלי שליטה בבנק.

13. מכירת ההשקעה ב-KFS

ביום 30 במרס 2009, נחתם הסכם במסגרתו מכרה דש"ה את מלוא החזקותיה במניות KFS לקרדן בתמורה לסך של 38.5 מיליון יורו. התמורה האמורה תשולם כלהלן: סך של 30 מיליון יורו שולם במעמד חתימת ההסכם וסך של 8.5 מיליון יורו ישולם בתום 7 שנים ממועד החתימה, ללא ריבית. במקביל, חתמה דש"ה על הסכם אופציה לרכישת 5% מהון המניות של KFS בדרך של הקצאה. האופציה הינה לתקופה של 6 שנים, שתחילתה במועד חתימת ההסכם, לפי שווי של 386 מיליון יורו בתוספת 5% לשנה שתצטבר החל מהשנה השלישית ממועד חתימת ההסכם (בכפוף להתאמות הקבועות בהסכם). היה והאופציה תמומש במהלך השנתיים הראשונות, יראה הדבר כאילו האופציות מומשו בתום שנתיים מלאות, לענין צבירת הריבית. האופציה תהיה ניתנת למימוש בכל עת במהלך 6 שנים ממועד חתימת ההסכם, אלא אם התקופה האמורה תתקצר עקב אירוע של רישום למסחר של מניות KFS או אירוע מכירה אחר (כפי שאלה הוגדרו בהסכם האופציה). אם וככל שדש"ה תממש את האופציה אזי תעמודנה לה זכויות הכוללות זכות הצטרפות במקרה של מכירת שליטה על ידי קרדן וזכות השתתפות בהקצאות עתידיות וכן מנייתיה תהינה כפופות לזכות הצעה ראשונה של קרדן, והכל בכפוף ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם האופציה. בנוסף לאמור, אישר הבנק העמדת אשראי חדש לקבוצת קרדן בסכומים העולים על התמורה כאמור. בדוחות הכספיים לימים 31 בדצמבר 2008 ו-31 במרס 2009 מטעמי זהירות, בחישוב ההפרשה לירידת ערך לא הביא הבנק בחשבון את ייחוס השווי הכלכלי לאופציה.

13. מכירת ההשקעה ב-KFS (המשך)

בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2009 נרשם הפסד נוסף בגין מימוש ההשקעה ב-KFS, בסך של 16 מיליון ש"ח (עיקרו בשל הפרשי שער שנרשמו בגין ההשקעה עד למועד המימוש). זאת, בהמשך להפרשות לירידת ערך ההשקעה, בסך של כ-85 מיליון ש"ח, שנרשמו בשנת 2008.

14. ההשקעה בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ ("הבנק הבינלאומי")

1. נתונים אודות ההשקעה בבנק הבינלאומי

ביום 31 במרס 2009 החזיק הבנק ב-26.4% מהון המניות וב-11.4% מזכויות ההצבעה בבנק הבינלאומי. השווי המאזני של השקעת הבנק בבנק הבינלאומי ליום 31 במרס 2009, הוא 1,494 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2008: 1,453 מיליון ש"ח). שווי הבורסה של החזקות הבנק ליום 31 במרס 2009: 798 מיליון ש"ח. שווי הבורסה של החזקות הבנק ליום 27 במאי 2009: 956 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2008: 705 מיליון ש"ח).

2. **חוות דעת בשאלת ההפרשה לירידת ערך.** בביאור 16'3 (3) לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 תוארה חוות דעת שקיבל הבנק מפרופ' יורם עדן, רו"ח, שהסכים לאיזכור בדוחות הכספיים, בה נבחנה השאלה האם הבנק נדרש, בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, לערוך הפרשה לירידת ערך בגין השקעתו בבנק הבינלאומי (להלן: "חוות הדעת המקורית") ובכלל זה תיאור של ההסתייגויות המתייחסות להערכת שווי המתבססת על מידע גלוי, שיטת הערכת השווי וההנחות העיקריות אשר שימשו בהכנתה. בסיכום חוות הדעת המקורית הגיע פרופ' עדן לכלל דעה ששווי של הבנק הבינלאומי הראשון אינו נופל, באופן מהותי, אם בכלל, משווי המאזני, ולפיכך, הוא סבור כי, מכל הבחינות המהותיות, הבנק לא נדרש לרשום הפחתה בספריו בגין השקעתו בבנק הבינלאומי.

הבנק בחן את חוות הדעת המקורית וסמך עליה את ידיו. **עדכון לחוות הדעת.** הבנק קיבל עידכון לחוות הדעת המקורית מפרופ' יורם עדן, רו"ח, אשר הסכים לאיזכור העידכון בדוחות הכספיים (להלן: "חוות הדעת המעודכנת"). במסגרת חוות הדעת המעודכנת נבחנה, בין היתר, השאלה האם, לאור פרסום הדוחות הכספיים של הבנק הבינלאומי הראשון לתקופת הביניים שנתיימה ביום 31 במרס 2009 יש מקום לשנות ו/או לעדכן את ההנחות והפרמטרים העומדים בבסיס חוות הדעת, וכיצד, אם בכלל, שינויים אלו משפיעים על סכום הערכת השווי של הבנק הבינלאומי כפי שנכלל בחוות הדעת המקורית.

פרופ' עדן ציין שיש לקרוא את חוות הדעת המעודכנת יחד עם חוות הדעת המקורית מיום 29 במרס 2009, והאמור בה יחול אף בעניין חוות הדעת המעודכנת, בשינויים המתחייבים, לפי העניין בהתאמה.

תמצית עדכון חוות הדעת. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2009, נמשך המיתון במשק הישראלי. הירידה במדד המשולב למצב המשק, שהחלה בחודש אוגוסט 2008 (לאחר חמש שנות צמיחה) הואצה, ובמהלך הרבעון ירד המדד בשיעור הרבעוני הגבוה ביותר ב-30 השנים האחרונות.

כתגובה למשבר הריאלי והפיננסי נוקט בנק ישראל במדיניות מוניטרית מרחיבה שבאה לידי ביטוי בהפחתת שיעורי הרבית מ-2.5% בחודש דצמבר 2008 ל-0.75% בחודש מארס 2009 ו-0.5% בחודש אפריל 2009. בחודש מאי 2009 הרבית נותרה ללא שינוי. כתוצאה מהירידה הדרמטית בשיעורי הרבית חלה שחיקה במרווח הפיננסי של הבנקים. ברבעון הראשון של שנת 2009 עמד שיעור המרווח הפיננסי של הבנק על 0.81% (לעומת שיעור של 1.06% ברבעון הרביעי של שנת 2008 ושיעור של 1.22% בשנת 2008 כולה). אולם, ציין פרופ' עדן, יש לתת את הדעת לכך כי קיימות הטיות באופן המדידה והדיווח על המרווחים הפיננסיים, הטיות הנובעות מכך שצד הנכסים כולל גם נכסים שההכנסות מהם נרשמות כנגד ההון הפעיל ולא כנגד ההתחייבויות. ממדידה נאותה יותר לדעת פרופ' עדן, שנערכה על ידי השוואת בסיס הנכסים לבסיס ההתחייבויות (תוך נטרול הנכסים ה"ל"), עולה כי המרווח ברבעון הראשון מגיע לכדי 1.11% (1.15% ברבעון הרביעי של שנת 2008).

לעומת זאת, ברבעון הראשון של השנה חלה עליה במחירי המניות בבורסה (מדד ת"א 100 עלה בשיעור של 20.28%). במקביל, חלה עליה גם במחירי אגרות החוב הקונצרניות (מדד תל-בונד 60 עלה ב-14.71%). עם זאת, קיימים לדעת פרופ' עדן ספקות משמעותיים אם מדובר בעליה בת קיימא.

לפיכך, סבור פרופ' עדן כי השנתיים הקרובות (2009 ו-2010) תהיינה שנים לא אינדוקטיביות לרווחיות בת הקיימא (הפרמנטית) של הבנק הבינלאומי וצפויים בהן שינויים חריפים מרבעון לרבעון. אין זה מן הנמנע שבחלק מהרבעונים בתקופה הנ"ל ירשום הבנק הבינלאומי הפסד.

14. ההשקעה בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ ("הבנק הבינלאומי") (המשך)

להערכת פרופ' עדן, ועל סמך ביצועי הבנק בעבר, בטווח הארוך תתייצב רווחיות הבנק הבינלאומי סביב הפרמטרים הבאים:
א. מרווח פיננסי של 1.40%;

ב. שיעור הפרשה לחובות מסופקים של 0.45% מתיק האשראי לציבור;

ג. יחס כיסוי (הכנסות תפעוליות/הוצאות תפעוליות) של 0.55.

פרופ' עדן ציין שהערכת השווי המעודכנת כוללת תחזית מפורטת לכל אחת מהשנים 2009 – 2013, אם כי יתכן ולאורך התקופה תהיינה חריגות בשנה זו או אחרת.

הערכת השווי המקורית כללה תחזית מפורטת לשנים 2009–2012. בחוות הדעת המעודכנת מצא פרופ' עדן לנכון לעדכן את נתוני התחזית לשנים 2009–2010 כלפי מטה, ובמקביל לכלול תחזית מפורטת גם לשנת 2013 וזאת מאחר, וכאמור לעיל, שתי שנות התחזית הראשונות אינן אינדיקטיביות.

עדכון הערכת השווי. פרופ' עדן בחן את ההנחות בהן השתמש בחוות הדעת המקורית, ועדכן אותה בהתאם לאמור לעיל. מטעמי זהירות, ערך פרופ' עדן בדיקת סבירות של הערכת השווי, בדרך של שינוי חלק מההנחות ליתרת תקופת התחזית של חוות הדעת הקודמת (מהרבעון השני של שנת 2009 ואילך), ככל שהדבר התבקש לאור נתוני הדוח לרבעון הראשון לשנת 2009.

התוצאות שקיבל, ציין פרופ' עדן, נמצאות בתוואי הערכת השווי הקודמת.

פרופ' עדן הדגיש שיש לנקוט משנה זהירות מהסקת מסקנות מנתוני הפעילות של תקופת ביניים בת שלושה חודשים לתקופת התחזית כולה, מה גם, שכפי שלמד בעבר, ישנן הכנסות והוצאות בעלות אופי חד פעמי בכל רבעון, שגורמות לתנודות חריפות ברווחים החשבונאיים המדווחים. עם זאת, סבור פרופ' עדן כי תוצאות הפעילות של שלושת החודשים הראשונים של שנת 2009 בכללותן, הן בתוואי הערכת השווי הקודמת שהוא ערך ומאוששות את מסקנותיה.

מידע צופה פני עתיד. בהערכת השווי ציין פרופ' עדן שהוא התייחס גם למידע צופה פני עתיד הנכלל בדוח הדיסקטוריון של הבנק הבינלאומי. מידע צופה פני עתיד הנו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, מבוסס על מידע הקיים בבנק הבינלאומי, לתאריך הדוח, וכולל הערכות של הבנק הבינלאומי או כוונותיו נכון לתאריך הדוח. אם הערכות אלה של ההנהלה לא תתממשנה, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מהתוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. פרופ' עדן הוסיף וציין כי הערכת השווי, כשלעצמה, מכילה מידע צופה פני עתיד, המשקף את הערכתו לגבי פרמטרים שונים ובהתבסס על המידע שהיה בפניו (מידע גלוי). אם הערכות אלה לא תתממשנה, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מהתוצאות שהעריך, ציין פרופ' עדן.

סיכום עדכון הערכת השווי. להלן מוצגת בדיקת הסבירות להערכת השווי הקודמת לאחר השינויים שהכניס פרופ' עדן בהנחות. מכיוון שמדובר בבדיקת הסבירות להערכת השווי שהכין ליום 31 בדצמבר 2008, ולא בהערכת שווי חדשה, היוון פרופ' עדן את התוצאות ליום 31 בדצמבר 2008, ומכפיל ההון חושב ביחס להון הבנק הבינלאומי הראשון כפי שנכלל בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008.

תחזית תזרימי המזומנים הצפויים (במיליוני ש"ח):

השנה	2009	2010	2011	2012	2013
תזרים תפעולי לאחר מס	86	114	496	583	688

סיכום בדיקת הסבירות (במיליוני שקלים מהווים ליום 31.12.08):

שעור ההיוון	10.50%	11.00%	11.50%
רווח ברבעון הראשון לשנת 2009 (נתונים למעשה)	106	106	106
תחזית לשווי הפעילות החל מהרבעון השני של שנת 2009 ואילך	5,896	5,531	5,204
שווי ההשקעה בכאל	619	619	619
הפרשה מיוחדת	(100)	(100)	(100)
זכויות בעלי מניות חיצוניים	(518)	(518)	(518)
שווי ההון העצמי	6,003	5,638	5,311

14. ההשקעה בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ ("הבנק הבינלאומי") (המשך)

שווי זה משקף מכפיל הון של 0.967 – 1.093, ביחס להון הבנק הבינלאומי הראשון ליום 31 בדצמבר 2008, ומכאן עולה, לדעת פרופ' עדן, ששווי של הבנק הבינלאומי הראשון אינו נופל, באופן מהותי, אם בכלל, משווי המאזני.

פרופ' עדן ביצע בדיקה נוספת המהווה את תזרימי המזומנים הצפויים החל מהרבעון השני של שנת 2009, ליום 31 במרס 2009 ומשווה אותם להון העצמי של הבנק הבינלאומי לאותו מועד. לפי בדיקה זו מתקבל מכפיל הון בטווח של 0.94 – 1.07. התומכת במסקנה שהתקבלה מהבדיקה הקודמת. עם זאת, פרופ' עדן סבור כי מטעמי עקביות הבדיקה שבוצעה במסגרת עדכון הערכת השווי נאותה יותר במיוחד במצב שבו הביצוע בתקופה חלקית של השנה טוב באופן משמעותי יותר מהנחת התחזית המקורית לאותה תקופה.

פרופ' עדן ציין שנכח המשבר הכלכלי העמוק בו נמצא המשק, הערכת שווי על סמך תוצאות הפעילות ברבעון אחד הינה מסוכנת ומוטה. פרופ' עדן הדגיש שיש להיזהר מהסקת מסקנות על סמך ביצועי הבנק הבינלאומי ברבעון הראשון של שנת 2009, גם אם הם טובים, משמעותית, מתוואי הערכת השווי. פרופ' עדן סבור שלא ניתן ללמוד על ביצועי הבנק הצפויים במשך השנה מתוצאות הפעילות ברבעון הראשון בייחוד כאשר מדובר בשנה המאופיינת בתנודות חדות ובהתנהלות תוך כדי משבר.

עם זאת, מכיוון שהמערכת הבנקאית מהווה את אחד ממחוללי הפעילות הכלכלית העיקריים במשק, הניח פרופ' עדן כי עם היציאה מהמשבר ובטווח הארוך, פעילות הבנק הבינלאומי תחזור ותתייצב לפחות סביב רמת פעילותו בעבר.

ניתוח רגישות נוסף. פרופ' עדן ערך ניתוח רגישות כדי לבחון השפעה אפשרית על התוצאה הבסיסית של שינויים בפרמטרים הבאים:

- א. שינוי של 0.5% בהנחת שיעור הגידול בנכסים המניבים לאורך כל תקופת התחזית;
- ב. שינוי של 0.1% בהנחת שיעור ההפרשה לחובות מסופקים לאורך כל תקופת התחזית;
- ג. שינוי של 0.02% בהנחת שיעור המרווח הפיננסי לאורך כל תקופת התחזית.

	11.50%	11.00%	10.50%
התוצאה הבסיסית	5,311	5,638	6,003
שינוי כתוצאה מ-קטון של 0.5% בשיעור הגידול בנכסים המניבים	(386)	(410)	(437)
ב-1%	(7.27%)	(7.27%)	(7.28%)
גידול של 0.1% בהפרשה לחובות מסופקים	(405)	(426)	(450)
ב-1%	(7.63%)	(7.56%)	(7.50%)
ירידה של 0.02% בשיעור המרווח הפיננסי	(219)	(230)	(244)
ב-1%	(4.12%)	(4.08%)	(4.06%)

היות ובניתוח הרגישות לא התגלתה השפעה שאינה סימטרית לשני הכיוונים, פרופ' עדן הציג בטבלה לעיל את השינוי בכיוון אחד בלבד. **סיכום.** לאור האמור לעיל הגיע פרופ' עדן לכלל דעה ששווי של הבנק הבינלאומי הראשון אינו נופל, באופן מהותי, אם בכלל, משווי המאזני, ולפיכך, הוא סבור כי, מכל הבחינות המהותיות, הבנק לא נדרש לרשום בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2009 הפחתה בגין השקעתו בבנק הבינלאומי.

הבנק בחן את חוות הדעת המעודכנת וסמך עליה את ידיו.

עניין אישי. פרופ' עדן ציין בחוות הדעת כי אין לו עניין אישי במניות בנק דיסקונט או במניות הבנק הבינלאומי.

(הבנק נתן לפרופ' עדן שיפוי, בגין כל נזק שייגרם לו, כתוצאה מהגשת חוות הדעת, פרט למקרה בו ייקבע כי פעל ברשלנות חמורה או בזדון).

תרשים מבנה האחזקות של בנק דיסקונט

המשרד הראשי

תל אביב, רחוב יהודה הלוי 23, 03-5145555

סניף בחו"ל

London, United Kingdom: 65 Curzon Street

נציגויות בחו"ל

Paris, France: 33 Rue Galilee

Buenos Aires, Argentina: Corrientes 447 6°

Santiago, Chile: Av. Vitacura 2771 Of. 804

חברות בת בנקאיות בחו"ל

Israel Discount Bank of New York

website: <http://www.idbbank.com>

Main New York Office: 511 Fifth Avenue

New York Branch: 1350 Broadway

Beverly Hills, CA Branch: 9401 Wilshire Boulevard, Suite 600

Downtown Los Angeles, CA Branch: 888 South Figueroa Street, Suite 550

Aventura, FL Branch: Harbour Centre, 18851 NE 29th Avenue, Suite 600

Grand Cayman (B.W.I.) Branch: P.O.Box 694GT, 11 Dr. Roy's Drive

International Banking Facility: 511 Fifth Avenue

נציגויות תל אביב, ישראל / פריס, צרפת / סנטיאגו, צ'ילה / סאו פאולו, ברזיל / לימה, פרו / מקסיקו סיטי, מקסיקו

Discount Bank Latin America, Uruguay

Montevideo Head Office: Rincon 390

סניפים באורוגוואי: מונטבידאו / פונטה דל אסטה

IDB (Swiss) Bank Ltd.

Geneva, Switzerland Head Office: 100 Rue du Rhone

Zurich Branch: Talacker 41

נציגות: תל אביב, ישראל

חברות בת בישראל

בנקאיות בנק מרכזית דיסקונט | בנק דיסקונט למשכנתאות שוק ההון דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות | תכלית בית השקעות פיננסיות כרטיסי אשראי לישראל - כאל | דיינרס קלוב ישראל | דיסקונט ליסינג | דיסקונט מנפיקים נאמנות דיסקונט נאמנות

Website: www.discountbank.co.il.